

EZEREK

229.845
SZK
OSZK

ÉJSZAKA

REGÉI

ÁTDOLGOZTA

RADÓ ANTAL

LAMPEL R. Kft. (WODIANER F. és Fia) Kft.
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

SEHERAZADE
MESÉL A SZULTÁNNAK.

EZEREGY ÉJSZAKA REGÉI

A MAGYAR IFJUSÁG SZÁMÁRA

ÁTDOLGOZTA

RADÓ ANTAL

NEGYEDIK KIADÁS

SZÁMOS SZINNYOMATU ÉS A SZÖVEG KÖZÉ
NYOMOTT KÉPPEL

BUDAPEST

LAMPEL R. Kk. (WODIANER F. ÉS FIAI) R. T.
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

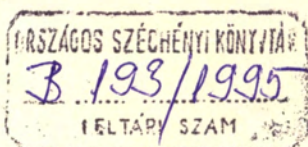
1921 nyarán Pestől hozta kicsi lányának
anyukáig

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

R
2

229.845

TARTALOM.

	Lap
Hogyan keletkeztek az 1001 éjszaka regéi	5
A bűvös ló	11
A beszélő madár, az éneklő fa és az aranyhárga forrás története	
I. fejezet. A három leánytestvér kívánsága	22
II. fejezet. Az irigység	25
III. fejezet. Mi lett a gyermekkel	29
IV. fejezet. Különös látogatás	34
V. fejezet. Bahman herceg útja	38
VI. fejezet. Pervis és Parizáde útja	42
VII. fejezet. Találkozás a szultánnal	48
Az ötvös és fia	55
A vak Baba Abdalla története	60
A halász és a szellem	67
Aladdin és a csodalámpás	80
A gyermek-bűvös	92
Szindbád hajós története	
I. fejezet. Bevezetés	99
II. fejezet. Szindbád első utazása	102
III. fejezet. Szindbád második útja	105
IV. fejezet. Szindbád harmadik útja	110
V. fejezet. Szindbád negyedik útja	114
VI. fejezet. Szindbád ötödik utazása	120
VII. fejezet. Szindbád hatodik útja	125
VIII. fejezet. Szindbád hetedik és utolsó útja	129
Habib története	134
Ali bába és a negyven haramia	141
A favágóvá lett királyfi	155
Zein Alasznam és a szellemek királya	162
A három alma	175
A herceg és a tündér	180
A borbély öccse	194
Abu Hasszán története	198
Beder herceg története	207
A nagyralátó szabólegény	213

Hogyan keletkeztek az 1001 éjszaka regéi.

Élt egyszer egy hatalmas király, a kinek két fia volt. Az idősebbiket úgy hitták, hogy Sahriar, az ifjabbikat pedig úgy, hogy Sahszénán. Mikor az öreg uralkodó meghalt, Sahriar követte a trónon. Ez pedig öcsét, kit nagyon szeretett, ki-nevezte Tatárország uralkodójának. A két testvér e szerint elvált egymástól és mivel az egyik ország a másiktól igen messze esett, tíz álló esztendeig nem találkoztak egymással.

Egyszer azonban Sahriar nagyon vágyódott öccse után és elküldte egyik vezérét, menjen el Tatárországba és hívja meg Sahszénánt a perzsa királyi udvarba. Tatárország uralkodója a legnagyobb örömmel fogadta e meghívást és mindjárt a harmadik napon útra is kelt a nagyvezérrel együtt.

Alig távozott azonban néhány órányira Szamarkandtól, az ő székvárosától, eszébe jutott, hogy egy drága gyűrűt otthon felejtett.

Minthogy senkinek sem akarta megmondani, hogy hol őrzí azt a kincsét, ő maga nyargalt vissza palotájába. Mennyire elcsodálkozott azonban, amikor házát valóságos felfordulásban találta! A nők lakosztálya felé tartott, a melynek függönyeinél egy turbános szolga állt őrt. Ezt félrelökte, belépett a terembe — s mit kellett látnia! Neje, a kit mindig a legszelidebb, legerényesebb asszonynak gondolt, arra használta az ő távollétét, hogy a legcsúfabb tivornyákkal szennyezze be a királyi palota termeit. A fejedelem ezen oly nagy dühre lobbant, hogy a gonosz asszonyt azonnal megölte. De nagyon fájt szívének, hogy úgy csalódhatott abban a nőben, a kit folyton nemeskeblűnek gondolt, és ezért nagyon szomorú volt, midőn hosszú utazás után végre megérkezett bátyjához, Sahriar királyhoz. Ez hiába kérdezte tőle szomorúsága okát — a tatár fejedelem nem akarta megvallani.

Egyszer azonban Sahriar egy székvárosától jó messze levő vidékre ment vadászni. Sahszénán mindjárt az út elején kissé rosszúl érezte magát és a város végéről visszafordult, hazafelé. Búsan nézegetett le szobája ablakából a kertbe, midőn egyszerre azt látja, hogy az egyik lugasba egész sereg asszony vonul be, a kik a legjobb kedvben oda telepednek a terített asztalok mellé és dőzsöléshez fognak. Ott volt a királynő is, a ki jó kedvében csúfosnál csúfosabb sértésekkel illette a szultánt. Sahszénán, lelke mélyében felháborodott e látványon, de másrészt megnyugvást talált benne. Úgy látszik, gondolta magában, hogy az asszonyok mind ilyenek. Ha ragaszkodást mutatnak férjükhöz, csak színlelnek, mert [mihelyt azt hiszik, hogy nem látja őket senki sem, a leggaládabb módon tüntetik ki alacsony érzelmeiket. Így hát az én sorsom nem kivételes, és ez megvígasztalhat.

Midőn pár nap múlva a király visszaérkezett, azt látta, hogy Sahszénán már most nyugodtabb, mint azelőtt. Sokáig faggatta e változás oka felől, de öccse csak nem akart nyilatkozni. Végre azonban a tatár uralkodó még sem állhatott ellen a sok kérdésnek és elmondta, hogy mi merítette oly nagy kétségbeesésbe, valamint azt is, hogy miben talált némi enyhülést. A király olyan ádáz haragra gyuladt öccse szavain, hogy eleinte magán kívül így kiáltott fel:

— Nos hát, ha az, a mit mondtál, csakugyan való, rettenetes bosszút fogok állani az egész női nemem!

Néhány nap múlva azt szinlelte, hogy ismét vadászatra megy, de fele útjából titokban hazatért és ő is oda állott abba a szobába, a honnan a kertben történőket látni lehetett. A vér színé megfagyott ereiben, mikor tapasztalta, hogy mindaz, a mit öccse elbeszért neki, az utolsó betűig igaz. Rögtön tróntermébe ment, maga elé hívatta a nagyvezért és elrendelte, öltesse meg a szultánnőt. Azután pedig így folytatta:

— És minthogy azt látom, hogy asszony méltatlan arra, hogy nemének bármelyik tagja sokáig üljön a királyi trónuson, ezentúl mindennap új feleséget fogok venni. Mindegyik asszony csak huszonnégy óráig lesz nőm, azután pedig ugyanolyan sors fogja érni, a minővel ma büntettem feleségemet.

A nagyvezér hiába iparkodott lebeszélni a fejedelmet e rettenetes szándékáról, elvégre is bele kellett nyugodnia. Másnap fiatal leányt hoztak a palotába, a szultán feleségül vette, de már harmadnap kioltották életét. Alighogy az meghalt, már megint új menyasszony vonúlt be Sahriar termeibe. Ez is csak huszonnégy óráig élvezhette királynői méltóságát: a hóhér véget vetett az ő életének is. És így ment ez napról-napra, hétről-hétre, úgy, hogy az egész birodalom minden szülője rettegve gondolt arra, hogy ma-holnap az ő leányát is elhurcolhatják a bizonyos halálba.

Volt azonban a nagyvezérnek magának is két gyönyörű szép leánya. Az idősebbet úgy hívták, hogy Seherazáde, az ifjabbikat pedig úgy, hogy Dinarszáde. Amaz rendkívül okos, sokat olvasó leány volt, a ki főképen arról volt nevezetes, hogy szebbnél-szebb meséket tudott mondani. Nos hát, ez a Seherazáde egyszer így szólt apjához:

— Édes apám, elhatároztam, hogy megmentem hazánkat attól a nagy csapástól, a melylyel a szultán kegyetlensége sujt. Már elég fiatal leány véreztem el a hóhér pallosa alatt, végét akarom vetni a mézszárlásnak.

— De miképen? kérdezte a nagyvezér.

— Azt még neked meg nem mondhatom, édes apám, felelt

Seherazáde, hanem annyit értésedre kell adnom, hogy mentő tervemet csak úgy hajthatom végre, ha a szultán engem is feleségévé tesz.

Képzelmehet, a derék nagyvezér mennyire megdöbben leánya vakmerő szándékán.

— Nem tudod-e, kiáltott, hogy a bizonyos halálnak teszed ki magadat?

— Légy nyugodt, apám, leányod nem fog meghalni.

És Seherazáde addig makacszkodott, addig fenyegetődözött, míg végre apjának engednie kellett.

Másnap kétségbeesetten vitte el Seherazádét a szultán elé, a ki nem győzött csodálkozni a nagyvezér eljárásán.

— Hogy szánhattad rá magadat, szólott hozzá, hogy tulajdon leányodat is feláldozzad?

— Oh kegyelmes uram, szólott a nagyvezér, ő maga kívánta így és én nem birtam kérésének ellenállani.

Midőn a szultán egyedül maradt Seherazádéval és közeledett a lefekvés órája, a leány így szólott:

— Oh felséges uram, van egy hugom, kit nagyon szeretek. Tudom, hogy holnap meg kell halnom és csak arra kérlek, engedd, hogy ma éjjel ő is itt hálhasson egy szobában velem.

A szultán beleegyezett és elküldött Dinarszádéért, ki csakhamar el is jött. Seherazáde azonban már a palotába való elindulása előtt így szólott volt hugának:

«Én majd arra fogom kérni a szultánt, engedje meg, hogy te is ott aludjál hálótermünkben. Éjfél után egy órákor fel kell ébredned és így kell szólanod hozzám: Édes néném, nem bírok már aludni; kérlek szépen, mesélj valamit.»

Dinarszáde így tett. Éjfél után felébredt és így szólt nénjéhez:

— Édes Seherazadém, kérlek, [mesélj egyet addig, míg megvirrad; hiszen tán most utoljára hallhatom a te szép regéidet.

Seherazáde a szultánhoz fordult és így szólott:

— Kegyelmes uralkodó, engedd meg, hogy teljesítsem hugom kérését.

A szultánnak nem volt kifogása és így hát Seherazáde elkezdett regélni. Mindjárt az első napon olyan szép mesét mondott, hogy a

szultánnak véghetetlen gyönyörűsége telt benne. De a mesét nem fejezte be. Mihelyt virradni kezdett, abba hagyta, úgy hogy a szultán kíváncsisága nem volt kielégítve. Csakhogy szerette volna a mese végét is hallani és elhatározta magában, hogy még az nap meg nem öleti Seherazádét, hanem vár még huszonnég óráig. Az

éjjel, gondolta magában, majd elmondja meséje végét is és majd azután őt is másvilágra küldhetem.

Seherazáde másnap éjjel csakugyan elmondta meséje végét is, de egyúttal, minthogy még nem hajnalodott, belefogott egy másik mesébe. Ennek azután ismét nem mondta el a végét, úgy hogy a szultán kíváncsisága ismét kielégítetlen maradt és megint elhalasztotta Seherazáde megöletését. Így járt el az okos leány 1001 éjszakan keresztül. Minden éjjel gyönyörűnél gyönyörűbb mesét beszélt

el, úgy hogy a szultán soha se birta magát rászánni, hogy a mese befejezését meg ne várja. (L. a képet.) Másrészt azonban ez idő alatt annyira megkedvelte a nagyvezér leányát, hogy ifjú életét kioltani sajnálta volna. Mindinkább megszerette és az ezeregyedik éjszaka után e szavakkal lépett nagyvezére elé:

— Kedves nagyvezérem, tudod-e, hogy nincsen a világon párja a te leányodnak? Dicsértessék Allah kegyelme, a ki őt hajlékomba vezérelte!

És ezzel magához hívatta Seherazádét, homlokon csókolta és összes országnagyjai előtt kijelentette, hogy már most igazán feleségül veszi Seherazádét, még pedig nem egy napra, hanem egész életére.

Mikor ezt Sahszénán, a király öccse meghallotta, rendkívül megörült és elhatározta, hogy ő meg Seherazáde hugát, a szép Dinarzádét veszi el. Mindkét házaspár boldog meglegedettségben töltötte hátralevő napjait. A szultánnak pedig legfőbb gondja az volt, hogy egész sereg íródeákkal lejegyeztesse mindazokat a meséket, melyeket Seherazáde a lefolyt három év alatt neki elmondott. Ezeket a regéket az 1001 éjszaka regéinek hívják és ezek közül valók azok a szép históriák is, melyeket ebben a könyvben elbeszélünk nektek.

Országos Széchényi Könyvtár

A bűvös ló.

PERZSIÁBAN élt egyszer egy király, a kit úgy híttak, hogy Szabur. Nagyon gazdag, nagyon jótékony uralkodó volt, a kit messze földön ismertek és szerettek. E mellett kedvelte a tudományokat is; udvarába gyűjtötte birodalmának összes tudósait és nagy érdekléssel hallgatta beszélgetéseiket.

Egyszer, a perzsák tavaszi ünnepén, szintén mindenféle jeles ember gyűlt össze Szabur király fővárosában, Sirászban. Az egyik verset mondott, a másik zenélt vagy énekelt, a harmadik valami szép találmánnyal mulattatta a fejedelmet, a ki aztán a legokosabb és legügyesebb embereket fényesen megjutalmazta.

Mikor már az ünnep végére járt, egyszerre egy indus ember jelent meg a király színe előtt és egy pompásan felnyergelt lovat mutatott be neki. A ki azt a lovat meszsziőről látta, elevennek tartotta volna; pedig csak fából, a legdrágább ébenfából készült. Az indus így szólt:

— Uram király! Én ugyan az utolsó vagyok azok sorában, a kik művöket neked bemutatják, de mégsem hiszem, hogy ilyen csodát, minő az enyém, már láttál valaha.

— Ne mondd! válaszolt a király; lovad ugyan nagyon szép és szakasztott olyan, mintha élne, de talán más is tud ilyet csinálni.

— Ennek a lónak az a fő virtusa, felséges uram, szólt az indus, hogy a levegőben lehet rajta nyargalni. Ha felséged parancsolja, azonnal meg is próbálhatom.

A király beleegyezett.

— No jó, így szólt; nyargalj arra a hegyre, a melyet innen látni. Három órányira van ide. A hegy tövéen majd látsz egy pálmát, arról törj le egy ágat és hozd el nekem.

Alig hogy ezt a király kimondta, az indus fölpattant lovára, félrefordított a ló nyakán egy kis csapot, mire ez rögtön a levegőbe emelkedett. Olyan sebesen röpült, mint a villám. A sok népnek, mikor ezt a bámulatos tüneményt látta, elállott a szeme-szája. Alig mult el egy negyedóra, már visszafelé látták jönni a lovat. Az indus vidáman ült rajta és lengette a kívánt pálmaágot. Aztán lassan leereszkedtek a földre és az emberek úgy tapsoltak neki, hogy hegy-völgy visszhangzott belé. A király is mód felett el volt ragadtatva a dologtól és megkérte az indust, hogy adja neki azt a lovat; kérjen érte bármit, akár egy egész tartományt, szívesen rááll az alkura. Csakhogy erre megszólalt a király fia, Firusz herczeg:

— Atyám és királyom! Mielőtt az alkut megkötnéd, jó volna talán megkísérteni, hogy vajjon mások is tudnak-e bánni a lóval, úgy mint a mostani gazdája? Hát ha csak ő maga ért hozzá?

— Igazad van, fiam, válaszolt a fejedelem; próbáljuk meg előbb. Talán megkísérthetnéd te magad.

A herczeg azonnal rá is ült; ő is fordított egyet azon a csapon, melyet az indus megmutatott neki, és — ucczu! már a levegőben volt és úgy röpült, hogy nemsokára csak egy kis pontnak látszott a magasban; majd pedig egészen el is tűnt.

Erre az indus közeledett a királyhoz, lábához borult és így szólt:

— Felséges uram! Az ifjú herczeg nagyon hirtelen indult el; annyi időm sem volt, hogy megtanítottam volna, miképen kell a lovat ismét visszatérésre birni. Így tehát nem én lennék az oka, ha valami baja esnék.

A király e szavakra elszomorodott: de különösen megharagudott az indusra, hogy mért nem figyelmeztette előbb! El is fogatta és halálbüntetéssel fenyegette, ha szeretett fia három hó mulva sértetlenül vissza nem jő.

Az alatt Firusz mindig főlebb-főlebb repült, oly magasra, hogy városok, falvak, hegyek, völgyek csak mint halvány árnyékokkák tűntek fel előtte. Végre visszatérésre szánta el magát. Hirtelen odanyúlt a csaphoz; de akárhogy forgatta, csavarta, a paripa sehogy sem engedett, hanem, mint a szélvész, röpült tovább.

Most már a mi herczegünk sem vette tréfára a dolgot, de azért kétségbe nem esett. Így okoskodott: Ha van ennek a lónak indítócsapja, kell hogy legyen olyan csapja is, mely a továbbrepülésben megakadályozza. És mindaddig nyomozgatott, míg végre a ló másik oldalán rá is akadt a keresett csapra. Ezt hamar megforgatta és ime, a ló alá kezdett szállni. De minthogy már késő éjszaka volt, a herczeg nem tudta, mily vidéken van, s így a véletlenre bízta, hol fog leereszkedni.

Éjfél lehetett, mire a földre ért. Lassan leszállt és megvizsgálta azt a helyet, a hol volt. Nemsokára rájött, hogy egy lapos háztetőn van. Valami nagyszerű palota teteje lehetett. Majd egy csigalépcsőt fedezett fel, mely a palota belsejébe vezetett. Ezen aztán lelépve, egy ajtóra akadt, melyet óvatosan kinyitott. Félhomályos terembe ért, a melyben két fekete ember hevert, fényes pallossal oldalukon. Minden arra vallott, hogy e szerecsenek valamely herczegnő testőrei, a kik úrnőjük hálótermét őrzik. A helyzet fölötté veszélyes volt. A legkisebb zaj fölriaszthatta volna az öröket, és kétségtelen, hogy az idegent menten fölkonczolták volna. De a mi herczegünknek nem szállt inába a bátorsága. Észrevette, hogy a terem tulsó oldalán egy selyem függöny mögül fény hatol ki. Kétségkívül — így gondolkozott — ott találom e palota úrnőjét. Elszántan arra haladt, hogy az ismeretlen hölgytől védelmet kérjen. Aki mer, az nyer.

Óvatosan odalopódzott, félretolta a függönyt és azonnal egy kis teremben találta magát, a mely királyi pompával volt diszítve. Egy aranyos ágyban fiatal, ritka szépségű hercegnő feküdt, aki felnyitva szemeit, alig birt szóhoz jutni a meglepetéstől.

A herceg szépen köszöntötte, megnevezte magát és elbeszélte neki, milyen csodálatos kaland hozta e helyre. Segítségért, védelemért esedezett. A hercegnő nyugodtan hallgatta végig, aztán ezt mondta:

— Ne aggódjál, édes hercegem! Cseppet sem haragszom, hogy ide jöttél. Mit is tehetél volna különben? A bengáli királyságban vagy, hol vendégszeretet és jó erkölcsök honolnak, épp úgy, mint Perzsiában. Meg is védünk, a hogy tőlünk telik; bizhatol bennünk.

Kis vártatva a hercegnő komornái is fölébredtek s ugyancsak meg voltak lepve, mikor az idegent megpillantották. De azonnal megnyugodtak, mikor látták úrnőjük nyugodt és barátságos magaviseletét. Tüstént teljesítették is ennek parancsát, hogy t. i. a herceget vezessék külön szobába.

Firusz hálát mondott istennek, hogy kalandja ilyen szerencsésen végződött. Azután nyugodtan elaludt s föl sem ébredt addig, míg a nap jó magasán nem állt az égen.

Az a palota, melyben meghált, gyönyörű villa volt, melyet a király közel a városhoz építtetett leánya számára, hogy ez hébe-hóba a falusi élet kellemeit is élvezhesse.

Miután Firusz felöltözködött, bejelentette magát a hercegnőnél, a ki ismét szegről-végről elbeszéltette magának élményeit. Azután megkérte, hogy látogasson el atyjához

a fővárosba. De nem kis meglepetésére a herczeg megtagadta e kérését.

— Atyám, szólt, bánkódni fog sorson s nem akarom tovább is bizonytalan-ságban hagyni. Vissza kell hozzá térnem minél előbb. De azután, ha megengeded, ismét visszajövök.

— Úgy-e bizony, nincs kedvedre ez a hajlék, felelt a herczegnő, minthogy ennyire sietsz el tőlünk! Ha eltávozol, bizonyára nem jössz vissza hozzánk. Úgy-e, hogy nem?

— Dehogyan nem! válaszolt a herczeg. Nagyon is szeretek itt mulatni, és mint-hogy olyan kegyes vagy hozzám, oh herczegnőm, nem is távozom el rögtön, hanem még egy ideig maradok, ha ezzel bajba nem keveredem.

A herczegnő erre sokat beszéltetett magának Perzsiáról, de különös kedvvel hallgatta Sirásznak, Perzsia fővárosának leírását, sőt még azt a kívánságát is kifejezte, hogy szeretné e város szépségeit és ritkaságait megtekinteni. Így mult el két hónap. A herczegnő szívesen mulatozott vendégével; néha-néha gyönyörű dalokat énekelgetett neki, máskor meg gyönyörű meséket mondott Bengália régi korából. Végre azonban Firusz komolyan elszánta magát a hazatérésre. Mikor e szándékát közölte a herczegnővel, ez sirásra fakadt, mert úgy megszerette Firuszt, mint édes testvérét.

— Bár csak két bűvös lovunk volna, szólt lesütött szemmel, hogy én is elmehetnék veled.

— Igazán? herczegnőm, te ezt megtennéd? kiáltott örömtől ittasan Firusz.

— Szeretném látni hazádat és azokat a ritkaságokat, a melyekről beszéltél. Szívesen rád bízom magamat, hiszen te derék, lovagias herczeg vagy!

Firusz felette boldognak érezte magát a herczegnő e szavaira s így szólt:

— Herczegnőm, ha elkisérsz és ha ezentúl oldalamon akarsz élni, leghőbb reményem, legforróbb vágyam teljesül. Elég nagy a bűvös ló, hogy mindkettőnket elbirjon, atyám pedig — erről jót állok — majd téged is a legbarátságosabban fogad. Küldöttséget is fog majd meneszteni atyádhoz, hogy ne haragudjék rád, a mért tudta nélkül eljöttél velem és hogy adja beleegyezését nászunkhoz.

A hercegnő ráállott a tervre és a titkos elutazást másnap reggelre tűzték ki.

Hajnalban, midőn még mindenki mély álomban volt, mindketten fölmentek a palota lapos tetejére és ráltek a lóra. Szépen elfértek rajta. Most egyet fordított Firusz a csapon, és a ló olyan sebesen repült a levegőben, hogy mintegy két óra múlva már Perzsia fővárosát pillantották meg, melynek tornyait és kupoláit a felkelő nap pompásan megvilágította.

Csakhamar aztán Sirász mellett egy királyi nyári palota kertjébe ereszkedtek le. Itt a herceg hűséges utitársnőjét csinos szobába vezette, azt mondván neki, hogy ő most atyjához siet. A portásnak pedig megparancsolta, hogy készségesen szolgálja ki a hercegnőt.

A királyi palotába érkezve, Firusz rögtön atyjához rohant, a ki fiát kimondhatatlan örömmel fogadta. Sokáig átölelve tartották egymást és úgy sírtak a viszontlátáson való örömükben, hogy szólni sem tudtak. Végre csak megszólalt a herceg és elbeszélte, hogy járt a bűvös lóval. Azután pedig megkérte atyját, engedje meg, hogy nőül vegye a bengáli hercegnőt.

Az öreg király ebbe a legnagyobb készséggel beleegyezett, újra meg újra megölelte édes fiát és megparancsolta a főméltóságoknak, hogy gyűljenek össze a várkastélyban és menjenek illő hódolattal a hercegnő elébe. Az indust pedig kieresztette a börtönéből és maga elé vezettette.

— Hálát mondhatsz az úristennek, szólt, hogy a herceg ismét előkerült. Bűvös lovatat megint visszaveheted és elmehetsz vele isten hírével. De azt megmondom, az én színem elé többé ne kerülj!

Mialatt a király intézkedett, hogy a hercegnőt pompás fogadtatásban részesítsék, a bűvész megtudta a néptől, hogy hol szállt le a

herczeg, meg azt is, hogy szép fejedelemléányt hozott magával. Erre boszút forralt a gonosz ember, amiért két hónapig ártatlanul börtönben tartották.

Hirtelen elsietett abba a kastélyba, hol a herczegnő volt, és azt mondta a portásnak: Firusz herczeg megbízta őt, hogy a herczegnőt a bűvös lovon vigye át a királyi várkastélyba, a hol nagy ünnepet rendeznek fogadtatására. A portás oda vezette a herczegnőhöz, a ki habozás nélkül rászállt az indussal a lóra. Alig ültek rajta, a bűvész egyet fordított a csapon és az állat, rögtön engedelmeskedve meszterének, fölszállt a levegőbe.

Ezalatt a király és fia nagy kísérettel közeledtek a nyári palotához. De képzelhetni, mennyire megrémültek, mikor meglátták a magasban a rabló indust, a mint a szép királyleánynyal towarepült Sirászból. A kétségbeesett herczeg önmagát vádolta e szerencsétlenségért. Miért is bízta aráját olyan gyenge, haszontalan emberre, minő az a portás! Ez szegény, reszketve a büntetéstől, sírva borult a herczeg lábaihoz és kegyelemért esedezett. Firusz megbocsátott; de azt parancsolta, hogy szerezzen neki dervis-öltönyt s el ne árulja a dolgot senkinek.

Ebben az áruhában a herczeg még aznap elutazott, eltökélten, hogy előbb vissza nem tér, míg a herczegnőt föl nem találta.

A bűvész azalatt a szép herczegnővel messze-messze elrepült. Végre Kásmir fővárosa mellett leszállt s így szólt a herczegnőhöz:

— Te most rabnőm vagy és én tehetek veled, a mit akarok; el is adhatlak, meg is ölhetlek.

— Ölj meg, rimámkodott ijedten a hölgy, csak el ne hurczolj a rettenetes rabszolgaságba!

A míg így esengett, kileste azt a pillanatot, mikor a gonosz bűvész éppen lovával volt elfoglalva, és hirtelen meg akart szökni. A bűvész csakhamar utána sietett s utól is érte volna, ha ugyanabban a pillanatban egy csapat lovas katona nem közeledik az erdő felől.

— Segítség! kiáltott a szegény leány.

A csapat élén a kásmiri szultán haladt, a ki vadászatról jöve, legelőször vette észre a kétségbeesett leányt. Ráivallt tehát az üldözőre:

— Mit akarsz e leánynyal?

— Ez az én rabnőm, szólt a gonosz ember, a ki meg akar tőlem szökni.

— Ne higgy neki, uram; elrabolt a gyalázatos haramia! Én bengáli hercegnő és a perzsa herceg arája vagyok!

A szultán eleget tudott. Tüstént lefejeztette a bűvészt, a hercegnőnek pedig átadta saját lovát, hogy azon mehessen a királyi palotába. Itt aztán sok rabnőt adott melléje szolgálatára. Másnap pedig elbeszéltette vele csodálatos kalandját.

A hercegnő nagyon megörült e barátságos fogadtatásnak és megkérte az ország uralkodóját, hogy kísértesse el minél előbb vőlegényéhez, Perzsiába. De erről a szultán mit sem akart tudni. Neki is megtetszett a szép hercegnő és feltette magában, hogy nőül veszi. Ezt meg is mondta neki, mire a sokat zaklatott leány nagyon megijedt. Esküvel erősítette, hogy nem lehet a szultán nejévé, hogy ő már másé; keservesen sírt és könyörgött, hogy csak bocsássa el. Mind hasztalan! Nemsokára dobpergés és trombitaharsogás hirdette, hogy a szultán menyegzőjét tartja a bengáli hercegnővel. Mikor a szegény hercegnő ezt meghallotta, annyira megrémült, hogy ájultan rogyott össze. Alig tért magához, komornái közölték vele, hogy a szultán azt parancsolta: mihelyt a hercegnő fölébred, híjják el hozzá tüstént.

Erre a zaklatott leány csellel akart a veszélyből kibontakozni. Tébolyodást színlelt és mindenféle badarságot beszélt össze-vissza. A körötte álló nők nagyon megijedtek e dolgon és azonnal elmentek jelenteni a szultánnak, mi történt. A király nagyon elszomorodott a hallottakon és meghagyta a cselédeknek, hogy a leggondosabban ápolják a hercegnőt és hogylétéről folytonosan tudósítsák.

De minthogy a hercegnő állapota még másnap sem javult, a szultán egybegyűjtötte udvari orvosait, hogy gyógyítsák meg a beteg. Ám a hercegnő olyan jól értett a színleléshez, hogy a legtudósabb orvosokat is tévútra vezette és valamennyien azt mondták, hogy nem segíthetnek rajta. Erre a király az egész országban kihirdette, hogy a ki meg bírja gyógyítani a hercegnőt, nagy jutalmat fog kapni. Jelentkeztek is sokan, de mind hiába; egyik sem ért célra.

E közben a dolog híre elterjedt az ország határain túl is; még Indiába is eljutott, a hol akkor Firusz herceg utazgatott dervis-ruhában. Tüstént sejtette a beteg kilétét és Kásmir fővárosába utazott. Másnap átöltözködött, orvosruhát, hosszú fekete köntöst vett magára, nagy turbánt tett fejére és hosszú szakállt ragasztott állára. Azután botot vett egyik kezébe, a másikba pedig olvasót, és méltósággal haladt a fejedelem palotája felé.

Itt bejelentette magát a szultánnál, hogy ő világlátott orvos, a ki meg akarja gyógyítani a hercegnőt. Azonnal bebocsátották és csakhamar elvezették a beteghez. Firusz nyomban ráismert; azt is észrevette, hogy a hercegnő nem beteg, hanem csak színlel. Az ál orvos azonnal kijelentette, hogy ő bizonyosan meg fogja gyógyítani a hercegnőt; de mindenekelőtt néhány perczig egyedül akar vele lenni. Ezt a szultán megengedte, és Firusz ez alkalmat arra használta fel, hogy a hercegnővel megismertesse magát és hogy megkérje, készüljön az elutazásra. Ezenkívül még arra is figyelmeztette, hogy ha a szultán legközelebb meglátogatja, tegyen úgy, mintha állapota már kissé javult volna. Képzelmét, milyen boldoggá tette a hercegnőt e nem remélt viszontlátás, valamint az az édes remény, hogy nemsokára szabadul és egyesül szeretett Firuszával!

Mikor a szultán másnap az ál orvos kíséretében meglátogatta a hercegnőt, ennek állapota annyira jobbnak látszott, hogy a fejedelem Firuszt a világ első orvosának mondta. Most azonban a herceg szerette volna megtudni, hol van a bűvös ló. A beszélgetés folyamán ez sikerült is neki.

Kérdezősködött, hogy' jöhetett a hercegnő így, egyedül, messze hazájából a király udvarába. Erre a rosszat nem gyanító szultán elmondta az egész eseményt, elmondta, hogy megvan a bűvös ló is, a melyen iderepült, csak hogy nem veheti hasznát, nem tud vele bánni.

— Nagyon jó, szolt erre az álorvos, hogy a bűvös ló itt van. Most már tisztában vagyok a kellő gyógykezeléssel. A ló bűvösségének egy része átment a hercegnőre; gyógyulása tehát csak akkép sikerülhet, ha ezt a varázslatot ismét visszavisszük a lóba. Okvetlen szükséges ennél fogva, hogy a bűvös lovat és a hercegnőt együtt hozasd ide a vár előtti térre és én ott szemed láttára és a főváros lakosainak jelenlétében fogom arádat meggyógyítani.

A szultán beleegyezett. Másnap reg-

gel felállították a bűvös lovat a palota előtt és a király testőrsége körülvette, hogy a kíváncsiak melléje ne tódulhassanak. A nép nagy tömegben özönlött a térre és csak nagy nehezen sikerült a katonáknak kellő távolságban tartani a kíváncsiakat. Majd a szultán maga is megjelent, körülvéve az ország nagyjaitól, és egy emelvényen foglalt helyet.

Erre a bengáli hercegnő is kijött hölgyeinek kíséretében és könyyedén fölpattant a bűvös lóra. Pompásan volt öltözködve; drága ékszerek ragyogtak ruháján, melyeket a szultán ajándékozott volt neki. Miután már szilárdul ült a nyeregben, lábát a kengyelbe vetette és a kantárszárat kezébe fogta. Az ál orvos izzó parázsszal töltött serpenyőkbe füstölő port hintett. Azután keresztbe fonta kezeit és lesütött fővel, rejtélyes szavakat mormogva, háromszor körüljárta a lovat. Ez alatt olyan erős füstgomolyok fejlődtek a serpenyőkből, hogy a hercegnőt már alig lehetett látni.

Most Firusz hirtelen levetette hosszú köpenyét és álszakállát, gyorsan fölpattant arája mögé a lóra és félrefordította a csapot. A bűvös ló azonnal felszállt és a megdöbbent szultán és a kiabáló nép szemeláttára tova repült, mint a villám!

Bezzeg elképedt a szegény szultán, mikor aráját avval a ravasz doktorral eltűnni látta. Dühösen ökölre szorított kézzel fenyegetőzött a furfangos pár felé; de mi haszna? 'Azok már régen elhagyták Kásmir határát s nemsokára Perzsiába érkeztek.

A bengáli szultán, a ki már régen értesült leánya sorsáról, épen látogatóban volt a perzsa udvarnál, mikor az ifjú pár megérkezett. Képzeltetni, mily örömmel adta beleegyezését leányának Firusz herczeggel való egybekeléséhez! Már másnap nagyszerű lakomát csaptak és ettől fogva semmiféle bűvész sem háborgatta többé az ifjú házások boldogságát. A bűvös lovat pedig, mely annyi bajt szerzett, a király elégette és mai napig sem birt senki ilyen paripát készíteni.

A beszélő madár, az éneklő fa és az aranyárga forrás története.

ELSŐ FEJEZET.

A három lánytestvér kívánsága.

PERZSIÁBAN élt egyszer egy hatalmas uralkodó, kit Kosruh Sahnak hívtak. Már fiatal korában abban találta kedvét, hogy éjjelente álruhába öltözött és bejárta székvárosának utcáit. Egyszer egy ilyen útjában, melyben nagyvezére is elkísérte, egy külvárosba tért, a hol jobbra szegényebb sorsú emberek laktak. Egy ház előtt elhaladva, annak ablakaiból igen hangos beszédet hallott. Közeledett a házhoz és betekintve az ajtó egyik hasadékján, három fiatal leányt pillantott meg, kik a pamlagon ülve, egymással csevegtek.

— A mi az én kívánságomat illeti, szólt az egyik leány, ha rajtam állana, nem óhajtanék egyebet, mint hogy a szultán pékje venne feleségül.

— Ejnye, felelt a másik leány, már akkor az én vágyaim magasabbra szállnak; én a szultán főszakácsának a felesége szeretnék lenni! Az már csak mégis magasabb állás, mint a péké.

Erre a legfiatalabb és egyuttal legszebb így szólott:

— Ha már arról van szó, kedves nővéreim, hogy kívánjunk valamit, már akkor az én vágyaim jóval nagyobbbratörők, mint a tieitek. Én azt szeretném, hogy venne feleségül maga a szultán.

A másik két testvér jóízűt nevetett e kívánságon, a mely a szultánt is mosolyra készítette. De az, a ki ez óhajt kifejezte, olyan csu-

dálatos szépségű leány volt, hogy az uralkodó meghagyta nagyvezérének: jegyezze meg ezt a házat jól és másnap reggel vigye el hozzá mind a három testvért.

A nagyvezér csakugyan másnap reggel betoppant a három testvér házába és azt mondta nekik, hogy ő felsége a szultán látni kívánja őket. Felszólította mindhármukat, hogy sietve öltözködjének fel és kövessék.

Mikor a három testvért bemutatta a szultánnak, ez így szólott hozzájuk:

— Tegnap este mindegyitek egy-egy kívánságot fejezett [ki; mondjátok csak, mi volt az?

A három testvért e kérdés rendkívül zavarba hozta. Nagyon restelték a dolgot és a világ minden kincseért sem merték volna ismételni óhajaikat.

— No édes leányaim, szólott a szultán, nincs okotok tőlem remegni. Te, így szólt a legidősebbikhez, azt kívántad, hogy vajha pékem venne el feleségül. Nos hát, én vágyadat teljesítem, 5000 arany hozományt adok neked és nem kételkedem abban, hogy boldogan és megelégedetten fogsz élni leendő hitveseddel. A mi téged illet, fordult azután a másik testvérhoz, neked az volt szíved titkos kívánsága, hogy az én főszakácsom oldalán tölthesd életedet. Jól van, a te vágyad is teljesedésbe fog menni; te is 5000 aranyat kapsz hozományul és testvéreddel együtt ülheted meg a lakodalmadat.

Erre azután a harmadik leányhoz fordult a szultán.

— Te meg, édes leányom, azt kívántad, hogy vajha én magam vennélek nőül.

Erre a gyönyörű hajadon térdre borult és így szólott:

— Oh uram királyom, bocsásd meg meggondolatlan szavaimat! Hiszen csak tréfából, pajkosságból mondtam, és ha méltó vagyok is büntetésre, mégis bánj velem kimélettel!

— Oh nem, szólt a király, itt szó sincs kiméletről; a te vágyadnak ép úgy teljesedésbe kell mennie, mint a két testvéredének, és azért, ha nem ellenzed, mától fogva királynő vagy!

Ezzel lehaladt a trón lépcsőzetéről, kézen fogta aráját és fellevezte a trónszékre.

Másnap azután megülték mind a három lakodalmat. A két idősebb nővére természetesen csak egyszerű volt, de a szultáné a képzelhető legnagyobb fénynyel ment végbe. Délben az uralkodó, maga mellé véve szép fiatal nejét, arany kocsin hajtattott végig az utczákon, lovait aranyhimmél vont takarók fedték, a lovas szerszámok is szinaranyból voltak; a paripák homlokain a legritkább strucz tollak lobogtak, szügyelőjük is drágakövekkel volt kirakva és még a patkójuk is színezüst volt! A kocsi kerekei szintén aranynyal és ezüsttel voltak kiverve és mindenütt ritka drágakövek csillogtak-villogtak. A szultán és felesége pedig bíborban és selyemben ültek és koronájuk fénye elvakította a nézőket. Mentükben mindenfelé aranypénzt dobáltak a nép közé, mely ujjongva kiáltott:

— Éljen a szultán, éljen gyönyörű szép felesége!

Mikor az ifjú pár visszatért a palotába, itt nagy lakomához ültek, a palota udvarában pedig ezer városi szegényt láttak el étellel, itallal. Maga a szultán és felesége is lementek a szegények asztalához és biztatták vendégeiket, hogy lássanak hozzá derekasan. A szivesség, a melylyel a szép szultánnő mindegyikhez közeledett, egyszerre megnyerte neki az egész nép szeretetét és bizalmát.

Országos Széchényi Könyvtár

MÁSODIK FEJEZET.

Az irigység.

BÁRMENNYIRE szerették is városszerte a fiatal szultánnőt, volt két ember, a ki sehogy sem bírt megnyugodni abban a ritka sorsban, melyben Allah kegyelme az uralkodó feleségét részesítette. Ez a két ember nem volt más, mint a szultánnő két testvére, kik a helyett, hogy boldognak érezték volna magukat, a miért vágyaik teljesedésbe mentek, a leggyűlöletesebb irigységgel teltek el. Nem birtak egyébre gondolni, mint arra, hogy miként vegyítse-nek méregcseppeket testvérök örömpoharába, és eszük sohasem járt egyeben, mint a legförtelmesebb bosszúterveken. Ha találkoztak, mindig csak ilyenféle beszédek folytak köztük:

— Hát hogy' is lehetett elképzelni, hogy a szultán olyan örültséget kövessen el! Nem is tudom, mi szépet találhatott testvérünkön, hogy így elvakította magát! Ha még tégedet választott volna hitveséül: értettem volna — de azt! Hogy egy-két esztendővel fiatalabb nálad? De mennyivel kevésbbé okos! De mennyivel kevésbbé szeretetreméltó!

— Oh édes testvérem, felelt az idősebbik, ne beszéljünk rólam; de ha *tégedet* választott volna, azt lehetett volna érteni. Valóban, annyira felháborító a szultán vaksága, hogy nekünk nem is szabad máson tünődnünk, mint azon, miképen büntessük meg azt a gőgös testvérünket, ki tudom, most lelke mélyében megvet bennünket.

Hogy ebben mennyire nem volt igazuk, ők maguk is legjobban láthatták, mert akárhányszor elmentek a szultánnőhöz, ez mindig a legnagyobb kegygyel fogadta őket és ajándékot 'ajándéokra küldött lakásukra. Úgy viselkedett velük szemben, mintha semmi sem válto-

zott volna, mintha most is a külváros szegényecske szobájában ülnének és kézi munkával keresnék kenyerüket.

De persze, ez a viselkedés nem engesztelte ki a gonosz testvéreket. Tervet tervre kovácsoltak, hogy miként törhetnének legsikeresebben a szultánnő romlására. Így telt el körülbelül egy esztendő. De a napok tovaszállta nemhogy gyengítette volna a két nővér gonosz érzelmeit, hanem még inkább erősítette.

Ekkor a szultán valami messzebb vidékre ment vadászni. A szultánnő épen ez idő alatt rosszul érezte magát és ágyba feküdt. Magához hívatta testvéreit, hogy velük egy kissé elcsevegjen.

— Tudjátok-e, szólt hozzájuk, hogy az éjjel igen különös álmom volt. Azt álmodtam, hogy egy gyönyörű szép angyal szállt le ágyamhoz és egy bájos gyermeket tett karjaimba.

— Ez, szólott az idősebbik testvér, jót jelent; talán Allah elhatározta, hogy megajándékoz téged egy gyermekkel, és mivel remélhető, hogy ez az esemény már nem sokára bekövetkezik, itt fogunk maradni ágyad mellett, hogy a kis jövevényt, ha csakugyan eljő, bepólyázhassuk és ápolhassuk.

A szultánnő szívesen fogadta ajánlatukat és a két testvér hazament, hogy otthon megbeszéljék eljárásuk módját. Miután pedig tisztába jöttek az iránt, hogy mit fognak csinálni, ismét visszatértek a szultánnő ágyához.

Mialatt ők oda voltak, a szultánnő álma csodálatos módon teljesedésbe ment. Karjai között egy gyönyörű szép kis gyermek feküdt, ő maga pedig mély álomba volt merülve. A gonosz testvérek fogták a csecsemőt, hamar bepólyázták, aztán egy kosárba tették, melyet egyikök a palota hátsó ajtaján át levitt a kertbe. Ott aztán rátette a palota kertjén átömlő tágas csatorna habjaira. E közben a másik testvér a szultánnő ölébe a gyermek helyett egy döglött ebet helyezett. A szerencsétlen asszony felébredvén, mohó vágygyal meg akarta nézni gyermekét, de mikor a helyett azt az utálatos állatot pillantotta meg, könnyei patakként kezdtek omlani.

— Jaj istenem, jaj istenem! szólott, mivel érdemeltem ezt! Azt hittem, az ég egy gyönyörű szép gyermekkel ajándékozott meg, és ime, mit találok!

Mig ilyenképen panaszkodott, egyszerre csak kürtszó hangzott a palota előtti térről: a szultán visszaérkezett a vadásatról. Rögtön besietett a feleségéhez, mert hallotta, hogy ágyban fekvő beteg. Mikor olyan nagy búbanatban találta, rögtön kérdezte tőle:

— Mi bajod, édesem, mi történt, miért sírsz?

A szultánnő könnyező szemeit feléje fordítá és azután búsan ezt felelte neki:

— Ime, édes férjem, mivel sujtott az ég. Itt van, ezzel ajándékozott meg az óhajtott gyermek helyett!

És a boldogtalan asszony alétan dőlt vissza vánkosaira.

A szultán szertelen haragra gyuladt, midőn megpillantotta a döglött ebet, mert azt hitte, hogy felesége valami gonosz varázslónő és szándékosan átváltoztatta gyermekét. Haragja olyan nagy volt, hogy már ki akarta végeztetni a szegény asszonyt, de nagyvezérének sikerült őt megnyugtatni.

— Nem szabad megöletned a szultánnét, szólott a bölcs tanácsadó, mert elvégre is mit tehet róla, hogy ilyen csapás érte? Nem ő az oka, és azért inkább szájalom, mint büntetés illeti.

A szultán dühe valóban csakhamar lecsillapult és miképen nagyvezére mondta, igazán sajnálni kezdte szegény feleségét.

A következő évben az ég kegye ismét a szultánnő felé fordult és megint egy szép fiugyermekkel ajándékozta meg. De most is minden éppen akként történt, mint első alkalommal; a két gonosz nővér megint ott volt, ismét elvették az ujszülöttet és ezuttal döglött macskát tettek a helyére. A kis fiucskát pedig megint kivitték a hátsó kapun át a kertbe és a csatorna hajaira bízták.

A szultán ez alkalommal még nagyobb dühre fakadt, mint első ízben és most már szentül azt hitte, hogy felesége nem lehet más, mint gonosz varázslónő. De a nagyvezérnek most is sikerült őt lecsillapítania.

— Hisz láthatod, uram, szólott hozzá, hogy a feleséged eleinte maga is kétségbe volt esve a szerencsétlenségen; hisz láthatod, hogy éjjel-nappal nem apad el a könnye.

A szultán így hát újra megbocsátott feleségének.

De harmadizben is megtörtént, hogy az ég a szultánnőt gyer-

mekkel ajándékozta meg, még pedig ezuttal egy gyönyörű szép kis leánykával. Az álnok testvérek azonban most is módját tudták ejteni, hogy a kis csecsemőt ellopják az ágyból és egyuttal egy formátlan fatuskót tettek a helyére. A gyermeket pedig, épen mint a két elsőt, megint levitték a kertbe és egy kosárban a csatornába helyezték.

A szultánnő természetesen a legnagyobb keserőséggel látta, hogy az isten még most sem szünt meg őt hatalmával sujtani; a szultánt pedig ez az eset annyira kihozta sodrából, hogy most már semmi-kép sem lehetett lecsitítani. Eleinte elrendelte, hogy rögtön végezzék ki feleségét, és midőn országa nagyjai az ékesszólás minden eszközével le akarták beszélni rettenetes tervéről, csak annyit érhettek el, hogy a szultán a következőképen módosította ítéletét:

— Jól van tehát, maradjon élve, de éljen úgy, hogy mindennap százszor kívánja a halált. Építsetek számára egy szobát, melynek rácsos ablaka mellett kell majd állania éjjel-nappal; és mindenki, a ki mellette elhalad, tartozzék arcába köpni. A ki ezt nem teszi, börtönbe jut! És hogy e parancsomat mindenki pontosan teljesítse, öröket állítsatok a szoba elé.

E parancsot a szultán, olyan szilárdsággal ejtette ki, hogy tanácsadói látták, hogy

ezen már nem lehet változtatni. A két irigy nővér legnagyobb örömeire teljesítették a szultán kegyetlen ítéletét; elkészítették a szobát és a szerencsétlen szultánnő, mihelyt felépült betegségéből, kénytelen volt elfoglalni e szomorú börtönt. De nemes lélekkel és oly önmegadással tűrte a csúfságot, melyet vele mindenki űzött, hogy az egész ország csodálattal beszélt róla.

HARMADIK FEJEZET.

Mi lett a gyermekkel?

MÁR AZT elbeszéltük, hogy a két gonosz testvér mind a három gyermeket egy kosárba tette s rábízta ama csatorna hullámaira, a mely a palota kertjén keresztül folydogált. E kertnek egy igen derék ember volt a felügyelője; ott élt magában a parkban, igen csinos lakásban. Derék, kedves felesége is volt és boldogságukhoz nem hiányzott egyéb, mint az, hogy az isten nem ajándékozta meg házasságukat gyermekkel.

Ez a főkertész tehát ugyanazon az estén, a melyen a szultánnő testvérei az első gyermeket a csatornába dobták, ott sétált kertje útjain, nézegetve, hogy lehetne minél jobban végeztetni munkáit. A mikor már hazafelé tartott, egyszerre csak a csatornán valami féléret látott úszni. Hamar oda szólított egy kertészt és ráparancsolt, hogy húzza ki azt a kosarat a szárazra. A kertész teljesítette ura parancsát, kihúzta a kosarat és oda vitte a főkertész elé. Ez gyorsan fölemelte a ko-

sárra terített lepedőt és ime, egy gyönyörű szép csecsemőt pillantott meg.

— Oh szegény ártatlan féreg! szólott, vajjon mivel érdemelted meg, hogy már ilyen korán kitépnek anyád védő karjai közül és a habok játékává tesznek!

Ezzel ismét eltakarta a kosarat és a kertészbojtárral lakására vitette.

— Ugyan mit hozol? szólott hozzá a felesége, a mint megpillantotta a kosarat.

— Hát bizony, édes feleségem, hozok valami olyat, a mire már nagyon régen vágyódtunk de a mivel az isten nem akart bennünket megajándékozni. Ime!

És ezzel feltakarta a kosarat.

— Egy gyönyörű kis csecsemőt küldött a gondviselés hozzánk!

A jó asszony rendkívül megörült és össze-vissza csókolta férjét is, meg a szép kis gyermeket is. Hamar gondoskodott dajkáról, és oly szeretettel ápolta és nevelte a kis herceget, mintha tulajdon édes magzatja lett volna. Nem is árulta el senkinek, hogy nem az ő fia, és a kertészbojtárnak is szigorúan lelkére kötötte, hogy senkinek se merjen szólni a felől, hogy miképpen jutottak a gyermekhez. Már csak azért is éltek ez óvatossággal, mert attól tartottak, hogy talán a gyermek igazi szülői elvinnék tőlük. Pedig annyira megszerették a kicsikét, hogy valósággal szerencsétlennek érezték volna magukat, ha el kellett volna tőle válniok.

A főkertész hallotta ugyan a szultánnő szomorú históriáját és sejtette, hogy az a gyermek a szultánnő gyermeke lehet, de megtanulta hosszú élete alatt, hogy nem tanácsos a nagy urak dolgaiba avatkozni, mert abból a szegény embernek csak kára lehet. Azért hát így szólt feleségéhez:

— Akárhogy áll a dolog, hagyjuk annyiban, mert ha szólanánk, még baj érhetne bennünket.

Igy telt el egy esztendő, mely alatt a kis fiucska, a kit a kertész Bahmannak nevezett el, pompásan gyarapodott.

Egy szép estén a főkertész ismét ott sétált a csatorna tájékán és megint valami fehéret látott úszni a habokon. Gyorsan kihúzta

a kosarat a csatornából és ime megint egy gyönyörű szép csecsemőt látott benne. Nem habozott, és azt is lakásába vitte, a hol áldott jó felesége egy kissé megütődött ugyan, de azután rövid ellenkezés után ráállott, hogy e második gyermeket is mint sajátjukat neveljék fel. — De így szólt:

— Édes uram, ezzel aztán elég is lesz! A gyerekek nevelése sok pénzbe kerül és azért nem igen ajánlom, hogy még több ilyen kosarat hozz lakásunkra! Mert ha ez így tart még egynehány esztendeig, végre mozdulni sem fogunk többé a sok apróságtól.

— Ej, ugyan mitől is félsz? szólt a férj. Majd csak felneveljük őket és ha azután tanulnak valamit, elküldjük őket hazulról, hadd keressék meg a kenyerüket maguk!

Ezzel aztán a második gyermek is ott maradt a főkertész lakásában, és ez is épen olyan kitűnően gyarapodott, mint az első.

A harmadik esztendőben megint ismétlődött ez az eset. Csak-hogy azzal a különbséggel, hogy a főkertész most nem fiú-, hanem leánygyermeket halászott ki a habok közül. A jó öreg egy kissé megszeppent ugyan, mert eszébe jutott, hogy a felesége már a másodikat sem fogadta oly nagy örömmel, mint az első, de aztán mégis csak azt gondolta, hogy bűn volna a kicsikét veszni hagyni. Fogta hát a kosarat és nagy bátran a felesége elé vitte. A jámbor asszony egy kicsit zúgolódott ugyan, de azután, mikor látta, hogy ez leánygyermek, annyira ellágyult, hogy karjaiba vette és könnyen ráállott, hogy ezt is ép úgy felneveljék, mint a két fiut.

— Elvégre, szólott, a hol két gyermek jóllakik, ott jóllakik három is, és az Isten majd csak megsegít bennünket!

Ezt a leánygyermeket Parizádénak, míg a második fiut Pervisnek nevezték el. Mindezek a nevek a régi perzsa királyok családjában igen használatosak voltak és a kertész épen azért választotta ki ezeket, mert szilárdul hitte, hogy a három gyermek királyi vérből való.

Ezzel aztán vége is lett a különös kosarak érkezésének. Három gyermeknél több nem jutott a főkertész lakásába, de ebben a háromban aztán végtelen öröme telt az öreg házaspárnak. Egyik szebb volt

a másiknál, egyik tehetségesebb a másiknál. Kivált Parizáde tűnt ki rendkívül éles eszével és nagy szépségvel. Bár ő volt a legfiatalabb, mégis mindazt megtanulta, a mit bátyái. Még a lovaglásban, a vadászatban is versenyezhetett velök. A mi pedig a költészetet, a zenét, meg egyéb nemesebb ismereteket illeti, fölül is multa őket.

Midőn már a fiuk legénykorba kezdtek jutni, a főkertész elhatározta, hogy megváltik állásától és élete hátralevő napjait a városon kívül egy nyaralóban fogja tölteni. Már meg is vette ezt a nyaralót, melyet jókora rétek és erdőségek vettek körül; de mivel a lakást sem kényelmesnek, sem szépnek nem találta, lebontatta és olyan gyönyörű új épületet emeltetett helyébe, melynek az egész környé-

ken nem akadt párja. A kert körüli parkot is egészen újjá alakította és mindenféle nemes vadakkal népesítette be, hogy a herczegek még otthon is gyönyörködhessenek a vadászat örömeiben. Mikor mindezek a munkálatok készen voltak, a derék főkertész elment a szultán elé és így szólt hozzá:

— Uram király, minden hívők fejedelme! Immáron 40 eszten-deje szolgálók e palotában és azt hiszem, hogy e hosszú idő alatt mindvégig lelkiismeretesen teljesítettem kötelességemet. Most az öregkor elgyengít és érzem, hogy többé nem volnék képes tisztségemnek olyan pontosan megfelelni, miként kellene. Azért engedd meg, felséges uram, hogy visszavonuljak hivatalomtól; bizd azt fiatalabb erőkre!

A szultán kegyesen fogadta a kérést és az öreg kertész megkapta elbocsáttatását. De mire kihurczolkodott a kertből, jóságos felesége meghalt. Ő maga sem sokáig élvezhette a nyaralója kellemeit, mert néhány hónappal hivatalától való megválása után ő is elköltözött ez árnyékvilágból. A halál oly hirtelen lepte meg, hogy még arra sem maradt ideje, hogy gyermekeinek felfedezze születésök titkát. Ezek tehát úgy gyászolták őt, mint tulajdon édes apjukat.

Az öreg főkertész jókora vagyont hagyott hátra, melyből kényelmesen éldegélhettek, a nélkül, hogy a fiatal herczegeknek hivatalra, vagy udvari méltóságokra kellett volna vágyódnioik. Alig mozdultak ki a gyönyörű parkból, és egész napjuk a legkellemesebb módon, versek olvasásával, zenével és más ilyen nemes multságokkal telt el.

NEGYEDIK FEJEZET.

Különös látogatás.

EGY SZÉP őszi napon, a midőn Bahman és Pervis herczegek éppen vadászaton voltak, egy öreg asszony jelent meg a nyári lak előtt és arra kérte a kapust, engedje, hogy a palota imaszobájában elvégezze áhítatosságát. A kertész ugyanis annak idején, mikor felépítette lakását, tekintettel volt arra, hogy az egész környéken nincs mecset és ezért a palotában rendezett be egy tágas szobát arra menő hívők számára.

A kapus megkérdezte urnőjét, vajjon bevezetheti-e az asszonyt az imaterembe. Parizáde herczegnő a legnagyobb készséggel adta meg az engedélyt, sőt hozzátette azt is, hogy ha majd az az asszony elvégezte áhítatosságát, mutassák meg neki a palota termeit és a parkot is, azután meg vezessék hozzá az ebédlő terembe.

A jámbor asszony rövid negyed óra múlva már távozott az imateremből, és a herczegnő két cselédje, a kik már várták, felszólították, hogy jöjjön velük, meg akarják neki mutatni a palota ékeségeit. Az asszony mindent a legnagyobb érdeklődéssel szemlélt. Nem győzött bámulni a sok ritkaságon, mely minden szobában össze volt halmozva, és csodálkozása még nőtt, midőn lement a kertbe és megállott annak szebbnél szebb virágszőnyegei előtt. Végre azután felvezették Parizáde herczegnőhöz, ki kegyes mosolylyal sietett az öreg asszony elé és így szólt hozzá:

— Kedves anyó, jöjjön, telepedjék ide mellém és üdítse fel magát egy kis kalácscsal vagy gyümölcsccsel! Aztán csevegjünk; mert nem képzelhetek kellemesebb dolgot, mint nálam idősebb, jámbor és okos asszonynyal társalogni.

Az anyókat láthatólag kellemesen lepte meg Parizáde hercegnő szivessége és alig győzött neki hálálkodni.

— Oh kisasszony, szólott hozzá, még nem találtam soha senkit sem, a ki annyi kegygyel fogadott volna, mint a mennyivel te fogadtál.

Társalgás közben a hercegnő egyebek közt azt is megkérdezte vendégétől, tetszett-e neki a ház és a park?

— Oh szép kisasszony, felelt a jámbor nő, ugyancsak rossz izlésem volna, ha kifogásolni valót találnék e gyönyörű palotában és e még gyönyörűbb kertben. Valóban, minden annyi izléssel, annyi csinnal, annyi pompával van berendezve, hogy szebbet még álmodni sem lehetne. Látszik, hogy igazi művész volt, ki a palota terveit készítette. Hanem ne vedd rossz néven, ha egy megjegyzést mégis akarok tenni. Palotátok és kertetek így is remek; de még remekebb volna és nem találná párját széles e világon, ha meg bírnátok szerezni három dolgot, a melyeknek most még híjával vagytok.

A hercegnő kíváncsian kérdezte:

— És ugyan mi volna ez a három dolog, kedves anyókám? Ha pénzzel vagy fáradsággal meg lehet szerezni, hidd el, hogy se az egyiket, se a másikat nem fogjuk kimélni.

— Kedves kisasszony, felelt a jámbor vendég, ez a három ritka dolog a következő: Először is a *beszélő madár*. Ennek gyönyörű szép hangja van; ha megszólal, maga köré birja csődíteni a környék összes szárnyasait, melyek aztán vele együtt fújják az ő szebbnél-szebb nótáit. A másik ritkaság az *éneklő fa*, a melynek minden levele gyönyörű tiszta hangot hallat, úgy hogy ha egy kis szellő fuvall, a levelek valóságos mennyei harmoniában csengenek. A harmadik csoda az *aranyárga víz*; ebből egy csepp elegendő arra, hogy egy medenczét megtöltsön, melyből azután vastag és magas sugárban gyönyörű szökőkút emelkedik a magasba.

A hercegnő álmélkodva hallgatta a csodálatos dolgok elmondását.

— Köszönöm, szólt, kedves anyókám, hogy értesítettél e bámulatos ritkaságok létezéséről. Csak azt mondd meg már most, vajjon hogyan lehet rájuk akadni?

— Szívesen, szólott az öreg asszony. Ez a három dolog, a melyet említettem, egy és ugyanazon a helyen van, még pedig ennek az országnak a legmesszebb végén. Az út, a mely odavezet, épen a ti palotátok előtt viszen el. Az, a ki meg akarja szerezni e három kincset, induljon ez úton és menjen húszt álló napig. A legelső embert, a kit a huszadik napon előtalál, kérdezze meg, merre vagyon a beszélő madár, az éneklő fa és a tánczoló víz. Az az ember majd útba fogja igazítani.

Ezzel azután az öreg asszony sietve eltávozott.

Parizáde herczegnő mély gondolatokba merülve maradt termeiben. Mikor fivérei hazatértek a vadászatról, csodálkozva látták, hogy húguk, a ki máskor olyan vidám, olyan pajkos, most búsan csüggeszti le fejét és alig látszik észrevenni testvérei hazaérkeztét. Bahman herczeg oda sietett hozzá:

— Mi lelt, édes húgom? kérdezte aggodalmas arcczal. Talán rosszul érzed magadat, tán valami keserűség ért, tán valaki megbántott? Oh mondd meg, hadd segítsünk bajodon.

De a herczegnő egy ideig egy árva szót sem szólott. Végre azután búsan csak annyit felelt, hogy nincsen semmi baja. De ekkor megszólalt Pervis herczeg:

— Ne ámíts bennünket, édes húgom; tudom, hogy valaminek kellett távollétünkben történnie. Ok nélkül nem adhattad át magadat annak a búbanatnak, mely arczodon tükröződik. Ha szeretsz bennünket, beszélj nyíltan és őszintén!

Erre a herczegnő már nem állhatta meg, hogy el ne mondja mindazt, a mi testvérei távollétében történt

— A beszélő madár, az éneklő fa és a tánczoló víz, — ezek azok, a mikre palotánknak még szüksége van! Meglehet, hogy bohóság tőlem, de kimondhatatlan vágy emészt, hogy e három csoda birtokába jussunk. Talán elítéltek furcsa óhajvásaimért, de nem tehetek róla. Búbanatomnak okát kérdeztétek — ime elmondtam.

— Oh, kedves húgom, szólt erre Bahman herczeg, a te vágyad nekünk parancs. Hogy is hihetted csak egy perczig is, hogy kívánságodnak nem fogunk eleget tenni! Akárhány veszélylyel jár is e csodák megszerzése, mi szembe szállunk mindegyikkel, csakhogy vissza-

térjen arczod mosolygása. Holnap indulok és meg lehetsz győződve, hogy eredmény nélkül nem térek vissza.

— Oh nem, szólt erre Pervis herczeg, nem engedhetem, hogy te indulj el. Te vagy a ház feje; te nem lehetsz távol oly sokáig! Rád sokkal nagyobb szükség van, mint én reám. Oh, maradj itthon és engedd, hogy én induljak útnak.

— Köszönöm, szólt erre Bahman herczeg, hogy ennyi szeretettel akarsz megóvni az út veszedelmeitől, de nincs már mit szólnotok e tárgyról. Én eltökéltem magamban, hogy holnap indulok.

És ennyiben maradtak is.

Bahman herczeg rögtön hozzá fogott az úti készülődésekhez és másnap korán reggel már lóra ült, hogy húga vágyának eleget tehessen.

A testvérek búcsúja valóban szívreható volt; könnyezve ölelték át egymást és újra meg újra csókokkal illették egymás ajkait. Párizsba az indulás perczében keserűen megbánta, hogy vágyait közölte testvéreivel és minden áron le akarta Bahmant beszélni az útról.

— Ki tudja, mily veszélyeknek méggy elébe, édes bátyám, — szólt szinte fuldokló hangon. Oh, szállj le lovadról, maradj itt körünkben. Élhetünk mi boldogan a beszélő madár, az éneklő fa és a tánczó víz nélkül is!

— Oh, édes húgom, szólt a herczeg, határozatom szilárd és el nem tántorodom tőle. De — így folytatta, — minthogy elég hosszú az út, a mely előttem áll és életünk minden perczben ki van téve a halál veszélyének, ime fogadd ezt a kést. A mig e kés tiszta marad, addig az én életem is meg van óva; de mihelyt a kés pengéjén vércseppeket veszel észre, tudd meg, hogy akkor már nem vagyok az élők sorában.

És ezzel a herczeg tova vágatott.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Bahman herczeg útja.

HÚSZ ÁLLÓ napig haladt a bátor levente azon az úton, a melyen elindult hazulról és végre a huszadik nap reggelén egy különös formájú öreg embert pillantott meg, a ki egy kunyhó előtt, árnyékos fa tövében üldögélt. Hófehér szemöldökei olyan hosszúak voltak, hogy egészen az orráig csüngtek alá, bajusza elfödte száját, haja meg szakállá pedig a földet söpörte. Kezén és lábán a körmök ijesztő hosszúak voltak, testét pedig különös alakú gyékény takarta. Ez az öreg ember dervis (pap) volt, ki itt vezekelt ebben a kunyhóban és jámborságból hanyagolta el testét, hogy egészen Istennek szentelje gondolatait.

Bahman herczeg, a mint megpillantotta a dervist, rögtön le szállott lováról és közeledett hozzá.

— Oh, kegyes dervis, ekként szólította meg, isten hosszabbítsa meg életedet és teljesítse szíved vágyait!

A dervis barátságosan viszonzta a köszöntést, de szavait bizony nem lehetett érteni.

A herczeg látva, hogy az aggastyán bajusza olyan sűrű és tömött, hogy szinte elfojtotta hangját, hát engedelmet kért tőle, hadd vágja le bajuszát. A dervis megengedte és már most Bahman elmondta neki, hogy mi járatban van. De mihelyt meghallotta, hogy a herczeg a beszélő madarat, az éneklő fát és a tánczó vizet emlegeti, arcza elkomorult.

— Oh, édes fiam, miért kellett teneked is e dolgokra vágyódnod! Hiszen én szívesen igazítlak útba, de bizony mondhatom, nagyon fáj lelkemnek, hogy e kalandra vállalkoztál. Tudd meg,

hogy mindazok közül, a kik e dolgok birását tűzték ki czéljukul, eddigelé még egyetlen egy se jutott vissza élve. Valamennyien ott veszttek.

— Lehetetlen! szólt a herczeg; hát vajjon miféle veszélyekkel kellett szembe szállaniok?

— Azok a veszélyek, felelt a dervis, tulajdonképpen nagyon kicsinyeknek látszanak és mégis eddig nem volt halandó, a ki győzhetett volna rajtuk. Mihelyt ugyanis arra a hegyre fogsz jutni, a melynek tetején a keresett kincseket meglelhetnéd, sajátságos zürzavaros hangok fogják megütni füleidet. Mindenféle furcsa kiabálás, emberi és állati hangoknak iszonyatos keveréke fogja szivedet megdöbbszteni, és ha megijedsz vagy hátra fordulsz, akkor veszve vagy; egy percz alatt fekete kővé változol, ugyanolyanná, a minők utadnak mentén immár százával hevernek. Azok a kövek szintén olyan leventék voltak, mint te, és vállalkozásuk szintén olyan balul ütött ki, a milyen rosszul fog végződni a tied is. Oh, bárha csalatkoznám előérzetemben!

— Csalódni fogsz, szólott a herczeg, csalódni fogsz! Ez a veszély nem rettent vissza és kérlek már most, mondd el a többit is.

— Jól van hát, szólott a dervis szomorúan. Adok neked egy golyót, a melyet, mihelyt lóra ülsz, dobj le a földre. A golyó előtted fog gurulni és meg fogja mutatni az utat ama hegység lábáig, a melynek ormóján czélodat elérheted. Mihelyt oda érsz a hegy tövéhez, szállj le lovadról és dobd a gyeplőt a nyakába. Az majd ott marad ugyanazon a helyen és megvárja visszaérkeztedet. Ha azután a hegyen fölfelé haladva csakugyan nem tekintenél vissza, akkor a hegy csúcsára érve egy kalitkát fogsz találni. Abban a kalitkában él a madár, a melyet keresel. Ez majd megmondja, hol találhatod az éneklő fát, meg a tánczó vízét. De bár ezzel megadtam neked minden utasítást, még egyszer kérlek, ne tedd ki magadat e veszélyeknek. Gondold meg, hogy az élet kincsét, ha egyszer elvesztetted, többé vissza nem szerzi semmi sem!

— Köszönöm szíves jóakarodat, felelt a herczeg, de hiába! Én szentül el vagyok tökéelve, hogy nem engedem magamat visszarettenteni semmitől. Meglásd, hogy nemsokára visszatérek, még pedig sikerrel.

A dervis semmit sem válaszolt e szavakra, a herczeg pedig lóra ült és eldobta maga előtt a golyót. Az gyorsan gurult tova, úgy hogy Bahman alig birt nyomában nyargalni. Végre a hegy lábánál leszállt és neki indult a hegy lejtőjének. Körötte jobbra és balra fekete köveket vett észre és alig tett néhány lépést, már hallotta háta mögött ama hangokat is, melyekről a dervis beszélt.

— Hová mégy, te örült? szólott az egyik.

— Mit akarsz, te vakmerő? a másik.

— Ne ereszsztetek tovább! fenyegetődött egy harmadik hang.

— Öljétek meg!

— Csípjétek el!

— Tolvaj!

— Gazember!

— Gyilkos!

Más hangok meg gúnyolódtak vele.

— Oh te együgyű ficzkó! Hát azt hiszed, te fogod elnyerni a kalitkát?

Bahman eleinte nem törődött e hangokkal és bátran előre haladt, de a zűrzavaros lárma folyton nőtt s a hangok már oly közel hallatszottak, hogy a herczegen félelem vett erőt. Olyan különös dobogás, kopogás és zsivaj vette körül, hogy térdei remegni kezdettek és érezte, hogy ereje elhagyja. Szinte magán kívül volt már izgalmában, s egyszerre csak, elfelejtve a dervis intéseit, hátra fordult, hogy lesiessen a hegyről, menekülni üldözői elől. De abban a pillanatban, a melyben visszafordult, fekete kővé változott. Ugyane sors érte lovát is lent a hegy tövében.

HATODIK FEJEZET.

Pervis és Parizáde útja.

AMIÓTA Bahman herczeg eltávozott hazulról, testvérei minden nap megvizsgálták azt a kést, melyet otthon hagyott. Örömmel látták mindennap, hogy kedves bátyjuk életét eddigelé nem érte baj. De a huszonegyedik napon egyszerre csak sötét vérfoltokat pillantottak meg a pengéjén.

— Jaj nekünk! kiáltottak fel mindaketten, jaj nekünk, százszor is jaj! Szegény bátyánk meghalt!

Parizáde kétségbeesése valósággal nem ismert határt.

— Én vagyok oka halálodnak, kedves testvérem, így zokogott. Oh, én szerencsétlen! Miért is szóltam neked ama három csodadologról! Legyen átkozott az a vén asszony is, a ki azt az őrült vágyat szivembe csepegtette! Miért kellett hírét hallanom annak a madárnak, annak a fának, annak a víznek!

Pervis herczeg, a mint a kétségbeesés első rohamából magához tért, letörölte könnyeit, odaállott húga elé és így szólott:

— Oh, kedves testvérem, hagyj fel a zokogással! Hiszen a világ minden könnyei sem kelthetik életre kedves bátyánkat! Isten így akarta; nyugodjunk meg szent akarátában. De tudni akarom, hogy hol és mikor vesztette el életét. Rá akarok bukkanni tetemére, hogy hazahozzam és hogy tisztességesen eltakaríthassuk. Elmegyek hát ugyanazon az úton, a melyen ő haladt és remélem, hogy feladatomat meg is fogom oldani.

Parizáde herczegnő mindenképen le akarta beszélni bátyját ez utazásról.

— Oh, ne hagyj magamra, szólott. Egy bátyámat már elvesztettem, elveszítsitek hát most téged is?

De Pervis herczeg rendíthetetlen maradt. Már másnap korán reggel nyeregben ült és távozása előtt így búcsúzott hűgától:

— Ime, fogadd ezt az olvasót. A meddig ez olvasó szemei könnyen forognak, életben vagyok, de ha e szemek oda fognak ragadni a szálra, mint ha rá volnának enyvezve: tudhatod, hogy ugyanaz a sors ért, mint szerencsétlen bátyánkat!

És ezzel tova vágatott. De Pervis herczegnek nem csak az volt a célja, a mit hűgának mondott, hogy t. i. megjelje testvérének holt tetemét és haza vigye, hanem az ő vitéz lelke is arról ábrándozott, hogy megszerezze hűgának a három csodadolgot. Azt hitte, hogy sokkal óvatosabb lesz, mint bátyja volt, és a mit az hiába kísérelt meg, ő majd diadalmasan véghez viszi.

Utazása huszadik napján ő is odaérkezett a hosszú szakállú dervishez és ő is megkérdezte, merre kell menni, ha az ember a beszélő madarat akarja megszerezni. A dervis így szólt:

— Oh, kedves fiam, csak nemrég ugyanezt kérdezte tőlem egy fiatal vitéz, a ki annyira hasonlított hozzád, hogy azt hinném, testvéred volt. Hiába tartóztattam, hiába festettem neki mindazokat a veszélyeket, melyek várják; ő mégis útnak indult és nem is tért vissza. Fekete kővé változott. Ne rohanj vesztedbe, mert téged is ez a sors fog érni. Fordulj vissza és mentsd meg ifjú életedet!

De Pervis herczegnek is hiába beszélt az öreg, úgy hogy ez végre neki is átadta azt a golyót, a melynek nyomában haladva a

végzetes hegységig lehetett jutni. Pervis herczeg is eljutott tehát a szomorú helyhez, és mikor a golyó megállt, ő is leszállt lováról. De alig tett öt-hat lépést a hegyen, már ő is csúfolkodó hangokat hallott háta mögött.

— Oh, te bolond! kiáltott valaki, hát hogy merészelsz ilyenre vállalkozni?

Az ifjú herczeg rögtön elfeledte a bölcs dervis intéseit, nagy haraggal megfordult, és hajh! e pillanatban ő is fekete kővé változott.

Mikor az nap Parizáde herczegnő olvasója szemeit forgatta, egyszerre csak megdöbbenve vette észre, hogy a szemek mintha oda volnának enyvezve a czérnaszálhoz. Sikoltva kapott szívéhez és alétan rogyott össze. Mikor magához tért, sokáig omlottak könnyei.

— Te is meghaltál hát, kedves Pervisem, szólt zokogva, és magam állok széles e világon! Nem, én nem maradok többé e házban; vagy föllellek benneteket, a kiknek én okoztam vesztét, vagy utánatok halok magam is!

Ezzel férfiruhába öltözött, felfegyverkezett, lóra ült és elvágatott. Húsz nap mulva ráakadt a dervisre.

— Oh, kegyes öreg! szólott hozzá, mondd meg nekem, hol találhatom a beszélő madarat, az éneklő fát és a tánczoló vizet?

A dervis búsan nézett szemei közé és azután így felelt:

— Oh, szép hölgy, — mert hiába vagy férfiruhában, tudom, hogy a gyöngye nemhez tartozol! — miért kérdezed ezt tőlem?

— Csak azért, jó dervis, mert birni akarom őket!

A jámbor aggastyán most is megpróbálta, hogy a merész vállalkozót lebeszélje tervéről. Lefestette mindazokat a veszélyeket, a melyekkel szembe kell szállnia, de Parizáde herczegnőn se fogott a szó.

— Hiszen azok a veszélyek, melyekről szólasz, nem olyan nagyok. Az egész dolog csak azon fordul meg, hogy nem szabad megijedni és hátra nézni. Nos, egy kis csel majd segít rajtam. Betömöm füleimet gyapottal és így majd nem fogom hallani a kísértő hangokat.

A dervis látva, hogy hiába minden, végre átadta neki a varázsgolyót, és így rövid idő mulva Parizáde is ott állott a hegy lábánál.

Gyorsan leszállt lováról, füleit betömte gyapottal és így indult az orom felé. Ő is hallotta ugyan a fenyegetődző hangokat, de a zaj mégsem volt olyan erős, mint az, a mely testvérei halálát okozta. Végre már olyan magasra jutott, hogy látta az ormon a kalitkát és abban a csodálatos madarat. Ez is iparkodott őt elijeszteni s dörgő hangon kiáltott reá:

— Te örült leány, hogy mersz felém közeledni?

De a hercegnő ettől sem ijedt meg, hanem gyors léptekkel felhaladt a hegy tetejére, oda futott a kalitkához és így kiáltott:

— Megfoglak, madár, és bárhogy ellenkezel is, ki nem kerülsz kezeimből!

Most már a hercegnő bátran kivehette füleiből a gyapotot, hogy jobban hallhassa, a mit a madár beszél.

— Oh, bátor hajadon, így szólt a csodálatos állat, ne neheztelj reám, a miért én is szövetkeztem azokkal, kik halálokat akarták okozni. Ha már meg volt írva a sors könyvében, hogy ember rab-szolgájává kell lennem, szívesebben vagyok a tied, mint bárki másé. Mostantól fogva parancsolhatsz velem.

— Nos hát, édes madaram, szólt a hercegnő, mindjárt meg fogom látni, engedelmeskedel-e szavaimnak? Én három dologért jöttem ide. Az egyiket, már mint tégedet, megszereztem. Most még szükségem volna a tánczoló vízre. Mondd meg, merre találom!

A madár rögtön megmondta, hogy nem messze az oromhoz van egy kis patak, annak egyetlen cseppjét tegye egy ezüst kancsóba és otthon azután az a csepp maga elég lesz ahhoz, hogy megtöltsön egy egész medenczét.

A hercegnő követte a madár utasításait és azután ismét visszatért hozzá.

— Édes madaram, még valamire van szükségem. Az éneklő fával is akarom ékesíteni kertemet.

— A mellett a patak mellett, felelt a madár, azt is meg fogod találni. Csak menj oda, rögtön fogod hallani a falevelek csengését. Tépj le róla akármilyen kis galyat és azt ültesd el otthon a kertedben; e kis galyból csakhamar ugyanolyan nagy fa lesz, a minő itt diszlik.

Parizáde hercegnő odament és csakhamar ráakadt az éneklő fára is.

— Édes madaram, szólott már most, még most sem vagyok megelégedve. Tudom, hogy ezek a kövek, a melyek a hegy lábától egészen idáig vannak elszórva, megannyi átváltoztatott leventék. Köztük van az én két bátyám is. Ezeket én életre akarom támasztani és hazavinni palotánkba.

A madár sokáig ellenkezett és sehogy sem akarta teljesíteni a parancsot. Végre azonban Parizáde ráivallt:

— Madár, ne feledd el, hogy rabszolgám vagy és hogy megbüntethetlek engedetlenségéért!

Ekkor aztán a madár megadta magát és így szólt:

— Oh, bocsáss meg, hercegnő, hogy nehéz szívvel teljesítem azt, a mit kívánsz. De jó, legyen úgy, a mint parancsolod. Mellettünk van egy korsó, vedd fel azt, és a mint lehaladunk a hegyről, locsold meg a vízzel a fekete köveket. A víztől a kövek mind vissza fognak változni emberekké.

A hercegnő úgy is cselekedett; meglocsolta a köveket és mindegyik nyomban egy-egy vitézzé változott. Csakhamar ráakadt mindkét testvérére, kik álmélkodva néztek körül és nem tudták, hogyan kerültek e helyre.

— Mit csináltatok itt? — kérdezte tőlük Parizáde hercegnő mosolyogva.

— Aludtunk! — szóltak mind a ketten.

— Aludtatok? szólott a hercegnő. Meg voltatok halva! Fekete kővé voltatok átváltozva! Hát már elfeledtéték, hogy a beszélő madarat, az éneklő fát és a tánczó vizet akartátok megszerezni? De ez a víz, a mely itt a korsóban van, ismét emberekké változtatott át benneteket.

Bahman és Pervis hercegek csak most kezdtek emlékezni arra, hogy mi módon jutottak a hegyre. Könnyező szemekkel borultak hűguk nyakába és hálálkodtak neki, hogy megmentette őket.

A többi lovagok is, kik szintén Parizáde kegyelméből nyerték vissza életüket, térdre borultak a derék hajadon előtt és hálájuk jeléül felajánlották neki életüket.

— Nincs mit köszönnötök, szólott a hercegnő, én csak testvéreimet akartam megmenteni és ha sikerült nektek is visszaadnom életeteket, igen örvendek rajta.

Ezzel azután az egész társaság útnak indult. Nemsokára elszédtek, ki erre, ki arra; a hercegnő és a két bátyja pedig visszatértek palotájukba.

HETEDIK FEJEZET.

Találkozás a szultánnal.

EZ IDŐTŐL fogva a három testvér ugyanolyan nyugodtan és boldogan töltötte napjait, mint azelőtt. Abban a három csodás tárgyban, melyeket útjokból haza hoztak, rendkívül nagy örömük telt. A kis ág, melyet a ház közelében egy gyepes helyen ültettek el, csakhamar egész fatörzsszé növekedett, melynek levelei a leggyönyörűbb harmóniát hallatták. A pár vízcsepp, melyet a csodaforrásból hoztak, csakhamar megtöltött egy óriási márvány-medenczét és azután ötven lábnyi magas sugárban szökött fel a levegőbe; végre a madái reggel és este megszólalt, s az ő remek hangja hallatára rögtön köréje gyülekeztek a környék összes csalóányai, pacsirtái, tengeliczéi, és azok is kísérték a dalt.

Mikor már néhány hétig élvezték e három csodát, egyszer a két herczeg vadászni ment, még pedig ezuttal nem a saját kertjükbe, hanem egy a lakástól jó messzire eső erdőbe. Véletlenül ugyanezen a napon ide jutott vadászat közben Perzsia szultánja is. A herczegek tisztelettel vissza akartak vonulni, a mint megpillantották a hatalmas uralkodót, de az intett nekik, lépjenek közelebb.

— Kik vagytok? — kérdezte, mikor a két ifjú előtte állott.

A herczegek megmondták.

A szultánnak nagyon tetszett a két fiatal embernek okos, nyílt tekintete és meghívta őket, vadászszanak kissé vele együtt.

A herczegek megköszönték e nagy kegyet és a szultán vadász-kíséretéhez csatlakoztak. Csakhamar alkalmuk is nyílt bemutatni a tejedelem előtt rendkívüli ügyességüket és bátorságukat. Az egyik herczeg egy oroszlánnal, a másik egy medvével szállott szembe

és mindegyik alig néhány pillanat alatt végzett hatalmas ellenfelével.

A szultán csudálkozva látta a két ifjú levente bajnokságát és így szólott hozzájuk:

— Kedves fiaim, ilyen vitéz férfiakra van nekem szükségem udvaromban! Felszólítlak benneteket, hogy a mai naptól fogva legyetek állandóan palotám lakosai.

A két ifjú mélyen meghajolt és így szólott:

— Felséges urunk, alázattal fogadjuk kegyelmes szavaidat, de engedd meg, hogy még most ne válaszoljunk. Van odahaza egy édes hűgunk, a kit annyira szeretünk mind a ketten, hogy az ő tanácsának kikérése nélkül semmit sem teszünk. Engedd meg tehát, oh kegyelmes uralkodó, hogy mielőtt határozott választ adnánk, közöljük vele óhajodat.

A két testvér erre haza ment és elmondta Parizádénak a dolgot.

Ez nagyon megköszönte nekik, hogy mielőtt határozott feleletet adtak volna a szultánnak, előbb meg akarták hallani az ő véleményét. De azután hozzá tette:

— A kérdés, a melyet hozzám intéztek, oly nehéz, hogy hamarjában alig bírok rá megfelelni. Ha elmentek a király udvarába, ott tudja isten milyen veszélyek várnak benneteket, és másrésről vége lesz a mi boldog, házas együttlétünknek. Ha pedig el nem mentek, magatok ellen lázíthatjátok a fejedelem haragját, már pedig a szultán hatalmas ember és veszedelmes dolog akarátának ellenszegülni. Hanem tudjátok mit, édes testvéreim? Kérdezzük meg a beszélő madarat, mi tevők legyünk? Az okos állat, és talán majd jó tanáccsal fog szolgálni.

Csakugyan rögtön odamentek a madár kalitkájához és megkérdezték, elfogadja-e a két testvér a szultán meghívását vagy sem?

A madár eképen válaszolt:

— A két herczegnek igen is szót kell fogadnia. Menjenek el a szultán udvarába és hívják meg őt is, hogy látogasson meg bennünket.

Másnap a két herczeg ismét elment vadászni és ugyanabban az erdőségben, a hol első ízben találkoztak a szultánnal, most is elébe kerültek.

A szultán már messziről intett feléjük és megkérdezte tőlük, vajjon határoztak-e már?

Az idősebbik herceg alázattal közeledett hozzá és ezt mondta:

— A mit felséged parancsolt, mi kész szívvel teljesítjük.

A szultán örömmel hallotta e szavakat és e napon nagyon gyorsan végét szakította a vadászatnak, mert már égett a vágytól, hogy a két ifjú herceget saját palotájában üdvözölhesse.

Bahman és Pervis az ő oldala mellett lovagoltak be a szék-városba, a mi a többi udvarnagyokban véghetetlen irigységet keltett. Amidőn elértek a palotába, a szultán mindenekelőtt megmutatta vendégeinek a palota összes lakosztályait, az ott felhalmozott sok műtárgyat, kincset, diszedényt, ékszert stb. A hercegek mindenről a legjobb izlést tanusító módon nyilatkoztak, úgy hogy a szultán nem győzött csodálkozni műveltségükön. Az ebéd közben folyt társalgás alatt is oly nagy tudásról tett tanubizonyyságot a két ifjú, hogy nemcsak a szultán, hanem összes nagyvezérei is elcsodálkoztak rajta.

— Oh Istenem, töprengett magában a szultán, ha nekem most két ilyen fiam volna! Milyen boldog volnék!

Ebéd után a szultán zenészeket meg énekeseket parancsolt elő, azután bohócok következtek és végre tánczosok és tánczosnők mutatták be ügyességüket. Mikor mind e multságok véget értek, a hercegek a szultán lábai elé borultak, megköszönték a tisztességet, melyben őket részesítették, és aztán így szóltak:

— Felséges urunk, meg ne neheztelj azért, a mit most mondandók vagyunk. Bár mi csak legalázatosabb szegény alattvalóid közé tartozunk, mégis véghetetlen nagy kitüntetésért esedezünk. Ha vadászat közben arra a vidékre tévedsz, a hol a mi lakásunk van, tisztelj meg bennünket azzal, hogy bejössz hajlékunkba.

A szultán nem hogy neheztelt volna, hanem örült is a meghívásnak.

— Nagyon szívesen foglak benneteket felkeresni, szólott, még pedig minél előbb. Ha holnap ismét találkozunk abban az erdőben, melyben vadászni szoktatok, majd magatok fogtok elvezethetni palotátokba.

A hercegek örömmel teli lovagoltak haza és ott természetesen első dolguk volt elbeszélni Parizádénak, hogy milyen nagy kitüntetésben volt részük. A szép hercegnő rögtön azon kezdett töprenkedni, hogy minő, királyhoz méltó lakomával fogadja vendégét. Elment a madárhoz és bizva annak bölcseségében, ő tőle kérdezte meg:

— Kedves madaram, a szultán holnap nálunk fog ebédelni. Ugyan miféle rendkívüli ételt tehetnénk elébe?

— Oh, kedves asszonyom, felelt a madár, majd elvégzik azt szakácsaid, csak bizd reájuk. Hanem egy fogást el ne feledj! Tétess a szultán elé egy tál ugorkát, még pedig gyöngytölteléssel.

— Ugorkát gyöngytölteléssel? szólott a hercegnő, hiszen az csak nem lehet étel!

— Ne kutasd, kedves asszonyom, szólott a madár, hogy étel-e vagy sem. Meglátod, hogy javadra lészen.

— De hát honnan vegyek én annyi gyöngyöt, a mennyi egy egész tál ugorkához szükséges?

— Azt mindjárt megmondom, felelt a madár. Menj a parkba és ott a legelső fasor legelső fája alatt kezdj ásni. Majd lelsz ott annyi gyöngyöt, a mennyi csak kell.

A hercegnő lement a parkba a megjelölt fa alá, a hol ásatni kezdett. Alig néhány percz múlva az ásó valami kemény tárgyba ütközött. Egy aranszekrény volt, a melyet apró ezüst kapcsok zártak el. A hercegnő rögtön kinyitatta és ámulva látta, hogy tele van rakva a legszebb fényű és lehető legegyszerűbb gyöngyökkel.

Fogta a szekrényt és rögtön vitte a szakácsnak. A szakács persze nagy szemeket meresztett, mikor a gyöngytölteléses ugorkáról hallott beszélni, és látni lehetett arczáról, hogy nem tartja épelméjűnek a hercegnőt. De Parizáde megnyugtatta:

— Látom, kedves szakácsom, hogy azt hiszed, megtévelyodtam. Légy nyugodt, teljesen eszemen vagyok és tudom, hogy mit parancsolok. Készítsd el az ugorkákat oly jól, a hogy csak bírod; a többi majd az én dolgom lesz!

Másnap reggel a hercegek csakugyan elmentek abba az erdőbe, a hol a királylyal találkozni szoktak és kis vártatva csakugyan kö-

zelegni látták a fejedelem vadászcsapatját. Már most valamennyien megindultak a hercegek nyaralója felé, a melynek küszöbén már ott várakozott Parizáde hercegnő, hogy fogadja a hatalmas uralkodót.

A szultán ámulattal látta a hercegnő ritka szépségét és magához ölelve a leányt, így kiáltott fel:

— Valóban mondhatom, méltó vagy testvéreidhez, valamint testvéreid méltók tehozzád!

Ezzel belépett a fejedelem a palotába, a hol a hercegnő szobáról szobára vezette. A szultán az egybehalmozott sok drágaságon nem győzött eléggé csodálkozni és így szólott:

— Soha fogalmam sem volt arról, hogy székvárosomon kívül ily rendkívüli izléssel és pompával berendezett palotákat láthatni!

Hát még mennyire nőtt ámulata, a midőn a hercegnő kivette a kertbe és ott megpillantotta az aransárga szökőkutat! Még jobban lebilincselte az éneklő fa, mely előtt egy teljes negyedórát töltött, gyönyörködve a levelek csodálatosan szép összhangjában. Végre azután visszafelé haladtak a palota felé. Az

egyik ablak előtt tömérdek sok madár volt egybegyűlve, a melyek mind gyönyörű dalokat énekeltek.

— Hát ez vajjon micsoda? kérdezte a szultán.

— A környék madarai vannak itt egybegyűlve, felelt a hercegnő, hogy a beszélő madár énekét kísérik. Ez a páratlan állat ott van abban a teremben, a hová most indulunk, és felséged mindjárt színről színre fogja láthatni.

Alig léptek be az ebédlőbe, Parizáde hercegnő így szólt a madárhoz:

— Hallod-e madár, itt a felséges szultán, üdvözlöd!

A madár rögtön felhagyott az énekléssel és a szultán felé fordulva, így szólott tiszta, érthető hangon:

— Köszöntlek, oh hatalmas uralkodó. Halmozzon el Allah kegyelme minden jóval és nyujtsa életedet mennél hosszabbra!

A szultán csodálkozva megköszönte a madár jó kívánságát, azután ebédhez ült.

Harmadik fogásul a gyöngytöltelékes ugorkát tették elébe. A szultán nem sejtve semmit, fölívagta az egyik ugorkát és képzelhetni, mennyire meg volt lepve, midőn száz meg száz gyöngyszem hullott ki belőle. Mosolyogva fordult Parizádéhez:

— Ah, ilyen drága étel még nem került asztalomra! Valóban köszönöm ezt a kellemes meglepetést. Csak az a kár, hogy gyöngyöt nem lehet enni!

Ekkor közbeszólt a madár:

— Oh, felséges szultán, te annyira csodálkozol ezen a gyöngytöltéken és olyan természetellenesnek tartod, holott olyan könnyen hitted el, hogy feleséged kutyát, macskát és fatuskót szült!

— El kellett hinnem, szólott a szultán, hiszen a saját testvérei mondták!

— Oh, felséges uralkodó, felelt most a madár, hát nem kellett-e gyanakodnod ama testvérekre? Nem kellett-e hinned, hogy szívök tele van irigységgel és gyűlöléssel feleséged iránt, mert rangban ez annyira felettük állott? Tudd meg tehát, hogy minden e két gonosz asszony ármánya volt, de Allah kegyelméből gyermekeid el nem veszték. Palotád kertésze felszedte a kisdedeket és nagyra nevelte őket.

A szultán egész testében remegve szegezte szemeit a madárra.

— Felnevelte őket, mondog? Hát gyermekeim még élnek? Hol találom meg őket, oh szólj, hadd induljak keresésükre!

— Nem kell keresésükre indulnod, oh szultán, felelt a madár, mert gyermekeid e fedél alatt vannak: Bahman és Pervis herczegek meg Parizáde herczegnő!

A szultán most felugrott székéből és zokogva borult gyermekeire.

— Oh kedveseim, kiáltott fel a meghatottságtól reszkető hangon, most értem tehát a titkos vonzalmat, a mely mindjárt legelső látástok alkalmával szívemet eltöltötte!

Rögtön lóra ültek mindannyian és bevonultak a székvárosba, ahol a szultánnak legelső dolga volt elmenni szegény, igazságtalanul büntetett felesége börtönébe. Saját maga nyitotta fel a nehéz vasajtót és belépve, így kiáltott:

— Oh, kedves feleségem, meg fogsz-e nekem valaha bocsátani?

A szultánnő mosolyogva ölelte át férjét és szelid hangon csak ennyit mondott:

— Minden el van feledve. Szenvedéseim meg vannak jutalmazva, hogyha előtted tisztán állok!

— Oh nem, felelt a szultán, nemcsak ezzel vannak szenvedéseid megjutalmazva, hanem még mással is! Tudd meg, hogy gyermekeink élnek, és midőn innen vissza fogunk menni palotánkba, két szép herczeg és egy gyönyörűséges herczegnő fog anyai kebledre borulni.

Igy is történt. Hogy a találkozás az anya és a gyermekek közt milyen szívreható volt, azt toll le nem írhatja; elég az hozzá, hogy az egész család úszott a boldogságban és hogy ezentúl minden napjuk csupa vidámság és meglegedettség volt. Hogy a két gonosz testvér nem kerülte el a büntetést, fölösleges mondani. A szultánnak, mihelyt a madár felfedezte előtte az álnok irigyek gazságát, legelső dolga volt megparancsolni nagyvezérének, hogy négyeltesse fel mindkettőt. Csak ez az egy kínos dolog zavarta meg azokat az udvari vigalmakat, a melyekkel a szultán gyermekei feltalálását megünnepelte és melyeknek fényre és pompára még sehol a világon párjuk nem akadt.

Az ötvös és fia.

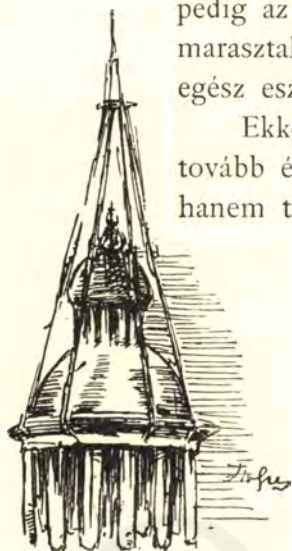
KELET EGYIK gyönyörű városában élt egyszer egy igen ügyes ötvös, a kinek országszerte nagy volt a híre. Olyan jól értett a drágakövekhez, olyan szép ezüst és arany edényeket tudott csinálni, hogy nem találták párját sehol. Egyszer, a mikor éppen az uristen két fiugyermekkel ajándékozta meg, a szultán két követe jelent meg nála. Azt az üzenetet hozták, hogy a fejedelem udvarához kéretik, mivel néhány drágakőre nézve véleményét akarják hallani.

Az ékszerész, bár nem szívesen, engedett a parancsnak, elbúcsúzott feleségétől és elutazott a székvárosba, a mely az ő lakóhelyétől igen-igen messze esett. Oda érve, bemutatta magát a szultánnak, a kinek parancsait olyan pontosan és ügyesen végezte, hogy ez a legnagyobb mértékben meg volt vele elégedve. Nem is bocsátotta el, hanem azt akarta, hogy maradjon és végezzen el számára még egynehány munkát.

Mikor ezekkel is készen volt, a szultán újra más meg más dolgokat bízott reá, úgy hogy az ötvös, bármint szeretett volna visszatérni övéihez, kénytelen volt tovább maradni.

Időközben hosszú levelet kapott feleségétől. Arról értesítette, hogy ikergyermekait Rusbeh és Behrusnak nevezte el és hogy a két csecsemő jó egészségben gyarapodik és olyan szépek, hogy az egész környék oda jár csodájukra.

A mint az ékszerész megkapta ez írást, oda sietett a szultánhoz és térdre borulva esengett, engedje őt haza menni. De a szultán azt mondta, hogy legalább azt az esztendőt ki kell nála töltenie; a mikor

pedig az esztendő elmúlt, megint csak egy esztendeig marasztalta és ez ismétlődött mindaddig, a míg nyolcz egész esztendő telt el az ötvös odaérkezése óta.

Ekkor azonban a szegény ötvös már nem bírta tovább és elhatározta, hogy a szultánnak nem is szól, hanem titokban eltávozik a székvárosból és haza megy családjához. Csakhogy ugyanebben az időtájban az ötvös felesége is azt határozta, hogy mivel férje már nyolcz esztendeje távol van, felkeresi. Ez is elindult tehát két gyermekével és fél uton a házasok találkoztak egymással. Egyik sem tudta, hogy a másik ugyanabban a városban van. Az asszony azt hitte, hogy férje még mindig a király udvarában dolgozik, a férj pedig, hogy felesége otthon várja hazaérkeztét.

Az ötvös a tenger partjára ment, hogy ott fürödjék. A mint kiszállt a fürdőből és ismét magára vette ruháit, azt vette észre, hogy az erszénye hiányzik. A tengerparton nem látott senki mást, csak két fiatal gyermeket, ki ott játszott a homokkal. Természetes, hogy az ötvös ezeket vette gyanúba. Oda sietett hozzájuk és rájuk rivallt:

— Hová tettétek az erszényemet?

A gyermekek e váratlan kérdésre oly zavarba jöttek, hogy alig birtak felelni. Az ötvös ebből azt következtette, hogy csakugyan e fiúk vették el tárczáját és ezen olyan haragra gyuladt, hogy fogta mind a kettőt és a tengerbe lökte. Persze azonnal megbánta, hogy dühétől ilyen galád tettei ragadtatta el magát, de már akkor késő volt. A két gyermek nyomtalanul eltűnt a habokban. Egy-két perczel azután egy kiabáló asszony közeledett a part felé.

— Hol vagytok, fiaim? szólott.

Alig hallotta meg az ötvös e szavakat, ráismert felesége hangjára. Ereiben jéggé fagyott a vér.

— Oh, én nyomorult! kiáltott, tulajdon gyermekeimet öltem meg!

Oda rohant feleségéhez és rémülettel beszélte el neki a történetet. Az asszony aléltan rogyott össze és beletelt néhány óra, a míg

GUINARE HERCEGNŐ.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ismét felébredt kábultságából. Hiába hívta össze a szerencsétlen házaspár a tengerpart összes halászeit, hiába indult a két fiu keresésére száz meg száz csónak — nyomuk veszett végképen.

De azok, a kiket a szülők elveszettnek gondoltak, csodálatos módon életben maradtak. Az egyiket egy kalózhajó legénysége fogta ki a vízből, a másikat pedig egy királyi czirkáló hajó matrózai. Behrus — mert ez volt a szerencsés, kit a király népe mentett meg — megnyerte a fejedelem tetszését, úgy hogy ez magával vitte a palotába, taníttatta és neveltette, később pedig annyira megkedvelte, hogy ki-nevezte a trón örökösévé. Rusbeh — a másik fiu — miként már említettük, a kalózok kezébe került, a kik szerencsére ugyanabba a városba vitték eladni, a melyben az ötvös lakott. Ez véletlenül épen akkor ment a rabvásárra, a mikor ott fiát áruba bocsátották. Valami megmagyarázhatatlan rokonszenvet érzett a szép arczu gyermek iránt és elhatározta, hogy megveszi. Talán, gondolta magában, majd pótolhatja elvesztett fiainkat. De hogy elcsodálkozott, mikor felesége a gyermek megpillantásakor nagyot sikoltott, a fiu pedig a félájult asszony keblére borult és azt kiáltotta:

— Anyám, édes anyám!

— Fiadat vetted meg, kiáltott most az ötvös felesége, fiadat, tennen fiadat!

Persze az ötvös is végtelenül megörült e szerencsés véletlennek, össze-vissza csókolta gyermekét és nem győzött hálát adni Allahnak, a ki a gyermeket visszavezette szülői hajlékába. Saját üzletébe vette a fiút maga mellé, és az rövid idő alatt olyan sokat haladt, hogy munkáját városszerte nagyrabecsülték. Mikor aztán legénysorba jutott, apja utazni küldte és Rusbeh mindenütt nagy nyereséggel adott túl ékszurein.

Egyszer a fiu eljutott annak az országnak székvárosába is, a melynek királya Behrust fiául fogadta. Azóta meghalt az öreg király és Behrus foglalta el a trónt.

A fejedelem palotájában is meghallották a híret, hogy a városban egy igen ügyes ötvös tartózkodik és kiadták a parancsot, hogy jöjjön a király elébe. Rusbeh nem habozott eleget tenni a felszólításnak és nem is volt oka megbánni. A király igen sokat vásárolt

tőle, még pedig alkudozás nélkül, sőt arra is fölszólította, maradjon még székvárosában, mert szeretne vele egyet-mást dolgoztatni. Rusbeh csakugyan ott maradt és magában a királyi palotában kapott lakást.

Kis idő múlva azonban az ország háborúba elegyedett a szomszéd tartománynyal. A király maga nem ment el a harcztérre, de hadvezérei olyan sikeresen küzdöttek, hogy majdnem minden nap győzelmi hírek érkeztek. Egyszer egy ilyen győzelem hallatára a király nagy mulatságot rendezett, a melyen kissé többet ivott kellenél, úgy hogy csakhamar mámorosan esett a földre. A többi főurak, kik vele együtt mulattak, szintén nem maradtak józanul és így esett, hogy a királylyal nem törődött senki; nem is vigyázott rá senki. A testőröknek gyomát sem lehetett látni és minthogy a királyhoz másnak, mint a főuraknak és testőröknek nem volt szabad hozzá nyulnia: Rusbeh, a ki féltette a király életét, odaállott a terem bejárata elé s kivont karddal őrizte uralkodóját. Nemsokára előkerült néhány testőr s meglátva a kivont kardu ötvöst, azt hitték, hogy az uruk élete ellen tör. Rögtön lefegyverezték tehát és börtönbe vetették.

Másnap, midőn a király felébredt, elmondták neki, hogy mi történt. A szultán rettenetesen fel volt háborodva, hogy az, a kit ő annyi jótéteménnyel halmozott el, ilyen galádul fizet meg érettük.

— Nyakazzátok le! kiáltott. Én magam is végig akarom nézni kivégeztetését!

A katonák már kivették a szerencsétlen Rusbeht a palota előtti térre és már végre akarták hajtani a király parancsát, a midőn hirtelen a müezzinek* imádságra szólították a mohamedán igazhivőket. E felszólítás elhangoztával a mohamedánoknak nem szabad semmi egyebet végezniök, mint imájukat. A midőn pedig az imádságnak vége lett, gyorskövetek érkeztek a harczterről, kik vészes híreket hoztak. A király hadvezérei nagy vészedelem közeledését jelezték és kérték az uralkodót, hogy siessen ő is a táborba. A királyt a hírek annyira aggasztották, hogy kiadta a rendeletet, hagyják félbe a ki-

* A török papok egy neme, kik a mecsetek tornyáról szokták imára szólítani a hívőket.

végzést; majd később, ha visszatér, fog bíraskodni a gonosztevő felett. Ezzel elindult a harczytérre, a szerencsétlen Rusbeht pedig bevitték a tömlöczbe.

Mialatt a király hadakozott, Rusbeh szülei értesültek fiuk sorsáról. Rögtön útnak indultak, hogy ha még lehet, megmentsek a szerencsétlennnek életét. Éppen akkor érkeztek a székvárosba, midőn a király győzedelmesen tért vissza a háborúból. A szegény ötvös és neje a város kapuja előtt várták meg a fényes menetet, és alighogy megpillantották a gyönyörű paripán nyargaló fejedelmet, oda borultak eléje és hangos jajgatással kértek kegyelmet Rusbeh számára. A király azonban alig hallotta meg anyja rimánkodó szavait, alig nézett a szerencsétlen asszony arczába: ráismert, hogy a ki előtte térdepel a porban, senki más, mint az ő tulajdon édes anyja.

— Anyám, édes szülém! kiáltott és rögtön leszállva lováról, nyakába borult a szegény öreg asszonynak, ki ámulatában és meghatottságában alig birt szóhoz jutni.

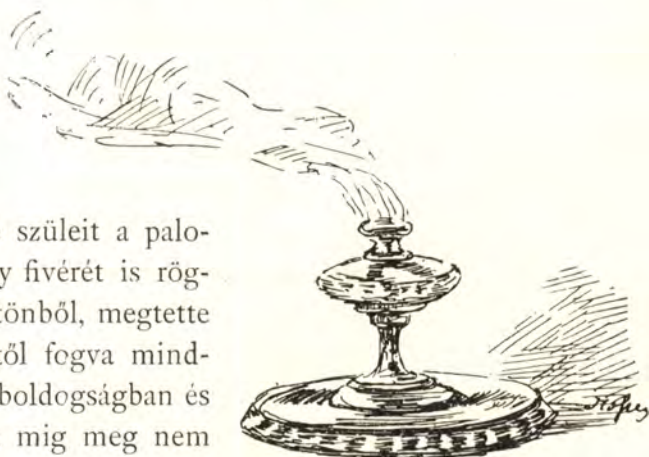
Azután pedig arra a férfira vetette a király tekintetét, a kit anyja mellett látott állni. Rögtön eszébe jutott, hogy ez az az ember, a ki őt gyermekkorában a vízbe dobta.

— Hah, te gonosztevő! fordult hozzá.

De édes anyja nem engedte befejezni szavait.

— Ne vádold őt, édes fiam! szólott, eléggé megbüntettet bennünket az Isten! Ez ember édes apád!

Behrus átölelte édes apját is és elvitte szüleit a palotába. Természetes, hogy fivérét is rögtön elővezettette a börtönből, megtette társkirálynak és ez időtől fogva mindannyian a legnagyobb boldogságban és békében éltek, addig a míg meg nem haltak.

A vak Baba Abdalla története.

BAGDAD VÁROSÁBAN élt egyszer egy gazdag kereskedő, a ki már annyi pénzt szerzett, hogy nyolczvan gyönyörű tevét vásárolhatott össze rajta. Hanem Baba Abdalla — így hítták ezt az embert — telhetetlen volt. Mindig többre és többre vágyott és egyében sem járt az esze, mint azon, hogyan szaporíthatná vagyonát.

Egyszer, mikor éppen nyolczvan tevéjével visszajött Basszórából, útközben leheveredett egy fa tövébe, hogy megebédeljen. Alig üldögélt itt egy félóra hosszat, hát ime tisztos, ősz-szakállú dervis tartott feléje, a ki szintén oda telepedett az árnyékos helyre és beszédbe elegyedett vele. Elmondták egymásnak, hol jártak, mit csináltak, miközben Baba Abdalla nagy keseregve imígy szólott:

— Hej, nehéz dolog mai napság pénzhez jutni! Ugyancsak meg kell dolgozni minden fityingért!

— Hm, szólt a dervis, a mi azt illeti, lehet bizony pénzhez jutni fáradság nélkül is.

— Micsoda? Fáradtság nélkül? És vajjon hogyan?

— Hát csak úgy, ha az ember kincset lel.

Baba Abdalla boszankodva nézett a dervisre.

— Ej, kedves uram, minek tréfálódzol velem!

— Dehogy tréfálódzom, szólott a dervis. A lehető legkomolyabban beszélek. Sok kincs bever a földalatti barlangokban, és én, hála a mágia tudományának, hozzá is férhetek nem egyhez. Látod például, ebben a szomszéd völgykatlanban is annyi arany, ezüst meg drágakő hever, hogy el se bírnád képzelni.

Baba Abdalla nagy szemeket meresztett és arczán kigyuladt a kapzsiság pirja.

— Oh, dervis, szólott, és te hozzáférhetsz e kincsekhez?

— Hozzá én!

— Tégy hát boldoggá! kiáltott Baba Abdalla, és nyisd meg előttem azt a kaput, mely ehhez a földi paradicsomhoz vezet. Ládd-e, nyolczvan tevém van; ha mindegyiket megterhelhetném arannyal meg ezüsttel: nem volna nálam gazdagabb ember egész Bagdad városában!

— Meghiszem azt, szólott a dervis. Nos hát, fiam, én nem vagyok rossz ember és szívesen juttatlak e kincsekhez!

— Köszönöm, nemes aggastyán! Juralmul a nyolczvan tevé közül egyet magad vihatsz el!

— Ej, ej, szólott a dervis, beh bőkezű vagy! Én nyolczvan tévényi drágaságot adok neked és te nagy kegyesen egyetlen egyet akarsz nekem átengedni? Beláthatod, hogy ajánlatod legalább is furcsa. Így nem alkuszunk. Hanem halljad: megrakjuk a tevéket és aztán osztzkodunk rajtuk. Negyven az enyém, negyven a tied.

Baba Abdalla megvakarta füle tövét és nagyot hümmögött erre a szóra. De aztán meggondolta a dolgot.

— Mégis csak többet ér — így okoskodott magában — negyven drágasággal megrakott, mint nyolczvan, üres zsákot vivő tevé!

— Isten neki, szólott végre. Áll az alku!

— Nos hát akkor indulhatunk!

Ezzel aztán fölkeltek és az említett völgykatlan felé irányozták lépteiket. Odaérve, a dervis megállt egy meredek sziklafal tövében, tüzet rakott s a lángokba néhány fekete magot hintve, holmi bűvös igéket mormogott. Sűrű füst szállott a levegőbe, s mikor az eloszlott, Baba Abdalla csudálkozva látta, hogy a sziklafalon nagy kőkapu van. A dervis megnyomta a kapu szárnyait s azok nyomban megnyilottak.

— Most pedig jer utánam, szólott a dervis.

Széles márványlépcsőn haladtak lefelé és nemsokára szabad térségre jutottak, mely gyönyörű jáspiskő-falakkal volt körülvéve. A falakba itt is, ott is kisebb-nagyobb mélyedések voltak vájva, a hol

hatalmas arany- meg ezüst-rudak, s a legritkább gyöngyökkel telt drága edények csillogtak-villogtak.

Baba Abdalla alig tudott hova lenni ámulatában.

— És ebből vihetek, a mennyi tetszik? — kérdezte mohóan.

— A mennyi tetszik, szólt a dervis, csak rajta!

Nosza megkezdődött a nagy munka. Baba Abdalla arczáról csak úgy csurgott a veríték, a mint a sok drágaságot fölczipelte a lépcsőkön. De képzelhetitek, hogy nem sajnálta a fáradságot! Sőt a mikor már mind a nyolczvan teve meg volt rakodva, azt szerette volna, ha legalább még huszat kellene megterhelnie.

Mikor legutólszor lenn jártak a kincses téren, Baba Abdalla észrevette, hogy a dervis egy arany kehelyből egyszerű faskatulyát vett ki, melyben valami zsiradék-féle volt. Feltűnt ugyan neki a dolog, de nagy buzgóságában nem kérdezte meg, mi van abban a skatulyában. Jól megtömte zsebeit is kalárral, gyémánttal és alig bírva szuszogni, utólszor is felcammogott a márványlépcsőkön.

Már most a dervis megint tüzet rakott, megint elcsinálta az előbbeni hókusz-pókuszt és a szikla kapuja úgy eltűnt, mintha soha ott sem lett volna. Ezzel aztán elbúcsúztak egymástól. Baba Abdalla Bagdad felé tartott, a dervis pedig a basszóraí úton haladt tovább.

Alig mentek azonban néhány lépésnyire, megmozdult Baba Abdalla szívében az irigység.

— Ejh, gondolta magában, mire való annak a dervisnek annyi kincs? Hiszen ő pap, a ki lemondott a múltó földi gyönyörökről! Aztán meg: ő bármikor is megnyithatja a sziklabolt kapuját, aztán újra megrakhatja tevéit! Bizony isten, nem szép dolog tőle, hogy elvitte negyven szép állatot!

Szóval, fogta magát és utána szaladt a dervisnek.

— Hé! dervis testvér! Megállj egy szóra!

A dervis hátrafordult.

— Mi tetszik, Baba Abdalla?

— Hát . . . izé . . . hogy is mondjam . . . jutott valami az eszembe! Tudod, te papi ember vagy, s nem igen lehet jártasságod a teve-hajtásban. Pedig hidd el nekem, nem könnyű a dolog. Kivált ha ilyen sok teve van együtt! Észre se veszed majd, s úgy

szétszaladnak, hogy ember legyen, a ki összefogdossa őket. Hát azért azt a jó tanácsot adnám, ne vidd el mind a negyven tevét. Hagyj még tizet nálam. Harminczczal majd csak boldogulsz.

— Mondasz valamit, szólt a dervis. Igazad lehet. Nem bánom hát; vigy el még tiz tevét.

Baba Abdalla kiválasztotta a tiz legerősebbet, a melyek a legnagyobb terhet vitték és a maga csordája felé terelte. De mikor már indulni akart, így okoskodott:

— Ejnye, beh ostoba is voltam, hogy csak tizet kértem tőle. Hiszen olyan könnyű szerrel adta ide őket, hogy bizonyosan adott volna húszat is! Hm, elvégre is, nem kockáztatok semmit! Kérek tőle még tizet!

Ugy is tett.

— Hé, dervis barátom, kiáltott a távozó után. Tudod-e, hogy az a harmincz tevé is sok lesz neked? Tömérdek galibát okoz ám az ilyen csökönyös állat! Hidd el, hogy meggyül velök a bajod! Csak a magad érdekében szólok, ha azt javallom, adj még tizet énnekem.

A dervis egészen nyugodtan hallgatta e szavakat, aztán így felelt:

— Meg vagyok arról győződve, Baba Abdalla, hogy csak az én érdekemben szólasz. Ám jó, vigy még tizet. Húszszal talán majd elbajlódom.

Baba Abdalla nagyot nézett és föl nem birta fogni, hogy lehet valaki ennyire engedékeny.

— Óh, én tökfilkó, mormogta magában, hiszen ez olyan lágy ember, akár a vaj. Hisz ettől csak kérni kell!..

Eh! Elég lesz neki tiz is.

És megint rákezdte:

— Édes dervisem! Látod, roppantul szeretem én ezeket az én állatjaimat. Tudod, ismerem mindnyájukat; ők is ismernek engem; ragaszkodnak hozzám, akár a hű eb a gazdájához. Megszakad a szívem, ha elgondolom, hogy válnom kell tőlük. Oh, legalább még tizet hagyj meg!

— Még tizet? szól a dervis közönyös hangon. Isten neki! Legyen kedved szerint!

Baba Abdallának most már hetven kincshordó tevéje volt együtt, de azért még nem nyugodott. Megint visszatért a dervishez és ilyen módon szólt:

— Ha már olyan kegyes voltál hozzám, hogy harmincz tevémet visszaadtad: tetézd jószágodat azzal, hogy visszaadod az utolsó tizet is. Mert elvégre: minek neked a kincs? Aztán meg te bármikor bemehetsz abba a csuda-barlangba és hozhatsz annyit, a mennyi csak kell. Mit vesződnél tevehajtással? Nem való az olyan szent embernek, mint te vagy. Hadd ezt minekünk, kereskedő embereknek!

— Ha már olyan rendkívüli módon áhitozol az utolsó tiz tevé után is, jól van hát, ezeket is neked adom. De már most hallgass rám. Olyan gazdag emberré tettelek, hogy hozzád fogható nincs a kalifa egész birodalmában. Jól használd fel kincseidet, mert Allah azért adta a gazdagságot, hogy azt a dúsak megoszszák a szegényekkel. Igérd, hogy megfogadod szavaimat!

— Igérem, szólt Baba Abdalla. De magában azt gondolta: papolhatsz nekem, vén barát! Tudom én, mire való a pénz!

Hanem most jutott valami az eszébe: az a kis fa-skatulya, melyet az öreg dervis zsebébe csúsztatott volt. Ugyan mi lehet benne? gondolta magában. Bizonyára valamely csudaszer, a mely egymaga többet ér mind a nyolczvan teve-rakománynál! Persze! Ez a vén kópé azért adta olyan könnyen a tevéket, mert az a kincs a zsebében maradt!

— Hallod-e, dervis koma, szólt most a paphoz. Miféle skatulya az, melyet odalenn magadhoz vettél?

— Egy kis zsír van benne.

— Zsír? szólt Baba Abdalla és kételkedve rázta a fejét. De bizonyára csuda-zsír.

— Az. Ha az ember megkeni vele a bal szemét, megpillantja a világ összes rejtett kincseit. De ha a jobb szemét keni meg, mindakét szemére megvakul!

Baba Abdalla most rimáncodni kezdett, kenje meg a dervis az ő bal szemét, mert látni akarná azt a tömérdek kincset. A dervis

hajlott a kérésre, megkente Baba Abdalla bal szemét és ime, a mint ez ujra feltekintett: szinte elkábult belé— annyi vakító fényű drágaságot pillantott meg.

— Jaj, de szép! kiáltott. Oh, de hogyan juthat az ember e kincsekhez!

— Örülök, szólt a dervis, ha meg vagy elégedve a látottakkal. De már most ne kérj tőlem semmit. Mert könnyen megeshetik, hogy a mit kérsz, vesztetre leszen.

Hanem Baba Abdalla azt gondolta, hogy a dervis lóvá teszi és hogy az a kenőcs, ha a jobb szemre kenik, nemhogy megvakítaná az embert, hanem inkább megtanítja, hogyan szerezze meg a világ kincseit.

— Kend meg, kérlek, a jobb szememet is, rimánkodott a dervishoz.

— Te örült, kiáltott a dervis, hát meg akarsz vakulni?

De Baba Abdalla furfangosan mosolygott, mintha azt mondaná: «de rajtam ugyan ki nem fogsz», és így felelt:

— Meg én!

— Nos, ha szántszándékkal el akarod veszíteni szemed világát: jól van. Te akartad!

S ezzel megkente a szemét. Baba Abdalla föltekintett, nézett, nézett — de nem látott semmit. Sűrű fekete éjszaka terjedt körülötte. A dervis igazat mondott: megvakult!

Képzelterhetni, milyen jajveszékelést csapott, a mikor a dervis jóslatát igaznak tapasztalta. Földre borult és a dervis lába elé csúsztatva, hangos siránkozással kérte, hogy szabadítsa meg attól a szörnyű bajtól.

— Belátom, szólt, hogy kapzsiságom büntetést érdemel. De bocsáss meg, csak ez egyszer, csak ez egyszer!

De a dervis felháborodva, szigorú hangan ekkép felelt neki:

— Megintettelek, de te nem hittél nekem. Most késő. Nincs olyan szerem, melylyel visszaadhatnám látó erődet. Életed végéig vak maradsz. Isten nagy kincsekkel halmozott el, de te azokra méltatlannak mutatkoztál és ezért megfoszt tőlük. Odaadja majd olyanoknak, a kik megérdemlik!

És ezzel összeterelte a nyolczvan·tevét és elhajtotta őket Basszóra felé.

Baba Abdalla másfél napig hevert ott az út szélén, míg végre egy arra jövő karaván fölszedte és könyörületből hazavitte Bagdadba. Nem volt mit mást tennie, mint koldusbotot fogni a kezébe és alamizsnából tengetni nyomoru életét. De nem érte be az isten e büntetésével: ő maga is meg akarta magát büntetni. Megfogadta, hogy senkitől alamizsnát nem fogad el, a ki ráadásul — arczul nem üti. És e fogadalmat híven teljesítette is. A ki nem akarta megütni, annak a pénzét vagy visszaadta, vagy bedobta a folyóba.

Ekként éldegélt vagy tiz esztendeig. Egy napon Hárún Alrasid, a bölcs kalifa, midőn álruhában az utcákat járta, találkozott vele. Adott neki alamizsnát is, de bezzeg elcsodálkozott, mikor Baba Abdalla a furcsa «ráadást» kérte.

A kalifa nem akarta bántani az agg koldust, és csak mikor ez azzal fenyegetődött, hogy különben el kell dobnia a kapott pénzt, legyintette meg egy kissé arczát. De kíváncsi volt e különös eljárás okára és palotájába idéztetvén Baba Abdallát, elmondatta vele történetét.

— Valóban, így szólt, mikor amaz bevégzé elbeszélését, nagy volt te vétked! De hát magadba szálltál és vezekeltél. Legyen már most elég — ne sanyargasd többé magadat. Mától fogva négy drachmát kapsz naponként, hogy koldulás nélkül is megélhess.

Baba Abdalla térdre borulva hálálkodott e végtelen kegyért és ez idő óta nyugodtan, ájtatosan és alázatosan élte le hátralevő napjait.

A halász és a szellem.

VOLT EGYSZER egy öreg halász, a ki olyan szegény volt, hogy feleségét és három gyermekét alig birta a legszükségesebbel ellátni. Pedig szorgalmas ember volt és mindennap korán kelt föl, hogy a tó partján halászszon.

Egyszer már hajnal előtt, holdvilágnál vetette ki hálóját. De mikor vissza akarta húzni, nagyon nehéz volt. Ah, gondolta, ez egyszer jó fogást tettem! De milyen keservesen csalódott! Egyetlen egy halacska sem volt a hálóban, hanem igenis egy nagy számár csontváza, mely sok helyen még a hálóját is megsértette! A halász boszszúsan dobta el a vázat és hozzá fogott a háló foltozásához.

Most újra kivetette, és mikor kis vártatva kihúzta, megint nem volt benne hal, hanem egy ócska kosár, mely tele volt cseréppel, kővel és sárral. Boszankodva kiürítette hálóját, kitisztította és újra beleeresztette a vízbe. De most is úgy látszott, hiába vesződött, mert megint nem volt benne egy hal sem. Azonban egy nagy réz-

palaczkot vett benne észre, mely ólompecséttel volt elzárva. Kíváncsi volt, mi lehet benne, s próbálgatta leoldani azt a pecsétet, melyen sajátos jelek voltak láthatók. Ám ez nem ment olyan könnyen; elővette hát kését és lassan kinyitotta a palaczkot. Majd megrázta, de semmi sem hullott ki belőle. Nincs benne semmi, gondolta, és el akarta tenni, hogy eladja valami rézművesnek. De e pillanatban sűrű füst özönlött ki, mely folyton fölebb-fölebb szállva, csakhamar elborította az egész földet és a tengert, úgy hogy a fölkelő napot is majdnem elhomályosította. Egyszerre azonban megsűrűsödött a füst és nemsokára egy óriás alak képződött belőle, mely dörgő hangon e szavakat hallatta:

— Oh Salamon, isten prófétája! bocsáss meg nekem! Sohasem leszek engedetlen, sohasem fogok parancsod ellen cselekedni.

A halász megrémült és nem is mert mocczanni. De végre megemberelte magát s félénken kérdezte:

— Ki vagy te, uram, hogy a legbölcsebb királynak a nevét említed, és hogy jutsz ebbe az edénybe?

Az alak így felelt:

— Ha tudni akarod, ime megmondom; de nem igen fogsz örülni rajta. Értsd meg tehát mindenekelőtt, hogy te engem hoszszas fogságból szabadítottál ki. Én a pártos szellemekhez tartozom, és mivel egyszer Salamont, a nagy prófétát megbántottam, ez száműzött ebbe az edénybe, melynek nyílására isten nevével ellátott pecsétjét nyomta. Miután kétszáz esztendeig sínlódtam benne, feltettem magamban, hogy gazdaggá teszem azt, a ki az edényt megtalálja és kinyitja. De nem jött senki. Ismét ugyanannyi idő múlt el, és eltökéltem magamat, hogy megszabadítómnak odaadom a világ minden kincsét. Most sem jött senki, hogy elnyerje e jutalmat. Erre aztán megharagudtam és megesküdtem, hogy azt, a ki ezentúl meg fog szabadítani ez átkozott börtönből, megölöm. Téged ért ez a sors; készülj, mert meg kell halnod!

— Ohó! kiáltott a halász. Így jutalmazod szabadítódat? Ez a hála?

— Imádkozzál! kiáltott a szellem, mert eskümet meg kell tartanom.

A halász most látva, hogy a dolognak fele se tréfa, nagyon

elszomorodott, mert eszébe jutott szegény családja. Hirtelen egy eszme villant meg elméjében. Ej, ha a csel sikerülne!

— Jól van, legyen, szólt; hanem engedj előbb egy kérdést intéznem hozzád!

— Kérdezz hát, mond a szellem; de csak röviden.

— Igaz-e az, hogy te ebbe a palaczkba voltál zárva?

— Igaz hát, dörmögte a szellem.

— Hazudol! viszonzott a halász. Én ezt a palaczkot még kezemmel is körül foghatom, te meg ujjadat sem bírnád beletenni. Lehet-séges-e hát, hogy olyan óriási test, mint a tied, elfér benne? Nem hiszem én azt!

— Vigyázz, szólt a szellem; mindjárt bebizonyítom.

Tüstént fehér gőzzé olvadt, mely mindig ritkább lett s azután lassan-lassan leereszkedett a palaczkba.

— Ime, láthatod most, szólt a szellem, hogy igazat mondtam.

— Látom, szólt a halász, azután hamar fogta az ólompecsétet és elzárta vele a palaczk nyílását.

— Így ni! szólt elégedetten; most üvölthetsz, a hogy tetszik, de én visszadoblak oda, a honnan jöttél. És ezzel lökött egyet az edényen, hogy messze elgördült egész a partig.

— Ne vess megint a vízbe, édes halászsom! rimázkodott a szellem; hiszen csak tréfáltam!

— Csitt, gyalázatos! szólt a halász; el veled!

— Nyisd ki, oh nyisd! kiabált most a rászédett szellem; dúsgazdag emberré teszek, bizzál bennem!

— Semmit sem adok ígéretedre! A tóba veled! Minden becsületes embert meg fogok inteni, hogy ki ne ereszszen börtönödből, ha esetleg rád akadna.

— Ne tedd, ne tedd! kiáltott ismét a szellem. Esküszöm az élő istenre, hogy gazdag és boldog emberré teszek. Sokat használhatok neked, megígérem, szent esküvel ígérem!

— Valószínűleg nagyon veszedelmes volna rám nézve, ha megint hatalmadba kerülnék. Alighanem úgy bánnál velem, mint az a híres Duban nevű bűvész bánt a királylyal.

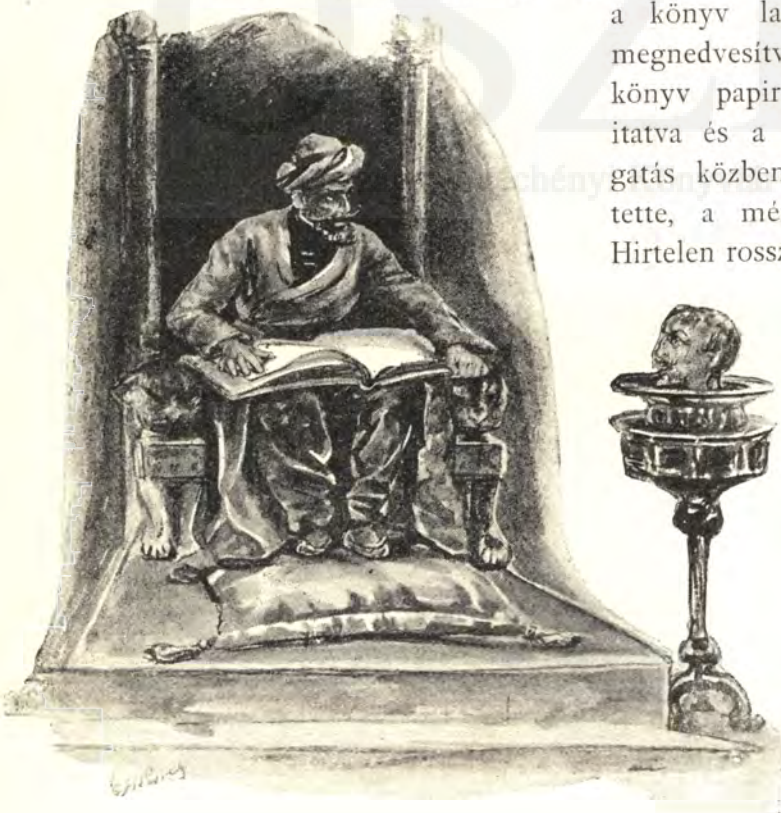
— Hogyan bánt vele vajjon?

— Nem tudod? Nos, elmondom a történetét. Volt egy hatalmas király, a ki egyszer nagyon veszedelmesen megbetegedett. Senki sem tudta meggyógyítani, míg egyszer aztán jelentkezett nála egy Duban nevű tudós ember, a ki pár nap alatt visszaadta egészségét. A király nagyon hálás volt iránta és ez időtől fogva Duban lett legkedvesebb embere. A király többi tanácsosai ezért nagyon haragudtak az idegen orvosra és addig-addig áskálódtak ellene, míg meg nem győzték a fejedelmet, hogy Duban az ő élete ellen tör. A fejedelem halálra is ítélte a bölcs embert, a ki látva, hogy elérkezett élete utolsó napja, a következőkép szolt a zsarnokhoz: «Engedd meg, hogy haza menjek és elhozzam neked egy könyvemet, melynek nagy hasznát fogod vehetni. Ha kinyitod és forgatod leveleit, az minden kérdésre válaszolni fog». A király kíváncsi volt a könyvre és eleget tett Duban kérésének. Ez elhozta a könyvet, mire aztán a hóhér levágta a fejét. A király oda tette a leszelt fejet egy tálczára és aztán forgatni kezdte

a könyv lapjait, közbe-közbe megnedvesítve ujjait. Hanem a könyv papirosa méreggel volt itatva és a mint ujjait lapozgatás közben egyre ajkaihoz érintette, a méreg testébe hatolt. Hirtelen rosszul lett és még csak

azt hallotta, a mint a leszelt fő így szolt hozzá: «Látod, óh király, így járnak azok, kik az ártatlanokat megölelik!» — pár percz múlva azután neki is vége lett.

— Látod, óh szellem, szolt a halász, a mint befejezte elbeszélését,

ha megkegyelmezett volna a király Dubannak, Duban sem tört volna életére. Ha te meg akartál volna kegyelmezni énnekem, most tőlem sem esnék bántódásod. — De a szellem folytatta könnyöregését, újra meg újra esküvel erősítve, hogy gazdag és hatalmas emberré fogja tenni a halászt.

Ej, gondolta emez, mégis jó volna, ha sorsom valahára jobbra fordulna; már eleget szenvedtem; ideje volna már, hogy öreg napjaimban kényelmesen éljek és szegény családomat jólétben lássam. Ereszszük ki — csak nem fogja esküjét megszegni!

Levette hát Salamon pecsétjét az edényről; a szellem ismét kiszállt belőle és óriás emberré alakult.

— Kövess engem, szólt röviden.

Elmentek egy nagy sivatagon keresztül, átmentek egy magas hegyen s azon túl egy tóhoz jutottak, mely négy dombtól volt körülvéve.

Itt megállt a szellem és megparancsolta a halásznak, hogy vesse ki hálóját.

— Ide tán csak nem fogom hiába kivetni hálómat, gondolta a halász, hiszen itt csak úgy hemzseg a sok hal. Hanem miféle halak ezek? majdnem mindegyik más színű! Könyvtár

Leeresztette hálóját, és midőn kivette, ugyancsak elbámult, hogy a sok hal közül csak négyet tudott kihalászni, egy fehéret, egy vöröset, egy kéket és egy sárgát.

— Vidd e halakat, szólt a szellem a halásznak, és több pénzt fogsz értök kapni, mint a mennyid egész életedben volt. Minden nap egyszer eljöhetsz ide halászni, de többször nem!

E szavak után irtózatossá zaj támadt.

A föld ketté nyílt és a szellem eltűnt a mély hasadékban.

Mikor aztán a föld összezsugorodott, megint olyan buján sarjadozott rajta a fű, mint azelőtt.

A halász erre elment a szultán palotájába, bejelentette magát s aztán átadta neki a halakat. A szultán még ilyeneket soha sem látott: négyszáz aranyat adott a szegény halásznak a halakért. Képzhetni, mennyire megörült ez az óriási keresetnek és mennyire örült szegény családja is e sok pénz láttára.

A szultán szakácsnője is csodálkozott a halak különös formáján. De mégis hozzálátott elkészítésükhöz, megsózta és beletette őket egy serpenyőbe, hogy megsüljenek.

Egyszerre azonban széthasadt a fal és nyílásában egy fiatal tündér jelent meg pompás kék selyem ruhában, homlokán arany diadémnel és ujjain gyémánt gyűrűkkel, melyek a tűz fényében pompásan ragyogtak. Kezében pálcza volt, melylyel a serpenyőt megérintette.

— Halacskák, szólt, álltok-e majd szavatoknak?

Ekkor a megszólított halacskák fölemelték fejöket és feleltek:

— Igen, ha te visszatérsz, mi is visszatérünk. Ha megfutamodol, megtettük kötelességünket.

Erre a tündér pálczájával feldöntötte a serpenyőt és eltűnt a fal hasadékában.

A szakácsnő majdnem halálra ijedt e jelenéstől. Mikor aztán magához tért és a sült halakat fel akarta tálni, azt vette észre, hogy egészen megszzenesedtek. Erre szörnyen megrémült, félvén a szultán haragjától. Ez már nagyon türelmetlenül várta a halakat és mikor mégsem tálták fel őket, elküldte a konyhába a nagyvezírt, nézze meg, mi baj?

A szakácsnő elmondta ennek, a mi történt. Persze a vezír is nagyot bámult, de megnyugtatta a szakácsnőt és azt mondta, hogy majd kiengeszteli a szultánt. Csakugyan meg is tette és az uralkodó tüstént elküldött a halászárt, meghagyva neki, hozzon ismét hasonló halakat.

Másnap a halász hozott is. A szakácsnő megint hozzálátott elkészítésökhöz, de most is úgy járt, mint először. Ismét megjelent a tündér, megint azt a kérdést intézte a halakhoz, ezek megint úgy feleltek, a tündér pedig most is feldöntötte a serpenyőt és eltűnt.

Mikor a szultánnak újra elmondták a dolgot, saját szemével akart meggyőződni róla. Ujra rendelt tehát hasonló halakat s a halász most is hozott. Másnap a szakácsnő ismét ott sürgölődött a csodás halak körül. A szultán és nagyvezíre is jelen voltak a konyhában és folyton szemmel tartották a falnak azt a részét, a hol a szakácsnő állítása szerint a hasadék nyílni szokott.

Mikor a halak már félig megsültek, csakugyan megint szétvált a fal, ugyanúgy, mint azelőtt, de fiatal tündér helyett most nagy fekete ember lépett ki belőle, a ki elől a szakácsnő rémülten egy szekrény mögé bújt. De még a szultán és nagyvezíre is ijedten hátráltak. A szerencsen így szólt:

— Halacskák, halacskák! álltok-e szavatoknak?

— Állunk, szóltak ezek. Ha te visszatérsz, mi is visszatérünk. Ha te hű vagy, mi is azok leszünk. Ha megfutamodol, mi megtettük kötelességünket.

Az óriás ember erre feldöntötte a serpenyőt és eltűnt; a halak pedig megint korommá égtek, mint azelőtt. Erre a szultán magához hívatta a halászt és kérdezte, honnan vette a halakat.

— Abból a tóból, mely a városon kívül terül el négy domb között, szólt a halász.

— Ismered ezt a tavat? kérdezte most a szultán a nagyvezírtől.

— Én már harmincz év óta vadászok e környéken, válaszolt a nagyvezír, és úgy ismerem e tájékot, mint a magam házat, de ehhez a tóhoz még el nem jutottam soha.

— Mennyire van ide a tó? kérdezte a szultán.

— Két órányira, felelt a halász.

Ekkor a szultán megparancsolta neki, mutassa meg azt a tavat; majd ő maga és nagyvezíre, valamint testőrsége is követni fogják.

Csakhamar el is értek a tóhoz és látták benne eviczkelni a tarka halacskákat; megálltak tehát és táborni ültök.

A szultán erre megsúgta a nagyvezírnek, hogy ő most nem nyugszik előbb, míg e tónak és a halaknak titkát fel nem fedezi.

— Búcsút veszek hát tőletek, szólt, három napra; ez alatt te fogsz helyettem kormányozni.

Erre útnak indult és a hegy tulsó oldala felé ment. Sokáig vándorolt, míg végre a látóhatáron valami kimagasló tárgyat vett észre. Közelebb érve, pompás palotát pillantott meg, mely tiszta fekete márványból épült. Teteje ezüst lemezekkel volt kirakva, melyek a nap fényében messzire tündököltek.

Bezörgetett a palota nagy kapuján, de senki sem nyitotta ki. Végre megnyomta a kilincset és ime, a kapu megnyílt. Tovább haladt és egy hosszú oszlopcsarnokon bejutott a palota belsejébe. Körülnézett, hallgatózott, de olyan csend volt mindenütt, mint a templomban. A szultán azonban nem jött zavarba, hanem hangosan felkiáltott:

— Hé! nincs itt senki sem, a ki egy szegény fáradt vándort felüdíthetne?

Minden néma volt, mint azelőtt. Most a szultán a bejárat bal oldalán csodaszép kertet vett észre. Pompás rózsák nyílottak benne, melyek kellemes illattal töltötték meg a levegőt. A kert közepén

szökőkút lövellte sugarát a magasba és a nagy vízoszlop a legfenyesebb szivárványszínekben ragyogott. A szökőkút fekete márvány medenczéje szélén négy arany oroslán nyújtózkodott a világ négy tájéka felé, kristálytisza vizet okádva, mely millió cseppben mint megannyi gyöngyszem és drágakő hullott alá.

A szultán bámulva nézett e felséges remekműre, azután jobbra fordult, a merről a palota szobáiba juthatott. Nemsokára belépett egy terembe, mely fejedelmi pompával volt ékesítve. A padlót tarka, hímzett perzsa szőnyegek fedték, melyeken a léptek zaja elhalt.

A siri csendnek közepette nehéz sóhaj és nyögés ütötte meg fülét. A hang irányában haladt, feltárt egy ajtót és ime egy ifjúval állt szemben, ki trónon ült, királyi ruhában. Nemes arczát hosszú, gesztenyeszínű hajfürtök szegélyezték. A szultán meghajlott előtte, de az nem állt fel, hogy üdvözlje vendégét, hanem folytonosan könnyeit szárította bíbor köpenyével.

— Ki vagy, felséges uram és mért sírsz? kérdezte a szultán. Ide jöttem tudakozódni ama tó felől, mely e vár közelében terül el; talán fel tudnál világosítani róla?

A megszólított fejbólintással viszonzta az idegen köszöntését és intett neki, hogy jöjjön közelebb. Erre széthajtotta köpenyét és a szultán rémülettel vette észre, hogy az ifjú alsó testrésze fekete márvány és csak felső része hús és vér.

— Most tehát tudod, nemes idegen, így szólt az ifjú, hogy mért nem mentem eléd. Azért, mert nem mozdulhatok helyemről.

— De hát mi történt veled, oh ifjú? Az istenre kérlek, fejtsd meg e csodát!

— Mindjárt meghallod, szólt szomorúan az ifjú. Én Mahmud szultán szerencsétlen fia vagyok. Atyám, a fekete sziget királya, sok évig kegyesen és nyugalomban uralkodott szorgalmas népén. Halála után én léptem a trónra és nőül vettem egy rokonomat, a kit szerettem és a kinek viszonyszeretetről meg voltam győződve. De egyszerre csak felfedeztem, hogy varázslónő, a ki fekete mesterségét gonosz boszorkamestertől tanulta. Ez az ember gyakran meg is látogatta és azon törte a fejét, hogy miként foszszon meg trónusomtól. Megtiltottam az asszonynak, hogy fogadja e veszedelmes vendéget, a ki ezentúl nem is mutatkozott többé a palotában. Már azt véltem, hogy minden perpatvarnak vége van, mert feleségem egy idő óta jámborúl, nyájasan viselkedett irántam. Egyszerre azonban két rabnőm párbeszédjéből kivettem, hogy gonosz vetélytársam a palota közelében rejtőzködik és ellenem forralt tervét még most sem ejtette el. Erre dühösen magam 'elé idéztem feleségemet, szemére hánytam gaz czimborájával való társalkodását és fenyegettem, hogy megölöm, ha le nem mond a varázsmesterségről. Erre az merészen elém lépett s kezeivel rejtélyes jeleket csinált testem fölött, azt mondva:

«Légy ezentúl fél kö,
Sem halott, sem élő!»

E pillanatban a varázslót is észrevettem hátam mögött. Hirtelen megfordultam és éles kardommal olyat vágtam koponyájára, hogy rögtön összerogyott. De én magam erőtlenül visszadőltem székemre s így maradtam ez átkozott helyzetben. Gonosz feleségem azonban jajveszékelve felemelte vérében fetrengő bűntársát és egy szobába vitte, a hol az még most is fekszik. De beszélni nem tud, csak úgy hever ott, sem élve, sem halva. Az a gonosz asszony őt ápolja, engem pedig naponta szíjostorral ver, míg a vér patakban nem ömlik vállamról. De a legborzasztóbb az, hogy a boszorkány tartományomat is megigézte. Láttad a tavat; ott iparúzó, virágzó város volt, melyben tűzimádók, mahomedánok, keresztények és zsidók laktak. Láttad azokat a csodálatos halakat; tudd meg tehát: a vörös

halak tűzimádók, a fehérek mahomedánok, a kékek keresztények és a sárgák zsidók voltak.

A szultán növekedő bámulattal hallgatta az ifjú elbeszélését. Végre nemes haragra gyulladva, így szólt:

— Mutasd meg azt a szobát, melyben a boszorkány van; meg foglak szabadítani téged is, a többi elbűvöltet is.

— Menj a folyosóra balra, felelt az ifjú, rejtőzzél el napnyugtáig ama függöny mögé, mely az ajtót fedi. Ha az iszonyú nő ide jő, hogy engem kínozzon, lopózzál a szobába és öld meg a varázslót.

A szultán csakugyan elrejtőzött és várt. Mikor alkonyodott, maga előtt egy asszonyt látott elosonni. Gyorsan belépett egy kis, homályos szobába, melynek háttérében széles kereveten egy nagy emberalak feküdt, mely már csak nagy nehezen szítt lélegzetet.

— Halj meg, átkozott! — mormogta a király és átdöfte kardjával. Aztán vállára vette a holttestet, kihurczolta az udvarra és beledobta a kútba, melyet már idejöttékor észrevett. Most visszafutott és lefeküdt ugyanarra a kerevetre, melyen a varázsló feküdt, beburkolódzott a paplanba, fejét a fal felé fordította és kardját márkába szorítva, várta a varázslónőt. Hallotta is a megkínzott király

kiabálását, könyörgését, és szíve vérzett. Végre megjelent a rettenetes asszony és leült oldala mellé. Ekkor a király átváltoztatott hangon így szólt:

— Oh jaj, még meddig fog háborgatni férjed kiabálása? Már rég meggyógyultam volna, ha nem bűvölted volna el őt és népét is.

— Hát ez gátolja gyógyulásodat? szólt az asszony; hisz akkor rögtön föloldhatom az igézet alól! — Erre fölkel, elfutott az ifjú királyhoz, befecskendezte vízzel és ezt mormogta:

— Ha a teremő ilyennek alkotott, maradj ilyen, a minő vagy, ha pedig csak bűvészetem által lettél ilyené, nyerd vissza előbbi alakodat!

Alig hangzottak el e szavak, a király azonnal érezte, hogy teste alsó része többé nem márvány, hanem hús és vér. Azzal felugrott és gyors léptekkel lesietett a kertbe.

Az asszony azalatt a tóhoz futott és mondott valamit. Tüstént szétfolyt a víz és helyén pompás város terült el, melyben az emberek vidáman sétáltak, dolgoztak, adtak-vettek, úgy, mint hajdanában.

Az asszony pedig a föld alá süllyedt és sohasem látták többé.

A királyi kastélyban most vidáman sűrögtek-forogtak az emberek. Szolgák jártak-keltek, madarak énekeltek a kertben, a fák rügyeztek és virágoztak, és kellemes suttogás, zizegés vonult át a lombokon. A teremben pedig két ember ölelkezett, a kik sírtak örömben.

— De most bocsáss el, szólt a szultán, vagy ha akarsz, kísérel székvárosomba, mely ide csak fél napi járás.

— Tévedsz, kedves barátom és szabadítóm, válaszolt az ifjú király. Csak az a gonosz varázslás tette országodat olyan közel az enyémhez. Hónapokig kell utaznod, míg haza jutsz. De mégis elkísérlek.

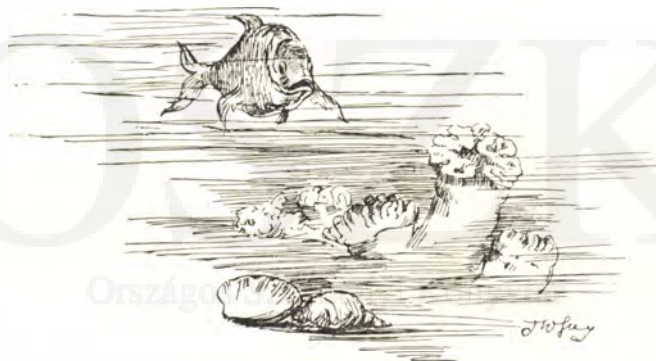
Maga elé rendelt ötven rabszolgát, a kik megrakták a tevéket tömérdek ajándékkal, azután pedig elindultak. Mentek, mendégéltek sok pusztán és sivatagon keresztül, míg végre megérkeztek a szultán székvárosába.

A nagyvezír alig hitt szemének, mikor urát épen és egészségesen megérkezni látta. A hadsereg és a város minden lakosa össze-

gyült, hogy a holtak vélt királyt üdvözljék. Nagy volt az öröm városszerte.

Elhítták a halászt is, a ki az elbűvölt ország felszabadításának közvetett oka volt, s a kit most a szultán kincstárossá nevezett ki. Az ifjú király ott maradt a szultánnál, a ki őt fiának fogadta és trónutódjává tette. A nagyvezír pedig a fekete sziget kormányzója lett és tüstént oda is utazott.

Igy lett a szegény halászból tekintélyes, dúsgazdag ember, ki e sohasem remélt boldogságért nem győzött hálát adni az uristennek.

és a csodalámpás.

Volt egyszer Kinában egy szegény özvegy asszony; annak volt egy fia, a kit úgy híttak, hogy *Aladdin*. Szép, karcsú termetű, éles elméjű, de csintalan természetű gyerek volt, a ki irtózott a munkától és bármennyire ütötték-verték, mindennemű pajkosságot űzött. Mikor már tizenöt éves volt, magába kezdett térni; szégyenkezett, hogy terhére esik jó édesanyjának, a ki keze munkája

után bizony csak nagy fáradsággal tengethette életét. Ezért tehát eltökéltelte magát, hogy mostantól kezdve maga fog kenyérkereset után nézni. Búcsut vett édesanyjától, a ki áldását adta reá és elment azzal a szándékkal, hogy valahol szolgálatba lép.

Éppen akkor egy idegen ember érkezett a fővárosba, a kit mindenfelé csak «afrikai varázsló»-nak híttak. Értett ugyanis a bűvészethez és ennek segítségével megtudta, hogy van a főváros köze-

leben egy barlang, melyben egy *csodalámpás* ég. De mivel senki sem mehetett a barlangba, a ki e lámpa értékét ismerte, a varázsló körül nézett a városban, hogy valami avatatlan embert találjon, a kit célja elérésére felhasználhatna.

Éppen jókor találkozott hát Aladdinnal, a ki rögtön megtetszett neki.

— Akarsz-e szolgálatomba lépni? szólt hozzá. Én gazdaggá és boldoggá teszek.

— Nem bánom, felelt az ifjú, mert remélem, hogy jó indulattal leszel irányomban.

— Erről tüstént meg foglak győzni, szólt a varázsló jóságos hangon.

Erre Aladdinnal egy szabóhoz ment, a kinél a fiú tetszése szerint választhatott ruhát. Talált is egy pompás öltözetet, azt fölvette s így aztán az idegennel együtt kiment a városból. Hosszas vándorlás után keskeny völgybe értek, melyet magas hegyek környeztek.

Itt megállt a bűvész és így szólt Aladdinhoz:

— Hordj össze száraz galyakat és gyujtsd meg őket, aztán majd olyan dolgokat fogsz látni, a minőket még ember nem látott soha.

Aladdin követte a parancsot és gyorsan tüzet rakott. Mikor a lángok már jó magasra fellobogtak, az idegen halk mormogással, furcsa taglejtések közt valamit a tűzbe szórt, aztán pedig varázspálcáját megsuhintotta a levegőben. Hirtelen hatalmas dörgés következett. A föld is rengett és kettényílt. Ekkor látta csak Aladdin, hogy bűvész kezébe került. Nagyon megijedt és hamar el akart szökni; de a bűvész visszatartotta és úgy arczúl ütötte, hogy a földre terült.

— Balga fiú! szólt, ha megígérted, hogy szolgálni akarsz, engedelmeskedned kell. Tüstént emeld ki ezt a követ ebből a hasadékból, mely lábunk alatt nyílik.

Ámbár a kő igen nagy volt, a fiú még sem mert urával ellenkezni. Megfogta hát a vasgyűrűt, mely a kőbe bele volt ékelve, és ime, a kő olyan könnyen emelkedett föl a mélységből, mintha csak apró kavics lett volna. A nyílás alatt lépcső vezetett a mélységbe.

— Itt szállj le! parancsolta a varázsló. Lent három fényes boltozat fog előtted megnyílni, melyek mindegyike mindenféle drágasággal van megtöltve. De ne nyúlj semmihez, hanem eredj hamar a harmadik boltozat ajtajáig, melyen keresztül egy kertbe jutsz. Ennek hátsó részében egy márványcsarnokot és ebben egy oltárt fogsz látni, a melyben egy kis lámpa ég. Ezt a lámpát oltsd el, öntsd ki belőle az olajat, azután hozd el nekem. Nehogy valami bajod essék, dugd ezt az arany gyűrűt jobbkezed középső ujjára. Ez fog minden vesztélytől megóvni.

Aladdin már nem félt, hanem bátran szökdelt lefelé a lépcsőkön és csakhamar beért a barlangba. Minden olyan felségesen szép volt, hogy úgy rémlett előtte, mintha álmában a paradicsomba jutott volna. Mind a három boltozatban óriási edények állottak színültig tele aranynyal és ezüsttel. De a fiú itt nem időzött soká, hanem híven gazdája parancsához, kiment a kertbe, oda ahhoz az oltárhoz, a melyen a lámpa égett. Kioltotta, olaját kiöntötte és aztán bedugta a lámpát bő nadrágzsebébe. Visszajövet a kert gyümölcséből szeretett volna szedni. De amint hozzányúlt, azt találta, hogy bíz az csak tiszta üveg. Ám ez az üveg-gyümölcs annyira megtetszett neki, hogy mindazonáltal szedett belőle, úgyszintén a padlón szétszórt drágaságokból is és ezeket is zsebre dugta.

Mikor már minden zsebe tele volt, úgy hogy többé semmit sem birt magához venni, visszafelé indult. Áthaladt a három csarnokon és felfelé igyekezett a lépcsőn, melynek végén a varázsló már türelmetlenül várakozott reá. Ámde a feljárat olyan szűk és kényelmetlen volt, hogy a sok gyümölcsessel és drágaságokkal megterhelte fiú nem birt fölkapaszkodni.

— Hej, mester uram, kiáltott, nyujtsd ide kezedet és segíts!

— Már itt vagy? kiáltott örömmel a varázsló. Hiszen ez pompás! Hát csak add ide hamar a lámpát, azután majd segíték.

— Nem tudok mozdulni, szólt Aladdin, tele van minden zsebem; segíts előbb!

De a varázsló attól félt, hogy Aladdin meg fogja tartani a lámpát, ha előbb fölereszti. Azért nem segített neki, hanem mindig csak a lámpát kérte tőle. Ha majd ennek birtokában lesz, gondolta,

hirtelen ledobja a fiút a mélységbe, nehogy egyetlen élő lény is tudjon valamit a dologról.

De Aladdinnak is feltűnt az öregnek heveskedő magaviselete.

— Miért akarja előbb a lámpát, még mielőtt én fönnt vagyok? gondolta. Valami gonosszágon törheti a fejét az én öregem. Dehogyan adom neki a lámpát, mielőtt ki nem húzott a barlangból!

— Én, szólt hangosan a varázslóhoz, nem mozdulhatok ebben a szűk lyukban. Előbb segíts kijutnom a barlangból, azután odaadom a lámpát, előbb nem!

— Micsoda! kiáltott dühösen a varázsló. Nyomorult! így mersz velem beszélni? Adod-e a lámpát? Nem?

— Nem! felelt Aladdin elszántan, és daczosan farkasszemet nézett a varázslóval.

— Hát halj meg, te féreg! ordított amaz és eszeveszetten ráhajította a követ a barlang nyílására. A fiú most el volt temetve.

A varázsló azután iszonyatosan káromkodva távozott onnan, nyomban hajóra szállt és elvitorlázott hazájába, Afrikába.

Aladdin kétségbeejtő helyzetében sokáig kóborolt a barlangban, remélve, hogy valahol kijáratot talál. De hiába. Már három napot töltött éhen-szomjan és már közel volt az éhhalálhoz. Jajveszékeltve tördelte kezeit és könyörgött Allahhoz megmentéseért. A mint így felemelte kezét az éghez, önkénytelenül megforgatta azt az aranygyűrűt is, melyet a varázsló adott neki. És ime, hirtelen fényesség áradt körülötte és előtte állt egy óriási szellem, a ki így szólt:

— Én vagyok a gyűrű rabszolgája; mit kívánsz? szólj, és megteszem.

A fiú megdöbbent és alig birt dadogni is.

— Ah szellem, szólt, vezess el, kérlek, e rettenetes helyről és vigy édes anyám házába!

Alighogy e szavakat kiejtette, már is otthon találta magát.

— Édes anyám, kérlek, adj hamar valamit ennem, kiáltott, különben éhen kell halnom.

Anyja nagyon megijedt és gyorsan egy kis száraz kenyeret meg egy korsó vizet hozott; egyebe nem volt szegénynek. De ez is olyan jól ízlett Aladdinnak, mintha mézeskalács lett volna. Mikor elfo-

gyasztotta, hozzáfogott, hogy mindazt, a mi vele történt, elbeszélje anyjának.

A jó asszony eleinte semmit sem akart elhinni, de mikor fia a csillogó üveggyümölcsöt, a drágaköveket és a lámpát megmutatta neki, eloszlott minden kételye.

— Ne adjuk el ezeket a dolgokat? kérdezte Aladdin. Talán kapunk értök annyit, hogy árukból pár napig megélhetünk.

Anyja nevetett.

— Ugyan, szól, ki fog ilyen üvegcserépért pénzt adni? Csak a lámpa ér valamit: várj csak, hadd súroljam meg egy kis homokkal. Ha szép tiszta és fényes lesz, előbb lehet rá vevőt találni.

De alig fogott hozzá a súroláshoz, már is rózsás felhőben lebegő óriás jelent meg előttük, a ki dörgő hangon ekkép köszöntött be:

— Én vagyok a lámpa rabja és kész is vagyok annak parancsát teljesíteni, a ki a lámpát kezében fogja. Mit kívánsz? Mit tegyek? szólj és én tüstént szót fogadok.

Erre az asszony úgy megijedt, hogy ájultan a földre rogyott. De Aladdin, a ki előtt a szellemek megjelenése már nem volt új dolog, nem vesztette el fejét. Gyorsan megfogta a lámpát és így szólt:

— Szörnyen éhezem, jó szellem, hozz valamit enni!

A szellem eltűnt; de azonnal visszajött, kezében nagy, becses tálczával, melyen ezüst tálak és palaczkok voltak, tele a legízletesebb ételekkel és borokkal. Mindent letett szépen és eltűnt úgy, a hogyan jött.

— Milyen szerencse! kiáltott Aladdin; föl van fedezve a lámpa titka. Édes anyám, jer ide; most meg vagyunk mentve, megszűnt minden bajunk, minden inségünk.

Ugy is lett. Mert valahányszor Aladdin a lámpát megdörzsölte, megjelent a szellem és teljesítette minden kívánságát. Ha ennivalót kért, a szellem mindig pompás edényt hozott, a régít pedig szintén ott hagyta. Így persze jól folyt a soruk. Zavartalan boldogságban éltek teljes öt esztendeig. De nemcsak gazdagságban gyarapodott a kis család, hanem Aladdin arra is iparkodott, hogy hasznos ismere-

teket szerezzen. Sokat tanult és így nagyon okos ember lett belőle. Egyszer azonban, midőn véletlenül a császár palotája mellett ment el, annak egyik ablakában megpillantotta Fatime hercegnő gyönyörű arcát. A leány annyira megtetszett neki, hogy föltette magában, nőül veszi.

— Anyám, szólta hazajövet, láttam a császár felséges leányát; ezt akarom nőül venni.

Anyja azt gondolta, hogy fia megtévelyedett és ki akarta venni fejből ezt a gondolatot; de minden hasztalan volt. Aladdin nem szünt meg könyörögni, hogy csak menjen el anyja a szultánhoz és kérje meg számára a hercegnő kezét.

— Öltözködjél a legjobb ruhádba, szólta, és vidd ajándékul a szultánnak azt a fölséges gyümölcsöt, melyet a virázkertből hoztam. Te azt gondold, hogy e gyümölcs üvegből van; pedig mióta értelmesebb vagyok, tudom, hogy csupa drágakő és olyan becses, hogy széles e földön egy szultán sem dicsekedhetik ilyen kincsekkel.

A jó asszony végre ráállt fia kérésére. Megtöltött egy becses edényt a gyümölcsöcsel és egyéb drágaságokkal és elment a palotába. Hosszas várakozás után végre beeresztették a császárhoz, a ki kegyesen fogadta. Az asszony némán térdre borult előtte és csak akkor emelkedett föl, mikor a szultán nyájasan megszólította:

— Mi járatban vagy, jó asszonyom? szólta; ha lehet, teljesítem kérésedet.

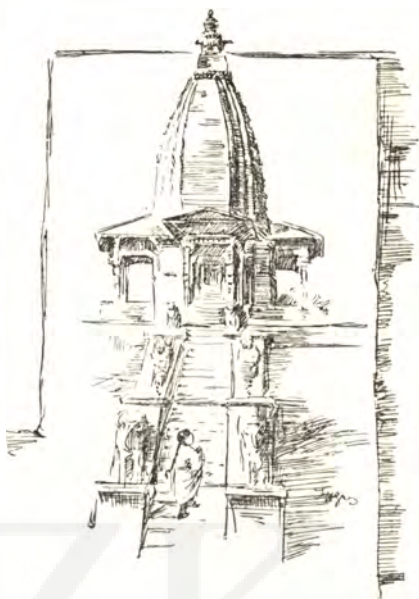
Erre aztán elbeszélte az asszony, hogy mennyire szereti fia a hercegnőt és hogy szívének legforróbb vágya teljesülne, ha a szép Fatimet nőül kapná.

A császár és nagyvezíre nem birták elnyomni mosolyukat, mikor az asszony kérését meghallották. De mikor ez a drágaságokkal megtöltött csészét átnyújtotta, a szultán nem győzött bámulni.

— Beh szép, beh pompás! szólta. Milyen gazdag lehet a te fiad, ha ilyen drágaságokat bir ajándékozni! Mondd, kérlek, fiadnak, hogy kész volnék őt boldogítani leányom kezével, ha még negyven ilyen csészével küldene ugyanilyen drágaságokat. Minden csésze tele legyen ám arannyal és drágakövekkel és mindegyik csészét egy-egy csinos rabszolga hozza.

Aladdin ez üzenetet nagy örömmel fogadta. Mindjárt éjfél után kezébe vette a csodalámpát, s elment vele egy szabad térre, mely szemközt volt a szultán palotájával. Itt megdörzsölte a lámpát s a szellem tüstént megjelent. Aladdin megparancsolta neki, hogy szerezzen össze mindent, a mit a szultán követelt; azonkívül még azt is meghagyta, hogy ugyane téren olyan palotát építsen az ő számára, aminőt e föld kerekiségén még nem láttak. Alighogy kiadta e parancsolatot, hatalmas mennydörgés hallatszott és szemeláttára gyönyörű épület emelkedett ki a földből, olyan, hogy még álmában sem látott hasonló szépet. Belsejéből fölséges zene hallatszott, s a mint Aladdin belépett, minden oldalról bámulatos fény sugárzott feléje. Tömerdek szolga jött elébe, várva parancsait; ott volt a császártól kívánt negyven rabszolga is, kezökben azokkal a drága ajándékokkal, melyeket el kellett vinniök.

Másnap már az egész város tudta, mi történt az éjjel. A nép mind oda özönlött, hogy megcsodálja ezt a remek épületet. A császár maga is korábban kelt föl, mint szokott, és termeiből oda bámult az átellenes palotára. Bámulata azonban még fokozódott, a mikor jelentették neki, hogy a palota gazdája hódolni óhajt neki. Tüstént a fogadóterembe ment leányával és az egész udvari személyzettel együtt, hogy a magas vendéget, a ki diszes kíséretével máris közeledett, méltóan fogadhassa. Aladdin édes anyjával bement a palotába és a magával hozott ajándékokat letétette a trón elé. A császár legott ráismert arra az özvegyre, a ki előtte való nap nála járt. Nagy örömmel megölelte Aladdint és üdvözölte mint jövődöbeli vejét, a mi ellen a bájos Fatime cseppet sem tiltakozott, minthogy a szép, derék Aladdin nagyon megtetszett neki. Még ugyanaz nap megülték a fényesnél fényesebb lakzit.

Mialatt mindezek történtek, az afrikai varázsló haragosan ült otthonában, nem bírva kiverni fejéből Aladdint és a csodalámpát. Elküldte tehát légi szellemeit, hogy megtudják, mi lett a kettőből. Mikor ezek avval a hírrel jöttek vissza, hogy Aladdin a császár veje lett és szép nejével egy pompás palotában lakik, a hol a lámpát is őrizi, a varázsló már nem nyughatott. Eltökélte magát, hogy tüstént Kínába utazik és ott törik-szakad, a lámpa birtokába jut.

Aladdin éppen vadászatra ment volt a császárral, mikor a varázsló álruhában, mint lámpakereskedő, megérkezett a városba.

— Lámpát, lámpát vegyenek! kiáltott. Ki akar ócska lámpát becserélni ujért?

A nép bolondnak tartotta és tréfálódzott vele. Fatime hercegnő is meglátta ablakából és be is hívatta a lámpakereskedőt a palotába.

— Férjem hálósobájában, szólt egyik rabnőjének, van egy ócska, rozsdás lámpa; hozd el és vidd ki a szegény bolondnak, a ki annyira szereti ezeket az ócska lámpákat.

Szerencsétlen hercegnő! Nem ismerte a lámpának becsét, mert férje föl nem világosította róla! A varázsló pedig éppen erre számított. Mikor megpillantotta a becses holmit, hirtelen kiragadta a rabnő kezéből, megdörgölte és így szólt a megjelent szellemhez:

— Parancsolom, hogy az egész palotát valamennyi lakóival tüstént Afrikába vidd és oda helyezd kertem közepébe!

Rögtön hatalmas orkán támadt, mely a pompás épületet zúgva, tombolva elvitte a levegőben, úgy hogy nyoma sem maradt.

Nemsokára hazajöttek a császár és veje. Mikor a borzasztó pusztulást észrevették, Aladdin nagyon elszomorodott; a császár pedig olyan dühbe jött, hogy azt parancsolta, csukják azonnal börtönbe a vejét.

— Ha három nap mulván, kiáltott utána, vissza nem szerzed leányomat és a palotát, haladék nélkül lefejeztetlek.

Aladdin jól sejtette, hogy ki követte el ezt a csinyt; de mit tehetett ellene a börtönben? Kétségbeesetten tördelte kezét, úgy mint évek előtt a barlangban, segítségért könyörögve Allahhoz. Épp úgy, mint akkor, most is fordult a gyűrű, melyet ujján hordott és ugyanaz a szellem állt előtte, kérdezve mit tegyen.

— Vigy el azonnal arra a helyre, ahol feleségem él, szólt Aladdin.

Alighogy ezt mondta, már ott volt palotája termeiben. Szeretett Fatiméje elébe sietett, megölelte és örömkönnyeket sirt karjai közt.

— Ah, édes Aladdinom, szólt, mennyire örülök, hogy ismét nálam vagy! De még aggódom miattad; mert nemsokára megjelenik a varázsló, hogy velem ebédeljen. Ha meglát, bizonyára megöl.

— Ne aggódjál miattam, csillapította Aladdin. Vedd ezt a kis üveget. Tartalma olyan jóízű, mint a legnemesebb bor, de a ki megiszsza, tüstént a másvilágba vándorol. Öntsd ezt a varázsló ivópoharába, de a másikba bort kell töltened. Ha aztán fölszólít, hogy légy nejevé, tetesd magad, mintha kíváнатát teljesíteni akarnád. Koczints vele és szólítsd fel, hogy ürítse poharát egészségedre. A méreg azonnal öl; ő sincs ellene megvédve; én addig elrejtőzöm a függöny mögött.

Minden így történt. Fatimé alig töltötte meg a poharakat, alig bújt Aladdin a függöny mögé, már belépett a varázsló s rögtön kérdezte Fatimétől, akar-e most neje lenni?

— Szívesen, felelt ez: koczintsunk, barátom, és ürítsük poharainkat egészségünkre!

A varázsló alig hitt fülének. Nagy örömeben habozás nélkül fogta poharát és egy hajtásra kiürítette. De abban a pillanatban összerogyott és szörnyet halt. Aladdin rögtön kijött a függöny mögül és képzelhetni, hogy a boldog házaspár mennyire örült terve sikerén! De ez örömük még fokozódott, midőn Aladdin a megölt varázslónál meglelte az ő kedves csodalámpáját is. Hamar megdörzsölte,

a szellem megjelent és még hajnal előtt elvitte a palotát minden lakójával együtt régi helyére.

Azalatt a császár nem birt vigasztalódni szeretett leánya elvesztésén. Egész nap ott állt az ablaknál és szeme oda meredt arra a

helyre, hol azelőtt a palota állt. Mikor azonban másnap felkelt és szomorúan az ablakhoz közeledett, ámulva törölgette szemét. Nézett, nézett, és azt gondolta, álmodik. Hiszen ez lehetetlen! Hiszen ez a varázspalota, szólt; meg mer rá esküdni!

Csakugyan az volt. A császár hamar átszaladt és oda borult édes leánya karjai közé; majd vejét ölelte meg, azután törül-hegyre elbeszélte magának a történeteket.

Ettől kezdve a házaspár zavartalan boldogságban élt. Aladdin aztán nem használta többé a varázslámpát, nem is volt rá szüksége. Mert miután a császár néhány évvel ezután meghalt, Fatime örökölte a trónt, a ki közösen uralkodott Aladinnal. Mindketten sok évig kormányozták népüket bölcsességgel, kegyességgel, szeretve és tisztelve az egész országtól.

Országos Széchényi Könyvtár

A gyermek-bíró.

LAKOTT Bagdadban a hatalmas Hárun Alrasid uralkodása idejében egy Ali Kodsa nevű kereskedő. Jómódú, jámbor ember volt, de nem volt sem családja, sem rokona. Üzletét maga vezette és nem bízhatta senki másra, még csak egy napra sem. Ez volt az oka, hogy még harmincz éves korában sem zárandokolhatott Mekkába, a mi pedig minden jámbor muzulmán embernek szent kötelessége.

Egy éjjel azonban tisztos aggastyán jelent meg álmában, a ki komoly tekintettel nézett rá és felszólította, hogy a törvényszabta zárandoklást továbbra ne halaszsa. Ali Kodsa azonnal eladta bútorait és áruinak egy részét, boltját pedig bérbe adta. A bevett pénzt, valamint néhány árucikkét magával akarta vinni, fölösleges tőkét pedig, a mely ezer aranyra rugott, otthon akarta hagyni.

E végből egy cserépfazekat vett, beletette az aranyakat és befödte őket olajbogyókkal. Azután lezárta az edényt egy fődéllel és elvitte egy barátjához azzal a kéréssel, hogy őrizze meg neki, a mig Mekkából visszaérkezik. Ez a barátja szintén kereskedő volt és igen szívesen vállalta Ali Kodsa megbízását. Oda is adta [neki magtára kulcsát és megkérte, csak vigye oda fazekát ő maga és tegye el ott, a hol neki tetszik.

— Sértetlenül ott fogod találni, szólta, a hova helyezed.

Ali Kodsa úgy tett, a mint barátja mondotta, elbúcsuzott tőle és még aznap utnak indult, egy Mekkába vándorló karavánnal.

Szerencsésen meg is érkezett Mekkába és azonnal meglátogatta a híres mecsetet, hogy ott a próféta sirjánál elmondja a szokásos

imákat. Azután kirakta áruit, hogy eladja. De mivel csak igen kevés vevő jött, egy másik tapasztalt kereskedő tanácsát követve, megint elrakta portékáját és elment Egyiptomba, Kairó városába, hogy itt próbáljon szerencsét. A sors kedvezett neki, mert kevés nap mulván eladta a magával hozott árut, még pedig jó drágán, és már új bevásárlásokra is gondolhatott. A mit Egyiptomban vett, azt Jeruzsálemben és Damaszkusban adta el, ismét jókora nyereséggel. Egyrészt ezek a kitűnő üzletek, másrészt az a vágya, hogy minél több országot ismerjen meg, folyton halasztatták vele a visszatérés napját.

Mindig újabb és újabb utazásokra vállalkozott, és már közel hét év telt el, mióta Bagdadból elutazott, a mikor végre elszánta magát, hogy ismét fölkeresi hazáját.

Bagdadban már nem is igen gondoltak Ali Kodsára, legtöbb ismerőse halottnak tartotta; még az a barátja is, akinek az olajbogyós edényt átadta volt, úgy beszélt róla, mintha már rég nem élne. Egyszer azonban ennek a barátjának házában éppen olajbogyóról beszélgettek; a kereskedő felesége, ki a gyümölcsöt nagyon szerette, éppen akkor különösen megkívánta az ételt. Erre aztán a kereskedőnek eszébe jutott Ali Kodsá olajbogyós fazeka.

— Hiszen ez az ember ugyis régen meghalt, szólt feleségéhez, mindjárt megnézem, vajjon élvezhetők-e még azok a bogyók?

Az asszony le akarta ugyan beszélni szándékáról, de hiába, az mégis csak felkereste a fazekat. Csakhogy legnagyobb sajnálatára, a bogyó már rég elromlott. A kereskedő kiöntötte az egész fazék tartalmát, azt vélve, hogy talán a fenekén még nem romlott el a gyü-

mölcs. De mennyire bámult, mikor ott a keresett bogyók helyett szép, tiszta aranyakat talált! Felébredt benne a kapzsiság csábító ördöge.

— Hiszen ennek a fazéknak gazdája nincs már az élők között, gondolta, és senki sem fog engem kérdőre vonni, hogy mit csináltam e kincscsel.

Hamar elszánta magát, hogy az aranyakat kiszedi, a fazekat pedig újra megtölti friss bogyóval. E szándéka végbevitel után visszatette az edényt előbbi helyére, feleségének pedig azt mondta, hogy a bogyó már mind elrothadt.

Alig egy hónappal a kereskedő e rút tette után Ali Kodsza megérkezett Bagdadba. Mindenki nagyon meg volt lepve és igen megörült, mikor meglátta a holtnak hitt Kodsát, a kit becsületessége- és jótékonyágáért városszerte tiszteltek és szerettek volt.

Csak egyetlen ember nem örült neki: az ő leghűbb barátjának vélt kereskedő. Legelőször is Ali Kodsza ezt látogatta meg. Hosszas beszélgetés után végre megkérte, adja vissza neki azt az edényt, a melyet szíves megőrzés végett átadott volt neki. A kereskedő azt mondta, hogy az az edény még ott van azon a helyen, a hova tette, és ezzel átadta neki a kulcsot, hogy vegye el ő maga.

Ali Kodsza így is tett, elvette az edényt helyéről és magával vitte lakásába. De mikor otthon kiürítette, szörnyen megijedt, észrevéve, hogy az aranyak eltűntek. Tüstént visszatért a kereskedőhöz, hogy felvilágosítást kérjen tőle.

— Ha szükséged volt a pénzre és kivetted az edényből, szívesen átengedem csekély kamat mellett: akkor és oly módon fizetheted vissza, a mikor és a mint tetszik. Csak nyugtass meg és valld meg, hogy a pénz nálad van.

A kereskedő erre úgy tett, mintha becsületében volna megsértve, s így szólt:

— Hogy követelhetsz tőlem aranyakat? Hisz magad is mondd, hogy olajbogyóval megtöltött edényt adtál? Nem emlékszel már, hogy te magad vitted a fazekat a magtárba és oda tetted, hol most meg is találtad? Csak nem teszed föl rólam, barátodról, hogy én ürítettem ki az edényt! hogy megloptalak!

— De hát hova juthatott az arany, kiáltott Ali Kodsza, ha faze-kam mindig azon a helyen maradt és senki sem tudott hollétéről?

Szóból szó kerekedett, míg végre a két kereskedő úgy össze-pörölt, hogy a bolt előtt nagy csődület támadt.

— Ime, szólt a tolvaj kereskedő, milyen botrányt okozol! Meg-örültél, hogy olyast követelsz tőlem, a mi nem is létezett? Eredj haza, különben pórul jársz!

Ali Kodsza elkeseredve távozott és a kádi (bíró) elé vitte az ügyet. Ez mind a két félt kihallgatta, és végre úgy ítélte, hogy — mivel Ali Kodsza be nem bizonyíthatja, hogy a fazékban csakugyan ezer arany volt, a kereskedő nem is tartozik az összeget megtéríteni.

A hűtlen barát persze örült az ítéletnek, de Ali Kodsza elhatá-rozta, hogy nem hagyja annyiban a dolgot, hanem a kalifához for-dul igazságért.

Másnap, mikor a kalifa a déli könyörgés után palotája felé in-dult, Ali Kodsza átnyújtotta a folyamodványát egy udvari tisztnek és aztán elkíserte a menetet a palotáig, hogy ott bevárja ügye eldön-tését. Jól tudta ugyanis, hogy a bölcs és igazságos Hárun Alrasid hamar szokott ily pereket elintézni. Nem is kellett sokáig várakoznia; csakhamar kijött egy hivatalnok és másnapra megidézte a kalifa elé.

Hárun Alrasid esténként álruhát szokott öltetni és nagyvezérével sétálgatott a városban. Ez este is így cselekedett.

A mint mennek, mendegélnek, egy külvárosi utczában láрма üti meg fülüket. Körülnézve, egy sereg fiut pillantottak meg, kik nagyon el vol-tak merülve valami élénk játékban.

— E kópéknak már rég otthon kellene lenniök, szólt a kalifa. Miféle játékkal mulathatnak, hogy annyira belemerültek?

Kiváncsian odalépett, és a nélkül, hogy észrevették volna, figyelemmel kísérté a gyer-mekeket. E perczben az egyik fiu, a ki egy gerendán ült, azt

kiáltotta, hogy csak hozzák oda a vádlottat, egy másik fiúnak pedig, a kit Ali Kodsának hívott, azt mondta, adja elő panaszát.

A kalifa bámulva vette észre, hogy a gyermekek játékból ugyan-ezt az esetet tárgyalják, a melyben holnap ő neki magának kell itélnie.

— Nos, szólt halkán kísérőjéhez, nem vagy kíváncsi a kis kádi ítéletére?

— Valóban, válaszolt a nagyvezér, szeretném hallani. De attól tartok, hogy az egész ügy úgy fog végződni, mint közönségesen szokott — általános verekedéssel.

— Majd meglátjuk, felelt a kalifa; eddigelé a tárgyalás tökéletesen rendben megy.

A mint az Ali Kodsának szólított fiu panaszát előadta, a kis kádi megkérdezte a vádlottat, hogy mivel védekezhetik?

Ez is elmondta az ügyet, csak úgy mint ellenfele, de esküt ajánlott, hogy ő az edényhez nem nyult.

— Ugy látszik, hogy ez az ügy már városszerte ismeretes, szólt a kalifa; a fiu szóról-szóra úgy védte magát, mint az az igazi kereskedő. Vajjon úgy fog-e itélni a kis kádi is, a hogy a valódi kádi?

— Mielőtt eskütételre bocsátanálak, szólt most a kis kádi, szeretném előbb az olajbogyós [edényt látni. Elhoztad-e magaddal, Ali Kods?

— Nem hoztam, felelt ez.

— Hát hozd el tüstént!

A megszólított félrement és kis vártatva visszajött egy fazékkal, a melyet oda tett a kádi elé.

— Megismered-e ezt az edényt? szólt a kis kádi a kereskedőhöz. Ez-e az, melyet Ali nálad letétbe helyezett?

— Ez, felelt a megszólított.

Most a kádi levette a fazékról a fedelet és úgy tett, mintha egy bogyót kivenne belőle és megkóstolná.

— Hiszen ez igen jó bogyó; mennyi ideje, hogy te elutaztál? kérdezte Alitól.

— Hét éve, uram, felelt ez.

— Ugy rémlik előttem, folytatta a kis kádi, mintha a hat éven át őrzött olajbogyó nem lehetne olyan jóízű, mint ez itt. Vezessenek ide néhány olajbogyókereskedőt, hadd halljuk szakértői véleményüket!

Oda vezettek két fiut és a kis kádi így szólt hozzájuk:

— Meddig maradhat az olajbogyó ép állapotban, ha jól elzárt edényben őrzik?

— Ha gondosan bánnak vele, két évig, felelték a kereskedők.

— És mennyi idők lehetnek azok a bogyók, melyek Ali edényében vannak? kérdé a bíró.

A két fiu úgy tett, mintha a gyümölcsöt megizlelné, és így felelt:

— Uram, meg mernénk esküdni, hogy ez idei olajbogyó.

A vádlott tiltakozni akart, de a szigorú bíró rárivallt:

— Hallgass! tolvaj vagy! Akasztófára veled!

A többi gyermekek aztán az elítélre rohantak és elhurczolták, egyre kiabálva:

— Akasztófára a tolvajjal!

— Mily okos fiu! szólt Hárún kísérlőjéhez. Azt hiszed, hogy én holnap másként fogok itélni, mint ez ifju bíró? Azaz hogy holnap helyettem ez a fiu fog bíraskodni. Tudakozódjál neve után és gondoskodjál arról, hogy holnap pontosan megjelenjék palotámban. Rendeld oda a kádit is, valamint két olajbogyó-kereskedőt és üzend meg Ali Kodsának, hogy okvetetlenül elhozza az edényt bogyóstul.

Másnap korán reggel a nagyvezér fölkereste a kis kádit. Szegény szülők gyermeke volt, a kik ugyancsak megijedtek, mikor meghallották, hogy fiukat az uralkodóhoz idézik. De a nagyvezér megnyugtatta és biztosította őket, hogy a gyermek már egy óra mulva vissza fog jönni.

Ali Kodsa, a bűnös kereskedő, a szakértők és a kádi már a terem előszobájában vártak, midőn a nagyvezér a fiuval együtt megérkezett.

— Te voltál-e, kérdezte Hárún Alrasid a fiutól, a ki tegnap este a tolvaj kereskedőt elítélte?

— Igenis, uram, válaszolt a fiu, én voltam.

— Jól van, szólt a kalifa; ma megmutatom az igazi kereskedőt és a valódi Ali Kodsát és ma is te fogsz ítéletet hozni.

Elővezették a pörös feleket és mindegyik előadta ügyét. Mikor a kereskedő állítása igazságát esküvel akarta bizonyítani, a fiu szó-
lásra kért engedelmet.

— Csak szólj, válaszolt a kalifa nyájasan. A felekhez fordulva
pedig így folytatta: e gyermek ki fog hallgatni benneteket és igazsá-
got fog mondani.

Erre a fiu előkérte az olajbogyós edényt és fölszólította a szak-
értőket, mondják meg, mennyi idős lehet ez a gyümölcs? — A két
kereskedő megvizsgálta és kinyilatkoztatta, hogy az olajbogyó friss
és kétségkívül idei termés. A csaló kereskedő fészkelődött és min-
denféle módon igyekezett védelmezni magát. De a fiu rárivallt:

— Te vagy a tolvaj! Azután a kalifához fordulva, így szólt:
Oh minden hívők ura! Ítéletet nem mondok, mert az ügy igen
komoly; téged illet a döntés.

— Végítéletem ugyanaz, szólt a kalifa, a mi a tied volt a teg-
napi játékban; akaszszák fel az esküszegő csalót!

A kereskedő, látva vesztét, kegyelemért esedezett és megígérte,
hogy visszaadja Ali Kodsának az aranyakat, sőt még ki is jelölte a
helyet, a hova a pénzt elrejtette. De az igazságos kalifa így szólt:

— Már késő a bánat: gaztetted nem érdemel bocsánatot!

Erre elvezették a kereskedőt. Ali megköszönte a kalifának igaz-
ságos ítéletét. Hárun Alrasid pedig a kádihoz fordult és intette, hogy
máskor óvatosabban bíráskodjék és tanulja meg e gyermektől, mi-
kép kell eljárni hivatalában. Aztán az okos fiut megölelte, adott
neki száz aranyat és ígérte, hogy gondoskodni fog neveléséről.

ELSŐ FEJEZET.

Bevezetés.

VOLT EGYSZER Bagdad városában egy szegény teherhordó, a kit Hindbádnak hívtak. Egyszer ez az ember nagy terhet vitt a város egyik végétől a másikig. Utközben nagyon elfáradt és leült pihenni egy palota elé, a melyből gyönyörű muzsikaszó ütötte meg fülét. A nyitott ablakon keresztül finom ételek illata szállott az utcára és a szegény teherhordó, a kinek nem nagyon bő ebédje volt aznap, ugyancsak szeretett volna ott lenni ama jókedvű társaságban, a mely a palota étkező termében mulatott. Szomoruan kiáltott fel:

— Oh Allah, hát igazság-e ez, hogy ime ez a gazdag ember, a ki e palotát lakja, szinte dúskál a földi javakban, azt se tudja, mire költse tömérdek kincseit, míg én keserves munkámmal alig bírok csak annyit is megkeresni, a mivel kis családomnak kenyeret szerezhessek!

A palota kapujában éppen néhány szolga ácsorgott és Hindbád megkérdezte tőlük, hogy vajjon ki lakik ott? A szolgák csodálkozva néztek reá.

— Hogyan? szólottak, hát te még sohse hallottad hírét a gazdag Szindbádnak, annak a nevezetes hajósnek, ki bejárta az egész világot, a ki megfordult minden tengeren?

Ebben a perczben egy inas jött ki a palotából, a ki így szólt a szegény teherhordóhoz:

— Uram kéret, légy szives hozzája fáradni.

Hindbád nem tudta mire vélni a dolgot és attól félve, hogy a dúsgazdag hajós talán meghallotta panaszkodó szavait és ezekért akarja megdorgálni, eleinte vonakodott. A szolgálta azonban biztosította, hogy odabent a lehető legbarátságosabban fogják fogadni, és így Hindbád végre rávétette magát, hogy átlépi a palota küszöbét. A mikor bevezették az ebédlőbe, fényes uri társasággal látta magát szemben, a mely rogyásig megrakott asztalok előtt üldögélt és a legvidámabb hangulatban beszélgetett. Az asztal fején egy tisztos, őszszakállú ember ült, ki e szavakkal fordult a belépőhöz:

— Jőjj csak közelebb, kedves barátom! Hogy hívnak?

— Nevem Hindbád.

— Hallottam keservedet, kedves Hindbád, és meg nem állhatam, hogy fel ne világosítsalak zúgolódásod igaztalan voltáról. Én

Országos Széchenyi Könyvtár

Szindbád vagyok, a kiről talán már hallottad is, hogy vagyonát tengeri kereskedéssel szerezte. De ha talán azt hiszed, hogy nekem sült galamb repült a számba, csalódsz. Sokat kellett fáradnom, sokat kellett szenvednem, míg ehhez a sorshoz jutottam, melyben most látsz. Talán

jobban ki fogsz békülni helyzetekkel, ha meg fogod tőlem hallani, mily nagy árát kellett adnom vagyonomnak. Talán meg fogod tanulni szavaimból, hogy a gazdagot, a ki munkával, homloka verítékével szerezte kincseit, a szegénynek nincsen joga sem gyűlölni, sem irigyelni. El fogom neked beszélni tengeri utazásaim történetét. De előbb kérlek, ülj mellém és falatozzál velünk.

Mikor már Hindbád és az egész társaság is jóllakott, az öreg házi ur ekképen kezdte elbeszélni első utazását.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MÁSODIK FEJEZET.

Szindbád első utazása.

MIKOR SZÜLEIM elhaltak, én meglehetősen vagyon ura lettem. De fiatal koromat henyélve töltöttem és nem volt semmi egyéb gondom, mint az, hogyan találjak egyre újabb és újabb multságokat. Természetes, hogy ilyen életmód mellett vagyonom napról-napra megcsappant, míg egyszer csak megdöbbenve vettem észre, hogy az apámtól örökölt kincsnek már alig van meg huszadrésze. Ekkor magamba tértem és elhatároztam, hogy egészen más emberré leszek. Dolgozni fogok, hogy kipótoljam azt, a mit elvesztettem. A mi még megmaradt örökségemből, hamar pénzzé tettem, azután annyi árut vásároltam össze, a mennyit csak tudtam, és eltökéltem magam, hogy portékámat túl a tengeren, idegen országokban, mással fogom elcserélni.

Elindultam tehát Basszórába, a hol néhány más kereskedővel szövetségbe, egy szép hajót szereltünk fel és Keletindia felé vitorláztunk. Utközben több szigeten kiszálltunk és áruinkat kicseréltük, még pedig igen nyereséges módon.

Egyszer azonban, mikor a tengeren voltunk, szélcsend támadt, és nekem, meg néhány utitársamnak kedvünk támadt kimenni egy zöld szigetre, a mely épen előttünk terült el. A kapitány szívesen teljesítette kérésünket, bevonta a vitorlákat és mi tizen-tizenketten a szigetre siettünk. Vittünk magunkkal élelmiszert meg tüzelő anyagot, és alighogy partra szállottunk, lakomához telepedtünk. A mint vigan tréfálództunk utitársaink kalandjairól, egyszerre csak azt veszszük észre, hogy alattunk a sziget hirtelen megrázkódik. Rögtön ezután rémült kiabálást hallok a hajóról:

— Az istenért, jöjjetek vissza gyorsan! Nem szigeten vagytok, hanem az óriási krák hátán!

De a figyelmeztetés már későn jött. A krák ebben a perczben a víz alá merült és mi valamennyien a habok közé buktunk. Néhányunkat a kapitány ki birt menteni, de fájdalom, én nem voltam ezek között. Belekapaszkodtam ugyan egy nagy darab fába, de a hullámok messze sodortak a hajótól, úgy hogy a kapitány nem látott, és elveszettnek hívén, tovább vitorlázott.

Egy egész nap meg egy egész éjszaka hánytak-vetettek a hullámok, és már azt hittem, hogy a bizonyos halálnak nézek elébe, midőn egyszerre egy hatalmas habverés kihajított egy sziget partjára.

Kábultan feküdtem a gyepon és csak órák mulva tértem ismét magamhoz. Mikor végre fel birtam tápászkodni, rendkívüli szomjuság gyötört. Szerencsémre azonban épen közelemben csurgott egy patak, és nem messze volt néhány kókuszfa; így hát étellel és itallal bőven elláthattam elgyengült testemet.

Hirtelen lőnyerítést hallok és ugyanabban a perczben egy ember állott meg előttem, a ki azt kérdezte, hogy hová való vagyok és hogy jutottam ide?

Elmondtam neki, mily szerencsétlenség ért, és kértem, nyujtson segílyt vigasztalan helyzetemben. Amaz barátságosan kézen fogott és bevitt egy barlangba, a melyben egy 10—12 emberből álló társaságot leltem. Jó ételt és italt raktak elémbé és elmondták, hogy ők Maharadsa király lovászhai.

— Minden esztendőben ilyen tájban, szólottak, erre a szigetre jövünk legeltetni a király lovait, mert itt olyan fű nő, a melytől a

lovak olyan jó futók és olyan erősek lesznek, hogy párjuk sem akad az egész világban. Már holnap el készülünk innen menni és valóban szerencsésnek mondhatod magadat, hogy ma vetett ide a tenger. Ha holnap jöttél volna, nem találtál volna senkit és okvetlenül elpusztultál volna.

Másnap a király lovászhai csakugyan útnak indultak és én is velök mentem. Hosszú és fáradságos tengeri utazás után végre elérkeztünk a hatalmas király székvárosába. Itt a lovász bemutatott uralkodójának és elbeszélte neki, mily helyzetben talált. A király biztosított részvétéről és elrendelte, hogy gondoskodjanak rólam. Valóban gondoskodtak is. Megtettek a kikötő felügyelőjének és ilyképen kényelmesen, minden anyagi gond nélkül élhettem világomat.

Egyszer, a mint épen a tenger partján járkáltam, egy hajó rakományát hordták ki a szárazra. Nézem a ládákat, a zsákokat, és ime, ugyanazokat a jegyeket pillantottam meg, a melyekkel az én málhám volt megjelölve. Közelebb lépek, csakugyan tulajdon portékáim hevertek előtttem.

Rögtön szaladtam a hajó kapitányához és kérdeztem tőle, vajjon kiéi ezek az árúk? Az elmondta, hogy bizony azok jóformán senkiéi. Egy Szindbád nevű ember volt hajómon, szólt, ki ezekkel az árúkkal cserekereskedést akart űzni, de bizony a tenger elnyelte.

— Nos hát, szólottam a kapitányhoz, Szindbádot nem nyelte el a tenger, mert ime előtted áll!

A kapitány eleinte azt hitte, hogy csalóval van dolga, de később, mikor apróra elmondtam neki élményeimet és hajójának több utasa is körém sereglett, ő is, meg ezek is lassan-lassan rám ismertek és ilyenformán megint áruim birtokába jutottam. Egy részöket elvittem a királynak ajándékkul, más részöket kicseréltem szerecsendióval, szegfűszeggel, borsóval, szandálfával és más ilyen czikkkel és mindezzel azután visszautaztam hazámba. Portékámat igen jó áron adtam el és már most gondtalanul, igen szerencsés anyagi helyzetben élhettem volna le hátralevő napjaimat.

SZINDBÄD ÉS AZ AGGASZÁN.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HARMADIK FEJEZET

Szindbád második útja.

EDDIG TARTOTT Szindbád első útjának leírása. Mikor végzett, egy erszény arannyal ajándékozta meg a teherhordót, és meghívta, jöjjön el másnap is meghallgatni az ő második tengeri útját. Hindbád pontosan beállított hozzá és végig hallgatta a következőket:

Csak hogy nem volt sokáig maradásom Bagdadban. Annyira vonzott a tenger, hogy alig egy-két év múlva megint rászántam magamat, hogy hajóra kelek és messze földekre utazom. Megint jó sok áruval elmentem Basszórába és ott hajóra szálltam.

Utazásom első napjai most is igen kellemesen teltek el. Hanem a balsors, mely legtöbb utamon kísért, most is csakhamar üldözőbe vett. Egyszer megpillantottunk egy pusztának látszó szigetet, melynek

partjairól pompás gyümölcsfák integettek felénk. Néhányad magammal a szigetre siettünk, hogy ott a hűvös fák árnyékában az üde gyepen egy-két kellemes órát töltsünk. Vittünk magunkkal eleséget is, tüzelő anyagot is.

A mint lakománk véget ért, én félrementem egy kis ligetbe és elszenderültem. Társaim, úgy látszik, a mikor visszakészültek a hajóra, nem találtak meg, és így esett, hogy mikor néhány óra múlva felébredtem, már sem társaimnak, sem hajónknak nyomát se leltem. Kétségbeesetten szaladgáltam fel s alá a parton, tépve hajamat, verdesve mellemet, de mindhiába. Végre elcsendesedtem és gondolkozni kezdtem azon, mikép szabadulhatok meg kétségbeejtő helyzetemből.

Mindenek előtt, gondoltam, bemegyek a sziget belsejébe: hát ha valamely falura vagy városra akadok, melynek lakói útba igazíthatnának. Megindultam és sokáig mentem, mendégéltem, a nélkül, hogy egyetlen ember nyomára akadtam volna. Mikor annyira elfáradtam, hogy lábaim már alig birtak, felmásztam egy pálmafára, hogy onnan tekintsek széjjel. Valóban láttam is valami különös fehérséget a távolban, a mit eleinte valami kis palotának hittem. Most már ismét növekedő bizalommal haladtam tovább és nagysokára el is értem ama palotának vélt fehér alkotmányhoz.

Csakhogy midőn mellette álltam, nem birtam elgondolni, miképen szolgálhat emberek lakásául. Nagy fehér golyó volt, körülbelül 60 lépés átmérőjű, falai síma meszes anyagból valók, és sehol sem kapu, sem ablak nem látszott rajta. A mint így tünődtem, egyszerre elsötétült fölöttem a levegő és hirtelen valami nagy fekete teremtmény szállott le a golyóra. Ekkor jutott eszembe, hogy hallottam gyermekkoromban egy griffmadárról, a mely pusztá szigeteken költi ki óriási tojásait. Ez a fehér dolog, a melyet én palotának véltem, nem lehet egyéb, mint egy griffmadár tojása. Csakugyan így is volt. A griffmadár ráült a tojásra és én már most azon kezdtem tünődni, hogy mi módon használhassam [fel e csodaállatot megmentésemre.

Hirtelen egy merész terv fogant meg agyamban. A griffmadár lába a földet érte. Én oda lapulva a tojás mellé, levettem a turbánomat és azt szétbontva, oda kötöttem magamat a griffmadár lábához. A turbánom sálja jó erős volt és reméltem, hogy el nem fog sza-

kadni. Mégis ugyancsak szepegtem, midőn másnap reggel a griffmadár felébredt, nagyot rázkódott és gyors szökéssel felemelkedett velem együtt a levegőbe.

A griffmadár persze észre sem vette, hogy mit visz; olyan erős, hogy minden egyes karmával akár egy elefántot is fel bírna emelni a levegőbe.

Mint a villám, úgy repültünk hegyen, völgyön, tengeren keresztül. Egyszer aztán éreztem, hogy a madár lefelé kezd szállani; nem telt bele egy percz sem és már földet éreztem lábaim alatt. Természetesen gyorsan leoldottam turbánom sálját a griffmadár lábáról és így, mikor amaz, egy óriási kigyóval csőrében, ismét felszökött a magasba, én a mélységben maradtam.

Mindenekelőtt hálát adtam Allahnak, hogy ilyen csodálatos módon megmentett. De midőn aztán körülnéztem, azt találtam, hogy bizony nem nagy okom van örülni új helyzetemben. Rendkívül mély és keskeny völgyben találtam magamat, melyet minden oldalról óriási bérczek vettek körül. Elöttem, köröttem nem volt egy fűszál, egy fa, egy csepp víz. Hogy' jutok ki innen? gondoltam magamban; és bűnnek eredve jártam fel s alá keskeny börtönömben.

Egyszer csak látom, hogy a földön apró kavicsok hevernek, melyek sajtáságos villogó fényt árasztanak. Lehajolok, felveszek egyet, nézegetem — hát bizony az a legtisztább vizű gyémántok egyike volt, a melyeket valaha láttam. Felveszek utána még egy kavicsot — az is gyémánt, egy harmadikat — s ugyanarra a drágakőre ismertem benne. Ott voltam tehát abban a híres völgyben, melyről már azelőtt hallottam volt: a gyémánt-völgyben, a melyet minden esztendőben tömérdek ember keres fel, hogy furfangos csel útján a gyémántok birtokába jussanak. Ezek a kereskedők ugyanis nagy ökröket hajtanak fel a völgy között levő hegyek ormaira; ezeket az ökröket ott fent levágják, húsukat széttépik nagy darabokra, melyeket azután ledobnak a völgybe. Idelent már most a friss húshoz számos apró gyémánt tapad. Csakhogy az ormokon igen sok saskeselyű fészkel, a melyek, a mint észreveszik a völgyben levő húsdarabokat, lecsapnak a mélységbe és felviszik a prédát fiaiknak. A mint a saskeselyűk a húst leteszik fészükbe, a kereskedők óriási zsivajt csapnak, úgy hogy

a megrémült madarak ijedtükben ott hagyják zsákmányukat és fészküket. A kereskedőknek most már nincsen egyéb dolguk, mint hogy a húsról leszedjék a gyémántdarabokat.

Nekem mindenekelőtt arra kellett gondolnom, hogy menedéket találjak éjszakára, mert tudtam azt is, hogy ebben a völgyben rengeteg sok mérges kigyó tanyázik, melyek azonban csak éjnek idején mernek kijönni odvukból; nappal félnek a saskeselyűktől. Sokáig keresgéltem és végre találtam is egy keskeny, szűk barlangot, melyben meg birtam magamat húzni. Nagy követ toltam a nyílás elé, a mivel meg voltam védve a kigyók támadásától. Elővigyázatomra csakugyan nagy szükség volt. Mert alig [szállt le az alkonyat, már elő is bujtak azok a förtelmes állatok zúgaikból és iszonyú sziszegéssel töltötték el az egész völgyet; sőt az egyik kigyó még az én menedékhelyembe is be akart hatolni. Már éreztem dögszagú lehelletét, már láttam felém csillogni apró szemeit: de én hirtelen fogtam késemet és olyat vágtam a kigyó fejére, hogy az fájdalomában nagyot szisszent és gyorsan visszakúszott barlangom nyílásától.

Végre hajnalodott és a kigyók eltűntek. Most már elő mertem kúszni rejtekemből; összeszedtem a legszebb gyémántokból annyit, a mennyi csak tarisznyámba és zsebembe fért, és tervet tervre szövögettem, hogy miként menekülhetnék e helyről. Az a mód, a melylyel a griffimadár tojásától ide jutottam, olyan kitűnőnek bizonyult, hogy most is ehhez hasonlót akartam megkísérteni. Hátamra kötöttem ugyanis egy nagy darab húst, azt vélvén, hogy valamelyik saskeselyű a hússal együtt engem is felviszen a magasba.

Csakugyan így is történt. A kereskedők ledobták a sziklákról a húsdarabokat, én csakhamar a hátamra kötöttem egyikét a legnagyobb daraboknak, azután lelapultam a földre. Alig telt bele néhány percz, már le is csapott reám egy óriási sasmadár és szélesebességgel felvitt az orom tetejére. Alig értem oda, alig oldottam le magamról a húst, már hallottam a kereskedők kiabálását, melylyel a sasokat elriasztgatják. Képzelfel, milyen nagy volt mindnyájuk bámulata, a mikor engem megpillantottak. Nem győztek csodálkozni tervem merészségén, és mikor megmutattam nekik gyémántjaimat, azt mondták,

hogy azokhoz hasonlókat sohasem birtak még csak látni sem, nem hogy szerezni.

A kereskedők felosztották volt egymás közt a sasfészkeket és természetes, hogy az, a kinek fészkébe engem akart vinni a keselyű, cselem által károsodott. Hanem csakhamar megvigasztaltam, engedve, hogy válaszszon gyémántjaim közül annyit, a mennyit csak akar. A derék kereskedő csak egyetlen egy gyémántot fogadott el.

— Köszönöm, így szólt, nemeslelkűségedet, de ez egy gyémánt is olyan nagy értékű, hogy egész életemre gazdag emberré tesz.

A gyémántkereskedőkkel most már én is visszafelé indultam és csakhamar akadt egy hajó, mely épen hazánk felé vitorlázott. Visszatérve Bagdadba, itt természetesen nem volt nehéz, jó áron túl adnom kincseimen és már most még gazdagabb voltam, mint első utazásom után.

NEGYEDIK FEJEZET.

Szindbád harmadik útja.

CSAKHOGY TÉVEDNE az, a ki azt hinné, hogy a két első utamban kiállott veszedelmek elvették kedvemet a további hajózástól. A nyugalom, a tétlenség nem volt inyemre és csakhamar ismét elutaztam Bagdadból, hogy hajóra kelve, tovább üzérkedjem.

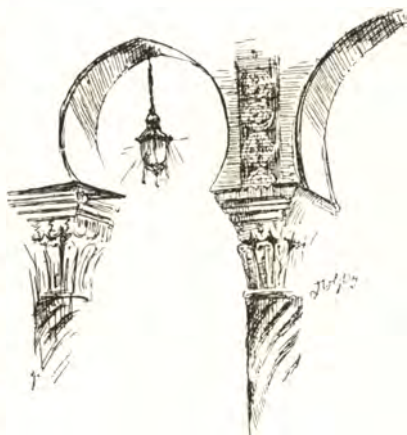
De ez utamban is nagy bajok értek. Csak egy napig voltunk a nyílt tengeren és máris óriási vihar támadt, a mely eltartott néhány napig és végre egy sziget kikötője elé dobott. Kapitányunk halál-sápadtan közeledett felénk.

— Barátaim, szólott, mindnyájan el vagyunk veszve. Ez a hely, a hová a vihar hajtott bennünket, egyike a legveszedelmesebb országoknak. Ezt a szigetet is, meg a szomszéd szigetet is törpe vad emberek lakják és majd mindjárt hajónkra fognak jönni oly sokan, mint a saskák és elszedik mindenünket.

Mennyire elrémültünk e szavak hallatára! Nemsokára láttuk, hogy kapitányunk valóban igazat beszélt. Ezer meg ezer, alig két lábnyi magas, meztelen vadember közeledett hajóink felé s nem telt bele tiz percz sem, már valamennyien körülvettek bennünket és oly gyorsan, mint a fürge evetek, felmásztak a fedélzetre. Híven a kapitány intéseihez, de különben is látva, hogy minden ellentállás hasztalan volna, nem védekeztünk. A törpék beledobtak bennünket a tengerbe, ők maguk pedig felvonva a vitorlákat, elhajóztak egy másik szigetre.

Néhányunk a vízbe fult, de a hajó népségének legnagyobb része mégis ki birt úszni a sziget partjára. De jaj! keserves sors várt ben-

nünket. Alig mentünk egy negyed óráig, egy óriási épület tűnt szemeinkbe, melynek tárt kapuján át beléptünk, azt hívén, hogy majd találunk embereket, kik segíthetnek inségünkön. De mennyire megdöbbsentünk, a midőn az udvarban egy óriási emberi csonthalmazt pillantottunk meg! Alig tértünk magunkhoz rémületünkől, egyszerre iszonyú zajgást hallunk és a ház kapuján egy óriási teremű szörnyeteg lép be. Egyetlen vörös, izzó szeme volt a homloka közepén.

A szája akkora volt, mint a tevéé, hosszú és hegyes fogai pedig úgy kinyultak a szájából, mint az elefánt agyari; fülei is az elefántéhoz hasonlítottak, körmei pedig olyan hosszúak és hegyesek voltak, mint a legrettenetesebb vadállatokéi.

Nem csoda, hogy ilyen iszonyatos látvány megfagyasztotta ereinkben a vért. Félholtan rogytunk össze és jó idő telt bele, míg végre ismét magunkhoz birtunk térni. Az óriás oda nyult hozzánk és először is engemet ragadott fel a földről. Megforgatott a levegőben, megtapogatta testemet, azután visszadobott a többiek közé. Felkapott még egynéhányat, de úgy látszott, hogy egyik sincsen inyére. Végre a kapitányra került a sor, a ki testes, kövér ember volt. Ezt rögtön nyársra húzta, nagy tüzet rakott, megsütötte és megette. Vacsora után pedig nyugodtan lefeküdt és rettenetes hortyogással aludt egész másnap reggelig.

Mihelyt elhagyta lakását, elkezdtünk jajgatni és kezeinket kétségbeesetten tördelni. Tanakodtunk, mitévők legyünk, hogy valamennyien ne jussunk a kapitány sorsára. De hiába, nem jutott eszünkbe semmi. A szigetről, láttuk, nem birunk menekülni, hiszen hajónk nem volt, a szigeten pedig az óriás bárhol is megtalálna bennünket. Így telt el a nap. Este az óriás megint felfalta egy társunkat. Másnap azonban egyikünknek mentő gondolata támadt.

— Készítsünk néhány tutajt, — szólott, — és ha sikerül az,

a mit majd indítványozok, akkor elmenekülhetünk e veszedelmes helyről!

E társunk tanácsára tiz nagy karót készítettünk és mikor az óriás este hazajött és elaludt, a karók megtüzesedett hegyeit szemébe döftük. Az óriás rémületes kiáltással ugrott fel fektéből és ugyancsak iparkodott, hogy valamelyikünket megragadjon. De hiába, mind-egyikünknek sikerült kijutni a szabadba és elfutni a tengerpart felé, oda, a hol a tutajok voltak. Minthogy azonban még éjjel volt, nem mertük magunkat a tenger habjaira bízni, és elhatároztuk, hogy másnap reggel fogunk csak utnak indulni.

Csak hogy e késésünknek végzetes eredménye lett. A mint ugyanis másnap reggel a tutajokra akartunk szállani, láttuk, hogy messziről jön a mi emberevő szörnyetegünk, a kit két hozzá hasonló társa vezetett és még több más követett nyomon. Persze sietve távoztunk a partról, de már késő volt. Az óriások rengeteg követet hajigáltak utánunk, melyek az összes tutajokat, kivéve a legelsőt, a melyben két társammal együtt én is voltam, izzé-porrá törték.

Az egész napot és a következő éjszakát is a legnagyobb bizonytalanságban töltöttük, ide-oda hányódva a tenger végtelen hullámain. De másnap kedvezett a szerencse és egy szigetre jutottunk, a melyen szebbnél-szebb gyümölcsök nőttek, úgy hogy csakhamar visszaszerezhattuk elvesztett erőinket.

Este felé elszunnyadtunk; de alig alhattunk néhány perczig, hirtelen egy óriási kigyó csapott le egyik társunkra, a kit percz alatt elnyelt. Természetes, hogy én és másik társam rögtön menekültünk. Egy magas fa tetején huzzuk meg magunkat, de itt se voltunk megóva az óriási kigyó támadásától. Oda jutott a fa tövéig, felkúszott a törzsön és ezt a társamat ép úgy elnyelte, mint a másikat.

Képzeltetni kétségbeesésemet. Midőn megvirradt, oda mentem a tenger partjára, és már a habokba akartam temetni életemet. Sem-hogy a kigyó bendőjébe jussak, gondolám, inkább nyeljenek el a hullámok.

De a jó isten nem hagyott el. Éppen mikor arra a végzetes tetre szántam el magamat, egy fehér pontot pillantottam meg az óceán síkján. Hajó volt. Intettem kendőmmel, kiáltoztam, ahogy

csak birtam és a legénység csakugyan észrevett. A kapitány csónakot küldött értem és én meg voltam mentve.

Útközben kikötöttünk Szelabad szigetén is, a honnan azt a híres jó szandálfát szokták hozni. Ekkor éppen egy másik hajó is horgonyzott ott, melyből tömérdek árucikket hordtak a szárazföldre. Az a szerencsés véletlen, a mely már első utamban is hozzájuttatott elveszettnek hitt portékáimhoz, most ismétlődött. E hajó ugyanis az volt, a melyen második utamra indultam volt. A mint most a kapitány elbeszélte, csak nagyon későn vették észre a hajón, hogy én nem tértem vissza a szigetről; mikor pedig látták, hogy hiányzom, már nem bírtak visszafordulni, mert a szél épen ellenkező irányban fújt.

Most persze a becsületes kapitány minden ellenmondás nélkül visszaadta árúimat, melyeket mindenféle szelabadi czikkekre cseréltem fel. Tömérdek szegfűszeggel, fahéjjal és egyéb fűszerekkel tértem vissza hosszú hajózás után Basszórába, a hol a szerzett vagyonból szép földbirtokot vásároltam.

Országos Széchényi Könyvtár

ÖTÖDIK FEJEZET.

Szindbád negyedik útja.

EVESZÉLYES kalandokkal telt utam után egy-két évet ismét nyugodtan töltöttem. Kalandokra vágyó természetem azonban nem engedett sokáig tétlenül maradnom. Azt hittem, hogy eddigi vállalataimban csak azért kellett annyi bajjal megküzdennem, mert a basszóriai kikötőből indultam útnak és hogy talán a szerencse sokkal inkább mellém szegődik, ha másutt szálllok tengerre.

Elmentem tehát Perzsiába, azon keresztül Indiába és ennek egyik kikötőjében béreltem egy nagy hajót, melylyel azután kedvező szél mellett utnak eredtem.

Csakhogy az a hitem, hogy a szerencse a kikötőtől függ, a melyből elindulok, csakhamar dőrének bizonyult. Ezuttal is már utazásom első napjaiban óriási vihar támadt, a mely ellen kapitányunk minden erőlködése hiábavalónak bizonyult. A hajó zátonyra jutott és az utasok közül csak igen kevesen fogódzhattunk egy deszkába, melyet később egy hatalmas hullám szárazra dobott.

Egy szigeten voltunk, a melynek partján tömérdek gyümölcsfa díszlett. Így hát, mivel nagyon fáradtak voltunk, egy kis falatozás

után pihenésre dőltünk és csak másnap reggel akartunk a sziget belsejébe hatolni.

Alig ébredtünk azonban fel, már egy csoport fekete embert láttunk közeledni. Nem mutatva semmi rossz szándékot, jöttek felénk, de alig hogy mellénk értek, hirtelen zsineget vettek elő és összekötötték kezeinket. Erre azután falujokba vittek, a hol bennünket felosztottak egymás közt.

Én és néhány társam egy igen állatias arczu öreg szerecsennek házába jutottunk. Alighogy beléptünk a szerecsen gunyhójába, a házigazda látszólag jó szándékkal és részvétellel azt a kérdést intézte hozzánk, nem vagyunk-e éhesek? Azt mondtuk, hogy bizony éhesek vagyunk.

Erre hozott egy nagy kosár különös fajtájú főzeléknemet és intett, hogy együk meg. Én azonban olyan különösnek találtam a főzelék formáját és szagát s olyan valami vészjóslót vettem észre a tekintetében, hogy a gyanús ételhez hozzá sem nyúltam.

Később azután láttam, mennyire igazam volt, midőn tartózkodtam tőle! Alig költötték el ugyanis társaim az utolsó falatot, már igen különös módon kezdtek viselkedni, mindenféle bohóságokat beszéltek össze-vissza, ugrándoztak, tánczoltak, nevetgéltek — szóval láttam, hogy mindnyájan eszöket veszítették!

A néger csak ezt akarta. Hizlalni akart bennünket és minthogy elgondolhatta, hogy ha sorsunkon bánkódni fogunk, nem igen gyorsan fogunk hájasodásnak indulni, előbb lehetetlenné akarta tenni, hogy belássuk helyzetünk rettentő voltát! Már most minden nap rizskását, zsíros húst és ilyesmit tett elénkbe, a miből társaim jóízűen falatoztak, míg én kétségbeesésemben alig nyultam hozzá. Így történt, hogy míg emezek néhány hét múlva oly kövérek lettek, hogy alig lehetett rájuk ismerni, addig én folyton apadtam súlyban és jóformán nem volt egyéb rajtam, mint csont és bőr. Természetes, hogy ennélfogva a néger engem nem tarthatott valami ízes falatnak, és míg társaimat egyiket a másik után lemészárolta és háza népével együtt elköltötte, addig engem számba se vett. Szabadon engedett járni, kelni, nyilván abban a reményben, hogy idő multával talán mégis csak elfeledem bajaimat s én is hizásnak fogok indulni.

Egyszer, mikor a falu egész népe egy szomszéd törzs ellen csatába vonult és otthon csak az aggastyánok és gyermekek maradtak, azt hittem, hogy elérkezett a pillanat, melyben menekülhetek. Beamentem gazdám istállójába, megnyergeltem leggyorsabb lovát és hátára vetve magamat, neki vágattam a közeli erdőségnek.

Nyolcz teljes napig haladtam a tenger felé, közben csak igen rövid pihenőket tartva. Végre partot értem. Nagy öröömre egész sereg fehér ember időzött e helyen, borsot szedve. Kereskedők voltak, kik minden esztendőben ide szoktak jönni, hogy hazájukba borsot szállítsanak. Munkájuk most már vége felé haladt és nagyon szívesen megigérték, hogy elvisznek engem is országukba.

Így is történt. Másnap elindultunk és rövid, könnyű, bajjal nem járó utazás után megérkeztünk a kereskedők hazájába. Itt mindenekelőtt bemutatnak a királynak, a ki igen nagy részvétet mutatott irántam és megparancsolta, hogy addig is, míg vissza nem térhetek Bagdadba, ne engedjenek szükségét szenvednem.

Későbbben azonban még nagyobb kegyekkel halmozott el. Én ugyanis azt vettem észre, hogy abban az országban nem ismerik még a nyeret meg a kengyelt. Elmentem tehát néhány mesteremberhez, megmagyaráztam nekik a nyereg és kengyel készítmódját, és mikor azután rajzaim és utasításaim szerint mind a kettő elkészült, elvittem a királynak ajándékba. Ez aztán annyira megörült e két új tárgynak, hogy dús ajándékokkal halmozott el.

Már most az ország legelső emberei szintén hozzám fordultak, hogy csináljak az ő számukra is kengyelt és nyeret. Természetesen hajoltam kérésükre és busás jutalmát vettem fáradozásaimnak. Ily módon rövid idő alatt tekintélyes vagyonra tettem szert és a király székvárosának leggazdagabb polgárai közé kezdtem tartozni. Az uralkodó mindig nagyon szívesen látott udvaránál, és annyira megkedvelt, hogy állandóan országához akart fűzni.

— Hallod-e, Szindbád, szólott egyszer hozzám, nem szeretném, ha ismét elhagynád ezt a vidéket, a hol már annyi barátot szereztél. Nősülj meg, és akkor, azt hiszem, állandóan ide lépszsz lánczolva országomhoz.

Természetesen el kellett fogadnom ezt a kegyes ajánlatot és a

király rögtön feleséget jelölt ki számomra. Egyik nagyvezére fiatal és szép leányát kellett elvennem, a kivel igen boldogan és meglegedetten éltem világomat.

Történt azonban, hogy ez időtájban egyik szomszédom felesége másvilágra költözött. Átmentem hozzá a szokásos vigasztaló látogatásra és iparkodtam enyhíteni fájdalmát.

— Ne add annyira át [magadat a kétségbeesésnek, szólottam hozzá; az idő, mely minden sebet begyógyít, majd ad a te fájdalmadra is balzsamot. Lassan-lassan felejtani fogod ezt a szomorú csapást és újra boldog lehetsz más nő oldalán.

— Mit szólasz? kiáltott fel amaz. Hát nem tudod, hogy az én életemnek is immár vége van? Hát nem ismered-e országunknak azt a szokását, hogy a kinek felesége meghal, azt azzal együtt temetik el? Igenis, barátom, holnap, alighogy nőmet leeresztik a «halálhegy» mély üregébe, engemet is utána fognak meneszteni.

E szavak borzadalommal töltöttek el.

— Lehetséges-e? szoltam. [Ki alkothatott ilyen vad törvényt? Hiszen ez a legnagyobb embertelenség. Élve eltemetni valakit!

— Embertelenség-e vagy sem, felelt most ismerősöm, én a dologon nem változtathatok; nekem el kell készülnöm az utolsó órára.

Leverten tértem haza lakásomra és irtózva gondoltam arra az eshetőségre, hogy feleségemet is kiszólíthatja a halál ez árnyékvilágból és akkor aztán engemet is az élve eltemetés rettentő sorsa ér. Eltökéltem magamban, hogy mihelyt lehet, szabadulok ez országból.

De fájdalom, még mielőtt terveimet végrehajthattam volna, nőm hirtelen súlyos betegségbe esett, és bár mindent megtettem, hogy megtartsam az élők sorában, néhány napi szenvedés után kimúlt.

Képzелhetni kétségbeesésemet. Hányszor átkoztam balgaságomat, hogy három viszontagságos út befejeztével erre a negyedikre is elindultam! De a panasz, a jajgatás nem használt semmit. A mint másnap eljött a halottas kocsi feleségem teteméért, tudtomra adták, hogy nekem is követnem kell őt utolsó útjára.

A temetés fényes volt. Maga a király is eljött összes ország-nagyjaival és elkisért egész ama hegyoromig, melynek üregében a székváros halottai aluszszák utolsó álmukat. Az ormon egy nagy

csapó ajtó van, a melyet megnyitnak és melyen kötéllel eresztik le a halottat. Nőm koporsója már lenn volt és most két szolga felém közeledett, hogy engem is e mélységbe ereszszen. Szilaj dühvel ragadtam ki magamat karjaik közül és rohantam oda a király lábai elé.

— Felséges uram! kiáltottam, hagyd meg életemet. Gondold meg, hogy idegen vagyok, a kire ez ország törvényei nem vonatkoznak! Ne mérd rám a halálok e legrettentőbbikét!

A királyt szavaim könnyekre indították s egész arczán a legmélyebb szánalom tükröződött.

— Kedves barátom, szólott búsan, országunk e törvénye ellen én meg nem védhetlek. Nyugodjál bele sorsodba, hiszen a halált egyikünk sem kerüli ki!

Erre ismét megfogott két szolga és pár percz mulva lent voltam a csontvázakkal telt üregben. A merre néztem, mindenütt koponyák fehérlettek felém, undok patkányok szaladgáltak ide-oda és az egész levegőt a legdögletesebb tetemszag töltötte meg.

Azzal a kenyérrel és vízzel, a melyet minden élve eltemetett számára leeresztenek az üregbe, egy pár napig el birtam édegélni; de mikor az fogytán volt, éreztem, hogy az éhhalál már közelget. Lefeküdtem a földre.

A mint már készen a halálra elmondtam utolsó imámat, egyszerre valami sajátságos zörgés üti meg fületem. Felugrottam és úgy rémlett előttem, mintha valami állat lihegne, mászkálna körülöttem. A zaj után indulok és egy alacsony boltozatos üregbe jutok. A lihegés, a kúszás zaja folyton tart és mindinkább meggyőződöm arról, hogy valami sajátságos állat menekül előlem, sőt a távolból valami csillagfényt vesznek észre.

Tovább megyek és ime, a mit látok, nem csillag, hanem résnek bizonyul, a melyen át a nap fénye a mélységbe hatott. Ujjongva kiáltottam fel:

— Meg vagyok tehát mentve! Azon a résen át kétségkívül kijuthatok a szabad levegőbe és ha Allah megsegít, elmenekülhetek ez átkos országból!

Alig tiz percznyi vándorlás után valóban ott álltam a szikla-üreg nyílása előtt. Egy-két lépés és magam előtt látom a véghetet-

len tengert. Igaz ugyan, hogy körülöttem csupa hegység emelkedett, előttem pedig a víznek mérhetlen síkján egyetlen vitorla sem látszott és így menekülésre egyelőre nem igen lehetett kilátásom, de mégis hálával telve borultam térdre és rebegtem forró köszönetet a mindenek urának, a miért kihozott a holttetemek közül.

Nem sokáig kellett a tengerparton várnom. Már másnap vitorla tűnt fel a messzeségben és nekem sikerült magamat a hajó népével észrevétnem. A kapitány csónakot küldött érettem és ily módon pár hét múlva ismét viszontláthattam kedves szülővárosom tornyait.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HATODIK FEJEZET.

Szindbád ötödik utazása.

EZ ÉLMÉNYEIM után ismét csak néhány hónapig volt maradásom. Valami mondhatatlan vágy ismét kiüzött a tenger síkjára. Megint tömérdek árút vásároltam össze, melyeket újra Basszórába szállítottam, azután pedig hajóra vittem.

A perzsa öblön keresztül éppen az indiai tengerbe értünk, midőn egy szép, verőfényes nyári napon kicsiny, lakatlan sziget tűnt elénkbe. Minthogy néhány jó barátomnak kedve volt egy-két órát a szárazföldön tölteni, én is elhagytam velük együtt a hajót.

A mint a szigeten jártunk-keltünk, egyszerre ugyanolyan griffmadár-tojás tűnt szemeinkbe, a milyet már egyszer leirtam. Közelebb mentünk a tojáshoz, és ime azt vettük észre, hogy a tojásnak felső héját már egy griffmadárfiók feltörte. A kis csodamadár már ki is dugta a fejét és kíváncsian nézegetett szerteszét. Társaimnak az az ötletük támadt, hogy feltörik a tojást, kihúzzák belőle a griffmadarat, megsütik és megeszik.

— Még griffmadár-pecsenyét, így szólottak, nem kóstoltunk! Ha az ember ilyen nagy utat tesz, szerezzen annyi tapasztalatot, a mennyit csak lehet!

Hiába intettem őket, hogy veszedelmes vállalatba kapnak. Azok csak nem hallgattak szavaimra és végrehajtották meggondolatlan tetteiket. Amint azonban javában eddegéltek, egyszerre csak felénk kiáltott a kapitány a hajóból:

— Hej barátaim, gyorsan, gyorsan! Az istenért! siessetek vissza a hajóra! Nagy veszélyben forgunk!

Feltekingtettünk a magasba és láttuk, hogy a griffpár vészjósloán közelget a sziget felé. Gyorsan visszaültünk a csónakba és pár percz mulva már a hajón voltunk. A kapitány gyorsan felszedte a horgonyt és olyan sebesen, a hogy csak birt, távozott a sziget mellől.

Hogy milyen nagy oka volt a sietségre, csakhamar keservesen kellett tapasztalnunk. A griffmadarak ugyanis rettenetes víjjongással szálltak fel ismét a levegőbe és távoztak abban az irányban, a melyben ide jöttek volt. Alig telt bele néhány percz, már ismét a sziget tájékán tűntek fel. Mindegyiknek karmai közt óriási szikladarabot vettünk észre, és kétségtelen volt mindnyájunk előtt, hogy a rettentő madarak meg akarnak bennünket büntetni azért, a mit elkövettünk: ama szikladarabokkal össze akarják zúzni hajónkat. A griffmadarak a levegőben szárnyalva éppen felettünk állapotok meg és egyikök hirtelen ledobta a sziklát hajónkra. Ügyes kapitányunk azonban oly kitűnően kormányozott, hogy a szikla a hajó mellett csapódott le a hullámokba. De nem sokáig örülhettünk e szerencsének, mert még le sem csillapodtak az első sziklától felvert hullámok, már a második zuhant fölénk. Ezt már nem birta hajónk kikerülni — rettenetes zajjal darabokra zúzódott. Mi mindnyájan, kik a hajón voltunk, a vízbe hullottunk és csak nagyon kevesen birtunk egy-egy deszkába fogódzva a szárazra menekülni.

Én magam egy szigetre vetődtem, a hol kimerülve a fáradságtól, elaludtam. Másnap virradatkor fölébredtem és telve Allah iránti bizalommal, befelé indultam a sziget belseje felé, remélve, hogy talán most is, mint annyiszor, majd utat lelek a szabadulásra.

A mint egy patakhöz érek, csodálatos külsejű öreget pillantok meg. Törődött, elgyengült aggastyánnak látszott, fejét valami széles koszorú fogta körül, fülei olyanok voltak, mint a tenger kagylói, válláról valami sajátságos, pikkelyekből álló ruha lógott le, lábai pedig szőrrel voltak benöve, mint a teve lába. Azt hittem, hogy ez az aggastyán is valami hajótörés áldozata és kérdeztem tőle, hogy jutott erre a szigetre. De az bizony nem felelt semmit sem, csak jelekkel mutatta, hogy át szeretne menni a patak tulsó partjára és hogy maga nem bírván járni, arra kér, vigyem át én.

Megszántam az öreget és vállaimra vettem. Alig ült azonban rajtam, rettenetes erővel kulcsolta össze lábait mellém, úgy hogy szinte lehetetlen volt lélekzetet vennem és fulladozni kezdtam. Gyorsan átsiettem szokatlan terhемmel a patakon és alig vártam, hogy a túlsó parton lerázhassam magamról. Csakhogy az öreg, a mint észrevette szándékomat, lábait még erősebben összekulcsolta és olyanokat rugott rajtam, nyakamat is olyan erővel fojtogatta kezével, hogy nem tudtam mire vélni a dolgot. Csakhamar aztán beláttam, hogy a gonosz öreg engem *paripájának akar használni*, mert le nem szállt rólam, akárhogy erőlködtem, és még éjszakára is egyre nyakamon ült!

Látva, hogy bele kell nyugodnom sorsomba, keserű bánattal ugyan, de mégis kissé megnyugodva teljesítettem nehéz tisztemet. Majdnem egész nap czipeltem ide-oda gazdám a szigeten, s ez alatt természetesen folyton azon járt az eszem, miként szabadulhatnék meg tőle. Nem is telt bele több mint egy-két hét, és már alkottam volt egy tervet, a melyet Allah segítségével sikerült is keresztülvinnem. Észrevettem ugyanis, hogy a szigeten igen sok és jó szőlő terem. Fogtam tehát egy nagy hosszukás tőköt, azt kivájtam és belepréseltem néhány szőlő-fürtnek a nedvét. Ezzel aztán a tőköt valamely hűvös helyre tettem és pár nap múlva, mikor ismét arra a helyre vetődtünk, már meglehetősen csipős, jóízű bor volt benne.

Öregem nagyon kíváncsian nézte mindezt és midőn én jóízűt hörpintve a mustból, szinte könnyebbnek éreztem terhemet és jobbkedvűen kezdtem tovább haladni, ő is elkérte a tőköt s ugyancsak nagyot húzott belőle. Természetes, hogy a szokatlan ital csakhamar a fejébe szállott. Jó kedve kezdett lenni, kaczagott és ugyancsak hánytavetette magát vállaimon.

Csak erre vártam.

Mikor már észrevettem, hogy a bor gőze már annyira elkábította, hogy nagyon gyengén ült csak rajtam, egy erős lökéssel ledobtam magamról, aztán fogtam egy követ és bezúrtam a koponyáját. A gonosz öreg ott maradt halva. Mondanom sem kell, hogy szinte ujjongva siettem vissza a part felé, a hol éppen egy nagy

kereskedő-hajó horgonyzott. A hajó legénysége éppen partra szállott, hogy vizet és gyümölcsöt szerezzen. Ugyancsak elcsodálkoztak mindnyájan, a mikor elbeszéltem nekik, milyen iszonyú sorstól menekültem meg. Eleinte hinni sem akarták.

— Hiszen, azt mondták, az az öreg ember nem lehetett más, mint az úgynevezett tengeri ördög, a kinek gonoszsága már annyi embernek okozta vesztét. A kire az egyszer ráül, arról többé le nem száll, azt halálra nyargalja! Te vagy bizonyára a legelső ember, a ki ezt a szomorú sorsot elkerülte.

Mindnyájan örültek, hogy az átkozott szörnyetegnek immáron vége van és a legnagyobb szívésséggel vettek fel hajójukra.

Kedvező széllel vitorláztunk egynéhány napig, míg végre egy nagy kikötőben ismét horgonyt vetettünk. Itt én is partra szállottam és mivel nem volt pénzem, a melylyel hajót szerezhettem volna a továbbutazásra, elhatároztam, hogy egy ideig ott maradok abban a városban; talán megsegít az isten. Csakhamar egy derék kereskedővel ismerkedtem meg, a ki azt az ajánlatot tette, menjek az erdőbe és szedjek számára kókuszdiót; ő tisztességesen megfizeti a munkámat és ilyen módon hamar megszerezhetem a szükséges úti költséget.

A kókuszdiókeresés elég fáradságos munka, kivált abban az erdőben, a melybe a kereskedő engem utasított. A fák ugyanis mind igen magasak és törzsük oly sima, hogy ugyancsak ügyes mászó legyen, a ki fel bír rajtuk jutni. Azért eleinte csak arra szorítkoztam, hogy a fákról lehullott diókat szedtem fel. Csakhamar azonban észrevettem, hogy a kókuszfák galyai között tömérdek apró majom játszogat és eddegél.

Bosszankodva, hogy ezek a csúf állatok olyan könnyen hozzájutnak ama gyümölchöz, melyért nekem annyit kellett fáradnom, feldobtam egy kavicsot közéjük. A majmok haragosan összeröffenek és azután néhány kókuszdiót tépve le, azokat hajigálták vissza reám. Nekem se kellett több. Megint feldobtam egy kavicsot és ismét egész zápora a kókuszdióknak hullott a földre. Ilyen módon azután egy tizedrésnyi fáradsággal majdnem százszor annyi kókuszdiót szereztem egy nap, mint a mennyit azelőtt egy héten át. Csakhamar

jókora summát kerestem, a melyből bőven kifutotta az utiköltség. De még ezzel meg nem elégedtem. Most a magam számára kezdtem már a kókuszdiót gyűjteni és csak akkor indultam utnak, a mikor már fél hajó-rakomány kókuszdióm volt együtt.

Ezt jó áron eladtam és ily módon ismét busás nyereséggel térhettem vissza hazámba.

HETEDIK FEJEZET.

Szindbád hatodik útja.

ALIG TELT EL néhány hónap ötödik utamról való visszatértem után, mikor már megint indulni készültem. Barátaim hiába akartak tervemről lebeszélni, hiába említették, hogy már okulhattam volna eddigi szerencsétlenségeimen: mintha csak a falnak beszéltek volna!

Ezuttal megint egy indiai kikötőben szálltam hajóra, melynek kapitánya igen messze tengeri útra készült. Pár nap mulva azonban azt vettem észre, hogy a kapitány nem igen van tisztában azzal, hogy voltaképpen merre járunk?

Megkérdeztem, hogy tulajdonképpen közeledünk-e már utazásunk célja felé vagy sem? A kapitány megzavarodott, majd pedig a legnagyobb búbánattal közölte velem, hogy ő bizony eltévedt. Megdöbbenve hallottam e szavakat és épen a legkeserűbb szemrehányásokkal akartam illetni, a mikor a kapitány egyszerre csak letépte fejéről turbánját, a födélzetre dobta magát és iszonyúan kezdett jajveszékélni.

— Mi lelt, mi lelt? kérdeztük mindnyájan.

— Óh uraim, szólott a kapitány, rettentő bajba jutottunk. Hajónk egy veszedelmes áramlatban van, a mely tovább sodor bennünket és a melyből kijutni nincsen erőnk.

— Hát hová fog ez áramlat sodorni? — kérdeztük.

— Egy szigetre, felelt a kapitány, a melyen hajónk okvetlen zátonyra jut, ha egészen darabokra nem zúzódik.

Képzeltető, milyen rémület fogott el mindnyájunkat! Így hát

ismét a halál veszélyével kellett magamat szemben látnom, a menekülés vajmi kevés reményével!

A hajó mindig gyorsabban és gyorsabban haladt előre; mint a labdát, úgy vetették a habok a veszedelmes part felé, a melyhez odaérkezve, egyszerre csak nagyot zökkent: ott voltunk a zátonyon.

A hajó léket kapott és éppen csak annyi időnk volt, hogy áruink legbecsesebb részét kivigyük a szárazföldre, mert már tíz percz mulva vízzel telt meg az egész födélzet.

Egy sziget partján találtuk magunkat, a melyet mindenütt óriási hegyek vettek körül, úgy hogy szabadulásra egyetlen irányban sem nyílt utunk. A kapitány búsan nézte a tenger habjait és így szólt:

— Ám teljesedjék be rajtunk isten akarata! Ő azt akarta, hogy haljunk meg. Ássuk meg hát sirjainkat, mert innen ugyan egyikünk sem távozik élve. De hát, folytatta, úgy látszik, még sirt sem birunk magunknak ásni; a talaj olyan sziklás, hogy hiába fáradoznánk! Ugy járunk majd, mint ezek!

És ezzel egy nagy halom emberi csontvázra mutatott, a melyek ott feküdtek körülöttünk, zátonyra jutott hajók roncsai között. A kapitány jövendölése legnagyobb részben be is teljesedett. Hiába vártunk szabadulást, sehonnan sem intett az felénk; egyikünk a másik után pusztult el, míg végre társaim közül csak magam maradtam élve. De nekem is már oly kevés élelmiszerem volt, hogy egy-két napnál tovább alig húzhattam volna.

Búsan ültem a tenger partján és szomorúan vádoltam magamat, a miért meg nem elégedve eddigi keserű tapasztalataimmal, újra elhagytam hazámat! Tördeltem kezeimet, téptem hajamat, majd pedig mint egy örült bámultam a tenger partjára.

A mint így nézegettem a szirtekhez ütődő hullámokat, egyszerre csak azt vettem észre, hogy a hullámok egyik része a szirtek alá ömlik és ott, úgy látszik, folytatja útját. Egy földalatti folyóval volt dolgom, a mely nem mint más folyó a tengerbe ömlött, hanem a tengerből látszott kiömleni a sziget belseje felé.

Elhatároztam, hogy tutajt építek és azon az üregen, a melyen a

folyó beömlött a hegy-ségbe, én is elvitetem magamat — hogy hová, isten volt a megmondhatója!

De nem volt miben válogatnom; a bizonyos halálnál, gondoltam, akármilyen sors is többet ér. Elkészítettem tehát tutajomat, aztán ráülve, életemet a folyó habjaira bízam.

Alacsony sziklaboltozatokon haladtam keresztül, melyekbe majd hogy bele nem ütöttem a fejemet. Az út oly hosszú volt és a levegő a boltozatos üregben oly römlött, hogy elájultam. A mint felébredtem, fényes palota előtt találtam magamat, hol körülöttem néhány szánakodó arcú fekete ember tolongott. Alig hogy felvetettem szemeimet, már mindenféle kérdést intéztek hozzám, melyeket azonban meg nem értettem.

Későbbben azonban oda jött egy arabul értő néger is és ennek azután elmondtam különös kalandjaimat. A négernek annyira bámultak a hallottakon, hogy elhatározták, elvisznek urukhoz és királyukhoz.

Megtudtam tőlük, hogy Szerendib szigetén vagyok, a melynek uralkodója igen bölcsen és kegyesen kormányozza népét. Örömmel győződtem meg arról, hogy a derék szerecsenek valóban igazat beszéltek, mert a király engem is nagyon jóságosan fogadott és gondoskodott, hogy semmiben szükségem ne szenvedjek. Midőn pedig elmondtam neki, hogy bagdadi vagyok és hogy e városnak feje a híres Hárun Alrasid, jó sok drága ajándékot adott velem, vigyem el

azokat királyomnak. Ez ajándékok között volt egy serleg is, mely egyetlen rubinkőből volt kifaragva és szebbnél-szebb gyémántokkal volt megtöltve.

Természetes, hogy Bagdadba visszaérkezve, legelső dolgom volt e tárgyakat elvinni a hatalmas khalifának, a ki nagy örömmel fogadta a szerezsen uralkodónak ritka szép ajándékait, magamat pedig adományokkal halmozott el.

Elhatároztam, hogy ezentúl már ellen fogok állani minden kísértésnek és szépen felszaporodott vagyonomból nyugalmasan fogom leélni hátralevő napjaimat. De ember tervez, isten végez, és úgy volt megírva az égi bölcsesség könyvében, hogy e szándékomat végre ne hajtsam.

Országos Széchényi Könyvtár

NYOLCZADIK FEJEZET.

Szindbád hetedik és utolsó útja.

AMINT EGYSZER barátaim körében vigan lakomáztam, bejött hozzám a khalifa nagyvezére és így szólott hozzám: — Kedves Szindbád! uram, a khalifa akarata, hogy rög-tön fáradj hozzá.

Természetesen azonnal engedelmeskedtem a parancsnak és a szultánhoz mentem.

— Kedves Szindbád! így szólott hozzám az igazhivők uralkodója, azért hivattalak, hogy egy szívességet kérjek tőled. Te elhoztad nekem Szerendib sziget királyának ajándékait és tudod, hogy annak a fejedelemnek az előzékenységét viszonzás nélkül nem hagyhatom. Szándékomban van tehát a királynak néhány kiválóan szép drágaságot küldeni, a melyet már el is készíttettem, sőt már fel is szereltem azt a hajót, a melyen a drágaságokat el fogják vinni. Követemül pedig senkit mást nem választottam, mint téged.

Nem túlzok, ha azt mondom, hogy e szavak úgy hatottak reám, mint a mennyköűtés. Már annyira beleéltem magamat abba a gondolatba, hogy életem hátralevő napjait kényelmes nyugalomban fogom tölteni, hogy a király parancsát valóságos csapásnak tekintettem. Térdre borultam a khalifa előtt és így szólottam:

— Oh hatalmas uralkodó! kívánj tőlem bármit, kívánd vagyonomat. szívesen odaadom. Csak azt ne kívánd, hogy ismét hajóra tegyem lábam. Szent fogadalmat tettem, hogy ezentul nem mozdulok Bagdad városából.

A khalifa meglepetve nézett reám és aztán azt kérdezte, mi birt ez elhatározásra?

Én szóba hoztam azt a tömérdek sok veszélyt, melyekkel eddigi utaimon meg kellett küzdenem, de a khalifa csak nem engedett.

— Ép ezért, kedves Szindbád, választlak téged, ki már annyi bajon mentél keresztül! Tapasztalt utazó lett belőled, ki bizonyára a legpontosabban fogja végezni megbízatásomat. A mi pedig azt a szent fogadalmat illeti, én khalifai hatalmamnál [fogva ezennel feloldlak alóla.

Mit lehetett tennem? E szavak után nem is volt szabad ellenvetésre gondolni sem. Hazamentem, megtettem uti előkészületeimet és másnap, átvéve a khalifa ajándék-tárgyait, utra keltem.

Váramozásom ellenére mindenféle kaland és viszontagság nélkül értem Szerendib szigetére, a hol horgonyt vetettem és csakhamar a királyi palotába mentem.

Szerendib szigetének uralkodója nagy örömmel olvasta el azt a levelet, melyet Hárún Alrasid küldött neki; még nagyobb meglepettséggel vette át a pompás ajándékokat, melyeket átnyújtottam, és aztán így szólott:

— Kedves Szindbád, remélem, hogy ezuttal nem fogsz oly gyorsan eltávozni szigetemről. Nem szerezhetsz nekem nagyobb örömet, mintha mennél hosszabb ideig vendégem maradsz.

Én azonban a király ez udvarias felszólítására nem hajoltam, hanem már másnap vissza akartam menni hazámba. A király elhalmozott ajándékokkal, és látva határozott szándékomat, nem erőltetett maradásra.

Vidáman, telve bizalommal szálltam már most hajóra, azt hivén, hogy a visszatérés ép oly szerencsés lesz, mint volt ideutazásom. De fájdalom, e váramozásomban csalódnom kellett. Egy szép reggelen az árbocz-kosárban levő matróz hajót jelzett. A kapitány arra felé nézett, a merről a hajó közelgett és azután rémülten fordult felénk:

— Oh kedves barátaim, szól, nagy veszély fenyegeti hajónkat! Kalózkodnak közelednek hozzánk, és ha nem sikerül elillannunk, mindnyájunkat rabul ejtenek és eladnak.

De a kalózhajó szélsőbességgel haladt felénk és alig ért hozzánk, a rablók már átugrottak hajónkra. Néhány percz múlva mindnyájunkat megkötöztek és átszállítottak a maguk hajójára. Körülbelül

háromszor annyian voltak mint mi, és így hiába való volt minden ellenállásunk. A zsványok egy afrikai kikötőbe vittek bennünket, a hol híres rabszolgavásárokat szoktak tartani. Itt jó pénzen **túladtak** rajtunk, és így lettem én is egy jóra való kereskedő cselédjévé.

Ez ember igen nyájasan bánt velem és mindjárt első nap értésemre adta, hogy elefánt-vadászatra fog felhasználni. Kivitt egy erdőbe és utasított, hogy mászszak fel valamelyik fa tetejére, onnan azután az arra jövő elefántok közül igyekezzek elejteni annyit, a mennyit bírok.

Természetesen engedelmeskedtem a parancsnak, és nyíllal, valamint puzdrával ellátva, felkúsztam egy pálmafa lombjai közé. Nem sokáig kellett várnom és már jöttek az elefántok. Célba vettem egyiket is, másikat is, de az állatok vastag bőréről nyíllam nyomtalanul pattogott vissza. Végre sikerült egy elefántot fültövön találnom és az óriási állat rögtön halva rogyott össze.

Bementem a városba és jelentettem gazdámnak, hogy megöltem egy elefántot. A kereskedő rögtön kijött velem az erdőbe, ott mély gödröt ástunk és zsákmányunkat bele temettük. A kereskedő ugyanis meg szokta várni, míg az állatok tetemei rothadásnak indulnak, mivel akkor sokkal könnyebben lehet az agyarakat kézhez keríteni.

Másnap és a harmadik napon is elejtettem egy-egy elefántot és gazdám rendkívül meg volt velem elégedve.

Egyszer azonban, a mint üldögélek egy fa tetején, egész csoport elefánt közelgett helyem felé. A mint ahhoz a pálmafához értek, a melyről czélozgattam reájuk, megálltak valamennyien és felnéztek a magasba. Egyikök, a legerősebb, megfogta ormányával a fát és egy hatalmas rándítással leterítette a földre. Én félholtan buktam alá és alig tértem magamhoz rémületemből, már az elefánt megragadott, ormányánál fogva hátára vetett és azután elkezdett velem ügetni az erdő mélye felé. A többi elefánt mind utánunk.

Bizonyosra vettem, hogy az okos állatok meg akarnak büntetni, a miért annyi társuknak életét vettem, és most valami olyan helyre visznek, a hol talán összetaposnak, vagy széttépnek. Hirtelen megálltak az elefántok, és az, a melyen én ültem, hátranyúlt ormányával és letett engem a földre. Azt hittem, hogy már most mindjárt végem

lesz. Behunytam szememet és vártam halálom perczét. De nagy bámulatomra az elefántok hozzám sem nyultak, hanem úgy, a mint jöttek, nagy sebesen ügetve, ismét eltávoztak mellőlem.

Felvettem szememet, körülnéztem és csodálkozva vettem észre, hogy a földet mindenütt óriási elefánt-csontvázak borítják. Eleinte nem tudtam mire vélni a dolgot, de azután eszembe jutott, hogy az elefántok akként okoskodtak, hogy elvisznek engem az ő temetkező helyükre, a hol tömérdek agyart szerezhetek a nélkül, hogy az *élő* állatokban kárt ejtenék.

Rögtön visszasiettem a városba és jelentettem az örvendetes eseményt gazdámnak. Ez eleinte hinni sem akart szavaimnak. Midőn aztán kivezettem a helyszínére és önnönmaga győződött meg állításom valóságáról, magánkívül volt örömeiben. Nyakamba borult és így szólott hozzám:

— Köszönöm, kedves barátom! A mai naptól fogva nem tekintlek téged rabszolgának, szabaddá teszek és barátomul fogadlak, nemcsak barátomul, hanem valóságos jótevőmül! Oly gazdasághoz jutattál, a mekkorát harmincz év alatt sem birtam volna szerezni. De ne hidd, hogy hálámat csak szavakkal akarom leróni. Holnap visszküldlek hazádba és azt a hajót, a melyen el fogsz indulni, megtöltöm számodra elefánt-agyarral. Még ezzel sem fizetem ugyan meg irántad való tartozásomat, de legalább jelét adhatom, hogy nem vagyok hálátlan.

A kereskedő be is váltotta szavát, és én csakhamar elhagyhattam a szigetet és elefánt-agyaraimmal visszatérhettem Bagdad városába. Ez időtől fogva nem is mozdultam el innen, hanem, mint már annyiszor feltettem magamban, most valóban csendes nyugalomban és jólétben töltöm el aggságomat.

* * *

E hét utazás történetét az okos Szindbád nem egyfolytában mondta el vendégének. Mint az első ebéd után, később is csak egyet-egyet mesélt el és az ebéd végén rendszeren dúsan megajándékozta a teherhordót és azután meghívta, hogy legyen vendége másnap is. Így azután hét álló napig Hindbád a dúsgazdag tengerész asztalánál töl-

tött el néhány órát. Mikor azután a hetedik napnak is vége lett, a kegyes háziúr így szólott vendégéhez:

— Hét utazásom története talán megtanított arra, kedves barátom, hogy én a kincsekért, melyeket tőlem megirigyeltél, valóban megdolgoztam. Megengedem, hogy keserves munka a tied is, de mi az ama szenvedésekhez képest, melyeket nekem kellett eltűrnom?!

— Igazad van, óh uram, szólta a teherhordó, és most még egyszer bocsánatot kérek tőled méltatlan panaszkodásaimért!

— Nincs miért bocsánatot kérned, szólta Szindbád, de remélem, hogy a mai naptól fogva nem lesz több okod panaszra. Van Bagdad közelében egy kis falusi jószágom, és ha vállalod e hivatalt, ezentúl te lélsz a tisztartója.

Mondanunk sem kell, hogy Hindbád kész örömmel fogadta a nemeslelkű tengerész ajánlatát és ez időtől fogva boldog megelégedettségben édegelt családjával együtt. Legnagyobb öröme pedig abban telt, hogy ha maga köré gyűjthette szomszédait és elbeszélhette nekik Szindbád hét kalandos utazását.

Habib története.

TÖRTÉNETÜNK hőse Emir-ben-Hilaknak, Arábia királyának egyetlen fia, a vitézlő Habib. Már igen fiatal korában kitűnt rendkívüli ügyességével és okosságával; kivált a lovaglásban való jártasságát csodálta mindenki, mert már 13 éves korában nem volt olyan szilaj paripa, melyet bátran meg ne ült volna.

Tanítójául a világ egyik legbölcsebb emberét fogadták meg: Habult, a ki a varázslás mesteriségéhez is értett és a jövő titkaiba is be tudott pillantani. Mikor ez befejezte az ifjú nevelését, bucsúzáskor e szavakat intézte hozzá:

— Tudd meg, édes fiam, hogy a csillagokban mi van rólad megírva. Az ég neked szánta a földi leányok legszebbikét: egy ép olyan szép, mint a milyen szerencsétlen herczegnőt, akit Dorotilnak hívnak. Ez a bü-

vös-bájos teremtés sokat szenved a gonosz szellemek üldözésétől, mert ezek az apjától rámaradt birodalomnak már több mint háromnegyed részétől megfosztották, sőt most el akarják tőle venni az utolsó negyedrészt is. De a sors könyvében meg van írva, hogy te meg fogod menteni ellenségeitől és boldoggá teszed egész életére.

Az ifjú herczeg persze nem birta elfeledni ezt a jóslatot. Folyton ezen tűnődött, folyton a Dorotil nevet sóhajtozta. Egyszer, a mint erdei vadászlakában tartózkodott, egészen egyedül, hatalmas zúgást hall maga felett a levegőben. Felnéz, hát egy óriási griffmadarat pillant meg, mely hátán remek sátort vive, ereszkedik le a magasból. A mint a földre ért, a sátorból három hajadon lépett ki: az egyiken, a középsőn, mindjárt meglátszott, hogy ő az úrnő, ámde a másik kettő is csodaszép volt. Habib még magához sem tért a nagy álmélkodástól, már megszólalt a középső hajadon:

— Légy üdvöz, Arábia hercege! Tudd meg, hogy én vagyok Dorotil királynő, a kit a végzet neked szánt! Ha tehát tetszem neked, nyujtsd a kezedet és légy segítőm és védelmezőm az élet utjain!

Habib abban a pillanatban úgy megszerette azt a gyönyörű teremtest, hogy elragadtan felelt:

— Ha száz életem volna, azt is mind odaadnám érted, óh bü-bájos Dorotil!

Azonnal letelepedtek egy fa árnyékába és elkezdtek beszélgetni, elmondva egymásnak gyermekkoruk történetét. De alig voltak együtt egy fél óráig, a levegőn át emberi formába öltözött szellem szállt eléjük:

— Térj vissza gyorsan országodba, szólt pihegye a királynőhöz, mert a gonosz Abarakaf birodalmad egyetlen megmaradt tartományát is hadd támadta meg.

A szépséges királynő mit tehetett egyebet, gyorsan felkerekedett és érzékenyen elbucsuzva Habibtól, újra beszállt sátrába. De előbb szavát vette a herczegnek, hogy nem lesz addig nyugovása, míg segélyére nem siethet.

A mint Dorotil tovarepült a griffmadár hátán, a herczeg nyomban hazament apjához és közölte vele a történeteket. Tüstént engedelmet is kért tőle, hadd kelhessen száz emberével utra, megmenteni

menyasszonyát e galád dsinnektől. (Dsin annyi mint szellem.) Az öreg királynak nem volt ez ellen kifogása, és Habib már másnap elindult, száz válogatott lovastól kísérve. Már egy hétig mentek, mendégéltek abban az irányban, melyet Dorotil kijelölt volt a herczegnek, a mikor egy végte-

lennek látszó pusztaságba értek. A lovas vitézek itt zugolódni kezdtek, féltek, hogy majd elfogy vizük, elfogy ételük, és majd éhen-szomjan kell elveszniök a vadonban. Azért hát összeesküdtek és mikor egyszer Habib herczeg déli álmát aludta, ők összeszedték sátorfájukat és kantármegeresztve hazafelé nyargaltak. Megbeszélték, hogy

otthon majd azt hazudják, hogy Habib herceget egy mérges kígyó marása ölte meg az uton.

Mikor szegény Habib felébredt, egyedül találta magát a végtelen pusztaságon. De nem sok ideig bánkódhatott elhagyatottságán; egyszerre csak egy óriási griffmadár ereszkedett le hozzá a levegőből. A griffmadár lábaira kötelek voltak erősítve, melyeken elég kényelmes zsámoly függött.

Habib ráült és a griffmadár nyomban felrepült vele a magasba. Negyedóra sem telt bele, már ott volt Dorotil országában, a hol nagy meglepetésére egykori kedves tanítója, Habul mágus fogadta. Ő küldte el érte a griffmadarat.

— Minthogy téged szemelt ki a sors arra, hogy megmentője légy Dorotil királynőnek, halljad, mit kell tenned. Azon az uton, melyet neked meg fogok mutatni, be kell hatolnod a föld közepébe és át kell haladnod negyven kapun, melyek mindegyike előtt hatalmas szerecsen áll őrt. Az első kapú előtt arany kulcsot fogsz találni a földön; vedd fel és nyisd fel vele a kapút; de legyen gondod rá, hogy olyan halkán tedd be magad után, hogy semmiféle zörejt ne csapj; mert tudd meg, ha zajjal csapódik be az ajtó, a te vállalkozásod is ép olyan kudarczot vallott, mint azé az ötszáz lovagé, a kik már előtted megpróbálták végrehajtani ezt a nagy munkát. Áthaladva az első kapún, egy csarnokban fogod magadat találni, melyben az első szerecsen strázsál. Hatalmas szablya lesz a kezében, Salamon szablyája; te ne tégy egyebet, csak fenhangon olvasd el azo-

kat a bűvös szavakat, melyek a szablya pengéjébe vannak vésve, és akkor aztán bátran elveheted a szablyát a szerezcentől. Így aztán nyugodtan tovább mehetsz. A kulcs és a szablya szerencsésen át fognak vezérelni a negyven kapún s eljutsz a zöld tóig, melyen már vár a sajka, hogy átvigyen Dorotil országába. De újra a lelkedre kötöm: hogy valamiképen ne csapd be a kapuk egyikét sem magad után, mert különben veszve vagy.

Habib csakugyan híven megfogadta az utasítást és egész a negyvenedik kapúig minden rendben is volt; a mint azonban ezt kinyitotta és megpillantotta az előtte elterülő zöld színű tavat, annyira

megörült, hogy elfeledte a kapút halkan becsukni, hanem engedte, hogy az magától

csapódjék be nagy robajjal. Ebben a pillanatban

óriási vihar kerekedett; tömérdek rossz szellem

szállott körülte a levegőben, a melyek bizonyára

darabokra szaggatták volna, ha nem lett volna annyi lélekjelenléte,

hogy megforgassa maga körül a bűvös szablyát.

A mint ezt megtette, rögtön helyreállott a nyugalom és három gyönyörűséges vizitündér

támadt mellette, a kik hamarosan össze-

fogtak egy csomó delfint és ezen a furcsa fogaton szállították át Habib herceget a zöld

tó hullámain.

Csakhamar át is értek Dorotil szigetére, de a gonosz szellemek egyike, valami Nizabik nevű, csúf varázslattal mély gödörbe buktatta fiatal leventét. Hanem a három sellő most sem hagyta cserbe; egyikök lebecsátotta hosszú haját a mélységbe:

— Kapaszkodjál bele! szólt hozzá, és ne félj semmitől; felkúszhatsz rajta bátran.

Habib fel is jött a föld felszínére és nagy boldogan megköszönve a sellőnek szivességét, tovább indult, hogy meglelje Dorotilt; de még most sem volt vége a sok megpróbáltatásnak.

Újra elébe toppant egy gonosz szellem, ezuttal lóháton, rettenetes gerejlyel a kezében és füstöt fujva orralyukából.

Mindjárt neki is ugratott Habibnak, de ez most sem tett egyebet, csak neki szegezte a támadónak Salamon szablyáját, s a szellem, mintha csak porból és hamúból lett volna, úgy omlott a semmiségbe.

A mint ez meg volt ölve, hirtelen szétnyílt egy kies berek és — ugyan ki lépett ki belőle?

Hát ki más, mint a szépséges Dorotil, a ki most már örök időkre meg volt mentve galád ellenségeitől és mo-

solyogva, ragyogva az örömtől és boldogságtól, vetette magát a derék Habib keblére. Mondanunk sem kell, hogy nemsokára meg is ülték a lakzit és hosszú ideig elégedetten és népeik örömeire uralkodtak Arábián.

Ali Baba és a negyven haramia.

PERSZIA egyik nagy városában élt egyszer két testvér. Az egyiknek Kaszim, a másiknak Ali Baba volt a neve. Kaszim gazdag ember volt, nagyszerű kalmárbolt és kiterjedt földek ura. Ali Baba ellenben csak szegényül tengődött; egész vagyona nem rugott többre, mint három ösztövére számár. Kenyerét fa-eladással szerezte; a fát ő maga vágta az erdőben és azután szamaraival a városba hordotta.

Egyszer, mikor éppen fát vágott, egy csapat lovast vett észre, kik a síkságról az erdő felé nyargaltak. Attól tartva, hogy haramiák, szamarait hamar elhajtotta az erdő sűrűjébe, ő maga pedig egy magas fára mászott. Nemsokára rájött, hogy az a csapat valóban haramia-banda volt, még pedig negyven tagból álló. A zsiványok leszálltak, lovaikat kipányvázták és azután lerakták batyuikat, melyek igen nehézeknek látszóttak. Most egy magas, deli termetű haramia, a kit Ali Baba a banda kapitányának nézett, utat tört magának a bokrok közt és egy magas sziklának tartott. A többiek követték. A szikla mellett a kapitány így kiáltott:

— Szézám, szézám, nyilj meg!

Azonnal meg is nyílt egy ajtó, a melyen aztán valamennyi haramia belépett. A kapitány utolsónak lépte át a küszöböt, és erre a szikla azonnal bezáródott. Ali Baba egy fa sűrű koronájában volt elrejtve és meg sem mozdult, hanem elhatározta, hogy csendesen várakozik, míg a haramiák ismét kijönnek. Jó ideig lehetett elrejtve, a mikor végre a sziklafal ismét megnyílt és a kapitány, társaitól követve, kilépett. Míg a haramiák lovaikhoz mentek és a most már

kiürített zsákokat azokra felrakták, a kapitány körülnézett, nincs-e valaki közelében, aztán így kiáltott:

— Szézám, szézám, záródjál!

A szikla tüstént és zajtalanul becsukódott, a kapitány fölpattant az elébe vezetett lóra, és most a zsványok ugyanazon az uton, a melyen jöttek, visszanyargaltak.

Ali Baba még egy ideig ott maradt rejtekhelyén. Csak mikor a haramiák már jó messze száguldoztak, jött le a fáról. Mindenekelőtt szamarait kereste föl, aztán odament a sziklához és ő is így kiáltott:

— Szézám, szézám, nyilj meg!

Azonnal megnyílt az ajtó, és Ali Baba átlépett a küszöbön. Magas sziklába vágott csarnokban látta magát, a melyben különféle élelmiszerek, ezüst, arany, drágakő, becses szőnyeg és tömördek más portéka hevert szanaszét. Nem habozott sokáig. Fogott annyi zacskó aranyat, a mennyit elbirt, aztán kiment és fölrakta szamaraira; megint visszatért a barlangba, újra kivitt néhány zsákot és e munkát mindaddig folytatta, míg minden samara szinte rogyásig meg volt terhelve. Azután az ajtó elé állt és így kiáltott:

— Szézám, szézám, záródjál!

És az ajtó bezáródott. Haza érkezve, azonnal behitta feleségét az istállóba, hogy ott titokba megmutassa neki gazdagságát. Az aszszony persze alig tudott hová lenni örömeiben. Hej, gondolta, ezután már nem kell annyit dolgoznom és mégis talpig bársonyban járhatok!

Mikor már jóllaktak a kincs nézésével, mindketten szerették volna tudni, hogy voltaképpen mennyire rug az ő vagyonuk. Ali Baba oda izent hát Kaszim testvéréhez, hogy kölcsönözzön neki egy köblös edényt, mert valamit meg kell mérnie. De Kaszim felesége szörnyen kíváncsi volt és szerette volna tudni, hogy valjon mit mérhetnek sógoréknál? Azért az edény fenekére egy kis szurkot ragasztott.

Mig Ali Baba nagy vermet ásott, hogy oda rejtse kincseit, felesége a pénz méregetésével mulatta magát és ugyancsak örült a lelke, a mikor a köblös edényt oly sokszor bírta megtölteni. Hogy készen volt a méregetéssel, az edényt visszavitte. De elfelejtette letörölni a köből fenekét és így bizony egy darab arany odaragadt a szurokhoz.

Képzeltetni, hogyan elbámult sógornője, mikor azt meglátta! Nagyot nézett a férje is, a ki csak késő este tudta meg a dolgot, mikor hazajött boltjából. Másnap reggel nem is volt sürgősebb dolga Kaszimnak, mint hogy testvéréhez siessen és megkérdezze, mi módon jutott annyi kincshez, hogy köböllel kell az aranyat mérnie? — Erre Ali Baba őszintén elbeszélte a haramiák és a titkos sziklacsarnok históriáját.

A kapzsi Kaszim nagy érdeklődéssel hallgatta végig e történetet és szinte magán kívül volt örömeiben.

— Elviszszük az egész kincset! kiáltott; felét magamnak tartom, a másik fele a tied legyen.

Eleinte Ali mit sem akart tudni e közösségről; de testvére mindaddig unszolta, zaklatta, míg végre engedett és elmondta neki azt is, hogy mi módon lehet a kincsekhez jutni.

Kaszim azonban alattomos ember volt és feltette magában, hogy csak ő maga fogja a sok kincset hatalmába keríteni. Még aznap fölkerekedett tiz öszvérével és az erdő felé indult.

Meg is találta a sziklát, el is mondta a «Szézám»-ot, az ajtó meg is nyílt, és Kaszim, belépve a barlangba, maga előtt látta a tömérdek kincset.

— Oh, szólt magában, hiszen ez még több, mint gondoltam! Ezt még tiz öszvérem sem bírja elhordani!

Most hozálátott a zsákok megtöltéséhez, miközben már azon törte a fejét, hogy azt, a mit most el nem

vihet, mi módon fogja elszállítani. Eszébe jutott testvére is. Milyen szemeket mereszt majd, gondolta, ha idejön és a barlangot üresen találja! És akkorát kaczagott erre a gondolatra, hogy a boltozat rémesen visszhangzott belé. Kaszim kissé megdöbbsent, de hamar magához tért és készült kifelé hordani a megtöltött zsákokat. Megy az ajtó felé, de biz az be volt zárva!

— Nyilj meg! kiáltott Kaszim. — Az ajtó csak nem nyílt meg.

— Mi az? kiáltott Kaszim ijedten. Miért nem nyílik ez az ajtó? Aha, most jut eszembe, hogy valami névvel kell ezt az ajtót megszólítani. De micsoda névvel? Valami gabonaneműt jelent, azt tudom. Erre mindenféle gabonanemű nevével szólította meg az ajtót.

— Nyilj meg, rozs! Árpa, nyilj meg! Buza, rizskása!

De mind ez nem használt; az ajtó csak zárva maradt.

— Ejnye, gondolta, ennek már fele se tréfa! És elkezdett fel-alá rohanni, hogy valahol kijáratot találjon. De hasztalan, mind hasztalan! Kétségbeesetten futott ide-oda és tapogatta a falat, hogy talál-e valahol nyílást, de sehol sem fedezett fel semmit.

Ez iszonyatos helyzetben valami zajt hallott. Oda nézett az ajtó felé, mely e pillanatban megnyílt.

— No most végem van, gondolta, ez a haramiavezér! Rajta tehát, élet vagy halál! A ki mer, az nyer!

És egy hatalmas ugrással neki rontott a haramiának, feldöntötte és kirohant az ajtón. De ott kinn voltak a többi rablók is, a kik megragadták a szökevényt és irgalmatlanul darabokra vagdalták.

A haramiák már messziről észrevették volt a barlang mellett álló szamarakat és mindjárt valami bajt sejtettek. Készen is tartották fegyvereiket, úgy hogy, habár még annyi ember lett is volna a barlangban, még sem szökhetett volna meg csak egyetlen egy is.

— De hogy juthatott ez az ember ide? kérdezték egymástól. Hiszen itt csak ez az egyedüli bejárat van; már pedig ennek a bűvös mondatát kívülünk más halandó nem ismeri!

— Akárhogy jutott be, szólt végre a kapitány, gondoskodunk róla, hogy másnak ne jöjjön kedve ismét behatolni. Ennek a tetemnek egyes darabjait fölakasztjuk a barlangban, és ha valami vakmerő vendég meglátja, majd tudni fogja, mi várákozik őrá is.

A haramiák meg is tették, amit kapitányuk ajánlott, azután eltávoztak, magukkal vivén Kaszim öszvéreit.

Ezalatt a gazdag kereskedő családja otthon türelmetlenül várakozott. Valahányszor zajt hallottak, felugrottak és az utcára siettek, de mindig fejcsóválva tértek vissza. Kaszim csak nem jött. Ez így eltartott másnap reggelig.

Most már nagy aggodalom szállta meg az egész családot, és Kaszim felesége átszaladt sógorához, hogy megtudja férje elmaradásának okát. Mikor Ali Baba meghallotta, hogy testvére tiz öszvérével és ugyanannyi ládával indult el hazulról, azonnal sejtette, hogy a rablóbarlangba ment, és tüstént útra készült szamaraival együtt, hogy testvérét felkeresse. El is jutott a barlangig, de sem testvérét, sem annak tiz öszvérét nem látta. De látott az ajtó előtt vérvymokat és a legborzasztóbbat gyanította.

— Szézám, szézám, nyilj meg! kiáltott.

Hirtelen megnyílt az ajtó és iszonyatos látvány tárult eléje: ott függött a barlang falain testvérenek darabokra vagdalt holtteste!

— Ah, szerencsétlen testvérem, sóhajtott Ali Baba, hát kapzsiságod csakugyan halálra juttatott!

Erre könnyeit letörölve, fogta a holttest egyes darabjait, bele-tette őket egy nagy kosárba, melylyel aztán egyik szamarát terhelte meg. A másik két samarra pedig annyi aranyat rakott, a mennyit csak elbirtak.

Elvégezve munkáját, megint felkiáltott:

— Szézám, szézám, záródjál!

Erre az erdő sűrűjébe rejtőzött el és ott maradt, míg be nem esteledett. Csak akkor tért vissza a városba; ott legelőször bement a saját udvarába és meghagyta feleségének, hogy gondoskodjék a kincsek gyors elrejtéséről, ő maga pedig átszállította a holttestet sógornőjéhez.

Kaszim háza előtt már türelmetlenül várt reá ennek cselédje, Morgána, a ki igen hűséges és okos leány volt. Ali Baba mindjárt elmondta neki gazdája szomorú sorsát.

— Itt van, szólt, urad holtteste. Fájdalom, olyan körülmények közt halt meg, melyekről a világnak mit sem szabad tudnia. El kell

hitetni az emberekkel, hogy természetes halállal mult ki. A legcsekélyebb nyom nyakunkra hozhatná a haramiákat, a kik rettenetes boszút állának rajtunk. Te okos leány vagy, légy óvatos és titoktartó. Most vezess úrnődhöz!

Morgána bevezette Alit a házba, Kaszim özvegyéhez, a ki férje iszonyatos haláláról értesülve, szivreható sirásra fakadt. A jó Morgána egy ideig vigasztalta, de azután azon kellett töprenkednie, hogyan lehetne gazdája meggyilkolását eltitkolni.

Mindenekelőtt azt a hírt terjesztette a városban, hogy jó gazdája nagy beteg, azután pedig a gyógyszertárba szaladt, hogy sirvárival valami gyógyszert kérjen Kaszim számára, a ki már szinte halálán van. A kapott gyógyszerrel lélekszakadva hazafutott. Másnap ismételte ezt a komédiát, sőt még többször is átfutott a gyógyszertárba, folyton jajgatva jó gazdájának veszedelmes betegségén. Ily módon tévútra vezethette a gyógyszerészt, a ki harmadnapra cseppet sem volt meglepve, mikor azt hallotta, hogy Kaszim meghalt. Persze a szomszédoknak sem tűnt föl a dolog, mert hisz ők is látták azt az aggodalmas lóást-futást, hallották a sirást-rívást Kaszim házában. Így hát mindenki elhitte, hogy Kaszim mint becsületes, istenfélő muzulmán ember halt meg.

Most aztán Morgána rávett egy foltozó vargát, hogy jöjjön el vele éjszakának idején bekötött szemmel és varrja össze a szétvagdalt holttestet. Másnap reggel aztán elhitta az imámot (papot) és a mecset szolgáit, hogy temessék el a megboldogultat, a mi a szomszédok és egyéb városbeliek részvétele mellett csakugyan meg is történt.

Kaszim felesége nem bírta sokáig túlélni e csapást. Néhány

nap múlva ős is férje után költözött, egész vagyonát Ali Babára hagyva. Ez most behurczolkodott testvére házába és Morgánát, ezt a jó és okos cselédet, szintén magához vette. Ugy bánt vele, mint tulajdon gyermekével.

Ezalatt a haramiák ismét meglátogatták a barlangot. De mennyire megijedtek, mikor észrevették, hogy nemcsak a holttest, de kincseik tetemes része is hiányzik!

— Emberek, szólt végre a kapitány, most már meg vagyunk győződve arról, hogy titkunkat más ember is tudja. Hogy mi módon tudhatta meg, fel nem foghatom. De akárhogy történt, annyi bizonyos, hogy minden áron ki kell fürkésznünk, ki az a nyomorult, a ki bennünket kirabolt. Valószínűleg a városban lakik. Húzzunk tehát sorsot, ki menjen elsőnek oda, hogy ellenségünket kikutassa s ártalmatlanná tegye.

A haramiák beleegyeztek; sőt egyikök mindjárt ajánlkozott is, hogy sorsvetés nélkül is magára vállalja a dolgot.

— Jól van, szólt a kapitány; elmehetsz, bátor és okos embernek ismerlek. De figyelmeztetlek, hogy irgalom nélkül meg kell halnod, ha jó sikerrel nem végzed dolgodat.

A rabló erre föl pattant lovára és a városba nyargalt. Itt mindenekelőtt kérdezősködött, nem halt-e meg legutóbb valaki erőszakos halállal. De mindenki csak azt felelte, hogy nem. A kik meghaltak, mind természetes halállal múltak ki.

Már távozni akart a városból, midőn egyszerre észrevett egy foltozó vargát, a ki vígan énekelve varrogatott bódéjában.

— Ejnye, de korán munkához láttál, öreg, szólt a vargához. Hiszen már alig látsz és mégis olyan jó kedved van?

— Micsoda? Én nem látok már? Még a legfinomabb öltéseket is látom. Hogy én nem látok! Már mint én? Ha tudnád, miféle munkát végeztem a minap, másképp itélnél!

— Hogy-hogy? hát micsoda munkát végeztél? kérdezte a haramia; kíváncsi vagyok.

— Hát egy rettenetesen összevagdalt holttestet varrtam össze, még pedig úgy, hogy senki sem mondta volna, hogy nem éptestű ember!

A rabló megdöbbsent, mereven ránézett a vargára és tovább kérdezte :

— Igazán? Hol történt ez? Mondd el, öreg! És ezzel néhány aranyat csusztatott a varga kezébe.

Az öreg most szépen elmondta, hogy bekötött szemmel kellett ugyan elmennie az illető házba, de volt annyi esze, hogy megszámlálta lépéseit és jól megjegyezte, hányadik lépésnél fordultak jobbra vagy balra. Így aztán az öreg foltozó varga csakugyan el bírta vezetni a haramiát Kaszim házához.

— Ki lakik itt? kérdezte a zshivány, mikor célhoz értek.

— Nem tudom, szolt a varga. Erre sohasem jártam.

A haramia elővett egy kis krétát és hogy megjegyezhesse a házat, kapujára egy kis keresztet rajzolt. Most nagy örömmel visszasietett társaihoz és elbeszélte nekik, milyen pompásan végezte dolgát. Örült az egész zshiványbanda is, mert már azt hitték, megcsípték a tetteit.

De nagyon csalódtak. Mintegy félórával a rabló távozása után Morgána elment a vásárra és visszajövet észrevette a keresztet, melyet a haramia az ajtóra rajzolt.

— Ejnye, gondolta, ez talán csak nem a gonosz rablók műve?! Meglehet, hogy nem; de mégis legyünk óvatosak, nehogy e gazok törbe ejtsenek.

Az okos leány mindjárt kész is volt tervével. Elővett ő is egy darab krétát és az egész utca minden házának ajtajára ugyanolyan keresztet húzott. Mikor aztán az éjjel a haramiák eljöttek, hogy a társuktól megjelölt házba behatoljanak, azt találták, hogy valamennyi házon ott van a kereszt jegye. E szerint hiába jöttek, a min a kapitány anynyira felbőszült, hogy a póruljárt zshiválynak sajátkezüleg levágta a fejét.

— De már most mitevők legyünk? szolt a kapitány. Azt az embert meg kell keríteni, a ki titkunkat ismeri. Minden áron meg kell ölnünk. Hát ne csüggedjünk!

Megint jelentkezett egy rabló, a ki a tettes kipuhatolását magára vállalta. Ez is fölkereste a foltozó vargát és teljesen úgy tett, mint elődje. Csak abban az egyben járt el ravaszabbul, hogy nem krétával, hanem piros festékekkel jelölte meg Kaszim házat, még pedig kevésbé szembetűnő helyen, mint amaz.

De az éles szemű és jó eszű rabnő ezt a jelt is észrevette. Most már meg volt győződve, hogy valami rendkívüli dolog van készülőben és nagyon óvatosnak kell lennie, nehogy gazdáját szerencsétlenség érje. Ő is vett piros festéket és az utca összes házait megjelölte. Azután megnyugodott, de feltette magában, hogy ezentúl éber szemmel kísér majd mindent, a mi lakásuk környékén történik. Gazdájának pedig minderről egy szót sem mondott, mert minek nyugtalanítsa hiába? Majd résen lesz ő és gondoskodni fog a család biztonságáról.

Igy aztán a haramiák másodszor is hiába jöttek, mert nem tudták a megjegyzett házat feltalálni. Valamennyi haramia nagyon elszomorodott, mert a kapitány a második zsványt is lenyakazta.

— Tudjátok-e, fiúk, szolt ezután társaihoz, hogy ezt így nem folytathatjuk? mert utoljára valamennyi pajtásunk odavész. Elmegyek én magam, és ha nekem nem sikerül a dolog, nem bánom, ha velem is úgy tesztek, mint én e két emberünkkel tettem.

S ezzel elment. A foltozó varga segítségével ő is feltalálta az igazi házat, de nem jelölte meg semmivel, hanem jól megnézte és jól megjegyezte az ablakok és az ajtók számát, úgy hogy egészen biztos volt a felől, hogy oda fog találni. Megelégedetten tért vissza társaihoz és a következő parancsot adta ki:

— Szerezzenek tizenkilencz öszvért és harmincznyolcz olajtömlőt!

A rablók szót fogadtak. Néhány nappal utóbb egy utazó olajkereskedő tizenkilencz szamarat hajtott a város felé. Mindegyik szamárón két nagy olaj-tömlő lógott. Az olajkereskedő egyenest Ali Baba háza felé tartott, a ki éppen az ajtó előtt állt. Oda ment hozzá és megszólította:

— Uram, én olajjal kereskedem és e városban szeretném portékámat eladni. De minthogy már beesteledett és én itt nem ismerlek senkit, hozzád fordulok azzal a kéréssel, adj szállást ma éjszákára. Szamaraim ellehetnek az udvaron, én magam pedig beérem egy kis helylyel az istállóban.

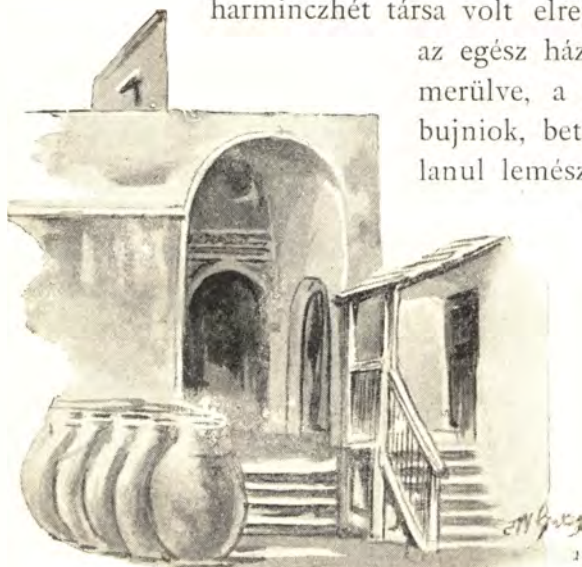
— Isten hozott! válaszolt a jószívű Ali; csak térj be hozzám minden teketória nélkül. Van itt elég hely mind szamaraid, mind a magad számára.

És ezzel megparancsolta Morgánának, hogy nyissa ki a kaput és ereszsze be a szamarakat. A kereskedőt pedig maga Ali vezette egy szobába, a hol a legnagyobb szivességgel megvendégelte.

Mikor a vendég jóllakott, távozni akart, hogy az istállóba menjen lefeküdni. De a vendégszerető Ali ezt egyáltalában meg nem engedte, hanem azt parancsolta Morgánának, vezesse fel az olajkereskedőt az első emeleti vendégszobába, a hol tiszta, puha ágyat vetetett neki. Ez a vendégnek nem igen volt inyére, de mégis elfogadta az ajánlatot, nehogy gyanut keltsen. Mert — talán már ki is találta az olvasó — az állítólagos olajkereskedő nem volt más, mint a mi régi ismerősünk, a rablókapitány, és a harmincznyolcz olajtömlő közül csak az egyik volt megtöltve olajal, a többiben pedig harminczhét társa volt elrejtve. Ezeknek éjjel, a mikor az egész háznép már mély álomba van merülve, a tömlőkből ki kellett volna bujniok, betörni a lakásba és irgalmatlanul lemészárolni a ház öregét, apraját.

Az ördögi terv elég ravaszul volt kieszelve; sikerült is volna, ha egy szerencsés véletlen föl nem fedezi az okos Morgánának.

A míg t. i. gazdája a vendégével mulatott, a hűséges leány lent a konyhában rendezgetett és végezte munkáját. Nem volt egyedül,

mert gazdájának derék szolgálja, Abdalla is ébren volt még és barátságosan beszélgetett vele. Egyszerre azonban elaludt a lámpájuk, mert kifogyott belőle az olaj.

— Mit csináljak most! kiáltott Morgána; nincs egy csepp olaj a háznál!

— Eh, szólt Abdalla, se baj; ott van az udvaron a kereskedő olaja, menj oda, csapolj meg egy tömlőt; egy kis olaj miatt csak nem fog a kereskedő haragudni!

— Igazad van, szólt Morgána; ezzel fogta az olajos korsót és kiszaladt az udvarra.

Mikor az első tömlőnél állt és ki akarta nyitni, suttogást hallott benne:

— Ideje már? szólt egy tompa hang. Morgána úgy megijedt, hogy szinte kirázta a hideg. Már lármát akart csapni, de hirtelen magához tért és számolva a helyzettel, másra tökéltte magát.

— Még nem, suttogta vissza, de nemsokára!

Erre egy másik tömlőhöz ment, hol ismét hasonló suttogást hallott. Megint ugyanazt a választ adta; így egész az utolsó tömlőig haladt, melyben végre talált olajat; kivett egy keveset és visszasietett a konyhába. Most már világos volt előtte, hogy a házat nagy veszedelem fenyegeti.

Abdalla menten leolvasta a leány feldult és halvány arczáró, hogy valami rendkívüli dolog történhetett.

— Mi bajod, Morgána? szólt.

A leány reszketve elmondta kalandját, hogy t. i. harminczhét ember van elrejtve a tömlőkben, a kik kétségkívül rablók és meg akarják ölni az egész háznépét.

Erre Abdalla is megijedt, de hamar megemberelte magát.

— Légy nyugodt, szólt; nagy szerencse, hogy a gyilkosok szándékát még jókor fölfedeztük. Mindenekelőtt a kapitánynyal kell végeznünk. Az most egyedül fekszik szobájában.

— Nem, nem, felelt Morgána; előbb a haramiákat kell megölnünk, a kapitány úgy is a kezünkben van. Csak tedd meg, a mit mondok. Eredj ki az utolsó tömlőhöz és töltsd meg azt az üstöt olajjal.

Abdalla szót fogadott. Ez alatt Morgána tüzet rakott, azután az olajos üstöt a lángok fölé helyezte. Az olaj csakhamar forró lett, a mikor aztán mind a ketten kivitték az üstöt az udvarra és mind-egyik tömlőbe annyi forró olajat öntöttek, hogy az ott guggoló haramia tüstént megfuladt.

Ezután lassan visszamentek és nyugodtan várták, mi fog történni.

Mintegy félóraig hallgatództak, a mikor a rablóvezér hirtelen kinyitotta az ablakot és apró köveket hajigált a tömlőkre. Ez kétségkívül jeladás volt arra, hogy a rablók messék fel tömlőiket és lásanak hozzá vérengző munkájukhoz.

Persze a kövek hiába kullottak az olajtartókra, az udvar csendes maradt. A kapitány megint ledobott néhány követ, most sem mőczszant semmi. A haramiavezér nyugtalankodni kezdett. Lassan lesompolygott a lépcsőn és kilopódzott az udvarra, hogy emberei után nézzen. De alig ért az első tömlőhöz, már látta, hogy a bennlévő haramia meg van ölve. Borzadva haladt tovább, hogy a többi tömlőt is megnézzé, de ekkor hirtelen rárohant Abdalla és vasmarkával

fojtogatni kezdte. Rettenetes tusa támadt közöttük, de a rabló, a ki kétségbeesetten védte magát, mégis el birt menekülni. Másnap reggel kivezette Morgána gazdáját az udvarra és megmutatta neki, mi volt a tömlőkben. A megrémült Ali visszatántorodott ez iszonyú látványtól; és mikor magához térve magyarázatot kért Morgánától, ez apróra elmondta neki az egész

történetet, kezdve az első krétahuzástól egészen a kapitány haláláig.

Ali Baba most persze magán kívül volt örömében. Megölelte a hűséges leányt, azután Abdallát és így szólt:

— Oh drága, kedves cselédeim! Nektek köszönhetek mindent, életemet, vagyonomat! Ezt sohasem fogom elfelejteni! Legyetek ezen túl édes gyermekeim! Atyátok akarok lenni!

S ezzel sirva megölelte őket. Sokáig nem birt szó-

hoz jutni a meg-

hatottságtól, míg végre magához tért és így folytatta tovább:

— Gyermekeim! ezeket a holtakat nem hagyhatjuk itt, hanem el kell őket hamar temetnünk. Senkinek sem szabad ez esetről semmit sem tudnia, mert hisz mi nem bírnök bebizonyítani, hogy ez emberek csakugyan rablók voltak.

Azonnal hozzáláttak a munkához, nagy gödröt ástak a kertben és néhány óra eltelte után a haramiák mind el voltak hantolva.

Minden jó lett volna, csak az volt a baj, hogy a haramiák vezére megszabadult és így Ali Babát mégis folyton veszély fenyegette. De a szerencse ezt a veszélyt is elhárította róla. A rablókapitánynak is folyton az járt ugyanis eszében, hogy el kellene tenni láb alól Ali Babát, a ki ismerte a barlang titkát. Bejött hát a városba, áruházban és álnévvel, s éppen az Ali Baba lakásával szemben holmi üzle-

tet nyitott. Álszakált hordott és ezért Ali Baba gyanútlanul kezdett vele barátkozni, sőt egy ízben meghívta magához vacsorára is. Hanem Morgánának élesebb szeme volt ám, mint gazdájának. Ő, alig hogy betette a rablóvezér a lábát házukba, mindjárt ráismert a mult-kori veszedelmes vendégre. Hanem azért nagyon kedves volt iránta; felszolgáltatta a társaságnak a vacsorát, azután pedig azzal mulattatta a vendégeket, hogy gyönyörűnél-gyönyörűbb tánczokat lejtett el előttük. Táncz közben folyton közelebb jött a nézőkhöz, míg egyszer aztán egészen odaért eléjük; ekkor egy hirtelen mozdulattal kiragadta öve mellől éles törét és szívébe mártotta a rablóvezérnek. Ali Baba és fia, a ki szintén jelen volt a vacsorán, majdnem kővé meredtek a rémülettől:

— Az Istenért, kiáltották, hogyan sérthetted meg így a vendég-jogot? Milyen ördög szállt meg, óh Morgána?

De akkor a leány egyszerűen letépte a rabló álszakállát és Ali Baba megdöbbenve ismerte fel a meggyilkolt emberben a negyven rabló kapitányát; képzelhetni, milyen hálálkodás jutalmazta a hű cseléd okosságát és bátorságát!

Ali Baba ezután még sokáig élt boldogul és megelégedetten. Mikor késő aggkorában meghalt, két volt cselédje örökölte egész vagyonát. Ezek sokáig gyászolták szeretett atyjukat, de mikor az idő fájaldalmukat lassan-lassan enyhítette, egybekeltek és boldog házaspár lett belőlök.

Ha pénzők elfogyott, csak oda mentek a barlanghoz és a bűvös mondat segélyével, melyet Ali Baba halála előtt közölt velök, annyi kincset szereztek, a mennyire kedvük volt. Így hát gond nélkül, háborítatlan nyugalomban, vígan éltek, míg meg nem haltak.

A favágóból lett királyfi.

AZ ÉBENFASZIGETEK királyának volt egy fia, a kinek nevelésére és taníttatására igen nagy gondot fordított. Ajmár herceg — ez volt a neve — kitűnően tudta a Koránt, jártas volt a csillagvizsgálásban, olvasta az összes híres költőket — szóval az egész országban alig volt ember, a kin túl ne tett volna ismeretek dolgában. Nagy volt a híre nemcsak hazájában, hanem az egész világon. India királya is hallott felőle, s azért követséget küldött apjához, kit dús ajándékokkal tisztelt meg és arra kért, ereszze őt hozzá látogatóba. Édes apja meg is ígérte, hogy eleget tesz ennek a kitüntető meghívásnak és nemsokára útnak is indította, fényesnél fényesebb kísérettel és királyokhoz méltó ajándékokkal. De útközben nagy veszély érte őket. Még csak néhány napi járó földnyirevoltak az indiai király országától,

mikor rablók támadtak rájuk, kik rövid harcz után az egész kíséretet lemészárolták; Ajmár maga is csak a véletlennek köszönhetette, hogy megmenekült körmeik közül.

Mindenéből kifosztva bujdokolt tovább a pusztaságban, mígnem hosszú szenvedés és nélkülözés után egy város falai közé érkezett. Elrongyolva, összeaszva kopogtatott be egy szegény szabómester műhelyébe, a kinek aztán egész őszintén elmondta, kicsoda és milyen csapások érték. Jó helyre jutott, mert a szabómester derék, nemes szívű ember volt, a ki mélyen megszánta nyomorúságát és így szólt hozzá:

— Szegény fiatal barátom, senkinek el ne mondd, a mit most velem közöltél. Mert tudd meg, hogy te itt Nureddin király országában vagy, a ki apádnak régi halálos ellensége. Ha megtudná, ki vagy, menten felnégyeltetne.

A szerencsétlen királyfi most már nem tudott mitevő lenni: nem volt egy árva ezüstpénze sem, melyen ételt vehetett volna — ugyan hogy fog ő itt megélni ebben az idegen országban? A szabómester azt mondta neki, hogy ez olyan ország, a hol a tudománynak semmi becsülete, a hol írással, olvasással senki meg nem keresheti a kenyerét.

— Hanem adok egy jó tanácsot, szólt hozzá. Fogd ezt a fejszét meg ezt a kötelet és menj ki a közeli erdőbe; vágj ott rőzsét, azt könnyen eladhatod a város piaczn s abból aztán megélhatsz, a míg Isten valamiképen nem gondoskodik rólad. Sok szegény ember tengeti ebből az életét.

A királyfi megfogadta a tanácsot. Kiment az erdőbe, fát vágott, eladta a város piaczn, és így valamiképen csak elnyomorgott; még a lakásért is fizetett a szegény szabómesternek.

De egyszer valami csodálatos dolog történt vele. A mint egy fagyökeket akart kivágni, fejszéje hirtelen valami kemény tárgyba ütődött. Utána néz, hát egy vasgyűrűt pillant meg a földön. Próbálja felemelni, s íme egyszerre csak egy csapóajtó nyílt meg lábai előtt. A csapóajtó alatt lépcső volt és a királyfi bátran és elszántan lefelé indult rajta. A lépcső végén gyönyörű kaput talált, melyen áthaladva, ragyogó csarnokot pillantott meg, benne egy remek szép leányzót, a ki meglepetten sietett feléje.

— Mi vagy te, kérdezte tőle a bájos teremtés, szellem vagy ember?

— Ember vagyok, felelte Ajmár.

— Ugyan hogy kerültél erre a helyre, a hol én már huszonöt éve vagyok rabságban és még soha ez alatt embert nem láttam?

A herczeg elmondta neki, és erre a leány is elbeszélte az ő történetét. Királyleány volt és épen esküvője napján rabolta el apja hajlékából egy gonosz szellem, a kit Dsardsarisznak hittak. Itt tartja azóta elrejtve és minden tizedik nap ide jön mulatozni vele.

— Éppen négy napja, hogy nálam volt, így fejezte be elbeszélését a herczegnő, és így, ha tetszik, még öt napig nyugodtan itt maradhatsz velem.

Ajmár persze szíves örömet fogadta ezt a meghívást. A leány rögtön izletesnél-izletesebb gyümölcsöt tálatatott elébe; eddegéltek, iddogáltak, énekeltek, és így telt el két-három napjuk nagy vidámságban és boldogságban. Ajmár ezalatt mind jobban megszerette a királyleányt és mindig azon jártatta az esztét, hogyan birná kiszabadítani a gonosz szellem kezei közül. Tudta a leánytól, hogy szobája egyik falán két vonás van, melyeket csak meg kell érinteni, s a gonosz szellem nyomban ott terem. Egyszer vidám borozás közben, ugyancsak magasra szökkent a herczeg bátorsága.

— Hajh, kiáltott széles jó kedvében, megölöm én egyszer ezt a Dsardsariszt, csak hadd jöjjön vissza!

S még mielőtt a királyleány megakadályozhatta volna, már hozzá is nyúlt a két bűvös vonáshoz... Hirtelen rettentő dörögés támadt és a leány rémülten sikoltott:

— Óh balga ember, ime szerencsétlenné tettél! Hallom már közelegni a szellemet... Rajtam már nem segíthet semmi, csak legalább te menekülj,

hogy itt ne érjen, mert különben veszve vagy magad is!

A királyfi szinte magánkívül volt ijedtében, mikor azt a dörgést hallotta, és sápadtan szaladt fel azon a lépcsőn, melyen pár nappal azelőtt lement a mélybe. De nagy sietségében elfeledte magával vinni fejszékét és kötelét: Dsardsarisznak egyéb se kellett. Hiába tagadta a herczegnő: a szellem tudta, hogy palotájában idegen ember járt. A fejsze és a kötél csakhamar nyomra is vezette; a többi favágóktól megtudta, hogy kié, ott termett a szabómeszter házában, nyakon ragadta a szerencsétlen Ajmárt és előbb

felragadva a levegőbe, pár pillanat múlva földalatti otthonába repült vele. Ott a királyleányt a herczeg szemeláttára konczolta fel, őt magát büntetésül csúf majommá változtatta s aztán felvitte egy magános hegy tetejére.

A szerencsétlen Ajmár kétségbeesetten járt-kelt a hegyen, aztán lement a közeli tengerpartra, keserű könnyezéssel töprenkedve azon,

meg fogja-e őt szánni a Mindenható és kimenti-e ebből a gyalázatos állapotból? A véletlen épen úgy akarta, hogy abban az időtájban hajó kötött ki arrafelé; a majom-ember egy szökéssel rajta termett és a kapitány elé vetve magát, olyan különösen, olyan szívreható módon forgatta szemeit, olyan szépen adta mozdulataival értésére, hogy szeretne a hajón maradni, hogy a kapitány csakugyan magánál is tartotta. Az út többi része alatt a majom egész komor nyikja lett a kapitánynak, a ki nem győzte csodálni a furcsa állat meglepő okosságát. Mikor aztán a hajó célhoz ért, a kapitánynak első dolga volt, elvinni a majmot az odavaló fejedelem palotájába és felajánlani őt a királynak. A majom itt is olyan ügyesen és udvariasan viselkedett, hogy a király nagy köszönettel fogadta a kapitány ajándékát, sőt sietett behivatni egyetlen leányát is, hogy az is bámulja meg; a majom még írni is tudott!

De a királyleány, kit csodálatos szépsége miatt az egész országban *«szépség királynője»*-nek hívtak, jártas volt a bűvészetben is. Alig nézett rá a majomra, rögtön elfedte arczát.

— Mi lelt, szólt hozzá apja, hogy eltakarod arczodat? Hiszen nincsen itt idegen férfi?

— De van, szólt a királyleány; ez a majom nem más, mint egy elbűvölt királyfi: Ajmár, az Ébenfa-szigetek uralkodójának híres-neves gyermeke. Hanem Isten segítségével vissza fogom varázsolni eredeti mivoltára.

Ezzel a leány elővett egy kést, melybe zsidó betűk voltak vésve, kört írt vele a palota udvarán, aztán furcsa figurákat rajzolt a körbe és érthetetlen ígéket mormolt. Egyszerre csak elsötétedett minden és a kör közepén hatalmas oroszlán jelent meg.

— Eljöttél hát Dsardsarisz? szólt a királyleány, de már abban a perczen ketté szelte az oroszlán fejét.

A másik perczen ez a fej átváltozott egy iszonyatos skorpióvá: a leány viszont nagy kígyó lett, mely harczra kelt a skorpióval. Mikor nem tudtak birni egymással, a skorpióból sas lett, a kígyóból keselyű, mely amaszt a levegőben kergette. Ismét egy percz múlva a sas kandurrá változott, a keselyű farkassá. Így folyt ez az átalakulás jó ideig, míg egyszer csak a szellem gránátalmává nem lett, mely

lehullva a magasból, a márvány-medencze szélén széthasadt, úgy hogy minden magja kihullott. Ugyanakkor a herczegkisasszonyból tyúk lett, mely gyorsan felszedte a gránátalma-magvakat. De az egyik mag elgurult valahová, úgy, hogy mire meglátta, már az beleesett a medenczébe, a hol egy pillanat alatt hallá változott. Most a tyúk is hal lett; majd pedig mind a két fél hatalmas tűzoszloppá változott, melyek szilajul kavarogtak a levegőben, jobbra-balra okádva a szikrákat, melyek egyike a szegény majomnak félszemét is megsértette. Végre az egyik tűzoszlop kisebbedett, egyre alacsonyabb lett, míg egyszer csak nem maradt a helyén egyéb, mint egy kis rakás hamu. A herczegnő győzött a gonosz szellemen: Dsardsarisz meg volt ölve.

A gyönyörű királyleány most visszaöltötte emberi alakját és bágyadtan a hosszú harctól, így szólt apjához:

— Nehéz küzdelem volt, de legyőztem a gonoszt. Hamar egy kis vizet...

Hoztak neki a medenczéből egy kancsó vizet, melylyel meg-

locsolta a majmot: s íme Ajmár, még egy perczel azelőtt ocsmány külsejű állat, megint daliás termetű, csinos arcú férfi volt.

A herczegnő most lankadtan dőlt le a pamlagra, jobbát a herczeg, balját apja felé nyujtva:

— Óh, hogy elfárasztott ez a nagy tusa! Egy évre lesz szükségem, hogymegint erőhöz juthassak!

A szegény királyleány valóban hosszú

ideig gyengélkedett a nagy küzdelem után. Ajmár folyton körülötte volt, hálás szívvel ápolva őt. Ezalatt persze jól megismerték egymást és mikor az év leforgott, egy pár lett belőlük. Ajmár vígan vitte haza szülőföldjére szép feleségét s az öreg király, ki fiát már régen elveszettnek siratta, most boldogan ölelte őket keblére.

Zein Alasznam és a szellemek királya.

BASSZÓRÁBAN élt egyszer egy dúsgazdag király. Igen kegyesen és bölcsen kormányzott, a miért alattvalói nagyon szerették. Mindamellett nem érezte magát boldognak, mert nem volt egyetlen gyermeke sem. E miatt nagyon szomorú volt és minden nap könyörgött az Istenhez, hogy ajándékozza meg gyermekkel. Végre Allah meghallgatta könyörgését és csakugyan megajándékozta egy gyönyörű fiúval, a kit az apa Zein Alasznamnak, «szobrok díszé»-nek nevezett el. Erre egybegyűjtötte a király országa valamennyi csillagvizsgálóját és megkérdezte tőlük, milyen sorsa lesz gyermekének. A csillagvizsgálók megígérték, hogy kutatni fognak a csillagokban és ujhold idején meghozzák a választ.

Ujhold első napján meg is jelentek a király előtt és így szóltak:

— Olvastuk a csillagokban, urunk, hogy az ifjú herczeg magas kort fog elérni. Sok bajjal kell majd ugyan megküzdenie, de ő hősieen le fogja győzni mind és valamennyi balesete szerencsésen fog végződni.

A király e jóslatot örömmel hallgatta; mert azt gondolta: ha bátor ember lesz, nem lehet boldogtalan. Nem árt, ha a fejedelem megismerkedik azokkal a veszélyekkel, melyek alattvalóit sujtani szokták. Annál jobb uralkodó válik belőle.

Erre gazdagon megajándékozta és elbocsátotta a bölcseket. Fiát pedig a legnagyobb gonddal neveltette és a legbölcsebb tanítókat adta oldala mellé.

Egyszer azonban a jó király megbetegedett. A legügyesebb orvosokat hitták melléje, de fájdalom, sehogy sem birták meggyógyi-

tani. Mikor már érezte, hogy halála órája közeledik, magához hívatta fiát és bölcs apai tanácsokkal látta el.

— Óvakodjál, fiam, szólt hal-
kan, a hízelgőktől; ne hallgass rá-
juk. Tiszteld a becsületes, őszinte
embereket, még akkor is, ha ke-
mény igazságot mondanak szemedbe.
Ha jutalmazni vagy büntetni akarsz,
el ne hamarkodd, hanem győződjél
meg előbb a dolog valóságáról, ne-
hogy véletlenül az igazságot büntesd,
a rosszaságot pedig megjutalmazd.

Iparkodjál népednek szeretetét megnyerni bölcs és atyai kormány-
zással és a jó Isten téged is szeretni és áldani fog.

Nemsokára e bölcs szavak után meghalt az öreg király és nem-
csak fia, hanem egész népe sokáig gyászolta.

Most az ifjú herczeg lépett a trónra. De minthogy még nagyon
fiatal volt és rossz tanácsadókat is vett maga mellé, hamar rossz
ösvényre jutott. Megfeledkezett bölcs atyja oktatásáról és népe iránti
kötelességeiről. Könnyelmű, tékozló ember lett belőle, úgy hogy
rövid idő múlván a legnagyobb rendetlenség és zavar uralkodott
országszerte. Alattvalói zúgolódni kezdtek és már lázadás volt ki-
törőben, a melynek az volt czélja, hogy a könnyelmű királyt ki-
űzzék az országból.

Csakhogy élt még Zein Alasznam anyja, a ki okos asszony volt,
de férje halálán való szomorúságában észre sem vette, hogy fia milyen
rosszul intézi az ország dolgait. Most azonban hírére véve az ügyek
állásának, elment az ifjú királyhoz, emlékeztette haldokló atyja inté-
seire és figyelmeztette, milyen veszély fenyegeti trónusát és életét.
Ekkor Zein magához tért és elhatározta, hogy ezentúl más életet
fog folytatni.

Tüstént meg is vált attól a rossz társaságtól, mely téves útra
vezette, elcsapta azokat a szolgákat és tiszteket, kik az ország kin-
cseit pazarolták és a népet zsarolták, a főbb hivatalokat csak bölcs,

tapasztalt emberekkel töltötte be és minden tetteivel arra törekedett, hogy a nép szeretetét ismét visszahódítsa.

Ez nemsokára sikerült is neki. De ha vissza is nyerte népe szeretetét, nem nyerte vissza saját jó kedvét. Mindig bánkódott, valahányszor előbbi életmódjára és atya intéseire gondolt; búsan látta, hogy könnyelmű pazarlása következtében kincstára egészen kiürült.

Egyszer éjjel egy tisztas aggastyán jelent meg álmában és ekkép szólította meg:

— Ha búbánatod végét akarod látni, oh király, utazzál Egyiptomba, Kairó városába; ott nagy szerencse vár reád.

Másnap reggel Zein elbeszélte anyjának ez álmodatát és közölte vele azt a szándékát, hogy Kairóba utazik. Anyja le akarta beszélni, de bármennyire iparkodott őt meggyőzni az álmok hiábavalóságáról, a király állhatatosan megmaradt szándéka mellett és néhány nappal utóbb csakugyan el is utazott.

Bár az úton sok veszéllyel kellett megküzdenie, mégis szerencsésen érkezett Kairóba. Itt sokáig bámulta a város szépségét, nézegette épületei- és kertjeinek pompáját, belátogatott fényes mecseteibe, mulatott az élénk utcák zsivaján. De csakhamar beesteledett és szállás után kellett néznie. De mivel nem volt ismerőse és a hosszú és fáradságos utazástól nagyon elbágyadt, megállt egy mecsetnél, lovát egy oszlophoz kötötte és a mecset előcsarnokába leheveredett pihenni. Alig feküdt egy pár perczig, álom jött szemére és ugyanaz az aggastyán jelent meg előtte, a kit otthon látott.

— Meg vagyok veled elégedve, szólt, hogy engedelmeskedtél és nem riadtál vissza a hosszú és fáradságos utazás veszélyeitől. Meggyőződtem, hogy bátor és kitartó vagy és ennél fogva a világ leggazdagabb emberévé teslek. Térj vissza birodalmadba és palotádban rengeteg sok kincset fogsz találni.

E szavakra az aggastyán ismét eltűnt.

Mikor a király felébredt, boszankodott, hogy hiába utazott olyan messzire. Mégis igaza volt anyámnak, gondolta, hogy álmokra ügyet sem kell vetni. Bár hallgattam volna reá! Nem tettem volna ilyen fáradsztó és haszontalan utat!

Kedvetlenül szállt megint lovára, azonnal elhagyta a várost és haza felé indult.

Ebben az útjában is sok viszontagság érte, de mégis szerencsésen eljutott Basszórába. Anyja szeretettel fogadta és vigasztalta, a miért utazása olyan sikertelen maradt.

De alig feküdt le a király, mindjárt az első éjszakán harmadszor is megjelent neki az a tisztes öreg ember és így szólította meg:

— Nemes és vitéz Zein! Már közel van boldogságod ideje. Mihelyt reggel felkeltél, végy egy csákányt és törd föl ama szoba padlóját, melyben atyád lakott, ott majd nagy kincset fogsz találni.

A király úgy is tett. Elment a megjelölt szobába és annak a közepén feltört egy márványlapot, de nem látott semmit. Elkezdett ásni, de hiába. Egy kis pihenés után újra hozzáfogott a munkához, feltört egy másik márványlapot is, de most sem látott semmit. Ugyanígy járt még egynehány márványlappal, míg végre boszusan eldobta a csákányt és ott akarta hagyni az összerongált termet. Ekkor azonban egy feltűnő fehér és széles márványlap ötlött szemébe.

Még ezt az egyet csak feltöröm, gondolta magában, azután Isten neki, nem bajlódom tovább csalóka álmaimmal!

Éz ezzel ráütött a márványlapra, mely tüstént széttört. Mikor aztán eltávolította a darabokat, nagy bámulatára egy lakatot vett észre, mely széles vasajton függött. Minthogy kulcsa nem volt a lakathoz, ráütött néhányszor csákányával és így leoldotta az ajtóról. Most ezt fölemelte és nagy örömeire egy fehér márványlépcsőt vett észre, mely a mélységbe vezetett. Azonnal gyertyát gyújtott és lehaladt a grádi-con. Mikor leért, félhomályos, tágasnak látszó tér tárult eléje, mely egy félig nyílt ajtóból sugárzott. Ez ajtón is belépett, és ime, egy leírhatatlan szépségű teremben találta magát, melynek falai és boltozata tiszta kristályból voltak. A terem közepén, egy négyszög alakú talpazaton, negyven fekete márvány-urna állott, melyek mind remek művű fedéllel voltak lezárva. Zein nagynehezen leemelte egyik urna födelét, de alig hitt szemeinek, mikor a tartalmát megpillantotta! Tele volt fényes aranyakkal!

— Ez hát az a kincs, kiáltott szinte magán kívül örömében, a melyről álmodtam? Hát még sem hazudott az aggastyán, az én jó szellemem, a kit Allah prófétája küldött számomra! Fogadd hálámat, oh Allah!

Erre aztán felrohant anyjához, hogy közölje vele csodás szerencsáját. Anyja is nagyon örült és maga is lement a kristályterembe, a hol mindent a legnagyobb bámulattal nézegetett végig. Csak azt nem birta felfogni, hogy férje, a boldogult király, mi módon készíthette el e csodaművet az ő tudta nélkül!

Nézegetés közben az agg királyné még egy kisebb urnát is fedezett föl, mely egy nagyobb mögött állt. Ennek is levette a födelét; de nem látott benne egyebet egy kis kulcsnál.

— Fiam, szólt erre a királyné, e kulcs bizonyára még nagyobb kincset zár el. Keressük meg a lakatját.

Sokáig keresgéltek, míg végre a királyné, éppen a márványlépcső alatt rábukkant egy ajtó-zárra. A kulcs beleillett és így ezt az ajtót is kinyithatták. Belépve, csudálatos fény áradt feléjük. A talaj zöld márvánnyal volt kirakva, minden fal egyetlen köszörült malakittáblából állott; a boltozat pedig szintén egyetlen darab lazúrból volt csinálva. A terem közepén nyolcz szinaranyból készült talapzat állott körben és mindegyiken egy-egy szobor csillogott, mely egyetlen gyémántból volt faragva. A kör közepén azonban még egy üres arany talapzat volt látható, melyre e szavak voltak bevésve:

«Fiam! E nyolcz szobrot nagy fáradsággal szereztem meg. De bármi szépek, össze sem hasonlíthatók a kilenczedikkel, a rózsaszínű gyémántsoborral. Ha birtokába akarsz jutni, menj Egiptomba és kérdezősködjél Mobarek nevű rabszolgám után. Majd ő elvezet oda, hol azt a legszebb szobrot megkaphatod.»

Ez írás elolvasása után Zein visszament anyjával termeibe, összegyűjtötte országa nagyjait és kijelentvén, hogy egy időre el kell távoznia, átadta a kormányt anyjának. Ezután meghagyta vezéreinek, hordják szívékony a nép jólétét, a királynét pedig hűségesen támogassák.

Ezzel aztán néhány rabszolga kíséretében elutazott Kairóba, a hol mindenekelőtt Mobareket kereste fel. Ez, — ámbár nem tudta,

kivel van dolga, igen barátságosan fogadta a vendéget. Hát még mikor meggyőződött, hogy vendége nem más, mint fia a basszóriai királynak, a kinek ő azelőtt hűséges rabszolgája volt! Megcsókolta az ifjú király kezét és kérte, hogy mielőtt a csodás szobor fölkérésére indulnának, töltsön nála néhány napot és pihenje ki az utazás fáradalmait.

Mobarek, a ki a város előkelő embereihez tartozott, nagy lakomát csapott magas vendége tiszteletére. Másnap aztán így szólt a királyhoz:

— Most ideje volna a csodálatos szobor keresésére indulnunk. De egyre figyelmeztetek, uram, mielőtt útra kelnénk: utazásunk rendkívül nagy veszélyekkel van összekötve; készen vagy-e velök szembeszállni?

— Dacolni fogok minden veszéllyel, szólt elszántan a király; bátran fogok megküzdeni minden bajjal, ha remélhetem, hogy megszerzem a kilenczedik szobrot.

Erre aztán számos rabszolgától kíserve, útnak indultak. Több napi vándorlás után este egy szép termékeny vidékre értek, a hol leszálltak lovukról és egy pálmaerdő árnyékában pihenőt tartottak. Ezután Mobarek maga elé hívta valamennyi cselédjét és meghagyta nekik, hogy maradjanak ott, míg ő a királylyal vissza nem érkezik; halálbüntetés éri, a ki elhagyja azt a helyet.

Éjfélkor Mobarek és Zein elváltak a szolgacsapattól és áthaladva egy szép, virágos réten, egy nagy tó partjához érkeztek. Itt leültek. Köröskörül néma csend volt; a tó tükre nyugodtan, simán terült el előttök, egy szellő sem susogott, egy madár sem hallatta énekét és úgy látszott, mintha a vidéken minden kihalt volna.

Egy ideig ott ültek nyugodtan; végre megszólalt Mobarek:

— Ezen a tavon fogunk átvitorlázni. Nemsokára egy csodálatos hajós fog értünk jönni gyönyörű gondolán. De őrizkedjél, uram, hogy egy hangot se hallass, mert mihelyt ajkaidat szóra nyitod, a gondola azonnal elsüllyed velünk a tó mélységébe.

— Őrizkedni fogok, suttogott az ifjú király.

Nemsokára csakugyan észrevettek egy gondolát, melyen egy rettenetes külsejű szörnyeteg evezett a tó partja felé. Nagyfejű, széles

homlokú, tigrisalakú csudalény volt, melynek széles, hosszú fülei egész válláig lógtak alá.

Orra is rendkívül hosszú és szakasztott olyan volt, mint az elefánt-ormány.

Kezei éleskarmú tigristalpához, lábai pedig óriási kacsalábakhoz hasonlítottak.

A két vándor még jól meg se nézhette a rémséges hajóst, mikor ez már hosszú ormányával egyiket a másik után megragadta és belehelyezte a gondolába. Azután oda ült a csónak hátulsó részére és kacsalábaival hihetetlen gyorsasággal evezni kezdett, úgy hogy pár percz múlva már a tó tulsó partjára értek. Itt kiszálltak és a csodahajós gondolástul eltűnt.

— Most már beszélhetünk, szólt Mobarek. Itt vagyunk a szellemek királyának szigetén. Palotája legszebb⁵ széles e világon; de nem lehet ám hozzáférni, mert számtalan óriási szellemtől van körülvéve, a kik a palotát őrzik és irgalom nélkül megölik, a ki közeledik hozzá. Óvatosaknak kell tehát lennünk.

Erre két nagy kendőt terített ki, melyek egyikére ráültette a királyt, a másikkra különféle füstölőszereket tett, ő maga pedig ráállt a kendő közepére.

— A szellemek királyát fogjuk most idézni, szólt Mobarek. Ha nem tetszik neki eljövetelünk, akkor rémületes [alakban fog megjelenni és csendesen végig kell hallgatnunk parancsolatait. De ha kegyes akar lenni irántunk, nyájas ifju képében lebeg majd elénk. Ekkor köszöntsd őt, tudósítsd atyád haláláról, kérd védelmét és kívánd a rózsaszínü gyémántszobrot.

Erre megkezdte az idézést. Ismeretlen nyelven mormogott valamit, a mire nyomban rettenetes villám cikázott föl a palota kapujából az ég felé; erre heves mennydörgés következett, sűrű setétség terjedt el az egész szigeten, hatalmas szélvész támadt és a föld megrendült.

De mindez csak pillanatig tartott. Ujra világos lett, a palota kapuja kinyílt és a szellemek királya lépett ki rajta, még pedig bárátságos arcczal, szép ifjú képében. E jelenés új bátorságot öntött Zein szívébe.

MORGÁNA MULATTATJA A RABLÓVÉZÉRT

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

— Hatalmas uram és parancsolóm! szólt, eljöttem bejelenteni, hogy a halál angyala elvitte atyámat e földről. Te őt egész életén át oltalmazd méltatad, fogadj hát engem is kegyes védelmedbe!

— Mit kívánsz kegyelmem jeléül? kérdezte a szellemek királya.

— Add nekem a kilenczedik szobrot, felelt Zein, a rózsaszínű gyémánt-szobrot!

— Részesítlek kegyelmemben, szólt a szellemek királya. Megígértem ezt atyádnak is. Magad is bízál bennem, a midőn háromszor mint ősz ember jelentem meg álmaidban. Megkapod a kilenczedik szobrot, de csak azt az egyet kötöm ki, hogy esküvel ígérd, hogy ismét e szigetre jössz és hozol magaddal egy tizenötéves hajadont, a ki erényes és szép, de nem hiú és soha egy igaztalan szót sem szalasztott ki száján. Ez ugyan nem könnyű dolog, mert senki sem akar majd önkényt e szigetre jönni; azért cselhez és erőszakhoz kell folyamodnod. De komolyan intlek, ne sajnáld meg azt a leányt és valahogy el ne bocsásd! Ha ezt megtennéd, halállal büntetnélek, bármennyire is szeretlek.

Zein Alasznam megesküdött, hogy teljesíti a feltételt.

— Csak azt nem értem, szólt, mi módon tudhatom meg, hogy az a leány még sohasem hazudott-e? Hiszen csak gyarló ember vagyok, a ki nem bír a vesékbe látni.

— Igazad van, fiam, szólt a szellemek királya; a látszat csal. De ime, adok egy tükröt. Ha azzal a tizenöt éves leánynyal találkozol, nézz hamar e tükörbe. Ha éppen tisztán, világosan fogod látni arcát, ő is tiszta, ártatlan és se nem hiú, se nem hazug. De ha a tükör elhomályosodik, a leány hiú is, meg hazug is.

Erre átnyújtott Zein Alasznamnak egy kis tükröt és eltűnt. — Mobarek és az ifjú király pedig kis vártatva megint észrevették a hosszúorru gondolást, ki őket ismét a hajóba ültette és gyorsan elvitte a tó másik partjára.

Kiszálltak; sebes léptekkel áthaladtak a réten és nemsokára ott voltak a pálmaerdőben, hol rabszolgáik vártak. Most valamennyien elindultak Kairo felé.

Oda érkezve, Zein azonnal hozzálátott a hajadon kereséséhez. De itt nem kedvezett neki a szerencse, mert valahány leány-

nyal találkozott, mindannyinak arcza a tükörben homályos képet mutatott.

Látva, hogy Kairóban hiába keresgél, arra szánta magát, hogy elmegy Bagdadba, a hova Mobarek is elkísérte. Odaérkezve kibéreltek egy szép palotát, nagy pompával éltek és naponta fényes mulatságot csaptak, melyen mindenki szívesen látott vendég volt. Mindez, valamint rendkívüli jótékonyosságuk nagy feltűnést keltett a városban.

Persze támadt sok irigyük is. Különösen akadt egy kaján lelkű imám (pap), a ki nagyon rossz szemmel nézte őket. Haragudott rájuk, sőt gyűlölte őket, a miért akkora bőségben és gazdagságban éltek, és elhatározta, hogy vesztőkre tör.

Egyszer a mecsetben prédikálva, keményen megtámadta a két idegent, szidta őket és felszólította hiveit, hogy ne érintkezzenek velök, mert vagyonukat bizonyára becsstelen módon szerezték.

Mikor Zein Alasznam az imám ellenséges indulatú nyilatkozatát meghallotta, megbizta Mobareket, hogy vigyen neki ajándékot, mert nem szeretne összeütközésbe jutni a város lakóival, mielőtt célját el nem érte

Mobarek 500 aranyat és egy csomag drága szövetet vitt az imámnak, a ki meglátva az idegent, azt gondolta, hogy felelősségre akarja vonni tegnapi beszédéért. Ráírvallt tehát:

— Mit akarsz házamban?

Erre Mobarek átnyújtotta neki az aranynyal telt erszényt, letette a drága szövetet és így szólt:

— Szomszédod vagyok, uram. Zein Alasznam, a basszóriai király, sok jót hallott érdemeidről és szépen kéret, hogy fogadd e csekélységet tisztelete jeléül. Azt is üzeni a király, hogy nagyon szeretne személyesen megismerkedni veled.

Mikor az imám azt a nehéz erszényt méregette kezében, homloka redői azonnal elsimultak és nyájasan mosolyogva így szólt:

— Pirulásra kész, uram, a kegyes király nagylelkűsége. Megvallom, nagyot hibáztam, hogy már rég nem tettem nála tiszteletemet; de most jóvá teszem hibámat és holnap bemutatom magamat ő felségének.

Másnap reggel pedig az imám ekkép szólt áhitatos gyülekezetéhez :

— Alaposan tudakozódtam az idegenek felől és nagy örömömről szolgál, kedves hiveim, hogy azelőtt rosszúl voltam értesítve. Minden embernek vannak irigyei és ellenségei. E derék idegeneket is rútul rágalmazták előttem. De én meggyőződtem, hogy talpig becsületes emberek és megérdemlik, hogy a legnagyobb tiszteletben részesítsük őket.

Ezek után az imám hazatért, magára vette legszebb ruháját és elment Zein Alasznamhoz, a ki őt a legnyájasabban fogadta. Beszélgetés közben az imám azt is kérdezte a királytól, hogy meddig szándékozik Bagdadban tartózkodni?

— Magam sem tudom, válaszolt a király; attól függ, hogy mikor találhatom meg Bagdad legszebb és legerényesebb tizenöt éves leányát.

— Oh, uram! kiáltott fel vidáman az imám, e tekintetben szívesen leszek segítségedre. Szerzek én olyan leányt, a kinek széles e világon nem találod párját.

Zein e szavak hallatára nagyon megörült, és megköszönve az imám szíves ajánlatát, bővebb felvilágosítást kért tőle e dologban.

— A leány atyja, szólt az imám, azelőtt nagyvezér volt, most pedig öreg napjait visszavonultan tölti és kizárólag egyetlen leánya nevelésével foglalkozik. Ha tetszik, azonnal bemutatlak neki és biztosítlak, hogy az öreg majd a legbarátságosabban fogad.

A király azonnal késznek nyilatkozott e látogatásra, összegyűjtötte kíséretét és díszes menet élén a nagyvezér háza felé haladt. Ez, értesülve a magas vendég közeledtéről, elébe sietett, szobáiba vezette és leányát is bemutatta neki.

Zein valóban még sohasem látott ennél szebb és szerényebb leányt. Sietett is elővenni tükrét és midőn a hajadon éppen lesütötte szemeit, hamar belepillantott. Képzeltetni, hogy megörült, midőn az üveglapon a legkisebb foltocska sem mutatkozott! Persze rögtön megkérte a leány kezét és természetesen, hogy meg is kapta. A vezér nagy tisztességnek tartotta, hogy ilyen előkelő vőhöz jutott; tüstént elhívatta a kádit (bíró), hogy írja meg a házassági szerződést. Más-

nap már meg is ülték a lakodalmat, harmadnap pedig Zein király fiatal nejével, valamint Mobarekkel és számos szolgájával Kairó felé indult.

Utközben Zein gyakran mondogatta hű barátjának, mennyire sajnálja ezt a nemes hajadont, a kit most rútul el kell ámitania. De Mobarek vigasztalta és intette, hogy csak maradjon állhatatos és gondoljon arra, mily veszély fenyegeti, ha esküjét meg nem tartja.

— Hátha az a jó szellem, így szólt, látva engedelmességedet, úgylis rááll, hogy magadnak tartsd a leányt?

Ilyen beszélgetések között folytatták útjokat és érkeztek Kairóba, a hol azonban csak rövid ideig tartózkodtak. Siettek a pálmaerdőbe és itt aztán megmondták a szegény leánynak, milyen sors várja. Képzeltetni, milyen szívzsárgató sirásra fakadt a boldogtalan! Térdre borulva esedezett szabadságáért, olyan forrón, olyan ékes szavakkal, hogy az ifjú király mélyen meg volt hatva. Már-már feléje hajolt, hogy teljesítse kérését, de Mobarek visszatartotta:

— Légy állhatatos, szólt, és gondold meg, hogy életeddel játszol, ha ingadozol.

Mikorezt hallotta a leány, hamar felszárította könnyeit és így szólt:

— Nem, uram, ne kockáztasd drága életedet, inkább én halok meg. Mit ér egy gyermek élete a tiedhez képest?! Jerünk! Vezessetek hamar a szellemek királyához!

A király nem akarta elfogadni e nagylelkű önfeláldozást; nemes vetélkedés támadt kettőjük között, melyet ismét csak Mobarek közbenjárása szüntetett meg.

— De ki mondta nektek, szólt, hogy a nemes szűznek meg kell halnia? Hát ha még fényes jutalmat is kap erényeért, igazságszeretetéért! De a te halálod, oh királyom, bizonyos, ha ígéretedet be nem váltod.

A hajadon is újra meg újra unszolta a királyt, hogy csak álljon szavának és így mind a hárman fölkerekedtek és elmentek a tóhoz. Ott már várt rájuk a hosszú-orrú hajós és belehelyezte őket ormányával a gondolába. A tulsó partra érve, kiszálltak és a palota felé mentek. A szellemek királya már eléjük jött és átvette a szüzet Zein kezeiből.

— Meg vagyok veled elégedve, szólt hozzá; eredj haza, fiam, boldoggá teszek! Megkapod az ígért rózsaszínű gyémánt-szobrot, melyet szolgáló szellemeimmel fogok a kilencedik talapzatra helyeztetni.

Erre aztán a szellemek királya is, a leány is hirtelen eltűntek. Zein pedig és hű társa már ott is álltak a tó mellett, a borzasztó hajós pedig ismét visszaszállította őket a tulsó partra.

Kairóban a herczeg és Mobarek elváltak egymástól. Emez ott maradt, hogy hátralevő napjait boldog nyugalomban töltsen; Zein pedig visszasietett Basszórába, szerető anyja karjaiba. De mennyire megijedt a királyné, mikor fia sápadt, feldúlt arcát megpillantotta!

— Mi bajod, kedves fiam? szólt; beteg vagy talán?

Erre az ifjú király szomorúan elmondta egész kalandját. A szűz említésekor akadozni kezdett, majd pedig keserves sirásra fakadt, mert nagyon fájt szívének, hogy fel kellett őt áldoznia.

Az öreg királyné is elszomorodott ugyan, de mégis vigasztalta és bátorította fiát; végre pedig felszólította, látogassanak le a földalatti csarnokba.

— Hátha, így szólt, az a kilencedik szobor, melyet a szellemek királya megígért, már itt is van?

Csakugyan lementek a csarnokba. De mennyire bámultak, mikor az ezelőtt üres talapzaton a rózsaszínű gyémánt-szobor helyett egy élő embert, egy tündérszép leányzót pillantottak meg!

A király azonnal ráismert.

— Hiszen ez az én imádott feleségem! szólt, és oda rohant hozzá.

E pillanatban hatalmas mennydörgés rendítette meg a csarnokot és a tér közepén ott állt a szellemek királya, a ki az özvegy királynéhez fordulva így szólt:

— Légy nyugodt, királyné; nem azért jöttem, hogy valakinek ártsak. Fiad a próbát derekasán megállta, mert hősién elnyomta saját vágyait. Itt van a kilencedik szobor, melyet megígérttem neki.

Zein Alasznamhoz pedig így szólt:

— Élj szerencsésen ifjú feleségeddel együtt és el ne felejtsd, hogy hűség és szeretet azok az oszlopok, a melyeken a legnagyobb családi boldogság épül.

E szavak után eltűnt. A szűz most leszállt a talapzatról és vidáman borult a király nyakába, a ki őt még az nap királynévá koronáztatta. A nép ujjongott és boldognak érezte magát, hogy ilyen erényes nő ül a trónuson. Ettől fogva a királyhoz is nagyobb szeretettel vonzódott, mint annak előtte. De Zein is szerette népét és mindig azon volt, hogy minél boldogabbá tegye. Sokáig uralkodott, szeretett nejével oldalán, és Basszóra költői még maig is magasztalják dicső nevét.

A három alma.

EGYSZER Hárun-al-Rasid, a híres fejedelem (kalifa), nagyvezérével Dsáfárral együtt, áruhában bejárta székvárosának, Bagdadnak utczáit, mert szokása volt, hogy ilyen módon szerezzon tudomást alattvalóinak bajairól. A mint mennek-mendegélnek, egyszer csak egy öreg halászszal találkoznak, a ki bánatosan ballagott feléjük, karján a hálóval és egy üres kosárral.

— Mi bajod? kérdezte tőle a kalifa.

— Oh uram, felelt az öreg ember, nagy az én nyomorúságom. Nincsen a házamban egy falat kenyér sem, és az egész délelőttöt hiába töltöttem halászással, mert ime egy latnyi halat sem fogtam.

A fejedelem megsajnálta az öreg embert és így szólt hozzá:

— No ne busulj, barátom; jöjj velünk vissza a Tigris folyóhoz, vedd ki újra hálódat, és akármit is fogsz, megveszem tőled száz dinárért.

Az öreg nagy hálálkodással fogadta a szíves ígéretet, visszament Hárun-al-Rasiddal a folyóhoz, kivetette hálóját, és ime pár percz múlva már érezte, hogy valami nehéz portéka akadt beléje. Kihúzta, hát egy ládika volt. A fejedelem beváltotta szavát, és száz dinárt adva a furcsa prédáért, haza vitette palotájába. De mikor ott felbontották, ugyancsak megrémült: a ládikában egy fiatal, gyönyörű szép asszonynak darabokra vagdalt holtteste volt.

— Oh szörnyű gyalázat! kiáltott fel a fejedelem. Hát ilyesmik történnek az én uralkodásom alatt tulajdon székvárosomban? No Dsáfár, azt mondom neked, hogy három nap alatt fürkészd ki ennek a gyilkosságnak alávaló tettesét, mert különben magad kerülsz akasztófára.

A szegény nagyvezér tudta, hogy királya ilyesmiben nem igen szokott tréfálódzni; neki indult hát, nyo-

mozott jobbra-balra, tűvé tette majdnem az egész várost, de bizony nem akadt rá a gyilkosra. A negyedik napon aztán kivitték a vesztőhelyre, s ott tömérdek nép szeme láttára ki akarták végezni.

A mint a hóhér már neki készült, hogy nyakára vesse a hurkot, hirtelen egy fiatal ember törtetett át a tömegen és az akasztásra kirendelt bíró elé vetve magát, így kiáltott:

— Nem engedhetem, hogy ártatlan ember bűnhődjék az én bűnömért! Azt a szerencsétlen asszonyt én gyilkoltam meg, én érdemlem meg az akasztófát!

Nagy volt a meglepődés e szavak hallatára, de ime egy percz

múlva egy öreg ember furakodott a bíró elé, a ki így szólt:

— Ne higgy szavainak, óh bölcs bíró, mert azt a gonosz tettet nem ez az ifjú követte el, hanem én magam: engem érjen hát a büntetés!

A bíró nem tudta, mitevő legyen s azért a két ismeretlent elvitte a kalifa elé, a hol mindketten ismételték szavaikat. Csakhogy az ifjabbik még ezzel az elbeszéléssel toldotta meg a vallomását:

— Tudd meg, óh bölcs fejedelem, hogy az az asszony, a kinek holttestét megtalálták, unokahugom és feleségem volt, ez az öreg ember pedig, a ki erőnek erejével magára akarja vállalni az én bűnömet, feleségem apja volt és az én nagybátyám. Hat évvel ezelőtt

házasodtam meg és feleségemmel boldog frigyben éltem egész a múlt hónapig. Ekkor szegény asszony nagyon megbetegedett; én gondosan ápoltam, a hogy tőlem tellett, és kedvében jártam, akármit is kívánt. Egyszer almát szeretett volna enni. Keresztül-kasul jártam az egész várost, de bizony almát már akkor sehol sem árultak. Egy öreg kertész aztán megmondta nekem, hogy ilyen időtájt már nem kapni másutt almát, csak a király basszórái gyümölcsösében. Felkerekedtem hát és elmentem Basszórába, a honnan két hét múlva meg is érkeztem, három gyönyörű szép almát hozva magammal, a melyek egy aranyomba kerültek. Hanem mire megérkeztem, feleségemnek az alma már nem kellett. Ott hevertette őket egy kis asztalon, ágya mellett és rájuk se nézett. Pár nap múlva, a mikor kezdte magát jobban érezni, én ismét elmentem boltomba, a bazárba. A mint ott álldogálok az ajtó előtt, várva a vevőket, egy undok képű szerecsen jön felém, kezében almát tartva. Rögtön ráismertem: azok közül való volt, melyeket én hoztam a feleségemnek Basszórából. «Hogy tettél szert, kérdeztem a szerecsent, erre az almára?» «Egy szép asszonytól kaptam ajándékba, felelt a szerecsen. Ma vígan elmulatoztam vele, s ő megkínált ezzel az almával; a mint mondta, a csacsi férje hozta neki Basszórából, a király kertjéből.» Képzelheted, óh uram királyom, mennyire fájt nekem ez a beszéd. Rögtön haza mentem és vallatóra fogtam feleségemet; a három alma közül csakugyan egy hiányzott és ő nem tudta megmondani, mi lett vele. Én már most egy csöppet sem kételkedtem a szerecsen szavainak igazságában, és végtelen elkeseredésemben kibrántva törőmet, megöltem az asszonyt. Aztán darabokra vágva holttestét, betettem egy ládikába és egy félreeső helyen a Tigris vizébe süllyesztet-

tem. A mint onnan haza mentem, házam küszöbén a kis fiamat pillantottam meg, a mint keservesen sírdogált. «Mi lett?» kérdeztem tőle. «Jaj, apuskám, szolt a gyerek, ma reggel elvettem anyám ágya mellől egy almát, hogy játszszam vele; a mint itt az ajtó előtt ide-oda gurítottam, egyszer csak jött egy csunya szerecsen, felkapta a földről és elszaladt vele. Én utána futottam és könyörögtem neki: mondtam, hogy apám hozta azt az almát édes anyámnak Basszorából, a király kertjéből; de bizony nem használt a könyörgés, a szerecsen vissza nem adta!» Bennem szinte jéggé fagyott a vér, a mikor ezt hallottam. . . be kellett látnom, hogy ártatlanul halt meg szegény feleségem. Rögtön elmentem nagybátyámhoz, eh-

hez a derék öreg emberhez, és bűnbánóan elmondtam neki mindent. Ő pedig a helyett hogy megszidott volna, velem együtt kesergett a végzet útjain, és még ő próbált engem vigasztalni rettenetes kétségbeesésemben.

Hárun-al-Rasid látta, hogy ez az ember igazat mondott, és most így szólott vezéréhez, Dsáfárhoz:

— Ennek a gyilkosságnak nem más az okozója, mint a szerecsen. Ha tehát meg akarsz szabadulni az akasztófától, ezt kell kinyomoznod. Erre is három napot adok; ha meg nem leled, bitóra kerülsz.

Dsáfár azonban hiába keresett három napon át: a szerecsennek sehol semmi nyomára sem birt akadni. Végre a negyedik nap elbucszott családjától, hogy a vesztőhelyre menjen. De a mint átölelte legkisebbik leányát, almaszag ütötte meg orrát.

— Nem alma van a zsebedben? szólt hozzá.

— De igen, felelt a leány. Rihán, a szerecsen rabszolgánk adta a minap ajándékba.

Dsáfár rögtön hívatta a szerecsent, ez pedig látva, hogy úgyszólván hiába tagadná, bevallott mindent. Nem tartotta volt nagy bűnnek, egy almát csenni, s azt, a mit mondott az asszony férjének, csak tréfából mondta, nem rosszakaratból. Dsáfár rögtön vitte őt a kalifa elé, a ki nagyon megörült annak, hogy ilyenképen kitudódott az igazság. A szerecsen életének, Dsáfár vezér kérésére, megkegyelmezett ugyan, de mégis meglakoltatta egy esztendei rabsággal.

Országos Széchényi Könyvtár

A herceg és a tündér.

 EHEREZÁDE a 690-dik éjszakán ezt beszélte el a királynak: Élt egyszer Indiában egy hatalmas uralkodó, a kit Ahmetnak hívtak. Volt neki egy gyönyörű szép leánya, Nerunihar és azon kívül udvaránál neveltette egy testvérének három árva fiát, kiket gyermekeiül fogadott: Husszeint, Alit és Ahmetet. Mikor ezek a gyermekek nagyra nőttek és érezte, hogy már nagyon is gyors léptekkel közeledik életének alkonyatja: elhatározta, hogy három unokaöccse közül trónutódot választ. De nem volt magával tisztában, hogy melyiket válassza, mert mindhármukat egyformán szerette.

Sok töprengés után végre arra tökélte magát, hogy trónját arra hagyja, ki leányát nőül veszi. Magához hívatta tehát a három herceget és így szólott hozzájuk:

— Édes fiaim, tudjátok, hogy leányom immáron abba a korba jutott, melyben férjről kell gondoskodnom számára. Csakhogy nem szeretném, ha leányomat idegenre kellene biznom és szívemnek az a legforróbb kívánsága, hogy hármatok közül valaki nyerje el feleségül. Azért hát, ha valamelyiketek szereti leányomat, szóljon, és én késlekedés nélkül vőmmé fogadom.

Csakhogy Nerunihar olyan kedves, olyan eszes, olyan jó és szép leány volt, hogy a hercegek mindhárman kívánczoktak az után, hogy kezét elnyerjék. Alig hangzottak el tehát az öreg király szavai, már mind a három késnek nyilatkozott a hercegnővel örök frigyre lépni.

— Véghetetlenül jól esik lelkemnek, szólott erre az öreg szultán, hogy leányomat mind a hárman szeretitek. De magától értetődik,

hogy csak egyiketek veheti el feleségül. Azért egyet mondok, kettő lesz belőle. — Ti még nem mozdultatok el országomból, még nem jártatok idegen földeken. Induljatok tehát utnak és a ki nekem ván-

SEHEREZÁDE ELBESZÉLI AHMET TÖRTÉNETÉT.

dorlásáról a legritkább, legcsodálatosabb dolgot hozza meg, az legyen vőmmé. Ráálltok-e?

A három herczeg igent mondott.

Másnap reggel mindegyik kapott egy jó paripát, egy erszény arannyal együtt, és aztán mind a hárman egy-egy szolga kíséretében kivonultak a székváros kapuin. Ide érve elhatározták, hogy egy esztendő múlva ugyanabban a városkapu előtti vendéglőben fognak találkozni, a mely előtt most egymástól elválnak. A ki előbb jön, majd megvárja a másikat, mert sokkal okosabb lesz, ha mindhárman egyszerre lépnek királyi nagybátyjuk elé.

Erre a legnagyobb szeretettel elbúcsúztak egymástól. Az egyik szolgájával együtt észak felé, a másik nyugat felé, a harmadik északnyugat felé nyargalt, még pedig mindhárman kereskedőnek öltözve.

Husszein utazása céljának Kasmir-ország fővárosát szemelte ki, a melyről már igen csodálatos dolgokat hallott regélni. Hosszú vándorlás után meg is érkezett oda, megszállt egy vendéglőben és másnap ellátogatott a bazárba. Bejárta minden zegét-zúgát, megcsodálta azt a tömérdek becses portékát, mely ott fel volt halmozva, bámult a rengeteg sok arany ékszeren és drágakövön és nagy kedve lett volna, minél többet összevásárolni. De, gondolta magában, jobb lesz, ha pénzemet arra a legritkább és legcsodálatosabb dologra tartogatom, a melyet haza kell vinnem Indiába.

Egyszer csak hallja, a mint egy ember hangosan kínál egy szőnyeget. A szőnyeg meglehetősen kopott és régi, ára pedig oly borsos volt, hogy a herczeg kíváncsian közeledett, megnézni, mi különös van azon a portékán.

— Ugyan, szólt a kereskedőhöz, hogy szabhatod ennek a szőnyegnek az árát ötezer aranyra? Hiszen nem ér meg kettőt sem!

— Oh, uram, szólt a kereskedő, nagyon korán ítéltél. Ennek a szőnyegnek oly csodálatos tulajdonsága van, hogy ötezer aranynál is többet ér.

— Ugyan miféle tulajdonsága? — kérdezte Husszein herczeg. A kereskedő oda hajolt füléhez és halkán ezt súgta neki:

— Ha ráülsz erre a szőnyegre és azt mondod: «ott legyek, a hol akarok», rögtön ott természet, a hova kívánczol.

Husszein nagyon megörült, hogy ilyen csodálatos portékára tehet szert. Hanem még mielőtt megadta volna a szőnyeg árát, ki akarta próbálni, hogy vajjon a kereskedő nem szedi-e rá?

— Hadd látom, szólt hozzá, vajjon igazat beszéltél-e? Ülj velem együtt a szőnyegre és én majd oda kívánczozom vendéglőm szobájába. Ha csakugyan rögtön ott termünk, kifizetem neked az 5000 aranyat és az alku meg lesz kötve.

A kereskedő ráállott, összehajtotta szőnyegét és mindketten be mentek a bolt hátulsó fülkéjébe, a hol ráültek a szőnyegre.

— Ott legyek, a hol akarok! szólt a herczeg és vendéglője szobájára gondolt.

Egy pillanat mulva már ott is voltak. Husszein a legnagyobb örömmel kifizette az 5000 aranyat, és már most meg volt arról győződve, hogy senki sem kaphatja feleségül a szép herczegnőt, csak ő. Még egy pár hónapig ott tartózkodott az országban, járt és kelt mindenfelé, de türelmetlenségében mégsem birta az egész esztendőt kihúzni, hanem már jóval annak eltelte előtt visszaérkezett abba a vendéglőbe, a hol találkozója volt testvéreivel.

Lássuk már most, mi történt a másik herczeggel, Alival. Ez Perzsia felé vette útját és négy hónapi vándorlás után e hatalmas birodalom székvárosába jött. Ő is vendéglőbe szállott és másnap elment a bazárba, melynek boltjai és pompás kirakatai hosszú ideig gyönyörködtették. A kereskedők hangos kínálásai majd ide, majd oda vonzották lépteit: sok dolgot megnézett, de nem birt semmit sem találni, a mit oly ritkaságnak hitt volna, hogy érdemes lett volna megvenni.

Egyszer csak egy öreg emberrel találta magát szemben, a ki a bazár egyik zúgában állva, egy körülbelül lábnyi hosszú és hüvelyknyi vastag elefántcsont csövet tartott a kezében, melyért 5000 aranyat kívánt.

Ali herczeg oda ment hozzá és azt kérdezte:

— Már hogy' kérhetsz ezért a portékáért 5000 aranyat?

Az öreg kereskedő elmosolyodott és így szólott:

— Ennek az elefántcsont csőnek olyan sajátsága van, a mely 5000 arannyal sincs megfizetve. Vedd kezedbe, gondolj valami dologra vagy személyre és ha keresztül nézel a csövön, a végén meg fogod pillantani azt, a mire gondoltál.

A herczeg álmélkodva hallgatta e szavakat, a melyek oly kevésé

valószínűeknek látszottak előtte, hogy azt hitte, örültnél van dolga. Hanem azért mégis fogta a csövet és nevetve átnézett rajta. Véletlenül e perczen a szultán jutott eszébe — és ime a legnagyobb ámulattal ott látta királyi nagybátyját a cső végén, a mint friss egészségben tanácsosai körében üldögél.

Ijedten kapta el a csövet szeme elől és azt hitte, káprázat játszik vele. De, gondolta, megpróbálom még egyszer. Megint fogta a csövet és most a hercegnőre gondolva újra belenézett; és ime ott látta a gyönyörű leányzót pipere-asztala előtt, körülvéve palotás hölgyeitől. Most már a herceg nem kételkedett többé. A legnagyobb készséggel megadta az 5000 aranyat és ő is abban a hiszemben volt, hogy olyan kincset szerzett, a melynek széles e világon méltó párja nem lehet. Ezért tehát, mihelyt egy karaván indult hazája felé, rögtön csatlakozott hozzá és szerencsésen el is érte azt a vendéglőt, a hol már testvére várt reá.

Térjünk most már a harmadik hercegre, a fiatal Ahmetre. Ez Szamarkandba, Tatárország székvárosába utazott és ő is épen úgy járt, mint két testvére. Szintén elment a bazarba, szintén sokáig keresett, míg végre ő is látott egy kereskedőt, a ki egy értéktelennek látszó tárgyat rendkívül magas áron kínált. Közönséges alma volt ez a tárgy, a melyért a kereskedő nem kért kevesebbet 5000 aragnál. A herceg csodálkozott, hogy ugyan miféle kiváló értéke van annak az almának, és örömmel hallota, hogy az olyan csodálatos portéka, melylyel minden beteget meg lehet gyógyítani. Aki hozzá szagol, rögtön jobban lesz tőle. A herceg ki akarta próbálni az alma varázsát, és minthogy abban a vendéglőben, a hol szállva volt, épen megbetegedett az egyik pinczér, haza sietett és megszigaltatta vele az almát. Nagy álmélkodására a pinczér csakugyan rögtön jobban lett és már néhány percz múlva friss egészségben elhagyta az ágyát. Így azután Ahmet herceg nem habozott többé, készségesen megfizette az almáért járó 5000 aranyat és ő is teljesen bizonyos volt a felől, hogy ezzel a szultán leányának kezére ő szerezte a legnagyobb jussot. Visszaindult tehát Indiába és hosszú, de minden balesettől ment utazás után ő is megérkezett a találkozó helyül szolgáló vendéglőbe.

A mint együtt voltak, mindhárman elbeszélték, hogy mily ritkasággal versenyeznek unokahuguk kezéért.

— Kedves testvéreim, szól Husszein, én egy bámulatos szőnyegget szereztem, a melyre csak rá kell ülni és az ember pár percz mulva ott van, a hol akarja.

— Ez a szőnyeg, szól Ali herczeg, bizonyára rendkívül csodálatos portéka; de azt hiszem, én olyat hoztam, a mely még sokkal csodálatosabb.

És ezzel elővette csövét és megmutatta, hogyan kell használni. Husszein mindjárt ki akarta próbálni a csodálatos tárgyat és átnézett rajta. De testvérei ugyancsak elképedtek, a midőn látták, hogy a herczeg arcán a legnagyobb ijedtség tükröződik vissza. Olyan fehér lett, mint a fal, és reszketve kapta el csövét szemei elől.

— Mi lett? kérdezte Ali.

— Oh kedves testvéreim, szólott Husszein herczeg, mi mindnyájan hiába fáradoztunk, mert mielőtt haza érkeznénk, a herczegnő kimulik ez árnyékvilágból. Éppen most haldoklik. Szolgái és öreg atyja épen most bucsúznak el tőle. Nézzétek magatok, hogy vajjon táplálhatjuk-e még a legkisebb reményt is?

A másik két testvér is belenézett a csöbe és mély fájdalomukra tapasztalhatták, mennyire igaz, a mit Husszeintől hallottak.

— Kedves testvéreim, szólott Ahmet, ne hagyjatok fel minden reménnyel, hanem siessünk haza, mert a csodatárgy, a melyet én szereztem, képes lesz neki visszaadni életét. Ez az alma, melyet Szamarkandban vettem, illatával visszaszólíthatja a sír széléről. Rajta, minél hamarabb ülünk lóra és siessünk a herczegnő betegágya mellé.

— Ha almad valóban visszaadhatja életét, akkor legjobb, ha szőnyegemre ülünk és azon repülünk hozzá, szólott Husszein.

Csakhamar mindhárman ráültek a csodálatos szőnyegre és pillanat mulva már ott állottak a herczegnő ágya mellett.

Ali oda lépett a haldoklóhoz, orra alá tartotta az almát, és ime a leány már néhány pillanat mulva kinyitotta szemeit, körülnézett, figyelmesen végig jártatta tekintetét a szobában levőkön és azután mindenkinek legnagyobb álmélkodására komornait szólította, hogy

öltöztessék fel. A három herczeg pedig örömtől repesve sietett a szultánhoz, hogy közöljék vele, mi történt.

Az öreg fejedelem ott ült terme egyik zúgában és tompa fájdalommal siratta legdrágább kincsének, egyetlen leányának elvesztét. Képzeltetni, hogyan megörült, mikor meghallotta, hogy Nerunihar meg van mentve.

— Hogyan mentettétek meg? szólott.

Ezek azután elmondták neki a dolgot úgy, a mint végbe ment.

— Édes fiaim, szolt most az öreg uralkodó, én azt ígértem nektek, hogy leányomat az kapja nőül, ki a legcsodálatosabb, legritkább dolgot hozza haza utjáról. De ítéljetez magatok. Lehetőséges-e, hogy akármelyiteket mellőzzem? Igaz ugyan, Ahmet, hogy a te almad oly csodálatos, hogy leányomnak visszaadta életét. De kérdem, vajjon birtál-e volna valamire jutni, ha Ali csöve nem tudatta volna veletek a veszélyt, melyben Nerunihar forog, és ha Husszein szönyege nem hozott volna benneteket elég gyorsan a palotába? A te csöved, kedves Ali, bizonyára rendkívüli jószág. Annak a segítségével tudtátok meg, hogy leányom már jóformán végvonaglásban feküdt. De kérdem, mit értetek volna annak a tudásával, ha nem lett volna a szönyeg, meg az alma? A mi pedig téged illet, kedves Husszein, nélküled és a szönyeg nélkül leányom már bizonyára nem volna az élők sorában, de maga szönyeged vajmi kevés eredményt tudott volna elérni. Láthatjátok tehát, hogy az érdemben mind a hárman egyformán osztozkodtatok. Nekem tehát módosítanom kell régebbi határozatomat és másféle módját kell megállapítanom a versengésnek. Tudom, hogy mind a hárman kitünő íjászok vagytok és azért azt ajánlom nektek, jerünk a lövőterre. A ki legmesszebb tud löni, az kapja leányomat feleségül.

A herczegek ráállottak a szultán ez újabb ajánlatára is és rögtön elmentek a lövőterre. Ez a hely nagy sikságon terült el, a melynek hátterében igen magas szirtek emelkedtek. A szultán jelt adott, és Husszein, a legidősebb herczeg, kilötte nyilát. Ezután Ali következett, kinek nyila már sokkal messzibbre szállt, mint bátyjáé. Végre Ahmet került sorra; de hogy ez meddig birt löni, megállapítani

nem lehetett, minthogy a körülállók az ő nyilát elvesztették szemeik előtt és nem látták a földre hullani.

A szultán ennélfogva a következő ítéletet mondotta :

— Miután Ahmet nyilát nem lehetett megtalálni, ennélfogva nem is lehet megállapítani, vajjon messzebb lőtt-e, mint Ali. Ítéletem tehát az, hogy Alit fogadom vőmül.

A másik két testvér természetesen kénytelen volt belenyugodni e határozatba, de olyan nehéz szívvel tették, hogy még arra sem voltak rábirhatók, hogy részt vegyenek Ali lakodalmán. Husszein herczeg még az nap eltávozott az udvarból és egy kolostorba vonult vissza, önként lemondva a trónöröklés jogáról.

Ahmet herczeg is elment, de nem kolostorba. Folyton bántotta az, hogy nem tudni, vajjon hová repülhetett az ő nyila. Még egyszer elment a lövőtérre és egyre keresgélt abban az irányban, a melyben kilötte vesszőjét. Végre elért ama sziklákig, a melyekről fentebb szó volt. És ime, alig mert szemeinek hinni! — nyíl vessző hevert a földön — ráismert saját nyilára!

— Hát ilyen messzire löttem volna? gondolta magában. Szinte lehetetlennek tűnt fel előtte. Nem is hitte volna neki senki sem! Ezért hiábavalónak tartotta visszamenni a szultánhoz, hogy érvényesítse jogait, hanem jó ideig ott barangolt a sziklák előtt, nézgetve a sokféle odut, a melynek tájékán eddig még nem járt soha. A mint így majd jobbra, majd balra bolyongott, hirtelen egy vasajtót fedezett fel, a melynek nem volt se lakatja, se kilincse, hanem csak oda volt támasztva a kőhöz. Kíváncsian felnyitotta az ajtót és nyilával a kezében, egy folyosóba lépett. Folyton előre haladva, egy nagy szabad térségre jutott, a hol gyönyörűséges palota állott. Alig kezdte azonban bámulni az épület pompáját, a midőn annak előcsarnokában hirtelen egy szebbnél-szebb fiatal asszony jelent meg. Külseje oly méltóságos volt, hogy Ahmet legalább királynőnek tartotta. Arczán annyi báj és kellem tükröződött, hogy az ifju herczeg a legnagyobb elragadtatással nézte. Álmélkodása azonban tetőpontjára hágott, a midőn a csodaszép hölgy feléje lépett és így szólította meg :

— Csak jer közelebb, Ahmet herczeg! Üdvözöllek országomban!

Az ifju herczeg el nem birta képzelni, mily módon tudta meg a hölgy, ki légyen ő. A szép asszony most Ahmetet egy gyönyörű, boltozatos mennyezetű terembe kísérte, a melynek asztalkái tele voltak a legremekebb arany-, ezüst- és kristály-ékszerekkel. Itt a hölgy leültette vendégét egy karos székbe és azután így szólott hozzá:

— Ahmet herczeg, tudd meg, hogy én Peribánu tündér vagyok és hogy nem csak irántad, hanem a szultán és két testvéred iránt is réges-régen jóakarattal viseltetem. Nincs rejtve előttem semmi, a mi rátok vonatkozik. Ott voltam akkor is, a mikor nyilversenyre keltetek és tudtam, hogy a te nyilad nem fog olyan messzire repülni, mint két testvéredé, de meg voltam győződve arról is, hogy nagyobb szerencsét érdemelsz, mint Nerunihar kezét. Azért hát nyiladat egészen oda röpitettem ama szikláig, a mely mellett találtad. Tudtam, hogy majd elindulsz a vessző keresésére és hogy majd ily módon bejutsz országomba. Most pedig, hogy itt vagy, kedves herczegem, tudd meg, hogy csak rajtad áll: ez egész ország és egyuttal ez ország fejedelemlőjének ura akarsz-e lenni?

Ahmet elragadtatással hallgatta e szavakat és alig birt hálát rebegni a nagy kegyességért.

— Oh asszonyom, szólott, tudom, hogy halandót nem érhet nagyobb szerencse, mint hogyha egy tündéresszony választja hitvesének; ha tehát elhatároztad, hogy engem ily boldoggá téssz, légy meggyőződve, hogy életem végéig nem fogok egyébre gondolni, mint arra, hogy e jóságodat hűséges szeretettel megháláljam.

Pár nap múlva már meg is ülték a lakzit, a melynek fényét emberri toll le nem írhatja. A herczeg valóságos mennyei jólétben élvezte napjait és nem is gondolt arra, hogy valamikor talán vissza is kellene térnie nagybátyja országába.

Néhány hét mulva azonban mégis erőtt vett rajta a honvágy. Felesége, észrevevén, hogy valami titkos vágyakozás dagasztja szívét, felszólította, hogy ne rejtse előle semmi óhaját. Erre a herczeg megmondta, hogy ő bizony szeretné viszontlátni az ő jóságos nagybátyját, a szultánt.

Peribánu tündér mosolyogva hallotta e kívánságot és aztán így szólt:

— Eszembe se jut ellenezni óhajod teljesedését. Csak arra az egyre kérlek, hogy senki előtt egy árva szóval se említsd, hol lakol és kinek a férje vagy.

A herczeg ezt esküszóval ígérte és már másnap reggel utra indult nagybátyja székvárosa felé. A legfényesebb kísérettel vonult be a palotába, a hol az öreg fejedelem nagy örömmel fogadta. Három napig tartózkodott nála, de ez idő alatt ígérétehez híven el nem árulta, honnan jött.

Alig távozott el azonban az udvarból, hogy visszatérjen Peribánuhoz, két alattomos lelkű tanácsos elment a szultánhoz és ekként szóltak hozzá :

— Oh mindenhivők fejedelme, mi azt hisszük, hogy trónod biztonsága veszélyben forog. Unokaöcséd, Ahmet herczeg, oly fényes kísérettel jelent meg udvarodnál, annyi jelét adta gazdagságának, hogy mi azt hisszük, kincseivel nemsokára életedre fog törni.

Az öreg szultán nagy haragra gyuladt e szavakon és keményen megdorgálta tanácsosait, hogy miként mernek a derék herczegről ilyesmit feltételezni. A gyanu azonban mégis gyökeret vert szívében. Valóban, így gondolkozott magában, csodálatos, hogy Ahmet olyan gondosan eltitkolta mostani tartózkodó helyét; ez valóban alkalmas arra, hogy rossz fényt vessen reá. Fel is tette a szultán magában, hogy megtudja, honnan szerzi Ahmet herczeg tömérdek kincseit.

Lakott székvárosában egy öreg varázslónő, a kit azonnal a palotába hivatott :

— Tudd meg, szólt hozzá, a világ melyik részében lakik unokaöcsém, Ahmet herczeg!

A varázslónő három napi határidőt kért, a melynek letelte után azzal a felelettel jött vissza, hogy a herczeg nem tartózkodhatik közönséges emberek közt, hanem valószínűleg a tündérek honában; ezért hát pontosan meg nem felelhet a szultán kérdésére.

E válasz még inkább szeget vert az uralkodó fejébe. Adott a varázsló asszonynak jókora summa pénzt és megparancsolta neki, hogy ha valamiképen mégis módját ejtheti, kutassa ki a herczeg titkát.

Az öreg boszorkány meghallotta, hogy Ahmed herceg annak a hónapnak a végére helyezte kilátásba legközelebbi látogatását, és mivel tudta azt is, melyik irányban jött az előbbi alkalommal, oda telepedett ama sziklák mellé, a melyek a Tündérország kapuit alkották.

Egyszerre csakugyan látja, hogy egyik kőszál ketté nyilik és kilép rajta Ahmet herceg. Az öreg asszony rettenetes jajgatásra fakadt, és mikor a herceg kérdezte tőle, mi baja, azt felelte, hogy hirtelen nagyon rosszul lett és nem bir haza vánszorogni. Ahmet herceg megszánta és parancsot adott két szolgájának, vigyék be az anyót Peribánuhoz, a ki bizonyára meg fogja gyógyítani.

Igy is történt. Az öreg asszonyt bevitték a tündérpalotába, a hol csakhamar kikémlelt mindent, a mit tudni akart. Egy-két nap múlva azután visszatért a szultánhoz és hűségesen elmondta neki, miképen érte el célját.

A szultán már most maga elé hívatta két tanácsosát és keményen megfeddte őket, hogyan is tehettek fel akkora gonoszságot olyan férfiről, a ki tündéresszony hitvese! Hiszen az ő hatalma, szólt, oly nagy, hogy ha akarná, bármely perczben megfoszthatna trónomtól!

De a két tanácsos még nem adta meg magát.

— Hátha, így szóltak a szultánhoz, a gonosz varázslóasszony czinkosa a hercegnek? Mi nem hiszszük, hogy valóban Tündérországban lakik, és azt tanácsoljuk felségednek, tegye előbb a herceget próbára.

— És mi módon? kérdezte a szultán.

— Felséged, így szólt a két tanácsos, már régen panaszkodik arról, hogy háború idején milyen tömérdek sátorponyvát és sátorkarót kell a seregnek magával czipelnie. Nos hát, parancsold meg a hercegnek, csináltasson olyan sátort, melyet az ember akár fél markában elvihet a háborúba és a mely mégis elégséges ahhoz, hogy egy egész ármádia elférjen alatta. Ha a herceg valóban tündéresszony férje, képes lesz ily csodálatos dolog megszerzésére.

— Jól van, felelt a szultán. Megteszem e próbát. De ha valóban megkapom e csodálatos sátort, akkor, rátok bizonyulván ármányos rágalmatok, leüttetem fejeteket.

A mikor legközelebb a herceg eljött a szultán udvarába, ez elmondta neki, mit tudott meg a varázslóasszonytól és egyuttal megkérte, hogy mivel oly hatalmas asszonynak a férje, ajándékozza meg azzal a csodálatos sátorral. Az ifjú herceg kénytelen volt ráhagyni, hogy a varázslóasszony valóban igazat beszélt és azt is megígérte, hogy a mennyire módjában van, iparkodni fog a szultán óhajátait teljesíteni.

Nagyszomorúan ballagott haza Peribánuhoz és elmondta neki a történeteket. Peribánu mosolygott:

— Édes uram, soh'se keseregj. Ez a csoda-sátor már régen késsen van az én kincstáramban és már holnap elviheted nagybátyádnak.

A herceg persze rendkívül megörült e szavaknak és legközelebbi látogatása alkalmával nagy diadallal nyújtotta át a szultánnak a becses portékát. Mihelyt eltávozott, az uralkodó magához hívatta két tanácsosát és megint keményen rájuk förmedt:

— Most pedig, alattomos gazemberek, rögtön takarodjatok udvaromból és adjatok hálát az Istennek, ha bitófára nem juttatlak benneteket!

A tanácsosok azonban még mindig nem nyugodtak. Új tervet kovácsoltak Ahmet herceg ellen és most ekképen szólottak a szultánhoz:

— Mindenhivők ura, ez az egy próba még nem bizonyít sokat. Tedd a herceget másodszor is próbára, és ha azt is megállja, akkor megadjuk magunkat és belátjuk, hogy ok nélkül aggódtunk felséged trónusáért.

A szultán a sok besugástól gyanakvó természetű lett és így szólt a tanácsosokhoz:

— Ám jó; még ez egyszer meghallgatom szavaitokat. Mi legyen hát a második próba?

A tanácsosok így válaszoltak:

— Kivánd tőle, hogy hozzon neked vizet az oroszlánforrásból. Ennek a víznek csodálatos gyógyító ereje van!

Ahmet herceg, bizván felesége hatalmában, megígérte ezt is. Midőn azonban otthon elmondta Peribánunak a dolgot, ez nagyon elkomolyodott:

— Oh kedves férjem, szólt hozzá, te nem tudod, mily veszélyes utra vállalkoztál. Az oroszlánforrás egy nagy kastély udvarában van, melyet négy oroszlán őriz. Kettő folyton ébren van. Ha más menne oda, mint te, okvetlenül halállal lakolna; de neked adok valami talizmánt, a mely megóvja életedet.

Erre egy gombolyag spárgát adott kezébe és így folytatta szavait,

— Nyergelj meg két paripát; az egyiken lovagolni fogsz, a másikat pedig megterheled egy négy darabra vágott ürüvel. Azonkívül vigy magaddal egy serleget is. Mihelyt kiérsz a sziklakapun: dobdd a gombolyagot a földre. Ez tovább gurulván, megmutatja az utat. Mikor oda érsz a várkapuhoz, az majd magától megnyílik és megpillantod az oroszlánokat. De ne félj tőlük, dobj mindegyiknek egy negyed ürüt, nyargalj a forráshoz, töltsd meg serlegedet, a nélkül, hogy leszállnál lovadról, és azután száguldva vágtsd ki a kapun. Az oroszlánok ez alatt eszik az ürühúst és nem fognak üldözőbe venni.

Minden úgy történt, a mint a tündér megjósolta, csak azzal a különbséggel, hogy két oroszlán kikísérte Ahmet herceget a kapun és elment vele a szultán palotájáig, de a nélkül, hogy akár emberben, akár állatban kárt tennének.

A szultán megköszönte a hercegnek az ajándékot, de tanácsosai még ezuttal sem akartak megnyugodni és rávették, tegye a herceget harmadszor is próbára. Elmondták neki, hogy van egy törpe király, a ki csak két lábnyi magas és öt mázsás vasdoronggal szokott járni.

— Parancsold meg a hercegnek, így szólt a két tanácsos, hogy ezt a törpét hozza udvarodhoz. Ez a vállalat bajosan fog neki sikerülni, mert először is igen nehéz lesz a hercegnek őt megtalálni, másodszor olyan vad legény, hogy fütykösével rögtön agyon üti, mihelyt csak szól hozzá.

A herceg tudomásul vette a szultán kívánságát és otthon elmondta Peribánunak, hogy mit kívánnak tőle.

— Soh'se búslakodjál kedves férjem, szólt a tündérasszony, ez a törpe király az én tulajdon testvérem. Neve Sajbár; majd mindjárt ide hívom.

Pár percz mulva ott állt a rettentő gnóm, a kinek Peribánu bemutatta Ahmetet.

Sajbár rögtön igen barátságos mosolylyal kezét szorította sógorával és azonnal késznek nyilatkozott elmenni vele az öreg szultán udvarába.

Másnap reggel utnak is indultak. Mikor beértek a trónterembe, Sajbár oly rémületet okozott, hogy mindenki remegve hátrált előle. Ő azonban, mihelyt megpillantotta a két tanácsost, óriási füttykösét meglóbálva, így szólt hozzájuk:

— Hej, ti vagytok hát azok a bitangok, a kik sógorom ellen ármányt ármányra szőttök? Ime vegyétek el büntetésteket!

És ezzel mindkettőnek összezúzta koponyáját. A szultán nagy ijedten térdre esett és kérte a törpét, kegyelmezzen neki.

— Te is halált érdemelsz, szólott Sajbár, de megkegyelmezek neked, ha rögtön lemondasz a trónodról Ahmet herczeg javára.

A szultán levette fejéről a koronáját és unokaöccse fejére tette.

Sajbár pedig felkiáltott:

— Éljen Ahmet, India királya! Éljen a szultán! És az összes alattvalók ismételték e szavakat.

Sajbár azonnal visszament Peribánuhoz és ezt is elkísérte a trónterem küszöbéig. A nép nagy öröm-rivalgással fogadta a gyönyörű szép fejedelem-asszonyt és ez időtől fogva Ahmet és Peribánu boldogan uralkodtak India lakosain.

A borbély öccse.

BAGDAD városában élt egyszer egy jómódu borbély, a kinek öccse csodálatos módon tett szert feleségre és gazdagságra. A mikor apja meghalt, őrá nem maradt több, mint száz ezüst drachma. Ezzel bizony nem lehetett valami nagy üzletbe fogni, hanem a fiú, a kit Alnasarnak hívtak, mégis csak kereskedni akart e pénzzel. Vett hát egy kosár üvegárut, mindenféle czifra, tarka-barka korsócskát, ivópoharat, mi egymást s a kosarat fejére téve elindult, hogy a városban túladjon holmiján.

Utközben aztán szötte a szebbnél-szebb terveket. Ha ezt a portékát eladom, gondolta magában, lesz kétszáz drachmám; azt is eladom, lesz négyszáz, azt is eladom, lesz nyolcszáz; s így teszek mindaddig, a míg összetakarítok tizezer drachmát. Ennyi pénzzel már lehet ékszert is venni: azon sokkal több a nyereség. Eladom az ékszert 20 ezer drachmáért, aztán megint veszek... így lassan lassan milliomos is lehetek; lesz fényes palotám, lesz egy tucat rabszolgám, a kik térden csúszva fogják felém

hozni a csibukot, én meg így fogom őket félrerúgni . . . »

Ezzel egyet rugott, mintha már előtte térdelne a rab-szolga ; a kosár pedig úgy leesett a fejről, mintha soha rajta se lett volna. A sok üvegárú diribre darabra zúzódott.

Csapott is azután Alnasar olyan bögést, hogy az egész utca összeszaladt tőle. Éppen akkor véletlenül egy gyönyörűen felszerszámozott öszvéren előkelő

úriasszony nyargalt arra. Ő is megállott a nagy sirásra és megkérdezte a fiút, mi a baja? Ez elmondta neki, milyen szörnyű kára van ; az asszonyságnak pedig úgy megesett rajta a szive, hogy egy ötszáz arannyal telt erszényt adott neki vigasztalásul.

A fiú hinni sem akart szemének, a mikor megszámlálta a rengeteg sok pénzt. Ime hát egyszerre gazdag ember lett ! Elment a bátyja üzletébe, hogy övele is közölje a roppant szerencsét, de nem találta otthon. A mint már távozni akart, egyszer csak egy öreg asszony lépett a boltba, a ki arra kérte a fiút, engedje, hogy itt végezhesse imáját, s adjon neki az imához való mosdóvizet. A fiú ezt szívesen megtette, sőt nagy jókedvében még egy arannyal is meg akarta ajándékozni az öregasszonyt. Csakhogy ez nem fogadta el a pénzt.

— Köszönöm, fiatal uracskám, szólt; nagyon gazdag, szép leányt szolgállok én, a ki ellát engem mindennel. Bizony-bizony nem kívánok neki jobb, szebb, okosabb férjet, mint te vagy!

Alnasar kapott a szón és tudakozódni kezdett arról a szép leányról. A sok szóbeszédnek az lett a vége, hogy az anyóka abban a nyomban el akarta vinni a fiút úrnőjéhez. El is indultak s egy félre-eső utca emeletes házához érve, egy fekete rabszolga kaput nyitott nekik. Az anyóka megparancsolta a rabszolgának, kísérje fel a fiút a váróterembe, ő majd az alatt értesíti a kisasszonyt a látogatásról. A szerencsen teljesítette is a parancsot s Alnasar türelmetlenül várt a szép leányra. De egyszer csak megnyílt az ajtó és egy görög ember lépett be rajta, hatalmas handzsárral a kezében. Az se szólt, se beszélt, hanem rárontott az ifjúra, elvette a pénzét, össze-vissza sebezte, aztán mikor már holtnak vélte, egy csapóajtón át ledobta valami üregbe.

Ámde Alnasar nem volt halott, csak annak tetette magát. Pár óra múlva annyira összeszedte magát, hogy a nyitva felejtett csapóajtón át ki birt mászni és észrevétlenül ki is szökhett az épületből. Nagy nehezen haza vánszorgott bátyja házába, a hol egy álló hónapig kellett őt gyógyítani, a míg felépült sebeiből.

De Alnasar megfogadta, hogy az a vén asszony és egész bandája nem viszi el szárazon, a mit vele elkövettek. Előkelő kínai asszonynak öltözött, ruhája alá hatalmas fringiát rejtett és ily módon járt-kelt az utcán, a míg elébe nem akadt az a gonosz banya, a ki törbe csalta volt és a ki most persze rá nem ismert. Alnasar megszólította:

— Ugyan lelkem, most érkeztem ebbe a városba, és egy pár ezer kínai aranyat szeretnék felváltani ide való pénzre. Nem tudna utba igazítani, hol lakik itt egy tisztességes pénzváltó ember?

— Dehogynem, édes asszonyság, szólt a banya nagy örövendve, hiszen jobb helyre

nem is fordulhatott volna, mint hozzám! A fiam épen pénzváltó; ha tesszik, mindjárt oda kísérem hozzá.

Ezzel elvezette abba a veszedelmes házba, a hol megint úgy tett, mint azelőtt. A fekete rabszolga most is elkísérte Alnasart az emeleti szobába, de a mint a lépcsőn haladtak, az ifjú hirtelen kivonta ruhája alól kardját és egy csapásra életét vette a gaznak. A várokszobában is nemsokára megjelent a görög ember, hatalmas fringijával; de Alnasar ott várta az ajtó mögött, és alig hogy az belépett, már neki ugrott és leszelte a nyakát.

Erre aztán elindult, hogy felkeresse a vén banyát, a ki ide hozta.

Benyitva az egyik szobába, csakugyan ott találta ezt is, s egy percz alatt ennek is kioltotta élete világát. A szomszéd szobában végre ráakadt arra a fiatal leányra is, a kiről a gonosz vén asszony szólott neki.

— Büntársaid már halva vannak, szólt hozzá, most rajtad a sor!

De a leány, a ki csakugyan tündéri szép teremtes volt, sirva borult Alnasar elé, könyörögve neki, ne bántsa őt, mert ő ártatlan mindenben.

— Én magam is, így szólt, annak a nyomorult görög embernek voltam rabnője. Édes apám házából rabolt el a galád, és legyen áldva a te kezed, ha megszabadítottál tőle!

De minek szaporítanám a szót: az ifjú és a leány megtetszetek egymásnak és egybe is keltek. A görög ember háza tele volt kincscsel, az mind az övék lett; így hát Alnasar álma mégis csak valóra vált, még pedig sokkal hamarább, mint gondolta volna.

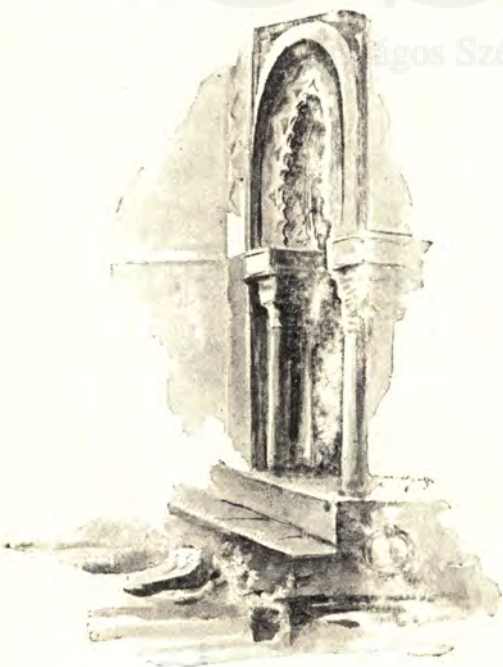

Abu Hasszán története.

VOLT EGYSZER Bagdad városában egy igen jómódu kereskedő, a ki egyetlen fiát, Abu Hasszánt, nagy szigoruan nevelte. Mulatságot, szórakozást a fiú csak hirtől ismert, s ezért nem csuda, hogy mikor az öreg kereskedő meghalt, Abu Hasszánban hatalmas vágy ébredt, hogy helyrehozza az elmulasztottakat.

— Látod-e, így szólt édes anyjához a gyász-év eltelte után, én eddig a világ örömeiből egészen ki voltam rekesztve. Pedig elvégre is, fiatal ember vagyok, és a fiataltságot megilleti a jókedv, a mula-

tozás. Nos hát, apám annyi vagyont hagyott rám, hogy most módomban van egy kissé dárídózni. Tudom azonban, hogy az efféle víg élet nagyon veszedelmes, mert könnyen elpazarolja az ember utolsó fillérét is. Hogy tehát koldusbotra ne juszak, a következőre határoztam el magamat. Felosztom vagyonomat két részre; az egyiket veszek néhány házat, szántóföldet, szőlőt, mi egymást és megfogadom szentül, hogy vagyonom e részének mindig csak a jövedelmét fogom húzni, de magához a tőkéhez nem nyúllok. Vagyonom másik részét azonban arra fordítom, hogy vidám

jó barátok körében kiveszem én is részemet a földi gyönyörűségek közül.

Abu Hasszán anyja okos öreg asszony volt és nem ellenkezett fiával.

— Jól van, szólt hozzá, ura vagy pénzednek. Tégy tetszésed szerint.

A fiú már most sietett végrehajtani tervét. Összevásárolt néhány ingatlant, melyeknek jövedelméből kényelmesen élhetett, aztán pedig maga köré csődített néhány fiatal embert, a kik ezóta majdnem mindennapos vendégei lettek házának, és ugyancsak üritgette az élet örömeinek serlegét. Alig mult este, hogy muzsikaszó ne csendült volna ebédlőjében, hogy tánczosok és énekesek ne gyönyörködtették volna társaságát, hogy asztalai ne roskadoztak volna a legdrágább ételek és italok terhe alatt.

Ez így folyt körülbelül egy esztendeig, a mikor Abu Hasszán kulcsárja egyszer csak azzal toppant ura elé, hogy — üres ám a ládafia.

A fiatal ember nem akarta elhinni, hogy olyan hamar nyakára hághatott annak a tömérdek pénznek és csak akkor nyugodott meg, mikor pontról-pontra átvizsgálva kulcsárja számadásait, látta, hogy a derék ember bizony nem csalta meg egy árva batkával sem.

Szomorúan ment anyja elé és így szólt:

— Hej, édes anyám, vége a gyöngy-életnek. Fél vagyonomat szerencsésen elpredáltam; és bár nem mondom, hogy nem szeretnék még egy-két esztendeig dáridózni, de tudod, mit fogadtam meg, és szavamnak ura is szoktam lenni.

Az öreg asszony mosolygott.

— Óh, édes fiam, hiszen azért nem kell lemondanod minden vigasságról. Hiszen tömérdek jóbarátod volt, a kik ugyancsak dúskáltak nálad minden jóban! Már most ő rajtok a sor: hadd viszonozzák, a mit élveztek. Csak menj hozzájuk, add tudtokra, hogy nem vagy többé abban a jó módban, melyben voltál, hogy többé nem traktálhatod őket — s majd meglátod, mennyire fognak sietni, hogy már most ők is kitegyenek magukért.

Abu Hasszán így is cselekedett. Elment néhány barátjához és elpanaszolta nekik, hogy ő már most szegény ember, bölcsen elhallgatván

persze, hogy fél vagyona még megmaradt. Hanem bezzeg megjárta. Az egyik jóbarát rögtön azzal állt elő, hogy bizony ő is csak a minap vesztette el vagyona legnagyobb részét, a másik úgy tett, mintha csak a legtávolabbi ismerősök lettek volna, a harmadik meg éppenséggel nem is akart emlékezni az arczára és váltig erősítgette, hogy »de bizony, soh'se látták ők egymást világ-életükben.«

Szegény Abu Hasszán persze rettenetesen elszomorodott ezen az égbekiáltó hálátlanságon. Anyja pedig, a ki előre tudta, hogy e látogatások mily sikerrel fognak végződni, örült, hogy fia saját maga tapasztalhatta, mit érnek azok az úgynevezett »jó czimborák«!

Abu Hasszán ekkor elkeseredésében megfogadta, hogy ő többé nem vendégeli meg egyetlen egy ismerőst sem. De mivel mégsem szerette az estéket anyjával egészen egyedül tölteni, később akként magyarázta ezt a fogadalmát, hogy ismerősöket ugyan nem, hanem idegeneket igenis meg fog hívni házába; azokat is csak egyetlen egyszer és azzal a kikötéssel, hogy ha másnap találkozik velők az utcán, úgy megy el mellettök, mintha soha szót sem váltottak volna egymással.

Esténként odaállott arra a hidra, melyen át az idegenek a városba szoktak volt jönni, és ott egy-egy vidéki embert, a kinek külseje megtetszett neki, udvarias szavakkal fölkért, töltsse el az estét nála. Sohasem mulasztotta el azonban hozzátenni, hogy ő ugyanazt az embert kétszer nem ülteti asztalához, és hogy a barátság nála csak addig tart, a míg a vendég el nem hagyta házát.

A mint egyszer ott állott a hidon, egy igen szép, előkelő modoru ember jött vele szemben.

— Ej, gondolta magában Abu Hasszán, ez épen jó volna vendégnek!

Nem is habozott, hanem odalépett az idegen mellé és így szólt hozzá:

— Uram, ha meg nem vetnéd kérésemet, pihend ki utad fáradalmait az én szerény hajlékomban.

És egyuttal elmondta neki az ő szokott föltételeit.

Az idegen jót nevetett a furcsaságon és elfogadta a meghívást, csak arra kérve Abu Hasszánt, hogy vele jött szolgájának is adjon

A BESZÉLŐ MADÁR.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

szállást. Ez ellen Abu Hasszánnak persze semmi kifogása nem volt és csakhamar elvezette a friss vendéget házába.

Az az idegen kereskedőnek vélt ember azonban nem volt sem kereskedő, sem idegen, hanem Hárun-al-Rasid, a minden igazhivők uralkodója, a ki szeretett áruhában körüljárni fővárosa utczáin, a vele jött szolga pedig nem volt senki más, mint az ő nagyvezére, a hűséges Dsáfár.

Elérve Abu Hasszán házába, rögtön asztalhoz telepedtek és ugyancsak neki láttak annak a bőséges lakomának, mely ott már várta őket. A mint jóllaktak, Hárun-al-Rasid mindenekelőtt azt kérdezte a házi gazdától, vajjon mi birta rá arra a különös elhatározásra, hogy soha ugyanazt az embert kétszer ne híjja meg.

Abu Hasszán mindent elmondott neki és aztán így kiáltott:

— Most hát nyugodalmas békességben élem napjaimat! Ismerem az emberek rosszását és nem várok tőlük semmit sem. De nincs is szükségem semmire; mondhatom, hogy meg vagyok elégedve.

— Ezt ugyan kevés ember mondhatja el magáról, felelt a kalifa. De mégis, tekints lelked mélyébe és gondolkozzál. Csakugyan nem volna semmi kívánságod?

Abu Hasszán elgondolkozott és kis vártatva így szólott:

— Ki fogsz nevetni, uram, de ládd-e, van mégis valami, a mit el szeretnék érní. Bolond vágy, megengedem, és a mellett teljesíthetetlen is. Azaz, hogy teljesíthető volna, de csak egy ember van, a ki óhajtasomat betölthetné: maga a szultán.

Hárun-al-Rasid elmosolyodott és így felelt:

— Hát csak ki vele! Tudod, barátom, én csak egyszerű kereskedő vagyok ugyan, de vannak befolyásos barátaim, a kik a szultánnak kegyében állanak. Hátha azok révén segíthetek rajtad? Beszélj csak!

— Uram, szeretnék egy napig szultán lenni! Tudod, sokféle dolog boszant engemet; de legkivált egy imámra (papra) haragszom, a ki itt a mi városrészünkben sok galibát okoz. Van négy czinkosa, a kikkel egész nap egyebet sem tesz, mint hogy megszólja a becsületes embereket, kósza híreket, csunya rágalmakat terjeszt felőlük.

Hej, ha én egy napig szultán lehetnék, négyszáz olyan botütést vetetnék a talpára, hogy tudom megemlegetné. Aztán ráültetném egy számár hátára, még pedig fordítva, úgy hogy a fékszár helyett a számár farka volna a kezében, aztán végig vezettetném a városrész utcáin. Két kikiáltó haladna mellette, a kik egyre ezt kiabálnák: «Ime, így bünteti a hívők uralkodója az emberszólást!» Négy czinkosárról sem feledkezném meg: kétszáz botütés nekik is jutna — bőven rászolgáltak.

Hárun-al-Rasid furfangosan mosolygott nagyvezére felé, a ki elérte az intést, egy kis papiros-zacskót vett ki zsebéből. A papirosban valami szürke por volt, melyet Dsáfár — a nélkül hogy Abu Hasszán észrevette volna — ennek a boros poharába töltött. A házigazda nemsokára kiitta a serleget és abban a nyomban úgy elnehezdedtek a szempillái, hogy egy nagyot ásított és azzal rögtön elaludt.

Hárun-al-Rasid azonnal rabszolgákat hivatott és az alvót elvitette saját palotájába. Ott megparancsolta rabszolgáinak, vetköztessék le Abu Hasszánt és aztán fektessék le magába a kalifa ágyába. Másnap reggel pedig épúgy üdvözljék, épúgy engedelmeskedjenek parancsainak, szóval minden tekintetben ugyanazon módon bánjanak vele, mintha ő volna a szultán. A szolgák látták, hogy a kalifa meg akarja tréfálni vendégét és természetesen pontosan követték urok rendeletét.

A mint másnap reggeledett, Dsáfár fogott egy eczetbe mártott spongyát, bement Abu Hasszánhoz és a spongyát orra alá tartotta. Abu Hasszán rögtön felébredt és olyan tekintettel nézett körül, hogy a szultán, a ki a szomszéd szobából minden mozdulatát szemmel tartotta, hasát fogta nevéttében. Az ébredező csak nézett, nézett; megbámulta Dsáfárt, a kire most, mivel czifra nagyvezíri ruháját hordta, rá nem ösmert, aztán álmélkodva vizsgálgatta azt a sok szolgát, a kik félkörben állottak ágya körül, [megdörgölte szemeit, aztán — megint visszadőlt párnáira. Nyilván azt hitte, hogy álmodott és tovább akart aludni.

De ekkor eléje lépett Mezrur, a szolgák feje és így szólt:

— Kegyelmes uralkodó! Mindenható kalifa! Ideje, hogy Fölsé-

ged elhagyja nyoszolyáit, mert a nap rögtön fel fog kelni és Fölséged még nem mondta el a hajnali imádságot.

Mikor Abu Hasszán e szavakat hallotta, nagy szemeket meresztett a szolgára, megtapogatta kezét, lábát, szemét, orrát, aztán így kezdett okoskodni:

— Ejnye! mi a kő! Már most nem tudom, én vagyok-e bolond, vagy ezek az emberek akarnak-e lóvá tenni? Én volnék a kalifa? Csakugyan, itt az ágyam melletti széken a kalifa köntöse hever! S ezek az emberek mind olyan alázatosan pislognak felém... De hisz úgy rémlik előttem, hogy én Abu Hasszán vagyok! Igen, igen! Tegnap este azt mondtam, hogy szeretnék kalifa lenni és most erről álmodom!... Eh, bolondság! Aludjunk tovább!

És ezzel megint le akart dőlni vánkosára. De Dsáfár, a nagyvezír, mély tisztelettel elébe lépett és így szólott:

— Oh te, minden hívők fejedelme! engedd meg legalázatosb rabszolgádnak, hogy figyelmeztessen az idő előhaladtára. Az államtanács már egybe van gyűlve és óhajtva várja megjelenését. Hadvezéridek is itt vannak már és fontos ügyekben kívánják bölcs rendeleitedet kikérni. Ezen kívül számos tartományod követői esedeznek kihallgatásért!

De már erre Abu Hasszán nem birt magán uralkodni és fölkiáltott:

— De az Isten szerelmére! Emberek! Szóljatok hát, ki vagyok én és hol vagyok?

Erre a szolgák mind mélyen meghajoltak és így feleltek:

— Te vagy a legkegyelmesebb kalifa és most hálótermedben tartózkodol.

Hanem Abu Hasszán még mindig kételkedett. Magához intette Mezrurt és így szólt hozzá:

— De már most követelem, hogy igazán mondd meg, miféle játékot űztök itt vélem?

Mezrur a földre hullott és mély megdöbbenést mutatva, így kiáltott fel:

— Oh igazhívők fejedelme! Miféle gonosz álmod lehetett az éjszaka, hogy kalifa voltodban kételkedel! Mely gyalázatos dsinne

(szellemek) zavarhatták meg lelked nyugalmát! Térj magadhoz, óh hatalmas fejedelem és hadd világítson ránk kegyelmed fényes napja.

Erre már Abu Hasszán csakugyan azt kezdte hinni, hogy őt valami rossz szellemek babonázták meg s azért véli, hogy ő nem a kalifa, hanem Abu Hasszán.

De majd erőt veszek én azon az alávaló dsinnen, gondolta magában. Csak azért is, már most kezdem belátni: én vagyok Hárun-al-Rasid!

S rögtön odafordult a szolgák hadjához és parancsoló hangon rájuk rivallt:

— Egymásután, szolgák! Öltöztessetek fel!

Képzeltetni, hogy az igazi kalifa, a ki a szomszéd szobából mindezt végignézte, milyen jóizűeket kaczagott Abu Hasszán tekintélyes mozdulatain! Hát még, mikor Abu Hasszánt elvezették a trón-terembe és a kalifa itt is egy benyilóból szemlélgette a pompás komédiát, melyet vendégével űztek!

A jó Abu Hasszán különben már teljesen beleélte magát az ő kalifa-szerepébe. A legnagyobb méltósággal fogadta a bagdadi emírek küldöttségét, igen okosan és komolyan mondott véleményt az elébe terjesztett ügyek felől, s a hadi tanácsban is többnyire úgy fején találta a szöveget, hogy Hárun-al-Rasid azt gondolta magában: ennél jobban ő sem bírná ellátni dolgait. Legjobban tetszett azonban a kalifának, mikor Abu Hasszán hirtelen maga elé szólította a nagyvezírt és e parancsot osztá neki:

— Rögtön menj el a Tigris-melléki városrészbe és keresd meg a nagy mecsetben az imámot. Meg fogod találni négy tanácsadójával együtt, a kik mind hosszú, fehér szakált viselnek. Vidd ki mind az ötöt az utcára, veress az imámra négyszáz, a többiekre kétszáz botot, és ültess őket egy-egy számárra, háttal a számár feje felé, úgy hogy a számár farkát add kezükbe. Vidd őket végig a városon és két kikiáltó egyre azt kiabálja mellettök: «Ime, így bünteti a hívek uralkodója az emberszólást!»

Ime hát, Abu Hasszán nem feledkezett meg arról a kívánságáról, mely miatt egy napig kalifa akart lenni. Dsáfár, a mint meghallotta a parancsot, nyomban intézkedett, hogy teljesítsék. Félóra

mulva már jelenthették is a szolgák, hogy minden úgy történt, a hogy meg volt hagyva.

Még egy más olyan parancsot is osztott az ujdonsült kalifa, mely nagyon megnyerte Hárun-al-Rasid tetszését. Azt rendelte el t. i., hogy vigyenek el egy ott meg ott lakó, Abu Hasszán nevű ember édes anyjának ezer aranyat azzal az üzenettel, hogy a szultán köszönteti.

Mind e dolgok végeztével lakomához ültették a jámbort, azután pedig eléje rendelték a palota ének- és zenekarát, mely a legszebb produkciókkal gyönyörködtette a hallgatókat. Majd a szebbnél-szebb tánczosnők lebegtek elő és olyan gyönyörűen perdültek-fordultak, hogy Abu Hasszán nem győzött rajtuk álmélkodni.

E közben aztán beesteledett és a szultán érkezettnek látta az időt arra, hogy véget vessen a mulatságnak. Intett hát az egyik rabnőnek, a ki e jelre ugyanabból a porból töltött Abu Hasszán ivócsészéjébe, a mely ezt már egyszer elaltatta volt. A hatás most sem maradt el. Alig hörpintette fel Abu Hasszán az italt, már lehanyattlott feje és olyan mély álomba merült, hogy tőle ugyan még ágyut is elsűthettek volna a teremben. Hárun-al-Rasid most parancsot osztott néhány cselédnek, vigyék a vendéget haza. Maga is elkísérte azonban őket és tulajdon szájával értesítette Abu Hasszán anyját mindarról, a mi történt. Együttal átadta neki azt a spongyát is, melyet az alvónak csak orra alá kell tartani, hogy menten felébredjen. Csak azt a szivességet kérte tőle, hadd legyen ismét tanuja Abu Hasszán ébredésének. A derék asszony a legnagyobb hódolattal teljesítette a kalifa kérését és ez egy szomszéd szobából végignézhette az egész tréfa legmulatságosabb végjelenetét.

Mikor ugyanis Abu Hasszánnak orra alá tartották az eczetes spongyát és azután gyorsan kimentek a szobából, az megdörzsölve szemeit és álmosan széttéekintve, így szólt:

— Hol vagy, Mezrur?

— Hol vagy, Dsáfár?

Persze azt hitte a boldogtalan, hogy ő még mindig kalifa.

Mikor senkit sem látott maga körül, dühös lett és elkezdett szedtevetézní:

— Mi dolog ez, ti renyhe népség? Hát így kell bevárni a szultán ébredését?

(Képzелhetni, Hárun-al-Rasid milyen jóízűeket kaczagott a szomszéd szobában!)

— De nini! töprenkedett Abu Hasszán, nekem úgy rémlik, mintha én itt valami Abu Hasszán nevű alattvalóm szobájában volnék... Hm! hogy kerültem én ide? Ez mégis gyalázat...

E perczben belépett az édes anyja:

— Jó reggelt, Hasszán fiam, szólt hozzá nyájasan.

— Ki mer itt velem bizalmaskodni? riadt fel amaz.

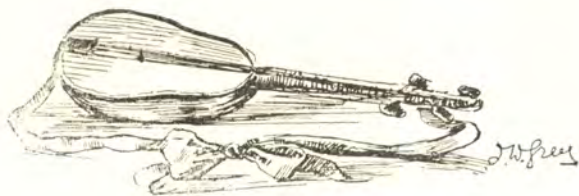
— De Hasszán! Nem ismeresz? Anyád vagyok!

— Hogy mered azt mondani? Hisz én a kalifa vagyok, Hárun-al-Rasid! Rögtön borulj előttem térdre!

Igy zsörtölődött a szegény Abu Hasszán még jó ideig, míg végre a kalifa megelégette a mulatságot és kijött rejtekhelyéből. Ő aztán mindent elmagyarázott Abu Hasszánnak, a ki már most maga is jóízűt kaczagott a furcsa kalandon.

— Csak annak örülök, hogy arról a gaz imámról meg négy cimborájáról meg nem feledkeztem!

A szultán, a kinek Abu Hasszán eleven esze nagyon megtetszett, most egyik főtisztjévé nevezte ki és felszólította, hogy lakjék benn a királyi palotában. Abu Hasszán hálás örömmel fogadta ez ajánlatot, a mit nem is volt oka megbánni.

Beder herczeg története.

BEDER HERCZEG egy vizi tündér fia volt. Ez a tündér, a kit Gulnárénak hívtak, elszökött családjától, mivel bátyjával valamin összeperelt, s feljött a szárazföldre, a hol azonban csakhamar tengeri rablók kezébe esett, a kik elfogták és elvitték a perzsa király udvarába, hogy az vegye meg tőlük. A király nem győzött eléggé álmélkodni Gulnáre tökéletes szépségén és nemcsak megvásárolta, hanem feleségül is vette. Egy egész álló esztendeig nem is sejtette a hatalmas perzsa király, hogy az ő neje tulajdonkép nem is földi teremtes. Csak mikor már gyermekük is született — épen az a Beder, a ki történetünk hőse — akkor vallotta be Gulnáre a férjének, ki ő és merre van hazája. De már akkor régen kiengesztelődött bátyja iránt, és igen vágyott már viszontlátni egész családját.

— Engedd meg, oh kedves uram, [szólt a sahhoz, hogy ide hívjam őket magamhoz, anyámat, bátyámat, testvéreimet . . . szegény apám már régen meghalt.

A sah persze kész örömet megengedte ezt feleségének.

— Nos hát, uram királyom, szólt Gulnáre, ha akarod látni, mint hívom őket magamhoz, bújj el a függöny mögé és pár percz mulva megpillanthatod egész familiámat.

A sah elrejtőzött, Gulnáre pedig egy serpenyőbe tüzet rakott, a tűzbe mindenféle csodálatos illatu szert hintett, közben bűvös szavakat mormogva. Alig telt bele néhány percz, egyszerre csak — mintha a föld alól bujtak volna ki — ott termett az egész tündércsalád, a kiknek Gulnáre aztán sorra elbeszélte, hogyan jött ide és hogy mi-

lyen boldogan folynak itt napjai, az ő jóságos, szerető férje oldalán. Aztán előszólította magát a sahot is, a ki összeölelkezett rokonaival és harmincz napon át fényesen megvendégelte őket. Aztán a vízi

GULNÁRÉT MEGVÁSÁROLJÁK.

tündérek hazatértek tenger alatti palotáikba, de az évek folyamán sokszor megismételték látogatásukat. Valahányszor Gulnáre vágyakozott utánuk, csak meggyújtotta a serpenyő tüzét, ráhintette illatszereit, elmondta bűvös igéit és az egész család ismét nála termett.

Igy szállott el tizenöt esztendő. Beder herczeg szépséges ifjává

serdült, a ki jártas volt minden tudományban, művészetben és ügyességben, a mit csak királyfiaknak ismerniök kell. Ekkor apja, a ki már érezte az évek súlyát, lemondott trónusáról, és az egész ország hűséget esküdött Bedernek.

Mikor már két vagy három esztendeig nagy bölcsen uralkodott, Gulnáre nagyon szerette volna, ha a fiu hozzá méltó feleséget választott volna a földi vagy a vízi hercegnők közül. Beder akkoriban annyit hallott már beszélni egy

GULNÁRE MAGÁHOZ HÍVJA CSALÁDJÁT.

Dsauháre nevű vízi hercegnő csodálatos szépségéről, hogy minden áron ezt akarta nőül venni. Mondták ugyan neki az ő vízi rokonai, hogy épen ezt a Dsauhárét lesz nehéz megkapnia, mivel a leány apja, a samandali király, a leggögösebb a vízi országok minden uralkodója közül. De akár csak a falnak beszéltek volna: Beder szilárdul el volt tökéelve, hogy vagy ezt veszi el, vagy senki mást.

Igy aztán mit lehetett egyebet tenni? nagybátyja, Szilah vízi herceg elvitte magával a tenger alá (mivelhogy Beder mint vízi tündér gyermeke a víz alatt épúgy tudott járni mint a föld színén), és ott hagyván őt a saját palotájában, maga a samandali királyhoz ment, megkérni a leányt. Volt azonban annyi esze, hogy vagy ezer katonáját oda rendelte a király kastélyának kapuja elé, hogy, ha valami baja történne, közelében legyen a segítség. Nem is volt hiába való ez az óvatosság. Mikor ugyanis a samandali király meghallotta, hogy

mi járatban van, olyan éktelen dühre fakadt, hogy menten agyon akarta verni. Szilah herczeg gyorsan kimenekült a kapu elé, aztán fegyvereseivel berontva a palotába, az őrség legnagyobb részét felkonczoltatta, magát a gögös királyt pedig rabszíjra fűzte.

Mikor Beder a híret hallotta, hogy kikosarazták, annyira nekibúsulta magát, hogy elbujdosott valami puszta szigetre; ott leheveredett egy fa alá és keservesen siratta az ő vesztességét. De a véletlen úgy hozta, hogy ugyanannak a fának galyai közé menekült Dsauháre királyleány is, megrémülve a palotában dülő harcztól. A mint Beder egyszer felpillantott az égre, ime szemeibe tűnt a királyleány. Kérdezte tőle, vajjon kicsoda légyen. Az megmondta; azt is elbeszélte, hogy azért szökött ide, mert valami kérő miatt apja háborúságba keveredett Szilah vizi herczeggel.

— Oh szépséges leányzó, kiáltott fel Beder, én vagyok az a szerencsétlen kérő, a ki miatt annyi vérnek kellett folynia. Jöjj le és győződjél meg magad arról, hogy tőlem ugyan nincs mit félned. Mióta csak híredet hallottam, szerettelek és most, hogy végre megadta az Isten, hogy szemtől-szembe láthatlak, akár az életemet is odaadnám érted.

A királykisasszony rögtön le is jött a fáról és tetette magát, mintha neki is igen tetszenék a herczeg és szívesen hozzá menne feleségül. De valójában gonosz lelkű varázslónő volt ez a Dsauháre; csak az alkalmas pillanatra várt, melyben bosszút állhatna Bederen, a miért apjára annyi veszedelmet hozott. A szegény herczeg észre sem vette magát, a mikor a leány színlelt szeretettel átölelve őt, csúf varázsigéket mormogott magában, melyektől a perzsa királyból egyszerre csak fehér tollú, piros csőrű, piros lábu madár lett.

Pár napig ott röpködött magában az elhagyott szigeten, a mikor aztán egy öreg madarász lépve szőjén akadt. Ez oly szépnek, oly különösnek találta a madarat, hogy elvitte a sziget királyához, vegye meg az tőle. A királynak is meg tetszett az állat; meg is vette, és mivelhogy épen ebédnél ült, mindjárt elébe is tétetett egy kis kendermagot, mi egyebet. De a madár, nagy csodálkozására hozzá sem nyult a kendermaghoz, hanem minden ételből csipegetett, a mit az emberek számára tálaltak fel.

A király rögtön elhivatta egy tudós mágusát és megmutatta neki a madarat: mit gondol, miféle különös teremtese lehet az Istennek? A mágus persze mindjárt tudta, hogy elvarázsolt királylyal van dolga: nem telt bele egy fertály óra sem és Beder ismét vissza volt varázsolva emberi alakjára. A király, a mint megtudta tőle viszontagságai történetét, azonnal késznek nyilatkozott hajót adni neki, a melylyel haza vitorlázhasson Perzsia országába. Ezzel aztán

vége lett volna szegény Beder minden nyomoruságának. Csakhogy a sors könyvébe más volt írva.

A hajó, a melyen elindult hazájába, pár nap múlva zátonyra került. Az összes utasok közül, meg az egész legénységből nem bírt senki más menekülni, csak épen Beder maga. Egy szigetre jutott, melyen, balsorsára, szintén gonosz varázslónő uralkodott: rokona a samandali királynak. Ez persze kapva kapott az alkalmon, hogy boszút álljon azért, a miért rokonát megfosztották a trónusától, és alighogy Beder szárazföldre lépett, megint madárrá volt változtatva, még pedig ezuttal csúf bagolylyá. Bizony nem könnyű

dolog volt, míg szegény Gulnáre királyné ki tudta fürkészni szerencsétlen fia hollétét. De végre a bátyja segélyével, a ki azóta a szamandali birodalom ura lett, sikerült neki mindennek nyomára jönni; óriási haddal megtámadták a boszorkány-szigetét, őt magát máglyán elégették, a bagolylyá lett Bedert pedig maga az édes anyja vette a kezébe és változtatta ismét emberré. Így aztán végre-valahára, annyi viszontagság után, az ifjú király ismét visszatérhetett trónusára, a hol számos esztendeig boldogan uralkodott.

A nagyralátó szabólegény.

LAKOTT EGYSZER Alexandria városában egy szabólegény, a kit Labakannak hittak. Jól értette a mesterségét és gazdája általában meg lett volna vele elégedve, csak egy nagy hibája volt: néha, java munka közben ölbe rakta kezét és belebámulva a semmibe — álmodozott. Azon járt az esze, hogy miért nem született ő nagyúrnak. Teszem herczegnek! Mennyivel különb dolga volna, mint most! Néha meg, az utcán ha járt, egyszerre csak rettentő komoly, méltóságos arcot vágott és ha valaki jó napot kívánt neki, olyan fejbólintással válaszolt, mintha legalább is kalifa lett volna. Sokat is csúfolták ezért a bolondságért és legénytársai nem is hitták másként, mint «Fenséges Czérna ur»-nak.

Megtörtént egyszer, hogy Labakan gazdájához a szultán egyik öccsének a diszruháját küldték el javítás végett. A munka sürgős volt és éjjel is kellett rajta dolgozni. A sors pedig úgy hozta magával, hogy éppen Labakannak kelljen mellette virrasztania. Mikor ez elkészült a szép gyöngyös bársonyruhával, meg nem állhatta, hogy fel ne próbálja.

— Ej! mondogatta magában, mikor a gyönyörű köntösben a tükör elé lépett, vajjon ki mondaná, ha ebben a ruhában látna: hogy nem született princz vagyok! Biz Isten, most volna legjobb alkalmam búcsút

mondani ennek az unalmas mesterségnek. Ha ebben a ruhában indulok utnak: ki tudja milyen szerencse fog érne? Hanem aztán arra gondolt, hogy ez mégse volna rendjén! Hiszen ez lopás volna! De — mint minden efféle jómadár — talált módot ő is, hogy megnyugtassa lelkiismeretét.

— Majd visszaadom, mondogatta, ha nem lesz rá szükségem! Most pedig ill' a berek, nád a kert, — egy-kettő, induljunk!

Diktum-faktum, a nagyralátó szabólegény búcsút mondott a kapufélfának és abban a gyönyörű hercegi ruhában elindult világgá. Mivel pedig nagyon feltűnő lett volna, ha olyan ékes öltözetű fiatal ember csak úgy gyalogszerrel mérte volna végig az utat: vett ő ki-gyelme egy jámbor gebét, a mely olyan álmosan poroszkált, hogy azon még egy nem lóhátra termett szabólegény is elnyargalhatott.

A mint megy, mendegél, hát harmadnap összeakad egy csinos fiatal emberrel, a ki szóba állott vele és azt indítványozta, folytassák utjokat együtt. Labakan látva, hogy amaz előkelő ember lehet, szívesen ráállott. Utitársa aztán a következőképen mutatta be magát neki:

— Én Omár herczeg vagyok, Elfi bejnek, a kairói basának nevelt fia. Sok ideig azt hittem, hogy szüleim már nem élnek és hogy nevelő apám tulajdonképen az én nagybátyám. Most azonban, hogy nemsokára megérem huszonegyedik születésem napját, Elfi bej maga elé hivatott és értésemre adta, hogy nem vagyok unokaöccse és szüleim még élnek. Édes apám Szárud, a vehabiták hatalmas szultánja. Kis gyermek koromban azt jövendőlték ugyanis felőlem, hogy ha édes apám udvaránál maradok, ott 21 éves koromig nagy veszélyek környeznek; s hogy más útja szabadulásomnak nincs, mint ha szüleimtől távol nevelszem, nem ösmerve kilétemet. Apám ezért adott Elfi bej házába, akként állapodva meg ezzel a derék férfiúval, hogy 21-ik születésem napján jelenjek meg a híres El-Szeruja oszlopnál, Alexandriától négy napi járásnyira, mutassam meg az ott várakozó férfiaknak ezt a tört és szóljak eképpen: «Én vagyok az, a kit kerestek!» Ha erre azok így szólnak: «Áldassék a próféta, a ki életben tartott»: bizzam magamat rájuk, mert apámhoz fognak vezetni.

Labakan rendkívüli érdeklődéssel hallgatta ez elbeszélést és szíve mélyéből irigyelte Omár herczeget, a kire oly szerencsés sors várakozott.

Hej! gondolta magában, ha az ő helyén lehetnék!

És addig-addig járt ez a fejében, a míg végre bűnös terveket kezdett szövögetni. Ahhoz, gondolta magában, hogy én legyek Omár herceg, nem kell egyéb, mint hogy birtokomba kerítsem ennek az embernek a törét és helyette én nyargaljak oda az El-Szeruja oszlophoz. Tudom, hogy ott mit kell mondanom és semmi kétség, hogy az Omár herczeget váró emberek engemet fognak herczegként üdvözölni.

Ezt a galád tervet aztán végre is hajtotta. A mint t. i. az éj beálltával betértek egy vendéglőbe pihenni, Labakan ellopta az alvó herceg törét, aztán lesietve az istállóba, amannak a paripájára ült és szépen ellovagolt. Mikor hajnalhasadtakor a szegény Omár herceg felébredt, törének is, lovának is csak hült helyét találta.

A furfangos szabólegény pedig már akkor közel járt a mondott helyhez és dobogó szívvel várta a történendőket. Végre tehát megfognak valósulni lelke álmai: végre herceg lesz.

Sebes paripáján a kitűzött időnél korábban érkezett a találkozás helyére s ott egy teljes napig kellett várakoznia. Végre azonban felvirradt az óhajtvá várt hajnal. Alig derengett az ég, már a messzeségben csillogó szerszámu lovak és fényes fegyverzetű vitézek tűntek elő, a kik gyors ügetéssel az oszlop felé tartottak. Labakan most szintén felült lovára, olyan feszes pozitúrába vágta magát, a milyenbe csak birta, és komoly, ünnepies arczczal várta a közelgőket. A mint ezek oda értek, a szabólegény leszállt lováról és felmutatva törét, így szólott: «Én vagyok az, a kit kerestek!» Erre az érkezettek legidősbike, egy ősz szakállu, nyájas arczu aggastyán nagy örömmel így kiáltott: «Áldassék a próféta, a ki életben tartott!» Ezzel megölelte Labakant és édes fiának szólította. Mert az aggastyán nem volt más, mint maga Szárud szultán.

De ime, éppen a pillanatban egy lovas ember közelgett a hely felé, a ki sarkantyúzva vánszorgó gebéjét, egyre azt kiabálta:

— Csaló! Csaló! Ne higgyetek neki.

Persze a szegény Omár herczeg volt, a ki a szabólegény rossz szürkéjén, Murván, volt kénytelen a nagy utat megtenni.

— Oh barátaim, szólt az emberekhez érve, megálljatok! Megálljatok! Ne hálóztassátok be magatokat ettől a gyalázatostól! Én vagyok Omár herczeg és halandó ember meg ne próbálja visszaélni nevemmel!

A szultán nem tudott hová lenni álmélkodásában. Majd Omárra, majd Labakanra nézett s látszott rajta, hogy nem tud a dolgon eligazodni.

Labakan eleinte nagy zavarban volt maga is, de csakhamar fel találta magát és kényszeredett mosolylyal így szólt a szultánhoz:

— Kegyelmes apám és királyom, ne engedd magadat tévutra vezetetni ez embertől. Ugy tudom, hogy ez egy bolondos, ficzomodott eszű alexandriai szabólegény, a ki azt képzeli, hogy ő herczegnek született. Inkább szánalmunkra méltó, mint haragunkra.

A szegény herczeg szinte tajtékozott a dühtől, mikor e szavakat hallotta. Labakan felé akart rohanni, de a körölte állók eléje vetették magukat és mocczanni sem hagyták.

— Valóban, édes fiam, szólt most a szultán Labakanhoz, magam is látom, hogy ez a szerencsétlen ifjú háborodott elméjű. Kötözzétek meg, szólt aztán kíséretéhez, és ültessétek egy dromedár hátára. Vigyük el őt is székvárosunkba. Hátha udvari orvosaink visszaadhatnák épelméjűségét.

Omár herczeg sirva kiáltott fel:

— Oh, uram, szivem azt sugja, hogy te apám vagy! Miért téssz rajtam ily csúfságot? Oh hallgass meg!

— No lám, szólt az uralkodó, már megint földre kezd beszélni. Emberek, vigyétek előlem.

És ezzel a szegény herceget félrevezették, megkötözték kezeit és ráültették egy dromedár hátára. Jobbról is, balról is egy-egy őr járt mellette, hogy kárt ne tehessen magában. Aztán megindult a menet a szultán székvárosa felé. Mire odaértek, az utcákon ember ember hátán tolongott; mindenki látni akarta az ország trónörökösét. A mint aztán Labakan feltűnt, hatalmas éljenriadal reszkettette meg a levegőt. A gonosz szabólegényen nem rosszul főstött a hercegi

öltözet, és mivel különben is csinos ember volt és nagyon méltóságos arcot tudott vágni, a vehabiták nagyon még voltak vele elégedve. Képzeltetni, hogy ez a fényes bevonulás mennyire tetszett Labakannak. Csak úgy hizott a nagy dicsőségtől. Hanem bezzeg annyival inkább sajgott a szíve a szegény Omár herczegnek. Mindenki az ő nevét kiáltotta, őt éltette — és éppen ő rá nem nézett senki sem. Ha pedig valakinek mégis feltűnt az ő alakja és megkérdezte őreit, hogy vajjon kit kísérnek: hallania kellett azt a megszégyenítő választ:

— Egy háborodott szabólegényt.

A menet e közben a palota kapuja elé ért, a hol nagy bandérium várta a szultánt.

E pillanatban száz harsona szólalt meg, a palotából pedig egy őszhaju asszony lépett ki: a szultánnő.

— Ime, szólt az öreg fejedelem hozzá, — itt hozom fiadat!

De a fejedelemasszony, a helyett hogy Labakan keblére borult volna, mély megdöbbenéssel nézett az előtte álló ifjunak arczába.

— Nem! — kiáltott fel végre. — Csalódtál! De az én anyai szívemet megcsalni nem lehet! Ez az ember nem az én fiam! Gyakran láttam én fiam arczvonásait álmomban — s azok nem ilyenek voltak!

Eközben Omár herczeg elszabadult őrei mellől és odarohanva a szultánnőhöz, térdre borult előtte:

— Oh ments meg, édes anyám! kiáltott szívszaggató hangon.

A szultánnő örömtől ragyogó arczczal emelte fel a földről.

— Fiam! sikolta, édes fiam!

A szultán boszusan nézte e jelenetet.

— Már miféle balgatagság ez? szólt most nejéhez. Nem vagyunk mi gyermekek, hogy álmokban higyjünk. Valódi fiamul csak azt ismerhetem el, aki a tört hozta. Ez a másik ember pedig, mint halom, egy örült szabólegény!

— Ellopta törömet! kiáltott a valódi herczeg, ellopta.

De a szultán nem hallgatott sem fiára, sem neje siránkozására, hanem kereken és kurtán elcsukatta a szerencsétlen Omárt és Labakant nevezte ki a trón örökösévé.

— Ám a jó fejedelemasszony nem nyugodott. Az ő anyai szíve megérezte, hogy fia mily gyalázatos ármány áldozata lett és ezért eltökélte magában, hogy ki fogja deríteni az igazságot.

Rábirta férjét, hogy készíttessen két díszes szekrénykét, melyek egyikére azt véssse: «becsület és dicsőség», a másikra pedig azt, hogy: «szerencse és vagyon».

— Nem kételkedhetel abban, hogy a kiben a te őseid vére folydogál, a kettő közül melyiket fogja választani!

A szultán unta ugyan a dolgot és feleslegesnek tartott minden próbálgatást, hanem azért végre mégis engedett felesége kérésének és ráállott a tervre.

A próba meg is volt, és természetes, hogy a jámbor Labakan, a ki világeletében mindig csak kincsekről álmodozott, nem a «becsület és dicsőség» szekrényét választá. Ellenben Omár herczeg habozás nélkül ez utóbbihoz nyult.

A szultán ugyancsak ránczolta a homlokát, hanem azért még meg nem adta magát.

— Eh! mondogatta nejének, az egészről csak az tűnik ki, hogy az az Elfi bej nem jól nevelte a fiút. De a mit ő elmulasztott, majd jóvá teszem én!

Igy hát a szegény szultána ez első kísérlete meghiusult és másodikon kellett törni a fejét.

— Tudod-e, szólt egyszer bizalmas komornájához, hogy mi jutott eszembe? Ez a csaló az én fiamat szabólegénynek mondja. Hátha a saját maga foglalkozását akarja Omárra kenni? Hátha ő a szabólegény?

A komorna a dolgot nagyon valószínűnek találta és ezért elhárította a szultána, hogy második kísérletében erre a föltevéstre fog támaszkodni.

— Azt szeretném látni, szólt férjéhez, melyik a kettő közül az ügyesebb. Engedd meg tehát, hogy mindegyiket külön szobába zárrassam, azzal a meghagyással, varrjanak egy kaftánt.

— Ej, szólt a szultán, már miféle bolondság ez? Hát hogy tudjon az én fiam kaftánt varrni?! Nem szabóságra taníttatta Elfi bej!

— Már pedig én azt vélem, szólt a szultána, hogy az, a kit te fiadnak tartasz, igenis szabóságot tanult, és bizton hiszem, hogy ez csakhamar ki is fog sülni. Csak engedd meg, a mire kérek.

A szultán nagynehezen erre is ráállott.

— De aztán elég legyen ám! szólt feleségéhez. Többé majd ne zaklass ilyféle dolgokkal.

Előhívták hát a két fiatal embert és megmondták nekik, hogy a szultán azt akarja látni, melyik közülök az ügyesebb: ki tud jobban megvarrni egy kaftánt? Adtak nekik minden hozzávalót és mind-egyiket külön szobába zárták.

Gondolhatjátok, hogy ez a próba nagyon ínyére volt Labakannak.

— Ej, mondogatta, az első próbánál egy kis bakot lőttem, mert vettem észre, hogy a dicsőséget kellett volna választanom. Hanem majd most kiköszörülöm a csorbát. Már ez az én mesterségembe vág! Olyan kaftánt szabok, hogy olyat még nem látott az egész birodalom!

Másnap kibocsátották a két fiatalembert rekeszükből és az egész udvar jelenlétében felszólították őket, mutassák be, hogyan boldogultak feladatukkal.

Legelőször Omár herczeg lépett elő.

— Megülni a harczi mént és forgatni a pengét — ezt igenis megtanultam, hanem kaftánt varrni nem!

Így szólt és ezzel odadobta a tűt meg az érintetlenül maradt szövetet a földre.

Most aztán Labakan lépdelt előre, győzedelmes mosolylyal ajkai körül.

— Ime itt van alkotásom! szólt büszkén és felmutatta a gyönyörű kaftánt.

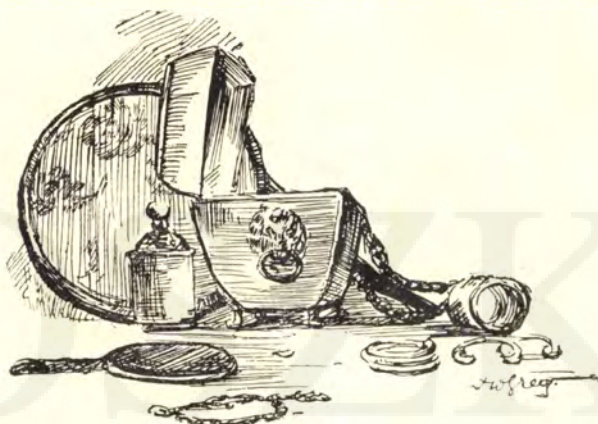
De most már csakugyan megnyilott az agg király szeme. Felugrott trónusáról és bösz haraggal rivallt rá Labakanra:

— Oh nyomorult csalo! És te akartál fiam lenni! És te merészelted igazi fiamat örült szabólegénynek mondani? Száz botütést a talpára és ki vele a palotából.

Labakan csak most vette észre, hogy ő bizony a második pró-

bánál ismét milyen nagy bakot lött! De késő volt. Mert a száz bot-
ütésből ugyan el nem engedtek neki egyetlen egyet sem.

Omár herczeg pedig boldogan borult atyja keblére és nem győ-
zött hálálkodni édes anyjának, a kinek pompás cselfogása olyan
gyorsan kiderítette a valóságot.

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

800 /

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

